

PLANUL DE DEZVOLTARE AL JUDEȚULUI BIHOR

2007-2013

Coordonator – Consiliul Județean Bihor
Coordonator Științific – Universitatea din Oradea,
Facultatea de Științe Economice

Activitatea realizată în cadrul *Parteneriatului pentru Dezvoltare*

Mai 2007

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	7
PARTEA I. INTRODUCERE.....	8
<i>CAPITOLUL I. PREMISE TEORETICE ȘI METODOLOGICE.....</i>	<i>9</i>
<i>CAPITOLUL II. PREZENTARE GENERALĂ A JUDEȚULUI BIHOR.....</i>	<i>21</i>
Localizare.....	21
Relief.....	22
Resurse de apă.....	25
Climă.....	26
Populație	26
Rețea de așezări	28
PARTEA II. DIAGNOSTICUL GLOBAL AL POSIBILITĂȚILOR DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BIHOR	30
<i>CAPITOLUL III. TURISM.....</i>	<i>31</i>
III.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI TURISM.....	31
III.1.2. Inventarul resurselor și atracțiilor turistice existente în județul Bihor	32
III. 2. ANALIZA SWOT	48
III.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI TURISM.....	51
<i>CAPITOLUL IV. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI AGRICULTURĂ</i>	<i>57</i>
IV.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALE	57
IV.2. ANALIZA SWOT	67
IV.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI AGRICULTURII.....	68
<i>CAPITOLUL V. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI COMPETITIVITATE</i>	<i>72</i>
V.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI COMPETITIVITATE.....	72
V.2. ANALIZA SWOT	83
V.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI COMPETITIVITATE	87
<i>CAPITOLUL VI. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI.....</i>	<i>90</i>
VI.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI	90
VI.2. ANALIZA SWOT	106
VI.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI	108
<i>CAPITOLUL VII. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI RESURSE UMANE</i>	<i>117</i>
VII.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI RESURSE UMANE	117
VII.2. ANALIZA SWOT	128

VII.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI RESURSE UMANE	129
CAPITOLUL VIII. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI TRANSPORTURI	131
VIII.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI TRANSPORTURI	131
VIII.2. ANALIZA SWOT	133
VIII.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI TRANSPORTURI.....	134
CAPITOLUL IX. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI REGENERARE URBANĂ.....	138
IX.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE REGENERĂRII URBANE	138
IX.2. ANALIZA SWOT	151
IX.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI REGENERĂRII URBANE.....	152
PARTEA III. PROGRAMUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BIHOR.....	153
CAPITOLUL X. PROPUNERI DE PROIECTE OPERAȚIONALE.....	154
CAPITOLUL XI. POSIBILITĂȚI FINANCIARE	284
XI.1. Contextul actual al fondurilor structurale	
XI.2. Structuri de dezvoltare politică ale UE	Error! Bookmark not defined.
Bibliografie	298

Echipa de coordonare

COORDONATOR GENERAL	Ștefan Seremi	Consiliul Județean Bihor
COORDONATOR ȘTIINTIFIC	Anca Dodescu	Facultatea de Științe Economice – Universitatea din Oradea
COORDONATOR EXECUTIV	Lucia Pantea	Consiliul Județean Bihor
ASISTENT CERCETARE	Tomina Săveanu	Centrul de Cercetare pentru Educația Adulților – Universitatea din Oradea
COORDONATOR ADMINISTRATIV PDJ	Nicoleta Caciora	Consiliul Județean Bihor
GRUP LUCRU COMPETITIVITATE	Daniela Călinescu <i>Nicoleta Caciora</i>	Prefectura Bihor <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU TRANSPORTURI	Gheorghe Moldovan <i>Mos Bogdan</i>	Prefectura Bihor <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU RESURSE UMANE	Ioana Lazăr <i>Simona Miclea</i>	Fundația Alternative <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU MEDIU	Felicia Enache <i>Dan Poinar</i>	Agentia de protectie a mediului <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU AGRICULTURA	Szabo Zoltan <i>Mihai Dascalu</i>	Directia Agricola Bihor <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU DEZVOLTARE URBANA	Rodica Petrea <i>Popescu Sturz Adrian</i>	Universitatea Oradea <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>
GRUP LUCRU TURISM	Ioana Lucaciu <i>Maria Nemeth</i>	Centrul Ariei Protejate <i>Pers.de contact de la CJ Bihor</i>

Membrii echipelor de lucru

Grup de lucru transporturi

Nume	Instituția, organizația
GHEORGHE MOLDOVAN (COORDONATOR)	Instituția Prefectului Jud. Bihor
DUMITRU BABA SORIN ILEA	Consiliul Județean Bihor
KRAUSZ ZOLTAN	Direcția Județeană de Statistică
ADRIANA AURORA LIPOVEANU	Inspectoratul Județean în Construcții

Grup de lucru protecția mediului

Nume	Instituția, organizația
ENACHE FELICIA (coordonator)	A.P.M. BIHOR
RADOVEȚ DORINA	A.P.M. BIHOR
GHITEA STELA	A.P.M. Bihor
DAN POINAR	C.J. Bihor
RIBANA LINC	Universitatea Oradea- Fac. de Istorie-Geografie
ADRIAN JURCAU	Direcția Silvică Oradea
PAUL SORIN GULER	Direcția Apelor Crișuri Oradea
IOAN MAGHIAR	Fundația ECOTOP
DOREL ȚIRȚ	D.S.P. Bihor

Grup de lucru competitivitate

Nume	Instituția, organizația
DANIELA CALINESCU (coordonator)	Prefectura Județului Bihor
FLORIN MĂRȚI	Direcția Județeană de Statistică
MONICA COFAR	Camera de Comerț și Industrie Bihor
FLORICA CHERECHEȘ	Asociația Integra România
CRISTIAN MANCIU	UIP – Nord-Vest
DACIANA NICA	AJOFM Bihor
DOREL LUCA	Inspectoratul Școlar Bihor
IOAN MINTAS	CNIPMM Romania
OLIMPIA BUZASIU	CLIMM Oradea
COSMIN RADA	Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Bihor
COSMIN SABĂU ADRIANA GIURGIU IOANA POP - COHUȚ	Facultatea de Științe Economice Universitatea din Oradea
LIVIA BANU	Birou Phare CBC Oradea

Grup de lucru regenerare urbană

Nume	Instituția, organizația
ADRIAN POPESCU STURZ (Coordonator)	Arh. Șef Consiliul județean Bihor
RODICA PETREA (Coordonator științific)	Universitatea Oradea
OLAU PAUL	student Planificare teritorială, Facultatea Istorie- Geografie
COFAR MONICA	C.C.I. Bihor
LUNCAN ANDREI	Arh. Șef Primăria Oradea
RALUCA COVACESCU	Arh. Primăria Oradea
TARTA MARCEL	Zona Metropolitană Oradea
MOTOC LETITIA	Zona Metropolitană Oradea
FOGHIS ADRIAN	Zona Metropolitană Oradea
ELENA BOTEZAT	Universitatea Oradea
HORJA GAVRIL	Consiliul județean Bihor Arhitect
NICU CUREU	Primăria Alesd - Consilier
HASAN GELU	Primăria Beius - Consilier
ing. BISA EVA	Primăria Marghita
NAGY ALEXA	Primăria Salonta

Grup de lucru resurse umane

Nume	Instituția, organizația
IOANA LAZĂR	Fundația Alternative România
DOREL ȚÎRȚ	DSP Bihor
ADRIAN COCOȘ	
ANGELA FONAI	Primaria Oradea -Serv.Integr. Europeana
GEORGETA BAN	DMSSF
AURORA CRISAN BALA	
ADINA PĂTROC	ASCO
CRISTIAN MANCIU	AJOFM BH
FLORIAN MIELUȚ	Insp.Șc Jud. BH
MADELA ABRUDAN	Univ. Oradea
TOMINA SĂVEANU	
DANA PAȘC	Insp. Jud. de Statistica

Grup de lucru turism

Nume	Instituția, organizația
IOANA LUCACIU (Coordonator)	Centrul pt arii protejate și dezvoltare durabila – Bihor
IUDITA PALFFY	Primăria Ștei
GELU HASAN	Primăria Beiuș
NICU CUREU	Primăria Aleșd
STELIAN NISTOR	Universitatea Oradea
ANCA ARDELANU	Administrația Parcului Natural Apuseni
IONELA POPOVICI	Direcția Ape – Crișuri
ADRIANA LIPOVEANU	Inspectoratul de construcții Bihor

Echipa de lucru agricultură

Nume	Instituția, organizația
SZABO ZOLTAN	D.A.D.R. Bihor
AVRĂMUȚ OCTAVIAN IOAN	D.A.D.R. Bihor
ITU VIRGIL	D.A.D.R. Bihor, sectia Fito
JURCUȚ TEODOR	OSPA Bihor
TIRPE GHEORGHE	S.C.D.A. Oradea
TRÎNC MIRCEA	OCOTA Bihor
ZAHARIA SANDU	OF. Jud. Plăți dezvoltare rurală
COSMIN SABĂU	Facultatea de Științe Economice – Universitatea din Oradea
VIDICAN TEODIR	A.P.I.A Bihor

S-au folosit și materiale elaborate de către **RAPTOR INVEST SRL**.

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimați cetățeni,

Recunoaștem nevoia unei viziuni, a unei perspective pe termen lung pentru un viitor comun, în care să ne regăsim ca membrii ai comunității, care să ne motiveze și să ne ghideze în stabilirea politicilor, priorităților de dezvoltare și a acțiunilor care trebuiesc întreprinse, a programelor și proiectelor prioritare pentru județul nostru.

Cetățenii noștri au dreptul și noi avem datoria de a le oferi o perspectivă împărtășindu-le viziunea noastră comună.

Înțelegem să valorificăm împreună, respectând principiile dezvoltării durabile resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care să facă din județul nostru unul dintre cele mai dinamice.

Pentru ca județul nostru să ajungă așa cum ne dorim în **2027**, este necesar ca în decursul a trei perioade de programare, respectiv în decursul a 21 de ani, să adoptăm aceea strategie care poate să transforme viziunea noastră de dezvoltare în realitate cu cele mai mici costuri. Aceasta implică concentrarea într-o primă fază a intervențiilor susținute prin politicile publice pe crearea unui fundament solid pentru dezvoltarea județului, respectiv o rețea de poli de dezvoltare și un set de sectoare economice de excelență, fără a lăsa la o parte intervențiile rezultate din angajamentele asumate de România față de Uniunea Europeană. În ultima perioadă de programare vom consolida competitivitatea economiei județene și eventualele dezechilibre determinate vor fi corectate. Resursele umane vor fi un domeniu prioritar în toate perioadele de programare.

Planul de dezvoltare al județului Bihor 2007-2013 este un proiect inițiat de Consiliul Județean Bihor în colaborare cu specialiști ai instituțiilor relevante din județ, reprezentanți ai societății civile și cadre universitare, care are ca scop **stimularea dezvoltării integrate și armonioase a județului nostru**.

Pe de altă parte, s-a elaborat la finele anului 2006 lucrarea **“Proiectul Programului de dezvoltare teritorială, posibilități de realizare a obiectivelor de dezvoltare a județului Bihor în perioada bugetară europeană 2007-2013”**, bazată și pe consultarea reprezentanților autorităților publice din teritoriu.

Finalizarea acestor două documente prin armonizarea propunerilor și elaborarea finală este **Planul de dezvoltare al județului Bihor pentru perioada 2007 – 2013**, lucrarea de față, care va asigura alocarea fondurilor structurale europene și a celor guvernamentale pentru județul nostru. Prin planul de dezvoltare al județului stabilim situația în care se află Bihorul în prezent și se configurează imaginea Bihorului până în 2013.

Specificăm faptul că sursele de finanțare pentru proiectele propuse vor fi fondurile structurale, fonduri guvernamentale și fondurile proprii ale beneficiarilor precum și alte surse de finanțare.

Proiectul de plan a fost prezentat publicului înainte de a fi adoptat prin publicarea lui pe pagina web a Consiliului Județean Bihor.

Suntem conștienți că numai prin concentrarea acțiunilor noastre pe aceste proiecte prioritare viziunea noastră comună și obiectivele strategice stabilite vor putea fi atinse.

**Președinte,
Alexandru Kiss**

PARTEA I. INTRODUCERE

CAPITOLUL I. PREMISE TEORETICE ȘI METODOLOGICE

Planul național, regional și județean de dezvoltare este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy). Aceasta urmărește dezvoltarea echilibrată a membrilor Uniunii Europene prin diminuarea disparităților de dezvoltare între statele membre / regiunile comunitare și este susținută, în acest scop de instrumentul financiar numit Fonduri Structurale.

Se impune sublinierea clară a caracterului specific al **Planului de Dezvoltare Județean (PDJ) 2007-2013**. Acest document nu trebuie confundat și nu substituie o Strategie Județeană de Dezvoltare. În accepțiunea politicii de coeziune, PDJ reprezintă un **instrument de prioritizare a investițiilor pentru dezvoltare**. Rațiunea elaborării PDJ este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale, etc.) sau externe (fondurile structurale, credite externe, etc.), în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și a disparităților interne (ex. urban-rural, regiunea X față de media națională etc.).

În urma reglementărilor tehnice ale Comisiei Europene și având la bază reglementările comunitare actuale privind Fondurile Structurale, redactarea PDJ 2007-2013 a demarat pe baza ideii că acest document va fi **orientat în principal asupra priorităților și obiectivelor compatibile cu domeniile de intervenție a Fondurilor Structurale**. Această abordare este justificată atât prin rolul PDJ de fundamentare generală a accesului la Fondurile Structurale, cât și prin prisma faptului că politica de dezvoltare a României va trebui să se alinieze după anul 2007 la prioritățile comunitare de dezvoltare și să fie bazată pe măsuri considerate stimuli de dezvoltare socio-economică durabilă la nivel european.

Proiectul de planificare strategică la nivelul județului Bihor reprezintă un demers ambițios și dificil, dar extrem de necesar.

- El este construit pe o metodologie riguroasă și intenționează să reunească eforturile tuturor persoanelor și organizațiilor interesate, urmărind atât o finalitate managerială cât și una de implicare a comunității în luarea marilor decizii care o privesc.
- Planul de Dezvoltare vizează definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 6 ani

Se urmărește elaborarea unui plan cuprinzător pentru județul Bihor și desemnarea unui cadru instituțional apt pentru implementarea acestuia. Importanța PDJ trebuie văzută ca un proces care va spori capacitatea județului în domeniul dezvoltării regionale și un rezultat final care va cuprinde un document prin care vor fi identificate prioritățile și măsurile pentru dezvoltarea județului.

Propunerea **Planului de dezvoltare al județului Bihor 2007-2013** este un proiect inițiat de Consiliul Județean Bihor în colaborare cu specialiști ai instituțiilor relevante din județ, reprezentanți ai societății civile și cadre universitare, care are ca scop **stimularea dezvoltării integrate și armonioase a județului nostru**.

Pe de altă parte, s-a elaborat la finele anului 2006 lucrarea „**Proiectul Programului de dezvoltare teritorială, posibilități de realizare a obiectivelor de dezvoltare a județului Bihor în perioada bugetară europeană 2007-2013**”, bazată și pe consultarea reprezentanților autorităților publice din teritoriu.

Finalizarea acestor două documente a condus la prezentul **Plan de dezvoltare județean pentru perioada 2007 – 2013**, plan care va asigura alocarea fondurilor structurale europene și a celor guvernamentale pentru Județul nostru. Prin planul de dezvoltare al județului stabilim situația în care se află Bihorul în prezent și se configurează imaginea Bihorului până în 2013.

Pentru a ne asigura că aceste documente corespund viziunii locuitorilor județului și răspund nevoilor lor reale, au fost puse la dispoziția cetățenilor cele două variante

complementare elaborate până în prezent, care s-au găsit pe pagina de web a Consiliului Județean Bihor www.cjbihor.ro.

Specificăm faptul că sursele de finanțare pentru proiectele propuse vor fi fondurile structurale, fonduri guvernamentale și fondurile proprii ale beneficiarilor precum și alte surse de finanțare.

Pentru „**Planul de Dezvoltare al județului Bihor**” care urmează să constituie baza de lucru pentru Planul de Dezvoltare al Regiunii de Nord Vest, inițiat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord – Vest în conformitate cu strategia națională de dezvoltare pe perioada 2007 – 2013, pentru stabilirea priorităților strategice la nivelul județului Bihor, au fost desemnați reprezentanți, persoane cu responsabilități în domeniu și cu atribuții decizionale din principalele instituții din județul Bihor.

Procesul de planificare

Consiliul Județean Bihor a încheiat protocoale de colaborare cu principalele instituții și organizații din Județul Bihor pentru identificarea obiectivelor prioritare de dezvoltare ale județului și pentru elaborarea unui plan de atingere a acestor obiective, ambele urmând a fi incluse în Planul de Dezvoltare Județean Bihor.

Parteneriatul se bazează pe deschidere și bună credință, pe recunoașterea unor atribuții instituționale diferite, dar complementare.

Obiectivele acestui protocol sunt următoarele:

1. să instituționalizeze canale de comunicare și să faciliteze schimbul de informații între părți;
2. să promoveze principiile parteneriatului în realizarea documentelor programatice de interes public;
3. să asigure o aliniere a politicilor de dezvoltare a județului elaborate de cele două instituții în cadrul unui **Plan comun de dezvoltare județeană**;
4. să implementeze inițiative comune în domeniul dezvoltării județului.

Acest protocol s-a încheiat în contextul inițiativei Consiliului Județean Bihor „**Parteneriat pentru dezvoltare**”, ale cărui obiective și rezultate sunt prezentate, în Anexa 1.

Principii de bază generale a elaborării Planului de dezvoltare:

- Principiul parteneriatului în programarea și realizarea programului condiționează deopotrivă colaborarea între partenerii vizați în mod vertical (în cazul statelor membre Comisia Europeană, autoritățile centrale și regionale, autorități locale, corpul public etc.) și în mod orizontal (parteneri de piață și instituții).
- Aditivitatea este principiul de bază care determină funcționarea Fondurilor Structurale, conform căreia statele membre trebuie să folosească subvențiile structurale ale Uniunii Europene acordate pentru obiective definite drept resurse complementare pe lângă resursele proprii, fără a înlocui cheltuielile necesare ale statului.
- Programarea ca principiu de bază exprimă faptul că subvențiile din Fondurile Structurale nu se pot asigura pentru proiecte individuale, doar pentru proiecte de dezvoltare integrate, care se referă pe o perioadă de mai mulți ani.
- Conform principiului de concentrare, resursele de subvenții trebuie să fie folosite cât mai eficient, din această cauză trebuie concentrate în număr relativ mic pentru realizarea obiectivului de importanță strategică.
- Principiul subsidiarității în sensul dezvoltării teritoriale, înseamnă că pregătirea documentelor de proiect și realizarea programului să se realizeze la nivelul potrivit.
- În sensul principiului descentralizării trebuie să tindem la evitarea deciziilor centrale pentru dezvoltarea teritorială, proces ce trebuie corelat cu decentralizarea atribuțiilor și responsabilităților legate de planificare și folosirea resurselor financiare. Confirmarea în acest mod a mijloacelor folosite de persoanele cu putere de decizie la nivel teritorial condiționează existența principiului de bază al subsidiarității în raporturile date.

- Aplicarea principiului publicității are ca scop atragerea în măsură cât mai mare a resurselor locale și subvențiilor sociale. Conform acestui principiu, pe durata proiectării și realizării programului trebuie asigurată transparența, numai astfel fiind posibil ca populația locală să se identifice cu obiectivele și tendințele elaborate.

ANEXA 1. „PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE”

SCOP:

Elaborarea, implementarea, evaluarea și monitorizarea documentelor strategice și a proiectelor operaționale la nivel local corelate cu oportunitățile de finanțare și nevoile locale.

OBIECTIVE GENERALE:

- a. Creșterea capacității de absorbție a fondurilor la nivel teritorial
- b. Valorificarea potențialului specific al zonei

OBIECTIVE SPECIFICE:

5. Identificarea priorităților locale și județene de dezvoltare și transpunerea lor într-o politică de dezvoltare locală corelată cu politicile de dezvoltare regională și națională
6. Optimizarea impactului investițiilor publice prin coordonarea la nivel local a inițiativelor publice și private

REZULTATE:

- Viziune comună asupra viitorului comunității, bazată pe valori comune
- Elaborarea unor **Planuri de Dezvoltare Județene** (la modul ideal – și elaborarea unor **Planuri de Dezvoltare Locale**) corelate cu **Bugetele de Investiții**
- Actualizarea **Planurilor Urbanistice Generale și a Planurilor de Amenajare a Teritoriului**
- Portofoliu de proiecte mature dezvoltate și implementate
- Măsuri de suport și corective pentru buna implementare a Planului

Criterii pentru alegerea partenerilor din cadrul **Comitetului de Planificare Județean:**

- Asigurarea legăturii funcționale între GI – CPJ;
- Evitarea redundanței GI-CPJ-CPR;
- Reprezentanți ai tuturor partidelor politice;
- Asigurarea reflectării activității **pe fond** în opinia publică;
- Asigurarea participării liderilor de opinie (care pot iniția acțiuni de lobby);
- Cointerесarea experților din mediul academic (universități) și din societatea civilă (organizații nonguvernamentale);
- Asigurarea reprezentării sectorului privat;
- Participarea șefilor comisiilor de specialitate și a consilierilor din cadrul Consiliilor Județene;
- Necesitatea asigurării unor mecanisme pentru garantarea calității dezbaterilor publice.

Pentru a se realiza o lucrare documentată și profesionistă, cu identificarea priorităților locale și județene și transpunerea lor în politici locale corelate cu politica de dezvoltare regională și națională, s-au constituit grupuri de specialiști, respectiv **Grupuri de Lucru** pentru a elabora etapizat toate documentele de fundamentare a PDJ.

- La întâlnirile de inițiere și demarare a Planului de dezvoltare au fost reprezentate un număr semnificativ de instituții și persoane cheie.
- Dintre acestea din urmă au fost selectate și sunt definitive Grupurile de Lucru și Comitetul de Avizare la nivelul județului, care sunt prezentate în Tabelul nr. 1.

Fazele esențiale ale procesului de planificare județean sunt:

1. Faza mobilizării și implicării nivelului județean (trezirea interesului, mobilizarea rețelelor parteneriale județene, revizuirea a ce exista);

2. Faza mobilizării și implicării nivelelor sub-județene de planificare,(activarea „grupurilor locale de inițiativa”);
3. Faza obținerii consensului la nivel județean (revizuirea abordării județene în funcție de reacțiile din faza anterioară);
4. Faza obținerii aprobărilor formale finale.

Pași urmați în procesul de elaborare a Planului de Dezvoltare Județean Bihor pentru perioada 2007-2013

	Detaliiere pas propus
Pas I	Analiza documentelor de planificare/programare/strategie existente deja la nivel de județ, zone ale județului sau pe anumite domenii
	1. Culegerea documentelor de planificare/programare/strategie existente deja la nivel de județ, zone ale județului sau pe anumite domenii.
	2. Alegerea celor care pot fi folosite ca bază de pornire.
	3. Stabilirea necesității actualizării datelor: a. cantitative (statistice) b. calitative (schimbarea mediului economic-social-politic, schimbarea legislativă)
	4. Dacă e cazul, identificarea cauzelor care au afectat implementarea acestor documente și stabilirea modului în care pot fi eliminate acestea în prezent.
	5. Identificarea eventualelor probleme apărute în legătura cu evaluarea și monitorizarea și stabilirea modului în care pot fi preîntâmpinate acestea în prezent.
Pas II	Elaborarea Profilului socio-economic a Județului
	1. Elaborarea unui sumar executiv cuprinzând o scurtă privire de ansamblu asupra județului, conținând datele cele mai importante
	2. Descrierea generală a județului a. amplasarea geografică a județului b. Descrierea structurii administrativ-teritoriale c. Descrierea rețelei teritoriale: UTP-uri și poli de dezvoltare și a metodologiei de alegere a acestora
	3. Fundamentarea analizei socio-economice și de mediu: a. Prezentarea obiectivului global: creșterea economică și a opțiunilor strategice: dezvoltare policentrică și specializare funcțională
	4. Analiza disparităților intra-județene
	5. Analiza relevanței acestei situații a dezvoltării socio-economice și de mediu asupra politicii de dezvoltare a Județului
Pas III	Elaborarea analizei SWOT
	1. Analiza punctelor tari ale județului, așa cum apar ele din analizele făcute în Profilul socio-economic
	2. Analiza punctelor slabe ale Județului, așa cum apar ele din analizele făcute în Profilul socio-economic
	3. Elaborarea unei analize SWOT care reflecta principalele concluzii ale analizei socio-economice și de mediu
	4. Definirea problemelor și oportunităților reale
Pas IV	Elaborarea unei strategii raționale și consistente
	1. Justificarea strategiei, prezentarea axelor, priorităților și măsurilor
	2. Elaborarea fișelor de măsuri
	3. Demonstrarea coerenței cu politica regională/națională
	4. Cuantificarea obiectivelor așteptate
	5. Dezbateri publice asupra PDJ
	6. Analiza impactului și a rezultatelor așteptate
	7. Pregătirea implementării și monitorizării: identificarea îmbunătățirilor necesare, definirea clară a responsabilităților, precizarea rețelilor financiare și a mecanismelor de control, precizarea procedurilor și criteriilor de selecție competitive care să îmbunătățească eficiența selectării proiectelor.
Pas V	Crearea unui portofoliu de proiecte mature
Pas VI	Aprobarea și redactarea formei finale

Dezvoltare policentrică – unități teritoriale de planificare și poli de dezvoltare

Adoptarea acestei opțiuni strategice presupune susținerea dezvoltării în jurul unei rețele de poli de dezvoltare, ceea ce implică:

- opțiuni referitoare la rețeaua de centre de influență care să fie susținute pentru a-și consolida sau a prelua rolul de poli de dezvoltare;
- îndreptarea prioritară a resurselor pentru consolidarea rolului de poli de dezvoltare, în primul rând în acele activități menite să asigure servicii populației sau economiilor locale din zonele lor de influență;
- îndreptarea prioritară a resurselor de dezvoltare rurală către acele intervenții care favorizează dezvoltarea legăturii rural-urban, astfel încât cele două spații să se susțină reciproc în procesul de dezvoltare.

În vederea identificării rețelei potențialilor poli de dezvoltare precum și a zonelor de influență la nivelul județului a fost elaborată o metodă de zonare a teritoriului județului în unități teritoriale de planificare (UTP). S-a avut în vedere și orientarea nouă a Comisiei Europene în ceea ce privește dezvoltarea rurală, respectiv includerea în viitorul Program Operational de Dezvoltare Rurală a intervențiilor de tipul programului LIDER+.

UTP-urile corespund unor zone având anumite caracteristici comune precum și o funcționalitate unitară. Astfel UTP-ul se poate individualiza printr-o identitate culturală comună, prin gravitația în jurul unor centre de influență, prin relații strânse de colaborare economică între localitățile componente etc. La nivelul unor UTP-uri pot fi deja constituite asociații între unitățile administrativ teritoriale componente, altele pot avea doar un caracter informal. UTP-ul este compus din mai multe unități administrativ-teritoriale (comune și orașe) fără ca limitele ei să țină cont neapărat de granițele județene. De asemenea, UTP-urile pot diferi sensibil din punct de vedere al populației sau al mărimii teritoriului pe care îl delimitează.

Într-o primă fază, în baza acestor criterii au fost identificate un număr de 11 UTP-uri.

Criteriile enumerate mai sus au fost dezvoltate împreună cu partenerii județeni (la nivelul grupului coordonatorilor științifici – arhitecți sefi, vicepreședinți, cadre universitare, experți ADR Nord-Vest). Astfel a fost fundamentată o metodă de validare a UTP-urilor care a luat în considerare un număr de 11 criterii vizând atât componența naturală (relief, resurse naturale protecția patrimoniului natural etc.) cât și componența antropică de susținere (structura și dinamica populației, dezvoltarea așezărilor, dezvoltarea infrastructurilor tehnico-edilitare etc.)

Fiecare dintre propunerile de UTP-uri a fost evaluată cu metoda amintită iar acele UTP-uri care nu au întrunit un punctaj minim au fost considerate neviabile.

În cadrul fiecărui UTP s-a identificat cel puțin un potențial pol de dezvoltare – un centru urban a cărui evoluție economică poate antrena creșterea sau declinul întregii zone. Intervențiile vor fi direcționate cu precădere către acești potențiali poli de dezvoltare, pornind de la premisa că aceștia induc efecte de antrenare la nivelul întregului UTP (sau uneori chiar pe o arie mai largă). Acești poli pot fi ierarhizați în funcție de capacitatea lor de antrenare – fapt surprins prin noțiunea de rang al polului de dezvoltare identificat în Planul de Amenajare al județului.

Astfel au fost constituite Unitățile Teritoriale de Planificare la nivelul județului Bihor– Unități teritoriale de planificare și poli de dezvoltare, rămânând de constatat în viitor validitatea componenței și viabilitatea lor (depinzând în mare măsură de coerența și consecvența politicilor locale/regionale și naționale în domeniul dezvoltării și de măsura în care comunitățile locale cooperează la nivel de UTP).

The map displays the administrative divisions of Romania, with each district (județ) labeled by name and its capital city marked with a black dot. The districts are color-coded as follows:

- North:** Cluj (red), Alba Iulia (red), Mureș (red), Bihor (red), Sălaj (green), Bistrița-Năsăud (blue), Maramureș (blue), Satu Mare (blue).
- Central:** Bacău (yellow), Iași (yellow), Vaslui (yellow), Galați (yellow), Brăila (yellow), Giurgiu (white), Ilfov (white), Buzău (white), Argeș (white), Dâmbovița (white), Prahova (white), Vâlcea (white), Harghita (green), Mureș (green), Sibiu (green), Brașov (green), Cluj (green), Alba Iulia (green), Mureș (green), Bihor (green), Sălaj (green).
- West:** Timiș (pink), Mehadia (pink), Lugoj (pink), Drobeta-Turnu Severin (pink), Giurgiu (white), Ilfov (white), Buzău (white), Argeș (white), Dâmbovița (white), Prahova (white), Vâlcea (white), Harghita (green), Mureș (green), Sibiu (green), Brașov (green), Cluj (green), Alba Iulia (green), Mureș (green), Bihor (green), Sălaj (green).
- South:** Constanța (blue), Tulcea (yellow), Giurgiu (white), Ilfov (white), Buzău (white), Argeș (white), Dâmbovița (white), Prahova (white), Vâlcea (white), Harghita (green), Mureș (green), Sibiu (green), Brașov (green), Cluj (green), Alba Iulia (green), Mureș (green), Bihor (green), Sălaj (green).
- East:** Iași (yellow), Vaslui (yellow), Galați (yellow), Brăila (yellow), Giurgiu (white), Ilfov (white), Buzău (white), Argeș (white), Dâmbovița (white), Prahova (white), Vâlcea (white), Harghita (green), Mureș (green), Sibiu (green), Brașov (green), Cluj (green), Alba Iulia (green), Mureș (green), Bihor (green), Sălaj (green).

Figura nr 1. harta unităților teritoriale de planificare din județul Bihor

<p>Zona metropolitană Oradea Osorhei Paleu Cetariu Biharia Sînmartin Nojorid Sintandrei Bors Hidiselul de Sus Ineu Girisul de Cris (1 oraș + 11 comune)</p>	<p>Zona Marghita Vișoara Boianu Mare Abrămuț Roșiori Suplacu de Barcău Balc Abram Tăuteu (8 comune) (1 oraș + 10 comune)</p>
<p>Valea Crisului Repede Alesd Bulz Borod Suncuius Auseu Vadu Crisului Magesti Astileu Lugasu de Jos Țețchea Vîrciorog Tileagd Săcădat Copăcel Sinteu (1 oraș + 14 comune)</p>	<p>Zona de Nord – Vest Valea lui Mihai Curtuișeni Șimian Tarcea Sălacea Cherechiu Buduslau (1 oraș + 6 comune)</p>
<p>Țara Beiușului Beiuș Sîmbăta Răbăgani Uileacu de Beiuș Finiș Pocola Remetea Căbești Roșia Curățele Drăgănești Lazuri de Beiuș Budureasa Târcaia Pomezau (1 oraș + 15 comune)</p>	<p>Zona Ceica Ceica Drăgești Lăzăreni Dobrești (4 comune)</p>
<p>Cimpia vestică Salonta Sinnicolaul Roman Cefa Gepiu Madaras Ciurmeșiu Avram Iancu (1 oraș + 6 comune)</p>	<p>Zona Săcuieni Diosig, Rosiori Tămășeu (4 comune) Zona Sălard Chislaz Ciuhoi Brusturi Derna Sirbi Spinus (7 comune)</p>
	<p>Zona Tinca Tinca Husasaul de Tinca Holod Căpîlna Cociuba Soimi Olcea Batar (8 comune)</p>
	<p>Zona Sud – Est Stei-Nucet – Vascău Stei Nucet Vascau Rieni Buntesti Lunca Pietroasa Cîmpani Cărpînet Cristiorul de Jos (3 orașe + 7 comune)</p>

Această opțiune implică în esență fundamentarea politicilor publice în domeniul dezvoltării pornind de la nevoile sectorului privat (cel care deține controlul asupra majorității sectoarelor din economia regională).

În scopul creării premizelor unei bune inserții a economiei regionale în cadrul economiei europene, a devenit o necesitate identificarea unor sectoare (numite în continuare sectoare prioritare), a căror dezvoltare ar putea crea avantaje comparative regiunii în raport cu alte regiuni. Acestea sunt sectoarele care trebuie avute în vedere de politicile de dezvoltare locală sau regională.

Identificarea sectoarelor prioritare la nivel de județ s-a făcut în urma unei analize efectuate prin consultarea și implicarea partenerilor din regiune, atât autorități responsabile cu planificarea dezvoltării la nivelul autorităților locale/județene, cât și partenerii economici și sociali.

Analiza a fost efectuată în doi pași, aplicându-se două metode de analiză, ambele având același subiect, completându-se și validându-se reciproc. Sectoarele au fost evaluate în funcție de:

- importanța sectorului pentru dezvoltarea locală/regională (sub aspectul ocupării forței de muncă, veniturilor, taxelor și impozitelor, etc);
- potențialul competitiv (existența mărcilor, prezența pe piața națională, internațională);
- potențialul inovativ (de dezvoltarea de produse noi);
- potențialul de antrenare a dezvoltării în economia locală/județeană.

Pasul 1

A fost utilizată o metodologie matematică pentru desemnarea sectoarelor prioritare la nivelul județelor.

La nivelul fiecărui UTP s-a solicitat Consiliului Județean să identifice sectoarele prioritare pe baza a trei criterii:

- existența sau nu în zonă a unor resurse naturale care pot susține dezvoltarea sectorului;
- structura sectorială a economiei locale;
- existența forței de muncă bine pregătită în zonă sau în zonele limitrofe (sau măcar accesul la infrastructurile de învățământ necesare – în special învățământ profesional și tehnic și/sau universitar).

S-au stabilit sectoarele prioritare la nivel de județ pe baza unei metodologii matematice:

- la nivelul fiecărui UTP sectoarele economice au fost evaluate în raport cu 4 criterii: potențialul competitiv al sectorului, potențialul inovativ al sectorului, potențialul de antrenare al sectorului și rangul polului de dezvoltare;
- punctajele obținute pentru fiecare criteriu au fost ponderate cu un coeficient de importanță și apoi însumate rezultând punctajul sectorului la nivelul respectivului UTP;
- punctajele obținute la nivelul tuturor UTP-urilor au fost însumate, rezultând punctajul sectorului la nivel de județ. Pe baza acestor punctaje s-a stabilit o ierarhie alegându-se primele 6 sectoare considerate de acum înainte prioritățile județului.

TABEL 1. METODOLOGIE DE DELIMITARE A UNITĂȚILOR TERITORIALE DE PLANIFICARE

1.	Relief –condiții naturale	zonă favorizată	zonă medie	zonă nefavorizată	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)	X			3
5	Zona Marghita (Marghita)	X			3
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)	X			3
7	Zona Ceica (Ceica)		X		2
8	Zona Secuieni		X		2
9	Zona Sălard		x		2
10	Zona Tinca (Tinca)	X			3
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)			X	1

2.	Resurse naturale	mari în zonă	satisfăcător în zonă	deficitare	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)		X		2
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)			X	1
4	Câmpia vestică (Salonta)			X	1
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)			X	1
7	Zona Ceica (Ceica)		X		2
8	Zona Secuieni		X		2
9	Zona Sălard		x		2
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

3.	Structura și dinamica populației și resursele de muncă	crescător	stagnare	descrescător	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)		X		2
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)			X	1
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)		X		2
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)		X		2
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Secuieni		x		2
9	Zona Sălard		x		2
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

4.	Dezvoltarea așezărilor umane	rang 1+2+3 centre polarizatoare	rang 2+3 centru polarizator	rang 3	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)		X		2
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)			X	1
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Secuieni			X	1
9	Zona Sălard			x	1
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

5.	Dezvoltarea infrastructurilor tehnico-edilitare	bună	medie	insuficient	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)		X		2
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)		X		2
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Secuieni			x	1
9	Zona Sălard			X	1
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

6a.	Protecția și valorificarea mediului natural și construit	grad poluare minim	grad poluare mediu	grad poluare maxim	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)		X		2
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)	X			3
5	Zona Marghita (Marghita)	X			3
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)	X			3
7	Zona Ceica (Ceica)	X			3
8	Zona Săcuieni		X		2
9	Zona Sălard		X		2
10	Zona Tinca (Tinca)	X			3
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

6b.	Protecția și valorificarea mediului natural și construit (continuare)	obiective naturale și construite protejate	obiective numai naturale sau numai construite protejate	fără obiective	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)	X			3
4	Câmpia vestică (Salonta)		X		2
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)		X		2
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Săcuieni		X		2
9	Zona Sălard		X		2
10	Zona Tinca (Tinca)		X		2
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)	X			3

7.	Stabilirea relațiilor	urban-rural	rural-rural	urban-urban	Total
	punctaj	1	1	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			1
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)	X			1
3	Țara Beiușului (Beiuș)	X			1
4	Câmpia vestică (Salonta)	X			1
5	Zona Marghita (Marghita)	X			1
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)	X			1
7	Zona Ceica (Ceica)		X		1
8	Zona Săcuieni		X		1
9	Zona Sălard		X		1
10	Zona Tinca (Tinca)		X		1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)	X			1

8.	Sectoare economice	dezvoltate	medie	slabe	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)			X	1
4	Câmpia vestică (Salonta)			X	1
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)			X	1
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Săcuieni			X	1
9	Zona Sălard			X	1
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

9.	Sectoare sociale (învățământ, sănătate, cultură, etc.)	dezvoltate	satisfăcător	nesatisfăcător	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)		X		2
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)		X		2
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)			X	1
7	Zona Ceica (Ceica)			X	1
8	Zona Săcuieni			X	1
9	Zona Sălard			X	1
10	Zona Tinca (Tinca)			X	1
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

10.	Accesibilitate	dezvoltate	satisfăcător	nesatisfăcător	Total
	punctaj	3	2	1	
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	X			3
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)	X			3
3	Țara Beiușului (Beiuș)		X		2
4	Câmpia vestică (Salonta)	X			3
5	Zona Marghita (Marghita)		X		2
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)		X		2
7	Zona Ceica (Ceica)		X		2
8	Zona Săcuieni		X		2
9	Zona Sălard		x		2
10	Zona Tinca (Tinca)		X		2
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)		X		2

PUNCTAJ ZONE		Total
1	Zona metropolitană Oradea (Oradea)	28
2	Valea Crișului Repede (Aleșd)	21
3	Țara Beiușului (Beiuș)	20
4	Câmpia vestică (Salonta)	22
5	Zona Marghita (Marghita)	20
6	Zona de Nord-Vest (Valea lui Mihai)	19
7	Zona Ceica (Ceica)	16
8	Zona Săcuieni	17
9	Zona Sălard	17
10	Zona Tinca (Tinca)	17
11	Zona Sud-Est Ștei-Nucet- Vașcău (Ștei)	21

COEFICIENT DE VIABILITATE			Număr zone UTPL
	MAXIM	31 pct.	
	MEDIU	>20 pct.	6
	MINIM	>11 pct.	4

1. CUANTIFICAREA VIABILITĂȚII UTPL

2. CORECȚII TERITORIALE ÎNTRE ZONE UTPL

UTPL_{Nr} - ZONA DE INFLUENȚĂ
 - FLUXURI ÎNTRE ZONE
 - SUSȚINERE SOCIO-ECONOMICĂ

UTPL_{Nr}
 UTPL_{Nr}
 UTPL_{Nr}

UTPL – 31 pct.
 – 20 pct.

} viabile

UTPL – 11 pct. - neviabile

Sectoare prioritare

S-a derulat o consultare partenerială asupra sectoarelor prioritare bazată în cea mai mare măsură pe metodologia clasică a *focus-grupului*, adăugându-i, însă, acesteia, o *anchetă pe baza de chestionar*, în cadrul unor reuniuni găzduite de Consiliul Județean, cu reprezentanți ai agenților economici din sectoarele prioritare identificate la nivel județean și alți parteneri relevanți (inclusiv din cadrul Comitetului de Planificare Regională).

Evaluarea făcută de către parteneri a fost prelucrată statistic și, pe baza rezultatelor obținute, s-au stabilit sectoarele prioritare ale județului. De asemenea rezultatele anchetei și consultărilor au avut rolul de a valida rezultatele obținute în pasul precedent.

Astfel au fost identificate sectoare prioritare pentru Județul BIHOR:

- **Turism**
- **Agricultură**
- **Competitivitate**
- **Mediu**
- **Resurse umane**
- **Transporturi**
- **Dezvoltare - regenerare urbană**

În acord cu principiul subsidiarității, planul va reflecta **prioritățile și necesitățile regionale hotărâte la nivel regional** și coordonate cu autoritățile naționale responsabile în domeniu.

CONCLUZII

Proiectul planului de dezvoltare a fost prezentat publicului, fiind publicat pe site-ul oficial al Consiliului Județean Bihor. Este important să se ceară părerea cetățenilor înainte de aprobarea planului. Direct sau indirect, multe dintre resursele financiare și umane necesare implementării planului vor fi controlate de administrația locală. Acesta este unul dintre multiplele motive pentru care oficialitățile alese și numite sunt membrii ai comisiei pentru dezvoltare strategică și ai grupurilor de lucru. De aceea, este important să se ceară să se adopte planul de dezvoltare în mod oficial și să se angajeze la implementarea acestuia.

CAPITOLUL II. PREZENTARE GENERALĂ A JUDEȚULUI BIHOR

Localizare

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest include 6 județe, respectiv județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare, Sălaj. Are o suprafață de 34.159 kmp, reprezentând 14,32 % din suprafața țării.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest cuprinde 421 unități administrativ-teritoriale: 6 județe, 35 de orașe, 12 municipii și 386 comune. În total sunt 1908 de așezări umane.

Figura nr. II. 1. Poziția geografică a județului Bihor

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului

Județul Bihor este situat în partea de nord-vest a României, între latitudinea nordică 46°23' , și 47°35', iar longitudinea estică între 21°26' și 22°48', imediat lângă granița româno- ungară. La nord-nord-est cu județul Satu-Mare, la nord cu județul Sălaj, Cluj și Alba, iar la sud cu județul Arad. (Figura nr.1.) În partea de vest, se învecinează cu județele Hajdu-Bihar și Békeș din Ungaria având, astfel, zonă de frontieră cu țara vecină pe o porțiune de peste 150 km, pe care sunt amplasate punctele de control trecere frontieră Valea lui Mihai, Borș, Episcopia Bihor și Salonta. Așezarea geografică, apropierea de Ungaria, legăturile ei istorice și interetnice o fac una din cele mai importante porți din vestul României, ceea ce îi mărește importanța geopolitică.

Suprafața județului de 7.544 km² este depășită de județele Timiș cu 8.697 km², Suceava cu 8.553 km², Caraș-Severin cu 8.520 km², Tulcea cu 8.499 km² și Arad cu 7.7.54 km² dintre cele 41 de județe ale României, Bihorul ocupând locul al șaselea. Are o cotă de aproape 3,2% din suprafața totală a țării. Din suprafața regiunii, ocupă 22,1 %, iar ca populație îi revin 21,8%.

Potrivit Oficiului Român de Statistică, la data de 1 iulie 2005, numărul locuitorilor județului Bihor a fost de 595.685. Astfel intră în primele 12 județe din România cu populația cea mai mare, având 2,8 % din totalul locuitorilor României. Densitatea populației (79,56 locuitor / km²) rămâne în urma mediei pe țară.

În Bihor, în afară de reședința de județ Oradea, sunt nouă așezări cu rang de oraș (dintre care trei sunt municipii: Marghita, Beiuș și Salonta), 90 sunt comune și 429 sate.

Figura II. 2. Harta județului Bihor

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului

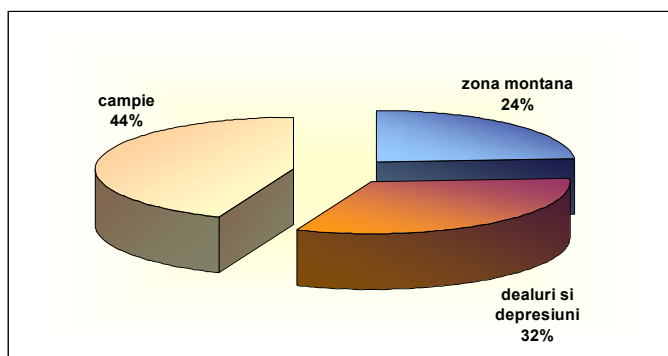
Relief

În ceea ce privește relieful, reflex al structurii geologice, în județul Bihor se găsesc toate marile unități de relief, fapt care conferă un cadru deosebit pentru dezvoltare precum și o animată secificitate față de alte zone ale țării.

- În partea de est, se găsesc masivele montane înalte, reprezentate de Munții Bihorului și Masivul Vlădeasa (o mică parte) ;
- Urmează, apoi, culmile mai joase ale masivelor Codru-Moma, Pădurea Craiului și Plopiș cu altitudini cuprinse între 500-900 m ;
- La contactul cu câmpia se găsesc o serie de dealuri piemontane ;
- În partea de vest se găsește cea mai joasă treaptă, reprezentată de subunități ale Câmpiei Crișurilor.

După cum este reprezentat în Figura nr. 3, relieful județului Bihor se compune din unități montane (24 %), dealuri combinate cu depresiuni, (31,6 %), și câmpie (44 %), dispuse sub forma unui amfiteatru deschis spre nord-vest. Din grupa montană centrală Bihor-Vlădeasa se desprind trei culmi: Codru-Moma, Pădurea Craiului și Plopiș, orientate spre vest, formând horsturi despărțite de depresiunile de tip graben Beiuș și Vad-Borod.

Figura II. 3. Trepte majore de relief în județul Bihor

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului

Din punct de vedere **geologic**, județul Bihor se extinde peste trei mari unități structurale: munte – zona cristalino-mezozoică, depresiuni intramontane-bazine neogene și câmpie-Depresiunea Panonică.

Complexitatea structurii geologice determină o mare varietate de bogății minerale, cum ar fi zăcăminte de țiței în zona Suplacu de Barcău și Abrămuț, cărbune brun, în bazinul Borodului, lignit, în bazinele Beiuș, Borod și Barcău, nisipuri bituminoase la Derna și Budoii, bauxită în munții Pădurea Craiului și Bihor, minereuri polimetalice pe marginea nordică a munților Plopiș, reziduri de fier și mangan în dolinele din relieful carstic al Vașcăului. Rocile utile și materialele de construcții au o largă răspândire: argile refractare și comune în zona Șuncuiuș, Aștileu, Borod, Beiuș, Ceica, calcare compacte la Borz, Bratca, Cărpinet, Remeți, Vașcău-Călugări, gresie cuarțoasă în defileul Borz-Șoimi, marmure la Băița Bihor, Chișcău, Vașcău, nisipuri și pietrișuri în depozitele aluvionare al râurilor. Apele termale și minerale apar în zona urbană și suburbană a orașului Oradea: Băile Felix și Băile 1 Mai, precum și la Răbăgani, Tămășeu, Chișlaz, Săcuieni, Balc și Tinca.

În secțiunile următoare vom trece în revistă principalele unități de relief ale județului, accentuând, unde este cazul, specificitățile geologice sau de altă natură care pot fi valorificate în vederea dezvoltării județene.

Regiunea montană este reprezentată, pe teritoriul Județului Bihor, prin Munții Bihorului, Munții Codru-Moma, Pădurea Craiului și Munții Plopoșului (Șes).

Munții Bihorului au altitudini cuprinse între 1200 și 1800 m, culminând în vârful Cucurbăta Mare (1849 m). În urma unei evoluții îndelungate, relieful se caracterizează printr-o asociere de suprafețe de nivelare care au constituit, din cele mai vechi timpuri, locuri favorabile atât pentru așezări risipite, cât și pentru practicarea unei agriculturi pastorale.

Munții Codru-Moma sunt alcătuiți din două masive, despărțite de pâraurile Briheni și Moneasa. Masivul Codru depășește rar altitudinea de 1000 m (Pleșu, 1112 m; Dealul Vârfului, 1095 m), iar masivul Moma 900 m. În ansamblu, relieful este reprezentat printr-o culme cu direcția NV - SE, din care se desprind lateral o serie de spinări muntoase a căror altitudine scade în trepte înspre depresiunile Țării Beiușului și a Țării Zărandului.

Munții Pădurea Craiului, situați între Depresiunea Vadului și Țării Beiușului, au altitudinea cuprinsă între 600 și 800 m. Văile compartimentează spațiul montan în platouri de diferite dimensiuni, unele având un procent însemnat de netezime, cum este cazul la Zece Hotare, Podul Glimeii, Damiș etc.

Dealurile Crișene. La baza regiunii montane, în prelungirea acesteia, se desfășoară o serie de culmi separate de văi largi, însoțite de terase. Dealurile Crișene însoțesc fără întrerupere Munții Apuseni, pătrunzând și în interiorul lor, de-a lungul văilor mari, unde formează relieful colinar al depresiunilor intramontane. Altitudinea dealurilor scade de la circa 600 m, cât au în vecinătatea munților, până la aproximativ 200 m, deasupra Câmpiei Crișurilor.

Evoluția geologică și a rețelei hidrografice majore au conturat existența culoarelor depresionare, respectiv: Culoarul depresionar al Crișului Negru, Culoarul depresionar al Crișului Repede și Culoarul depresionar al Barcăului, pe care le prezentăm mai jos.

Culoarul Crișului Negru

Este o unitate bine arcuită în lungul râului cu același nume, începând de la Tinca și până în amont de Vașcău. Este delimitată de Dealurile Lăzărenilor și Munții Pădurea Craiului în nord,

Munții Bihorului în est, Munții Codru Moma și Dealurile Mărașului în sud. În partea de vest se deschide larg spre Câmpia Crișurilor (Gr.P.Pop, 2005).

Este modelat în umplutura neogenă a grabenului cuprins între Munții Pădurea Craiului - Munții Bihorului și Munții Codru-Moma. Contactul cu Munții Pădurea Craiului și Bihorului, se face tranșant prin denivelări de 600 - 800 m (I. Berindei, 1987).

Măgura Forăului împarte această unitate geografică în două compartimente:

- un compartiment extern, reprezentat de Depresiunea Tinca-Holod;
- un compartiment intern, reprezentat de Depresiunea Beiușului.

Culoarul depresionar al Crișului Repede (Depresiunea Oradea – Bratca)

Larg deschisă spre câmpie, această depresiune este modelată în formațiunile neogene din grabenul ce separă Munții Plopișului de Munții Pădurea Craiului. Relieful este format din dealurile de la marginea culoarului (depresiunii) și vatra acestuia, dezvoltată la nivelul teraselor. Această depresiune reprezintă axa principală de legătură rutieră și feroviară a vestului țării cu Depresiunea Transilvaniei. După 1950, pe cursul Crișului Repede s-au construit hidrocentralele de la Aștileu (5 MW), Lugașu de Jos (18MW), Săcădat și Fughiu (fiecare cu o putere instalată de 10 MW). Aceste hidrocentralele și lacurile de acumulare au un rol important în aprovizionarea cu *energie electrică și apă* a orașului Oradea, dar totodată contribuie și la regularizarea debitelor Crișului Repede, pe acest râu diminuându-se considerabil riscul producerii *inundațiilor*. Din punct de vedere al dezvoltării *industriei turistice*, valea Crișului Repede, prin sectorul de chei dintre Bratca și Vadu Crișului, precum și regiunea montană limitrofă (îndeosebi Munții Pădurea Craiului) dispune de un potențial turistic natural remarcabil competat și de importante valori antropice.

Culoarul Barcăului.

Subunitate a Dealurilor Crișanei, Culoarul Barcăului este compartimentul extern al golfului Barcăului, în aval de Defileul de la Marca (în amont se găsește compartimentul intern, respectiv Depresiunea Șimleului).

Abateră constantă a râului spre dreapta, către Dealurile Viișoarei, a condus la formarea unui abrupt clar (111 m în lunca Barcăului la Sâniob și 219 m la Sânnicolau de Munte). Consecința acestei abateri constă în dezvoltarea culoarului pe stânga Barcăului unde sunt bine evidențiate *lunca largă* a râului, adesea inundată și înmlăștinată, urmată de *terase*, iar spre Munții Plopișului se dezvoltă *Dealurile Derna-Popești*, în care sunt cantonate resurse de *nisipuri asfaltice* (Derna, Budoii) și *lignit* (Voivozi, Popești, Varviz, Vărzari, Borumlaca), pe baza căruia a funcționat o perioadă la Voievozi o mică termocentrală.

Zăcămintele de țiței din arealul culoarului, cantonate în formațiuni de vârstă panoniană, cu vâscozitate ridicată, au început să fie exploatate din anul 1961.

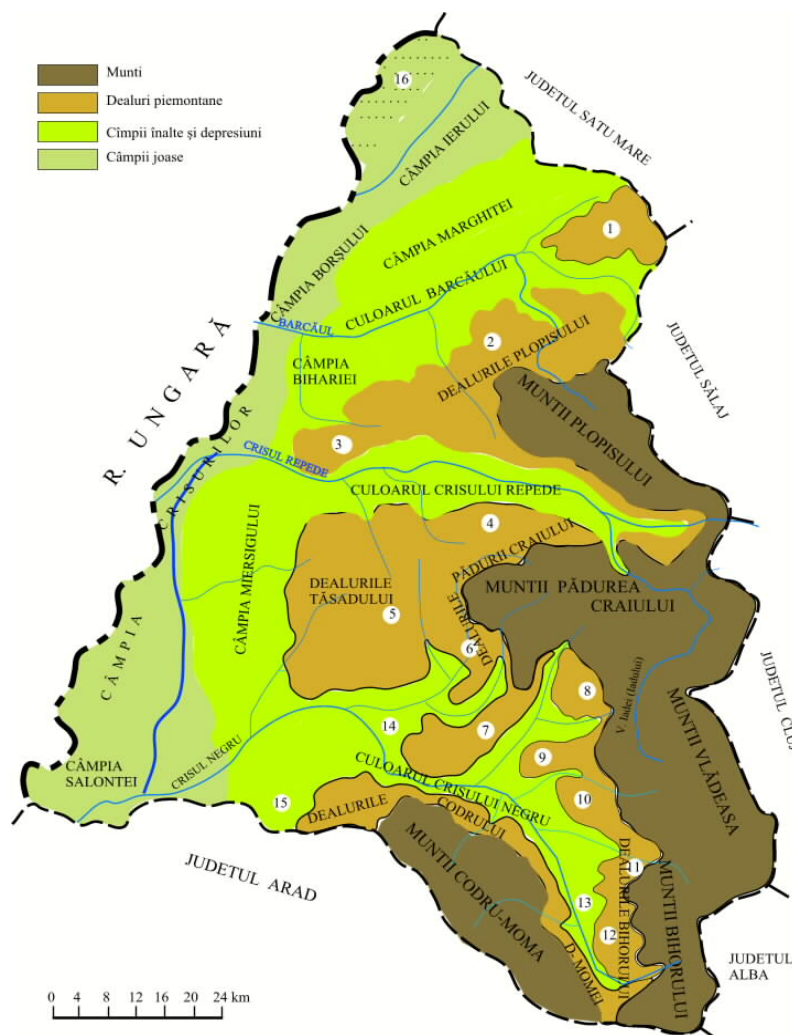
Câmpia Crișurilor. Aspectele reliefului și particularitățile de genезă permit recunoașterea a două unități distincte: câmpia înaltă și câmpia joasă.

Câmpia înaltă s-a format în urma unui proces de acumulare și de eroziune, la nivelul teraselor, datorită apropierii zonei de subsidență a Crișurilor. Deși dispusă în trepte, suprafața reliefului constituie, în ansamblu, un plan ușor înclinat, de la 200 m, cât are în vecinătatea dealurilor, până la 110 m spre Câmpia joasă.

Câmpia joasă constituie rezultatul procesului de acumulare și de eroziune prin divagare a rețelelor hidrografice care coboară din regiunea mai înaltă a Județului, cu precădere a Barcăului, a Crișului Repede și a Crișului Negru. Râurile care drenează câmpia au albie puțin adânci și nu sunt însoțite de terase. În cadrul câmpiei apare un nivel mai înalt, alcătuit dintr-o serie de câmpuri netede, neinundabile, cum ar fi partea sudică a Câmpiei Valea lui Mihai (Câmpia Ierului), Câmpia Barcăului între Crișul Repede și Barcău și Câmpia Salontei, la sud de Crișul Negru.

Figura II. 4. Harta unităților de relief.

- 1. Dealurile Dumbrăviței;
- 2. Dealurile Brusturilor ;
- 3. Dealurile Oradei,
- 4. Dealurile Vârciorogului ;
- 5. Dealurile Tășadului ;
- 6. Dealurile Dobreștilor ;
- 7. Dealurile Vălanilor ;
- 8. Dealurile Meziadului ;
- 9. Dealurile Beiușele,
- 10. Dealurile Buduresei ;
- 11. Dealurile Goruni ;
- 12. Dealurile Lazurilor ;
- 13. Depresiunea Beiușului ;
- 14. Depresiunea Holodului ;
- 15. Câmpia Călăcei ;
- 16. Câmpia Nirului

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului

Resurse de apă

Rețeaua hidrografică a județului Bihor este formată din trei colectori principali, Barcăul, Crișul Repede și Crișul Negru, având direcțiile de curgere de est la vest, la care se adaugă partea superioară a bazinului râului Ier, afluent de ordinul I al Barcăului. Pe lângă rețeaua naturală, se adaugă o rețea de canale cu rol în combaterea inundațiilor și a desecărilor. (Canalul Colector, Canalul Culișer, Canalul Criș, etc...)

Lacurile naturale sunt relativ puține la număr (Lacul Șerpilor, Lacul cu stuf, Lacul Peța), iar dintre lacurile artificiale mai importante sunt lacul Leșu, Lugaș și Tileagd, precum și iazurile și heleșteele piscicole Cefa, Mădăras, Homorog, Tămașda.

În zona de câmpie **apele subterane** se situează la adâncimi cuprinse între 2,00 m și 8,00 m grosimea orizontului purtător de apă având în zona Oradea Vest - Borș, Sîntandrei în jur de 15-17 m, în zona Salontei 10-12 m în zona Săcuieni 8-10 m. În nord, respectiv zona Șimian - Valea lui Mihai se cunosc mai multe orizonturi purtătoare de apă dar cu debit scăzut.

În zona deluroasă există o mare diversitate a nivelului apei subterane, în funcție de grosimea complexului argilos de la suprafață. În general se captează izvoarele de coastă sau apa vâilor ce au curs permanent. Apele subterane de adâncime au un caracter termal, unele având și săruri (apele bicarbonate - sulfurate de la Felix, 1 Mai, Tinca). În zona de munte, respectiv în regiunile carstice întâlnim ape captive.

Climă

Clima județului se află sub influența circulației vestice ce transportă mase de aer oceanic, umede. Etajarea reliefului și particularitățile locale determină existența unor nuanțe variate ale climei temperat-continentale moderate.

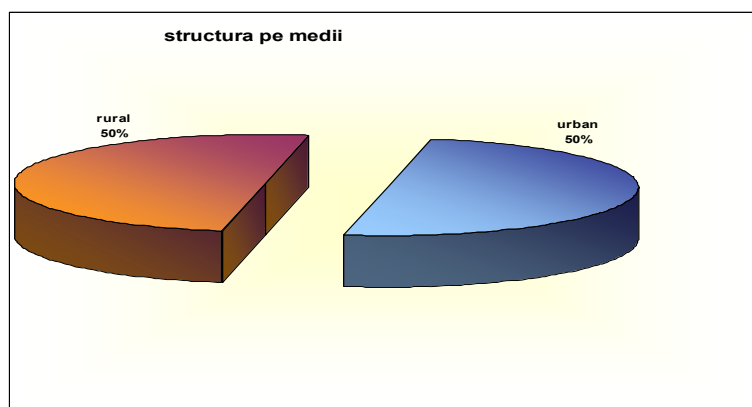
Media anuală a temperaturii aerului are valori cuprinse între 10-11°C în zona de câmpie (10,4°C la Oradea), 7-10°C în zona de deal și de munți joși și 2-7°C în munți (sub 2°C pe culmile înalte). Temperatura maximă absolută, 40°C, a fost înregistrată la 21.08.2000, iar temperatura minimă absolută, de -29,2°C, la 24.01.1942.

Media anuală a precipitațiilor crește de la câmpie, 600-700mm/an, spre regiunile deluroase (700-1000 mm/an), și regiunile de munte, 1000-1400 mm/an. Vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate cele vestice și cele din sector nordic.

Populație

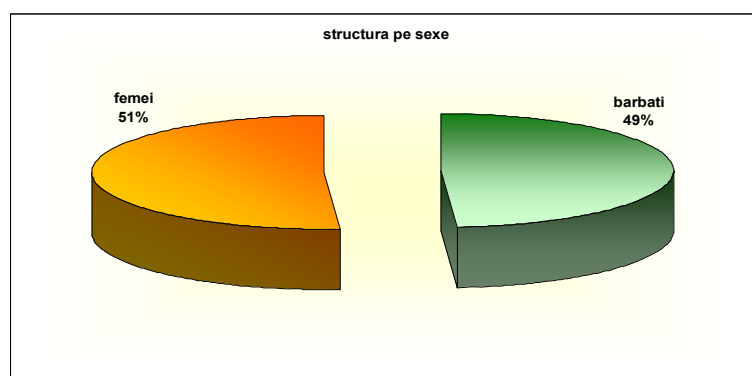
Populația județului la recensământul din 1 iulie 2004 era de 596.961 persoane, din care 290.051 (48,6%) bărbați și 306.910 (51,4%) femei. Densitatea medie a populației este de 82 loc/km². Din totalul populației, 300.514 persoane (50,4%) trăiesc în mediul urban și 295171 persoane (49,6%) în mediul rural, după cum se observă și din Figurile nr. 5 și 6

Figura nr. II. 5. Structura populației pe medii de rezidență

Sursa: Anuarul Statistic al județului Bihor 2005

Figura nr. II. 6. Structura populației pe sexe

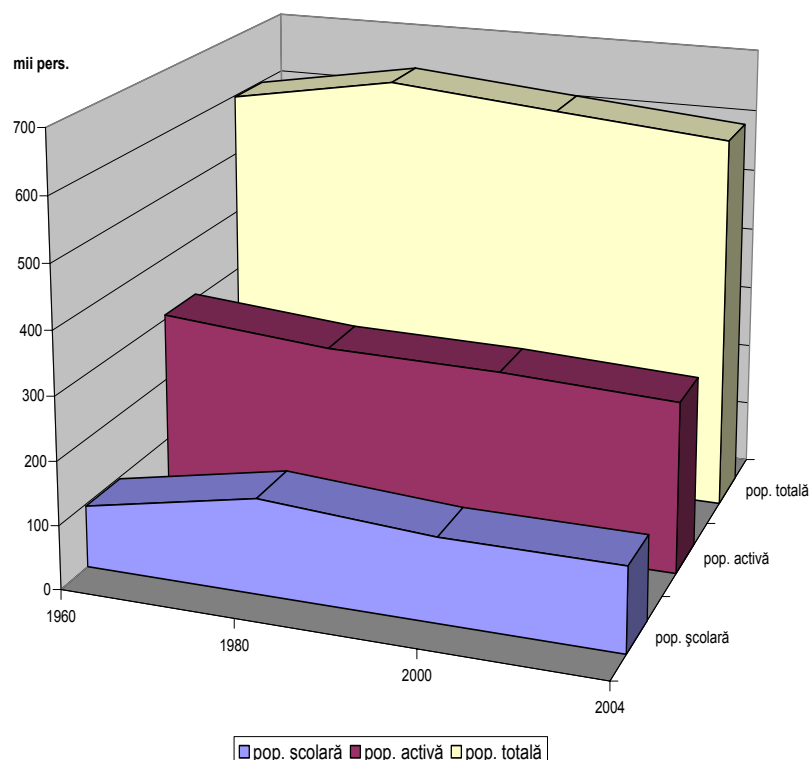

Sursa: Anuarul Statistic al județului Bihor 2005

Populația urbană (la recensământul din 1 iulie 2004) număra un total de 300.725, din care 206.235 locuia în Oradea, 10.677 în Aleșd, 11.334 în Beiuș, 17.466 în Marghita, 2.567 în Nucet, 18.502 în Salonta, 11.646 în Săcuieni, 8.848 în Ștei, 10.570 în Valea lui Mihai și 2.880 în Vașcău. Distribuția populației județului Bihor în funcție de activitate (școlară, activă, totală) este prezentată în Figura nr. 7 Se poate observa o slabă scădere a populației totale și o uniformitate a celei active. Din analiza evoluției populației totale a județului, observăm o creștere susținută până în anul 1980, urmată de o scădere lină dar continuă până în prezent. În ceea ce privește populația activă, aceasta a înregistrat o scădere mai accentuată până în 1980, urmând până în prezent un curs

relativ constant. Populația școlară a înregistrat o creștere până în 1980, menținându-se de atunci relativ la aceiași parametri.

Figura nr. II. 7. Evoluția populației școlare, active și totale între anii 1960-2004

Sursa: Anuarul Statistic al județului Bihor - 2005

Caracteristicile culturale, etnografice, etnice ale județului

Bogata istorie a județului Bihor se reflectă și în caracteristicile etnice și etnografice: Cu ocazia recensământului din anul 2002 un număr de 404.468 locuitor, adică 67,4 % s-au declarat a fi de naționalitate română. Minoritatea cea mai mare o formează maghiarii: în anul 2002 un număr de 155.829 locuitor (25,9%) s-au declarat maghiari. Conform recensământului numărul romilor este de 30.089, adică 5,0 %. Apoi 7.370 locuitor s-au declarat slovaci (1,2%) Numărul germanilor (șvabi, sași,) a fost de 1.163, dar procentul lor rămâne sub 0,2. Unele minorități sunt reprezentate în număr mai mic: evrei, ucranieni, greci, ruși, bulgari, sârbi, polonezi, turci, cehi. Dintre minorități trebuie evidențiați maghiarii, a căror rol este important nu numai din punctul de vedere al rădăcinilor istorice comune, ei fiind și un factor de bază în menținerea relațiilor transfrontaliere. Aceste date sunt descrise și în tabelul nr. 1, astfel:

Tabelul nr. II.1: Variațiile numărului și procentului locuitorilor maghiari în baza recensământelor

Anul recensământului	Numărul locuitorilor maghiari	Schimbare față de recensământul anterior	Procentul maghiarilor (%)
1930	171907	-	32,6
1956	194883	+22976	33,9
1966	192948	-1935	32,9
1977	199615	+6667	31,5
1992	181703	-17912	28,4
2002	155829	-25874	26,0

Sursă: În baza datelor recensământelor, redactare proprie.

Minoritatea maghiară formează practic un bloc compact în partea nord-vestică a județului. Majoritatea maghiarimii trăiește în partea de nord a Oradiei, în zona Ierului, pe șesul și dealurile Barcăului, în șesul Crișului Repede, în dealurile Oradiei, pe dealurile Viișoarei, precum și în jurul orașului Salonta.

Trebuie să amintim de asemenea minoritatea rromă, care cu ocazia recensământului a fost de 5%. Este cunoscut faptul că la recensăminte nu toți rromii se declară ca aparținând acestei etnii, numărul lor fiind mai mare decât datele care figurează în statistica oficială.

Unul din cele mai importante tendințe ale perioadei trecute este stabilirea puternică a minorității de rromi în județul Bihor. Un număr mare de familii de rromi se mută în spații depresive din punct de vedere demografic (așezări cu scădere naturală a populației, îmbătrânire), unde au o influență crescândă asupra sporului de populație, a școlarizării și a situației ocupaționale.

Tabelul nr. 2 ilustrează bine procesele demografice - datele maghiare și române de productivitate sunt aproape identice, însă în județul Bihor, fertilitatea mamelor de etnie română a depășit ușor pe cea a celor de etnie maghiară. (Datele se bazează pe recensământul din 1992, dar ilustrează bine tendințele de bază actuale). În cazul mamelor rromie rata de nașteri este considerabil mai mare (dar în cazul lor și mortalitatea este mai mare), care în mai multe grupe de vârstă depășește de mai multe ori numărul nașcuților vii ale românilor și maghiarilor. Se poate spune că procentul locuitorilor rromi crește nu numai în urma stabilirii ci și datorită numărului mare de nașteri. Caracteristicile demografice ale populației rromie și din punct de vedere ale resurselor umane se pot rezuma la următoarele:

- fertilitatea mare se asociază cu o mortalitate mare,
- în raport cu populația județului, au o componentă de vârstă considerabil mai tânără,
- proporția celor vârstnici rămâne cu mult în urma valorilor întregului județ,
- nivelul lor de școlarizare este mult mai scăzut față de media județului,
- nivelul activității lor economice este deosebit de scăzut,

Tabelul nr. 2: Numărul pe nașteri vii pe 1000 de femei, în cazurile unor etnii

Vârsta mamei	Români	Maghiari	Romi	Total
15-19	59	56	361	67
20-24	631	582	1607	646
25-29	1488	1428	3001	1513
30-34	1941	1883	3743	1967
34-39	2119	2051	4002	2140
40-44	2274	2172	4034	2286
45-49	2348	2136	3873	2343
50-54	2288	2060	3742	2281
54-59	2203	1987	3648	2197
Total	1798	1708	2700	1802

Sursă: Veres V. 2002

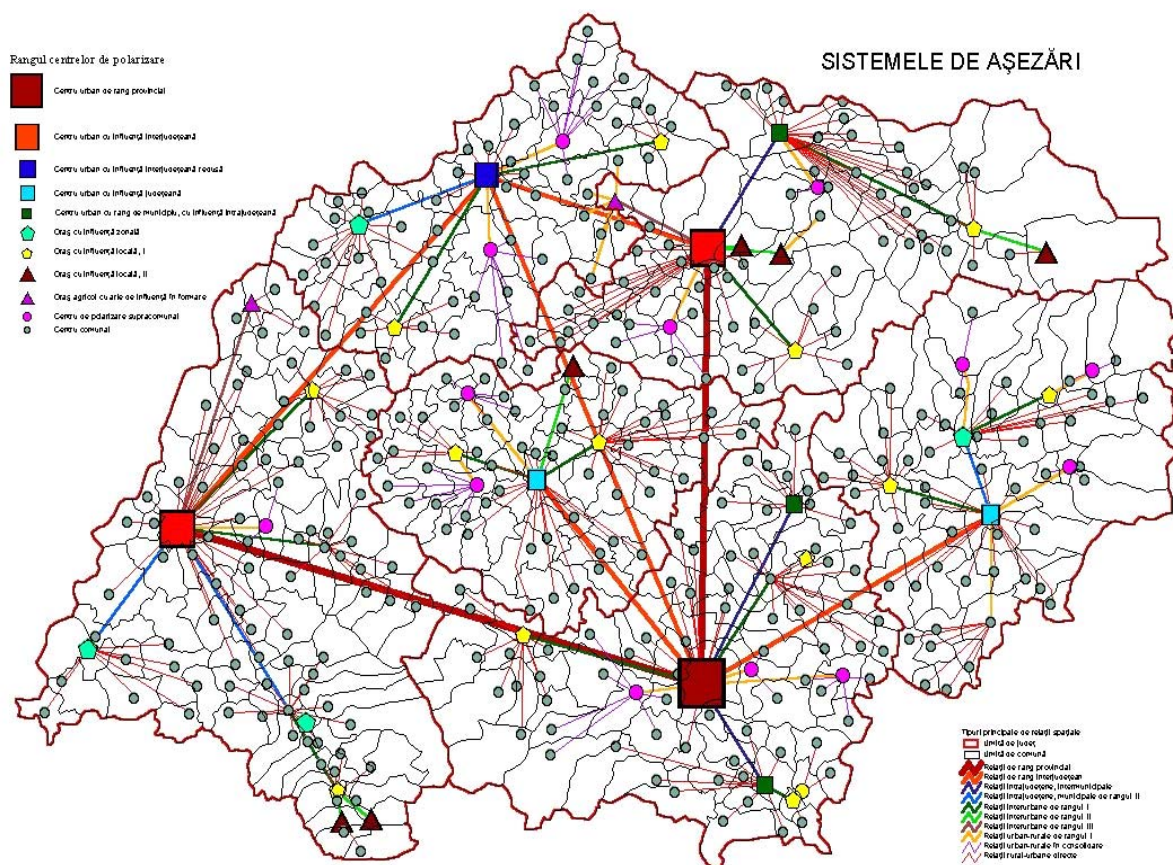
Datele și constatările arată că trebuie să se acorde o mare importanță administrării problemelor etnice și soluționării conflictelor. Integrarea socială și economică a populației rromie este o problemă cheie din punctul de vedere al bazei umane a regiunii.

Componenta populației județului în ceea ce privește religia este la fel de multicoloră în oglinda recensământului din 2002. La recensământul din anul 2002, numărul românilor de religie ortodoxă a fost de 358.352 (59,6 %), reformați 108.769 (18,0 %), romano-catolici 55.500 (9,3 %), penticostali 34.314 (5,7 %), bapțiști 22.294 (3,7%), greco-catolici 13.600 (2,3%), adventiști 1.827 (0,3%), atei 1.359 (0,2%). Împărțirea pe religii este în legătură strânsă cu componenta naționalității, întrucât prin tradiție minoritățile se separă și prin religie. De exemplu cei de religie ortodoxă sunt în mare parte de naționalitate română, iar maghiarii din România în marea lor majoritate aparțin religiei reformate și romano catolice.

Rețea de așezări

Din punct de vedere al **rețelei de localități**, județul Bihor se situează pe locul 2 în regiunea de Nord- Vest ca număr de orașe (după județul Maramureș), cu o **rețea urbană** ce numără 10 orașe, dintre care 4 municipii, și pe locul 1 ca număr de comune (90) și sate (429).

Figura nr. II. 8. Ierarhia localităților regiunii de NV

Sursa:

PATR NV

În conformitate cu categoriile avute în vedere în PATN - Secțiunea a 4-a - "Rețeaua de localități", ierarhizarea localităților din județul Bihor și principalele dotări publice cu rol de servire teritorială se prezintă astfel (PATJ):

Rangul I - Municipiu reședință de județ: Oradea

Rangul II - Municipii: Marghita, Salonta, Beiuș

Rangul III - orașe: Aleșd, Ștei, Nucet, Săcueni, Valea lui Mihai, Vașcău

Rangul IV - sate reședință de comune

Rangul V – Sate

PARTEA II. DIAGNOSTICUL GLOBAL AL POSIBILITĂȚILOR DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BIHOR

CAPITOLUL III. TURISM

Introducere

Capacitatea unei comunități de a-și utiliza potențialul este ușor perceptibilă prin efectele sale directe sau indirecte, care acoperă un spectru întreg de posibilități – buna organizare și administrare a comunității, o bună calitate a vieții și implicit mulțumirea cetățenilor, respect de sine și aprecierea valorilor locale, auto-cunoaștere, relații interumane pozitive și productive, o situație bună a valorilor materiale locale (clădiri, natură etc.) și nu numai. Orice comunitate are un potențial de care poate dispune, depinde numai de membrii săi dacă și cum îl folosesc.

Turismul este una din activitățile care pot să valorifice resursele comunităților locale, pentru bunăstarea și buna funcționare a acestora și a cetățenilor în egală măsură. În același timp, dacă nu este făcut responsabil, turismul poate fi un factor distructiv atât în ce privește resursele locale cât și comunitatea în sine. Un indicator important în acest sens este faptul că dezvoltarea turismului la nivel internațional s-a intensificat în ultimele decade datorită prosperității țărilor occidentale și nordice. Însă activitatea turistică se desfășoară din ce în ce mai mult în țări mai puțin „dezvoltate”, unde turismul a devenit deja o importantă sursă de venit și deci un motor al dezvoltării. Contradicția stă în faptul că, deși ajută din punct de vedere economic, turismul în forma sa cea mai generală de multe ori afectează mai mult negativ decât pozitiv atât mediul cât și oamenii din zonele unde se desfășoară.

Pentru Județul Bihor, intensificarea activității turistice poate fi extrem de benefică, însă dacă luăm în considerare precizările anterioare și faptul că turismul se dorește – în contextul de față – un instrument al dezvoltării (sperăm) durabile, și nu pur economice, a Județului, aceasta presupune schimbarea abordării uzuale a acestui domeniu.

În realizarea acestei secțiuni a Planului de Dezvoltare Județean Bihor ne-am străduit să propunem un cadru care să asigure așadar o dezvoltare echilibrată a turismului în Bihor, ca un proces firesc al cărui scop este de-a valorifica potențialul enorm al Județului în mod responsabil față de oameni și natură și eficient din punct de vedere economic. Am îndrăznit să trecem de granițele turismului de masă și ale marii infrastructuri care îi este asociată și am făcut propuneri concrete legate de dezvoltarea unor forme alternative de turism în Bihor. Nu în ultimul rând – și poate cel mai important – am insistat pe o coerență internă a materialului din acest capitol, așa încât portofoliul de proiecte urmărește să răspundă cât mai bine la nevoile identificate în partea de analiza a turismului și se bazează pe elementele analizei SWOT.

III.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI TURISM

III.1.1. Interferențe ale turismului cu alte domenii de activitate

Un aspect important al abordării turismului în Bihor este integrarea acestuia, ca domeniu de dezvoltare, în cadrul general de activitate existent și proiectat. Ca în multe alte cazuri, și când e vorba de activități sau resurse turistice, de exemplu, nu putem să ignorăm alte elemente care condiționează sau potențiază utilizarea acestora.

În cadrul grupului de lucru pentru turism am ajuns așadar la concluzia că, pentru a înțelege mai bine care sunt acțiunile necesare, pe termen lung, pentru dezvoltarea turistică a județului, trebuie să subliniem interferențele dintre domeniul Turism și alte domenii de activitate și dezvoltare a județului. Iată-le pe cele mai importante, în viziunea noastră:

Turismul și educația:

Activitățile turistice implică în general contribuția oamenilor, iar pentru succesul lor, aceștia trebuie să fie foarte bine pregătiți. Nu putem avea turism de calitate fără resurse umane de calitate, bine instruite și cu experiență. Pentru aceasta e nevoie ca unitățile de învățământ din județ să ofere posibilitatea unei pregătiri serioase și complexe în turism, iar ofertanții de servicii turistice să lucreze doar cu persoane profesioniste (personal în alimentația publică, ghizi turistici etc.).

Turismul și infrastructura:

Pentru a face turism, este nevoie să oferi serviciile minime de cazare și masă, dar și servicii mai complexe, precum programe reprezentative pentru zona noastră. Aceste servicii presupun existența unei infrastructuri specifice și conexe turismului, care să fie ușor de utilizat, adaptată contextului local și mediului, specificului cultural, dar și tipului de program turistic oferit. De

asemenea, în turism trebuie să facilitezi vizitarea unor zone și obiective turistice, având așadar nevoie de infrastructură specifică de transport.

Turismul și agricultura:

Alături de necesitatea structurilor de cazare și alimentație care pot fi utilizate în turism, menționăm și necesitatea unei producții agricole eficiente, sănătoase și durabile, care să corespundă unor standarde atât calitative cât și cantitative pentru mai multe tipuri de turism. Activitatea agricolă a județului stă la baza atât a serviciilor de alimentație, cât și a unor programe turistice cu specific rural. Dezvoltată în mod durabil, agricultura poate oferi soluții calitative și pe termen lung turismului.

Turismul și mediul înconjurător:

Dacă la nivel global turismul de masă este considerat în prezent o activitate care amenință mediul înconjurător, în Bihor legătura dintre cele două este puțin diferită. În general, datorită gestionării deficitare a elementelor naturale din județ, a deșeurilor menajere și industriale și nu numai, multe activități turistice sunt imposibil de realizat. Și din acest punct de vedere, pentru a oferi turism de calitate trebuie să ne asigurăm, pe de o parte, că nu există probleme de mediu care să afecteze negativ activitatea turistică în județ, și pe de altă parte, că această activitate nu are un impact negativ în mediu. Această legătură este deci ambivalentă și deosebit de importantă pentru dezvoltarea durabilă a județului.

III.1.2. Inventarul resurselor și atracțiilor turistice existente în județul Bihor

Județul Bihor prezintă o multiplă și diversă gamă de resurse și atracții turistice, care țin în general de mediul natural, moștenirea culturală și istorică a Județului, patrimoniul construit și infrastructura specifică.

Bihorul dispune de stațiuni de interes național (Băile Felix, Tinca) și local (Băile 1 Mai, Băile Tinca și Stațiunea montană Stâna de Vale). Patrimoniul natural deosebit al Județului este marcat în special de existența carstului împădurit și a unui număr ridicat de peșteri de valoare națională și internațională. Acestea li se adaugă zonele de câmpie, cu vegetația și tradiția lor specifice, situate în general mai aproape de frontiera maghiară și deci fiind zone de interes transfrontalier.

În arealul Județului Bihor se disting câteva **subzone etnofolclorice**, delimitate de văile unor cursuri de apă mai importante: CRIȘUL NEGRU, CRIȘUL REPEDE, BARCĂUL și IERUL. Zonele etnografice pe care specialiștii în domeniu le-au identificat pe raza județului Bihor sunt *Crișul Alb, Beiuș, Crișul Repede și Barcău-Crasna*. Aceste zone au ajuns să se distingă, treptat, prin specific folcloric, prin mărturii patrimoniale personalizate (port popular, mobilier, ceramică, piese din lemn cu destinație casnică și nu numai etc.), prin configurația gospodăriilor, știut fiind că acestea din urmă sunt condiționate în existența lor de apartenența la satele de munte, deal sau câmpie, prin arhitectura caselor și anexelor, prin organizarea interioarelor, printr-un sistem decorativ diferit, și nu în ultimul rând prin componență etnică. Se remarcă diversitatea și unitatea etnică a Bihorului, care a contribuit la maturizarea și persistența comuniunii spirituale, comportamentale și de mentalitate.

Diferențele specifice de la o zonă la alta, vizibile în portul popular și în gospodăria tradițională, se pot constata de asemenea în folclorul muzical și coregrafic, în obiceiurile calendaristice, și cele care marchează momentele capitale din viața omului.

Meșteșugurile tradiționale, la rândul lor, chiar dacă în anii din urmă sunt într-o criză evidentă, acolo unde se mențin contribuie la particularizarea zonelor etnografice. Odinioară acestea au contribuit la consacrarea unei economii complementare aducătoare de venit suplimentar pentru multe comunități rurale ale Bihorului, într-o preocupare care asigura desfacerea pe piață a unor produse cu destinație utilitară prioritară, produse care în perioada noastră însă sunt percepute în primul rând ca valori de artă populară.

Bihorul este vestit și pentru târgurile cu data fixă care se desfășoară în județ, pentru festivaluri, pentru folclorul muzical specific.

Aceasta combinație inedită între natură, patrimoniu natural și o moștenire culturală importantă, respectiv diversitatea geografică și etnografică oferă Bihorului șansa de a se dezvolta ca o destinație turistică importantă pentru zona de nord-vest a României.

RESURSE NATURALE

A. Resursele turistice hidrografice, constituie o grupă de obiective destinate recreării sau satisfacerii unor cerințe curative. Principalele elemente hidrografice care participă la alcătuirea patrimoniului turistic al județului sunt:

1. Rețelele hidrografice de suprafață:

- 4 râuri principale și afluenții acestora: Crișul Repede (Valea Drăganului, Valea Iadului, Petea), Crișul Negru (Crișul Pietros, Crișul Băiței, Văile Roșia, Meziad, Sighiștel, Văratec, Finis), Barcăul, Ierul.

Turismul de durată scurtă (week-end) este orientat frecvent spre malurile apelor curgătoare, pentru a exploata "efectul de margine".

2. Lacurile:

- lacuri de acumulare sau iazuri de mici dimensiuni în zona de câmpie: Șăuaieu, Alceu, Leș, Gepiu, Bicaciu, Miersig, în bazinul Crișului Negru;
- lacuri naturale de câmpie: Șerpilor și Stuf.
- lacuri de acumulare atractive pentru pescari sau amatori de sporturi nautice: Lacul Drăgan, Lacul Leșu, Lacul Munteni, Lacul Bulz, Tăutelec, Albiș, Lacul Vida și cele de pe Crișul Repede (Tileagd, Lugaș etc.)
- zonele umede din NV (unele arii protejate): rămășița mlaștinii Ecedeea, lacul Cicos din Săcuieni, lacurile din bazinul Ier - Barcău (între dune de nisip) - Șimian, Vășad.
- Zona Cefa este o importantă pescărie dar și un important loc de popas pentru zeci de mii de păsări, o porțiune a ei fiind declarată rezervație naturală.
- lacurile și zonele umede de altitudine din platoul montan: Lacurile Vărășoaia, Poiana Ponor (temporar), Molhasurile Izbuclor, Tăul Mare.

În general, pe lacurile de acumulare pot fi utilizate bărci de talie medie, bărci cu motor, bărcile acționate de om, putând avea un grad ridicat de utilizare.

3. Apele minerale termale și termo-minerale:

- apele carbogazoase de la *Pădurea Neagră, Tămășeu, Tinca* urcă din adâncime pe sistemul de fracturi majore ale regiunii
- ape oligominerale și feruginoase la Stâna de Vale - cu posibilități de valorificare în cadrul unor cure pentru afecțiuni endocrinologice, surmenaj și convalescență.
- "Izvorul Minunilor", localizat pe Valea Popii, afluent al ladei, la 1170 m altitudine. Acest izvor are debitul minim de 700m³/zi și o temperatură a apei de 5 °C, constantă, indiferent de anotimp. Apa se încadrează în categoria apelor plate obișnuite.
- cel mai important izvor termal artezian, "Balint", la Băile Felix - forat în anul 1885, cu un debit de 17 mii l apă/zi, cu ape termale bicarbonatate, calcice și magneziene, ușor radioactive. Au fost identificate două orizonturi de ape termale, unul cuprins între 47-150 m, cu temperaturi de 49 °C și altul situat la 340-410 m, cu o temperatură de 43 °C.
- cca. 30 de izvoare termale, la *Băile 1 Mai* - cu temperaturi cuprinse între 28 și 42 °C. Stațiunea e alimentată de izvorul artezian "Izbuc", realizat prin foraj, în anul 1885 și de izvorul mezotermal de 28 °C, captat în anul 1928. (**nămolul sapropelic** și turba din lacul termal Peța se folosesc în scop terapeutic, la împachetări).
- ape termale se găsesc și în alte locuri din județ: Mădăras, Marghita, Răbăgani, Livada, Balc, Chișlaz, Beiuș.

Apele minerale constituie o resursă deosebită pentru turismul curativ și de sănătate.

4. Izburile și apele subterane:

- majoritatea se integrează în ariile protejate ale Județului: Izbul Galbenei, Izbul Ponor, Izvorul Ursului, Izbul Topliței de Roșia, Izbul Izbândiș, Bratcanilor
- cu semnificație religioasă: Izbul intermitent de la Călugari

Speologii sunt atrași de renumitele parcursuri subterane ale Cetăților Ponorului, Ciur Ponor (cea mai mare străpungere hidrologica din România), Jofi.

Aceste izvoare și cursuri de apă au un efect spectaculos și pot fi incluse în programe turistice generale sau specializate (speoturism etc.)

5. Cascade:

- printre cele mai cunoscute cascade din Bihor sunt: Săritoarea Bohodeiului (cădere 80 m), Săritoarea Iedușului, Cascada Iadolina, Cascadele Oșelului, Cascadele de sub Vf. Bihorul, Cascada Vadul Crișului, Cascadele Văii Galbenei.

Cascadele creează un peisaj inedit și pitoresc pe cursul unor râuri crescând atractivitatea turistică a acestora. Atunci când ele se dezvoltă pe canioane (ex. Oșelu, Galbena) ele oferă trasee ideale pentru parcurs de canioane (canyoning).

Probleme:

- *majoritatea acestor cursuri de apă sunt insuficient amenajate pentru activități de agrement și practicarea sporturilor nautice (caiac, rafting, înot).*
- *traseele de parcurs ale râurilor cu bărci (caiace, canoe) sunt puțin puse în valoare și amenajate.*
- *din cauza lipsei unor sisteme de gestiune a deșeurilor, multe cursuri de apă sunt poluate și nu mai reprezintă o atracție pentru practicarea sporturilor de apă.*
- *lipsește bazele unor utilizări multiple și de calitate, precum și fondul de servicii (miniporturi, debarcadere, amenajări pentru corturi de-a lungul cursurilor de apă), valoarea atracției acestora fiind foarte puțin pusă în valoare.*

B. Relief, monumente ale naturii și arii protejate

Bihorul se caracterizează prin asociații peisagistice atractive. Pe un spațiu relativ restrâns se disting trei unități geografice majore: Câmpia de Vest, Dealurile Vestice și Munții Apuseni, dispuse în amfiteatru, de la altitudinea de ~150m, în vest, până la 1.848m (Vf. Bihorul) în partea de sud-est.

Menționăm câteva din zonele care cuprind monumente ale naturii sau arii naturale protejate de importanță majoră pentru Județul Bihor și care pot fi valorificate prin turism:

1. Câmpia de vest - extrema răsăriteană a Pustei Panonice, presărată cu zone umede și resturi ale pădurilor de lunca, care sunt locuri preferate pentru specii rare de păsări: stîrcul, barza neagră, acvila țipătoare mică, milanul negru, șoimul dunărean. Aici localizăm rezervația naturală «Pădurea Rădvani», care adăpostește importante colonii de păsări.

2. «Lacul cu nuferi» - lacul termal din Băile 1 Mai, izvorul pârâului Petea, cu specii relicte și rare, unice în Europa, *Nymphaea Lotus* var. *Thermalis* - nufărul termal, melcul *Melanopsis* și Roșioara lui Racoviță.

3. Parcul Natural Munții Apuseni (PNAp) ocupă un sector complex și original al Carpaților Românești, are o suprafață de 75.786 ha stabilită prin Legea nr.5/2000, din care în Bihor 24 280 ha.

Un număr important de rezervații, monumente ale naturii și specii protejate au dus la declararea zonei ca Parc Natural. Și aici principala atracție o reprezintă formele de relief carstic. Din punct de vedere peisagistic, cele mai importante peșteri din perimetrul PNAp. sunt peștera din Valea Rea, Piatra Altarului, Micula, Pojarul Poliței, paleontologic: peștera Urșilor și Onceasa, arheologic: peștera Vârtop și peștera Rece.

PNAp adăpostește peste 10 ghețari subterani mai importanți. Celebrii sunt Ghețarul Scărișoara (amenajat turistic) și Ghețarul Focul Viu, alături de ghețarii Borțig, Barsa, Zăpodie, Vârtop (din zona Casa de Piatră), Vârtop (din Vl. Ponorului) etc.

Un fenomen unic în peisajul românesc îl constituie Groapa Ruginoasă, o ravenă cu un diametru de cca. 450 m și o adâncime de 100 m, creată de eroziunea torențială în straturile de gresii și argile roșii violacee de vârstă permo-werfiană, ale Muntelui Țapu.

4. Zona montană din vestul județului Bihor este reprezentată de componentele Munților Apuseni: Munții Bihorului, Codru-Moma, Pădurea Craiului și Plopișului.

Munții Bihorului sunt cei mai înalți, având altitudini cuprinse între 1200 și 1848 m (vârful Bihor) fiind și cei mai reprezentativi. Se remarcă zona Padiș (cu numeroase peșteri și fenomene carstice declarate monumente ale naturii), platoul calcaros Fântâna-Boții – Dealul Rugușului, Zona Sighiștelului.

Munții Codru-Moma sunt formați din două masive - Masivul Codru, cu înălțimi de până la 1095 m și Masivul Momade (930 m). Calcarele din Platoul Vașcăului au condiționat un relief carstic reprezentat prin suprafețe și văi cu doline, uvale, martori de eroziune sub formă de măguri, polii, chei, izbucuri etc.

Munții Pădurea Craiului au altitudini reduse, între 600 și 800 m. Văile i-au compartimentat în platouri, unele netede (Zece Hotare, Podul Glimei) cu numeroase doline, uvale, lapiezuri. Ca

rezultat al acțiunii apei subterane sunt numeroase peșteri: Peștera Vadului, Vântului, Meziad etc. Remarcabile sunt Defileul Crișului Repede (rezervație naturală) și al Roșiei, la Căbești.

Principalele **zone turistice montane** din județul Bihor sunt:

Zona carstică Padiș-Cetățile Ponorului, face parte din Parcul Natural al Munților Apuseni și este situată în Munții Bihor. Reprezintă o regiune turistică importantă, cu mai multe subunități: *Padișul* (o depresiune cu doline și sorburi), *Poiana Ponor* (o polie în care reapar, printr-un izbuc puternic, apele pierdute în Padiș), *Lumea Pierdută* (un platou împădurit cu conifere în care se găsesc avene, peșteri, doline, izbucuri, sorburi), *Cetățile Ponorului* (alcătuite din trei avene adânci aflate într-o depresiune cu un diametru de 1 km și adâncimea de 300 m, împădurită, cu pereți foarte abrupti și un curs de apă sălbatic), *Valea Galbenă* (are versanți abrupti, cu peșteri și cursul cu numeroase cascade și marmite), *Groapa de la Barsa* (cu un ponor prăbușit, *Peștera Neagră*, *Peștera cu ghețarul de la Barsa* și *Peștera Zăpodie*). La obârșia afluentului Văii Galbene, Valea Seacă, în amont de chei, se află *Groapa Ruginoasa*. Tot aici se găsește liliacul Transilvanean-*Syringa josichaea* – specie endemica.

Zona Sighiștelului - face parte din Parcul Natural al Munților Apuseni și este situată în vestul Munților Bihor. Prezintă interes turistic mai ales pentru prezența reliefului carstic (cca. 70 de peșteri, unele declarate monumente ale naturii; doline; văi cu versanți abrupti). Rezervația *Valea Sighiștelului* are o suprafață de 412,6 ha, cuprinde chei și caverne de mare diversitate și importanță științifică (peste 40 de peșteri din care amintim Măgura –Monument al Naturii, Coliboaia și Corbasca).

Zonele Boga –Aleu și Pietroasa - Chișcău au ca atracții:

- rezervația naturală Pietrele Boghii - situată în PNAP, cu o suprafață de 290 ha, cantonează fenomene endocarstice, aflate în conexiune genetică cu bazinul endoreic al Vărășoaii.
- rezervația naturală Săritoarea Bohodeiului, situată în PNAP, are o suprafață de 300 ha., se remarcă prin cascada Săritoarea Bohodeiului (peste 80 m.).
- în Chișcău se află Peștera Urșilor, Peștera Fagului și Peștera Micula, toate de o importanță turistică deosebită, pentru turismul de masă dar și turismul speologic specializat.

Zona Vârtop (valea superioara a Arieșului) –Vf. Bihor - constituie o atracție turistică datorită masivității reliefului, a prezenței circurilor glacio-nivale. Aici s-a dezvoltat o microstațiune pentru sporturi de iarnă (Vârtop), dotată cu o pârtie de schi de 800 m. lungime, de nivel mediu de dificultate.

Zona Valea Iadei – Stâna de Vale, situată la contactul Munților Vlădeasa și Pădurea Craiului, se remarcă printr-o alternanță a sectoarelor sălbatice de defileu și largiri cu fânețe. Cursul apei prezintă numeroase repezișuri, cum sunt *Săritoarea Ieduțului* și *Cascada Iadolina*. Lacurile de acumulare (*Leșu*) sporesc farmecul regiunii. Depresiunea *Stâna de Vale* cu stațiunea pe care o adăpostește este dominată de masive muntoase înalte și reprezintă un nod turistic important al Munților Apuseni. *Stațiunea Stâna de Vale* a cărei vatră e situată la 1100 m. altitudine are un bioclimat tonic, aer puternic ozonificat, amenajări pentru practicarea sporturilor de iarnă și ape oligominerale.

Zona Bratca – Șuncuiș - Vadu-Crișului - Defileul Crișul Repede reprezintă un complex carstic datorat calcarelor din munții Pădurea Craiului. Se remarcă defileul cu numeroase abrupturi, numeroase peșteri (Peștera Vadu Crișului care este amenajată, Peștera Bătrânului etc.), platoul carstic de la Zece Hotare cu numeroase doline, uvale, Peștera Vântului de la Șuncuiș (cea mai lungă peșteră din țară, ~46 km), Peștera Unguru Mare (peșteră amenajată accesului turistic, cu un ecomuzeu în interior, ce prezintă descoperirile arheologice din zonă).

Zona Remetea-Roșia- Damiș, din sud-vestul Munților Pădurea Craiului, cuprinde una dintre cele mai mari peșteri din țară, Peștera Meziad, cu cinci etaje și o lungime a galeriilor de peste 3400 m. Se mai remarcă *cheile Albioarei* și *peșterile Ciur Ponor, Ciur Izbuț, Peștera Farcu, Peștera Vacii* - Ariei protejate de interes național.

Zona carstică a Vașcăului – Briheni se află în estul Munților Codru-Moma. Atracțiile regiunii se leagă atât de relieful carstic de suprafață (doline, polii, sorburi etc.), dar mai ales de *izbucul intermitent de la Călugări*.

Zona Văii Finiș - Huta din Munții Codrului Moma este cunoscută mai mult pe plan local.

Zona Văratec –Pleșu, care face legătura peste creasta munților Codru Moma cu stațiunea Moneasa.

Probleme:

- *Promovarea și administrarea profesionistă a ariilor naturale protejate este încă departe de a fi rezolvată, fiind periclitată nu numai patrimoniul natural al Județului, dar și însăși existența acestor zone.*
- *În prezent nu există o infrastructură adecvată punerii în valoare a resurselor naturale deosebite, iar inexistența unor Centre de vizitare lipsesc vizitatorii de informații despre valorile naturale și culturale ale zonei. Lipsesc de asemenea traseele educative și materialele de popularizare în limbi străine.*
- *Amenajările actuale din spațiul montan al Județului sunt insuficiente: rețeaua de cabane și adăposturi este limitată, iar calitatea serviciilor este modestă.*
- *Presiunea economică enormă asupra zonei montane (exploatarea excesivă a lemnului, deschiderea de cariere, turismul de masă în anumite zone) poate pune în pericol, pe termen lung, păstrarea valorilor naturale existente aici.*
- *Sursele de poluare industrială și menajeră, îngrășămintele chimice utilizate în agricultură, precum și lipsa unor sisteme de gestiune a deșeurilor fac ca zona montană și factorii de mediu de aici (în special apele) să devină din ce în ce mai poluate, ceea ce duce la distrugerea lor continuă.*

C. Flora și fauna (biodiversitatea):

Datorita prezenței în județ a unei suprafețe mari din Parcul Natural al Munților Apuseni, a unor zone umede relativ extinse, biodiversitatea este una din atracțiile majore ale mediului natural din Bihor.

Specii rare de flora și fauna din Județul Bihor - din cele peste 1000 de specii existente aici:

- specii regionale, endemisme carpatice și daco balcanice: *Silene dubia*, *Dianthus spiculifolius*, *D. tenuifolius*, *Helleborus purpurascens*, *Dentaria glanulosa*, *Hesperis moliniformis*, *Viola declinata*, *Laserpitium krapfii*, *Campanula cladjiana*, *C. napuligera*, *Centaurea spinulosa* etc.
- fauna rară este reprezentată de benatode - în Parcul Natural Apuseni au fost descoperite 5 specii noi pentru știință și 15 specii noi pentru fauna României; lumbricidele-18 specii, diplopodele- 16 specii din care 2 endemice *Harpolithobius intermedius*, *Lithobius matici biharicus*.
- fauna sălbatică este bine reprezentată în pădurile din zona de deal și munte a Județului: lupi, urși, cerbi, căprioare, mistreți, etc.
- lepidopterele-1150 specii, cuprinde endemitul *Erebia melas runcensis*.
- ortopterele – 73 specii, *Odontopium acuminata* este o specie endemica.
- fauna de colebole - 66 de specii, cuprinde relictul glaciuar *Onychiurus multiperforatus* și endemitul *Onychiurus carpaticus*.
- fauna cavernicola terestră - Munții Bihorului dețin ponderea biospeologică cea mai mare din cuprinsul întregii zone, fapt carele conferă statutul de unicat la nivel național dar și mondial. Astfel, din totalul de 160 taxoni troglobionti, 78 sunt localizați în Apuseni. Peștera de la Ferice reprezintă unica stațiune pentru 4 taxoni troglobionti iar peștera Luia reprezintă o specie unică pentru genul monospecific *Protophloeon hungaricum*.
- fauna de vertebrate este în număr de 122 specii, fiind în ansamblu proprie ariei carpatice de altitudini medii, aici existând subspecia endemica de triton *Triturus vulgaris amplexiniscus*.
- numai în zona Munților Pădurea Craiului exista peste 17 specii de interes global protejate (din care 15 sunt endemice), în general specii de lilieci și fauna cavernicola specifică. Foarte puțin din suprafața acestora este zonă de biodiversitate de interes global protejată sau gestionată durabil.

Probleme:

- *În prezent există insuficiente studii de specialitate referitoare la biodiversitatea din județ, lucru care pe de o parte nu ne ajută să protejăm speciile rare (deoarece nu știm dacă și unde există) și pe de alta parte ne împiedică să le valorificăm în turism;*
- *În județ nu există persoane pregătite să desfășoare activități turistice specifice pe acest domeniu.*

- *Nu există materiale de prezentare și promovare a biodiversității Județului, nici pentru turiști și nici pentru locuitorii acestuia – lucru care poate determina dispariția unora din aceste specii, datorită necunoașterii valorii lor.*

D. Potențialul climato-turistic

Particularitățile climatului reprezintă un element de atracție turistică deoarece favorizează desfășurarea unor activități turistice variate, pe parcursul întregului an. Climatul creează ambianța pentru activitatea de turism, dar constituie, în același timp, un factor natural important de cură (climatoterapie).

Se disting trei tipuri de bioclimat:

- excitant-solicitant (de câmpie),
- sedativ-indiferent (de deal)
- tonic-stimulent (de munte).

Unele elemente climatice se constituie în factori indispensabili practicării turismului: zăpada pentru sporturile de iarnă. În Munții Apuseni ninsorile cad timp de 50-60 de zile anual. Stratul de zăpadă durează 150 de zile pe an în zona montană înaltă. El este stabil din decembrie până în martie. Regiunile cele mai favorabile practicării sporturilor de iarnă sunt cele situate la peste 900 m. altitudine, unde stratul de zăpadă este de 30-40 cm.

Principalele elemente climatice (durata de strălucire a soarelui, temperatura aerului, umezeala aerului, precipitațiile, vântul), în anumite limite, creează un confort climatic relaxant. Când indicii acestor elemente depășesc anumite limite determină o stare de inconfort asupra organismului-stres bioclimatic. Zona deluroasă munții joși și depresiunile reprezintă zonele cel mai puțin stresante.

Climatul de munte, la altitudini de peste 700m, are durata sezonului estival sub 200 de zile în lunile mai - octombrie (sub 120 de zile în munții înalți) dar, pe măsura creșterii altitudinii, apar premise optime pentru sezonul de iarnă, între lunile octombrie - aprilie.

Climatul de deal se caracterizează prin creșterea sezonului turistic estival și reducerea celui de iarnă.

Climatul de câmpie are o durată a sezonului turistic estival de peste 240 de zile, cel de iarnă fiind limitat, iar importanța zăpezii este scăzută.

Climatul de adăpost este specific depresiunilor și sectoarelor de vale aflate în umbra circulației dominante a maselor de aer. Aceste arii au un coeficient superior de atractivitate. Un astfel de exemplu este Stâna de Vale.

E. Arii naturale protejate

Cu toate că, parțial, am prezentat deja anumite elemente naturale care sunt protejate prin lege, vom sublinia aici existența unor zone care au fost declarate arii naturale protejate și care sunt resurse extrem de importante în turism.

Conform Agenției de Protecția Mediului - Bihor, Județul Bihor deține 64 rezervații naturale de importanță națională (61 Legea 5/2000 +3 HG.2.151/2005): cat. III și IV UICN- Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii:

- 1 rezervație naturală geologică și geomorfologică,
 - 3 rezervații naturale speologice,
 - 3 monumente naturale geologice și geomorfologice,
 - 18 monumente naturale speologice de interes național,
 - 13 rezervații naturale botanice,
 - 16 rezervații naturale mixte,
 - 8 rezervații naturale paleontologice și
 - 2 rezervații naturale zoologice și rezervația naturală Parcul Natural al Munților Apuseni.
- Acesta din urmă corespunde categoriei a V-a de management IUCN, fiind al doilea județ din țară ca și capital al ariilor naturale protejate .

În Bihor există următoarele arii naturale protejate:

- *Monumente naturale speologice* – aici localizăm peste 3500 de peșteri, din care unele din cele mai importante din țară: Peștera Ciurului Ponor, Peștera Ciurului Izbuț, Peștera Vacii, Peștera Gruet, Peștera Farcu (toate în Comuna Roșia), Peștera Osoiu (Comuna Vânciorog), Peștera Urșilor - Chișcău (Comuna Pietroasa), Peștera Valea Leșului (Comuna Bulz), Peștera Vântului (Comuna Șuncuiuș), Peștera lui Micula (Comuna

Pietroasa), Peștera Gălășeni (Comuna Măgești), Ghețarul Focul Viu (PNAp.- Comuna Pietroasa), Avenul Bortigului (PNAp.- Comuna Pietroasa), Avenul Câmpeneasa cu Izbul Boiu (Orașul Vașcău), Peștera Meziad (rezervație, Comuna Remetea), Peștera Igrita (Comuna Aștileu), Peștera Toplița Comuna Dobrești).

- *Rezervația naturală geologică și geomorfologică* Groapa Ruginoasă - Valea Seacă, parte din PNAp. (Orașul Nucet)
- *Monumentele naturale geologice și geomorfologice:* Pietrele Galbenei (PNAp.- Comuna Pietroasa), Piatra Bulzului (PNAp. - Comuna Pietroasa), Izbul intermitent de la Călugări (Comuna Cărpinet).
- *Rezervații naturale botanice:* Vârful Buteasa (Comuna Bulz), Molhasurile din Valea Izbulcelor (PNAp.- Comuna Pietroasa), Fâneața Izvoarelor Crișului Pietros (PNAp.- Comuna Pietroasa), Fâneața Valea Roșie (Comuna Cetariu), Pădurea cu narcise din Oșorhei (Comuna Oșorhei), Vârful Cărligate -Versantul Sudic (PNAp.- Comuna Budureasa), Pârâul Petea (Comuna Sânmartin), Dealul Păcău (Comuna Șoimi), Poiana cu narcise de la Goroniște (Comuna Tinca), Piatra Grăitoare - coasta de S-E a Brăilesei (Comuna Budureasa), Valea ladei cu Syringa josichaea (Comuna Bulz), Pășunea cu Corynephorus de la Voievozi (Comuna Simian), Complexul hidrografic Valea Rece (Comuna Sălacea).
- *Rezervații naturale mixte:* Cetățile Ponorului, Valea Galbenei, Pietrele Boghii, Sărtoarea Bohodeiului (cascada), Poiana Florilor, Platoul Carstic Padiș, Depresiunea Băileasa, Groapa de la Bârsa PN-F Comuna Pietroasa, Vârful Biserica Moșului, Platoul carstic Lumea Pierdută (toate sunt parte din PNAp, de pe teritoriul administrativ al Comunei Pietroasa), Valea Sighiștelului (PNAp.- Comuna Câmpani), Cetatea Rădesei (PNAp.- Comuna Budureasa), Ferice Plai și Hoanca (Comuna Buntești), Defileul Crișului Repede (Comuna Vadul Crișului), Defileul Crișului Negru la Borz (Comuna Șoimi), Lacul Cicos (Comuna Săcuieni)
- *Rezervații naturale paleontologice:* Gruiul Pietrii (Comuna Lugașu de Jos), Calcarele tortoniene de la Miheleu (Comuna Lăzăreni), Locul fosilifer de pe Dealul Șimleului (Comuna Sânmartin), Calcarele tortoniene de la Tășad (Comuna Drăgești), Locul fosilifer din Valea Lionii - Peștiș (Orașul Aleșd), Lentila 204 Brusturi - Cornet (Comuna Aștileu), Calcarele cu hippuriti din Valea Crișului (Comuna Bratca), Locul fosilifer de la Cornișel (Comuna Borod).
- *Rezervații naturale zoologice:* Colonia de Păsări de la Pădurea Rădvani (Comuna Cefa), Izvoarele mezotermale Răbăgani (Comuna Răbăgani).

Toate aceste rezervații reprezintă o parte importantă, recunoscută la nivel mondial, a patrimoniului natural al Județului, fiind propuse să devină și situri Natura 2000 – astfel devenind parte a patrimoniului european.

RESURSE CULTURALE

A. Festivaluri și evenimente

În marea lor majoritate, festivalurile și evenimentele din Bihor sunt de factură locală sau regională (transfrontaliere).

Multe din localitățile Județului au manifestări de tip târguri, zilele localității sau altfel de evenimente tematice. Există o tendință de a dezvolta festivalurile și evenimentele prin capacitatea unor localități înfrățite, căutându-se internaționalizarea acestora (Zilele salcânilor în floare - Valea lui Mihai, Târgul de la Vama Sării - Vadul Crișului).

Dintre manifestările cu caracter național sau internațional, majoritatea sunt cu tematică cultural-artistică, fiind organizate în principal în municipiul Oradea: Festum Varadinum, Festivalul Internațional de Dans Sportiv, Festivalul Internațional al majoretelor, Salonul Internațional de Carte, festivalul internațional de folclor: Flori alese de pe Crișuri, reuniuni ale artiștilor fotografi, Săptămâna Teatrului Scurt. Festivalul "Toamna Orădeană" organizat în preajma aniversării Municipiului Oradea, este un polarizator important de festivaluri și evenimente încă insuficient pus în valoare în context transfrontalier și transnațional.

Probleme:

- *Multe din manifestările locale și-ar putea crește cota de atractivitate printr-o dezvoltare corespunzătoare: ele pot deveni de interes național și internațional.*

- lipsa coordonării și corelării manifestărilor culturale la nivel județean , care determină suprapuneri de perioade și o promovare inadecvată.
- majoritatea manifestărilor internaționale sunt în număr mic și oferă ședere pentru una, maxim două zile, câștigul turistic fiind minim.
- calitatea scăzută a unora din aceste evenimente (care nu mai evidențiază specificul cultural local) și politizarea excesivă a unora din ele.
- inexistența unui calendar județean de evenimente care să fie cunoscut de toți locuitorii Județului și să fie promovat în rândul turiștilor.

B. Instituții de cultură

Teatrul de Stat, construit în 1899-1900, funcționează azi cu două secții, româna și maghiară. Activitatea teatrală a debutat după revoluția din 1848, cu o trupă orădeană de limba maghiară, fără a avea însă un caracter stabil. Astăzi, există două secții (română și maghiară) și o stagiune cu piese de teatru, întinsă pe aproape toată perioada anului. Tot aici are loc în fiecare an, Săptămâna Teatrului Scurt, eveniment național.

Teatrul pentru copii și tineret "Arcadia" funcționează tot cu două secții, româna și maghiara, începând din 1949.

Cinematograful este menționat în presa anului 1906, când s-au făcut primele proiecții cinematografice. Astăzi, cel mai cunoscut cinematograful, "Libertatea", localizat în renumitul Pasaj Vulturul Negru, este în renovare. De asemenea, în complexul comercial Lotus Market a fost deschis un complex cinematografic Hollywood Multiplex.

Filarmonica, având instrumentiștii și corul sunt bine cotați, are o intensă activitate pe plan local și internațional.

C. Conferințe și expoziții

Principalele locații pentru conferințe și expoziții sunt municipiul Oradea și Băile Felix, ocazional municipiul Salonta, orașele Aleșd, Beiuș, Ștei.

Majoritatea conferințelor sunt legate de Universitatea din Oradea, de organizațiile neguvernamentale din Oradea sau de întrunirile de nivel regional.

În Oradea s-au dezvoltat un număr important de expoziții, unele dintre ele având o tentă națională cu tendințe de internaționalizare: Expo Varadinum, Expozițiile de artă Fotografică de la Galeria Art Foto, expozițiile muzeale ce au loc la Muzeul țării Crișurilor.

Expozițiile periodice importante din Județul Bihor sunt:

- INFOTECH (expoziție de IT, comunicații, birotica),
- SPRING EXPO (expoziție internațională de materiale de construcții, mobilier),
- TURISM ÎNVĂȚĂMÂNT (sport, agrement, turism, educație),
- AUTO MOBIL EXPO,
- VARADINUM EXPO (târg general internațional de bunuri de larg consum)

Probleme:

- Numărul centrelor și sălilor de conferință cu echipamente profesionale este mic, iar capacitatea și calitatea locurilor nu corespunde în general turismului pentru conferințe.
- Deși județul are tradiții importante legate de bucătăria tradițională și preparatul pâincii, manifestările expoziționale importante în acest domeniu lipsesc.
- Instabilitatea găzduirii unora din aceste instituții în anumite clădiri (unele din sediile lor au fost retrocedate) are un impact negativ asupra funcționării lor turistice.

D. Monumente arhitecturale și istorice

Județul Bihor aparține unui areal geografic situat la confluența a două mari civilizații, Răsăriteană și Occidentală, care de-a lungul mileniilor I și II au marcat destinul politic, religios, economic, social și cultural al societății europene.

Chiar dacă în mileniul al II-lea în plan religios se produc mutații – ne referim la apariția unor noi culte, reformat (sec.XVI), greco-catolic (XVIII) etc., respectiv își face simțită prezența în zonă și în Oradea credința iudaică (sec.XVIII-XIX) -, rămâne valabilă în continuare manifestarea plenară a celor două arii de civilizație, a căror reprezentanți principali sunt în continuare românii și maghiarii în județul Bihor. Aceștia li se vor alătura din secolul al XVII-lea italienii, sasii, austriecii, evreii, slovacii, rutenii, sârbii etc.

În domeniul artei, în mod special a monumentelor cu destinație cultică, lumea românească și maghiară și-au conservat relația cu teritoriile unde civilizația răsăriteană sau apuseană s-a

manifestat plenar. De altfel, Bihorul și Oradea oferă exemple semnificative în acest sens. Bunăoară, românii și-au conturat în vestul României actuale, încă de la începutul evului mediu, o structură de mănăstiri și lăcașuri de cult ortodoxe care respectă în plan, fațade și pictură sugestiile venite dinspre Bizanț:

- *Mănăstirea de la Voivozi* (sec. XI-XII), unde se conservă și planul unei bisericuțe sală cu absida semicirculară, este un exemplu care demonstrează că și Bihorul a fost un teritoriu din urmă dominantă în Bizanț arondat sistemului încă înainte de anul 1000.
- *Remetea* (sec.XIII), azi biserică reformată, la origine ortodoxă, este o altă pildă eclatantă pentru relația cu lumea bizantină din punctul de vedere al absidei, semicirculară în interior și poligonală în exterior, dar și al picturii bizantine, una dintre cele mai vechi din România), aparținând veacului al XIV – lea, dovedește vechimea manifestărilor specifice cultului răsăritean în Bihor și nu numai.

Romanicul, goticul, renașterea, barocul, secesionul, iar după apariția României Mari (1918), stilul neoromânesc, sunt reprezentate prin ansambluri arhitecturale și edificii de referință pentru Europa Centrală și pentru România. Nu numai în Oradea, dar și pe teritoriul județului, lăcașuri de zid romanice, gotice și baroce s-au finalizat, ele venind să confirme înscrierea în contemporaneitatea vremurilor din punct de vedere al fenomenului artistic:

- *Cetatea Oradiei* (secolele XVI-XVII), simbol al renașterii transilvane, care ajunge la dezvoltarea de acum datorită principiilor reformati ai Transilvaniei,
- *Complexul baroc* al Oradiei, compus din *Palatul Episcopal* (Muzeul Țării Crișurilor), *Catedrala romano-catolică* și *Șirul canonicilor* (secolul XVIII).

Pentru perioada interbelică sunt reprezentative clădirile și lăcașurile de cult în stilul neoromânesc (*Institutul Greco-Catolic*) sau neobizantin, iar *Biserica Albastră Ortodoxă*, *Biserica Ortodoxă din Episcopia Bihor etc.* care completează zestrea urbanistică existentă.

Arta bisericii ortodoxe, răsăritene este, la rândul ei, reprezentantă consistent în Bihor. Atât bisericile de lemn, cât și cele de zid, respectând structura planului specific cultului, cât și pictura murală de inspirație bizantină, ca stil și iconografie, cunosc o răspândire impresionantă în spațiu și timp. Dintre realizările mai importante din Oradea remarcăm *Biserica din Velența*, cu iconostasul (fostă *Catedrală ortodoxă* înainte de secolul XIII chiar), *Biserica cu Lună*, cu iconostasul, azi *Catedrala Episcopiei Ortodoxe a Oradiei, Bihorului și Sălajului*, *Biserica Sf. Nicolae* (fostă Catedrală greco-catolică), toate finalizate în jurul anului 1800, care stau sub semnul stilurilor baroc și neoclasic.

Majoritatea bisericilor de lemn ale Bihorului de astăzi au fost ridicate sau refăcute de-a lungul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, respectiv într-un răstimp când oamenii locului, împreună cu reprezentanții bisericilor românești ai timpului – ortodoxă și greco-catolică -, au susținut constant inițiative ctitoricești în acest sens. Bisericile de lemn din Bihor pot fi considerate exemple de necontestat ale unei formule clasice, de veche existență, atestate încă de la sfârșitul mileniului I. Referindu-ne concret la planul bisericilor de lemn, acestea sunt compuse în majoritatea lor din pronaos, naos și absidă decroșată (retrasă față de pereții naosului), poligonală sau pătrată, iar, în ceea ce privește pereții, din cununi de bărne orizontale.

Dincolo de tehnica de îmbinare, la fel ca în alte zone. Ceea ce particularizează bisericile bihorene sunt dimensiunile mult mai ponderate în elevație, un simț al proporțiilor deosebit, generator de armonie la nivelul întregului. De asemenea, valoarea lor este potențată și de intimitatea ambianței interioare, de picturile murale și icoanele.

În Bihor, la începutul mileniului III, se mai păstrează **61** de biserici de lemn, toate declarate monumente de arhitectură și, implicit, protejate de legislația statului român. O parte dintre ele sunt destinate cultului, iar altele sunt conservate *in situ*, păstrându-și astfel calitatea de mărturie ale unei vieți spirituale românești și ale unui model cultural specific acesteia.

E. Muzee, spații expoziționale

Județul Bihor are un număr important de muzee și case memoriale, Muzeul Țării Crișurilor fiind integrat în circuitul internațional. Aceste locuri au un rol important în prelungirea timpului de ședere a turistului, integrate alături de alte produse turistice.

Etnografia și tradițiile populare sunt evidențiate în muzeele: muzeul etnografic sătesc – Chișcău (comuna Pietroasa), muzeul de istorie și etnografie – Beiuș, o atracție originală fiind casa cu bizarerii a lui Nicolae Suci – Șuști (comuna Lunca).

Spațiile expoziționale sunt prezente în principiu în Municipiul Oradea, în celelalte orașe ele fiind găzduite de către primării sau case de cultură.

F. Etnografie și folclor

Județul Bihor este bogat în obiceiuri și tradiții, evenimente culturale tradiționale, arhitectură, port popular și meșteșuguri tradiționale. Deși în ultimul timp tradițiile autentice sunt în pericol, există încă zone în Bihor în care acestea se mai păstrează și pot constitui o atracție turistică deosebită.

Printre *evenimentele culturale cu o periodicitate anuală* sunt:

- încondeiatul oului de Paști și ritmuri de toacă Drăgoteni – comuna Remetea, Rieni, Dobrești, Lunca, Budureasa;
- aprinderea focurilor solare pentru vii și pentru morți: Câmpani; Șuști (comuna Lunca); Săliște de Vașcău (comuna Criștioru de Jos);
- sărbătoarea sângiorzului (sfântul Gheorghe) la Vașcău și târgul de Sângiorz la Beiuș, Brădet, Chișcău, Măgura.

De asemenea, anual au loc *serbări câmpenești și festivaluri*: Zilele salcâmlor în floare (Valea lui Mihai.), Târgul de la vama sării (Vadu Crișului), La izvorul lui Horea (Criștioru de Jos: Poiana și Săliște de Vașcău.), Toamnă pe Valea Ierului (Săcuieni). Festivalul vinului și al pălincii (Muzeul Țării Crișurilor Oradea), Festivalul cântecului, dansului și portului popular bihorean (Muzeul Țării Crișurilor Oradea), Festivalul de muzică sacră și al obiceiurilor de Crăciun și Anul Nou (Oradea, Beiuș, Aleșd), Târgul meșterilor populari din România (Muzeul Țării Crișurilor sau Cetatea Oradea), Festivalul folcloric al romilor și sărbătoarea folclorică și religioasă (Kirchweih) a etnicilor germani (Palota).

Meșteșugurile, în trecut foarte bine reprezentate, se mai păstrează încă mai ales în zona rurală a Județului astfel: încondeiatul ouălor de paști; olărit (ceramică albă și roșie); lădărit, mobilier țărănesc; țesături – cusături-broderii populare; pictură de icoane pe sticlă și lemn; rotărit; împletituri din papură și nulele; cioplitori în piatră și marmură; lutieri; jocari; confecționeri de obiecte de podoabă; sculptori în lemn. Alte meșteșuguri practicate sunt: sculptura, icoane pe lemn și sticlă, realizarea de podoabe populare.

Centre meșteșugărești active:

- în domeniul olăritului (Beiuș-Leheceni, Săliște de Vașcău, Criștioru de Jos, ceramică roșie; Crișul Repede - Vadu Crișului, ceramică albă),
- în domeniul textilelor de interior (Chișcău, Pietroasa, Remetea – *Beiuș*; Bratca, Borod – *Crișul Repede*),
- lăzi de zestre din lemn (Budureasa)
- pentru prelucrarea papurei (Borș, Otomani – *Crișul Repede* și *Barcău - Crasna*),
- pentru împletituri din nulele (Salonta – *Crișul Repede*),
- ouă încondeiate (Drăgoteni, Remetea – *Beiuș*).

Unele zone mai păstrează obiceiuri cu caracteristici locale: jocuri de priveghi; colindatul cetei de feciori, cu turcă, vișlaem și stea; vergelul; jocul Lioarelor; paparudă; clacă, șezătoare și teatru folcloric; hora satului; balul cartofilor (obicei slovac); balul strugurilor (obicei maghiar) ș.a.

Bucătăria tradițională, deosebit de gustoasă este puțin pusă în valoare în restaurantele din județ, însă este încă bine păstrată. Printre cele mai apreciate produse culinare sunt: vestita pălincă de Bihor, vinurile (podgoriile Diosig, Sacuieni, Valea lui Mihai), plăcintele (vărzari) cu brânză și mărar; cu prune; cu cartofi; supă de pasăre cu tăieței de casă, ciorbe ardelenesti, tocănițe, sarmale, cozonaci.

G. Centre de educație

În Oradea funcționează una dintre cele mai tinere universități din România dar cu o dezvoltare spectaculoasă. Universitatea din Oradea are 18 facultăți și 6 colegii, peste 30.000 de studenți studiază la învățământul de lungă și scurtă durată, cu frecvență și la distanță, masterate, etc. Aproape 2000 de profesori formează staff-ul academic al Universității din Oradea.

Universitatea organizează nu numai cursuri ci și manifestări culturale și științifice naționale și internaționale, asigurând patronajul academic al procesului de integrare europeană la nivel instituțional lor locale. Alte centre de educație importante cu activitate în Oradea:

- Universitatea Creștin Reformată PARTIUM,
- Universitatea Baptistă,
- Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic
- Universitatea particulară Agora.

H. Centre religioase și locuri sfinte:

Oradea este un important centru religios, constituindu-se într-un important obiectiv pentru turismul de această factură. Considerat "oraș al bisericilor", Oradea a fost dintotdeauna un spațiu în care religiile și confesiunile s-au dezvoltat armonios fără conflicte. Astfel în Oradea există cea mai mare comunitate de buddhiști din România, iar religiile tradiționale, protestante și neoprotestante își au și ele un rol important, atât ca și reprezentativitate cât și ca lăcașuri de cult. În Oradea există câteva *biserici catolice* din secolul XVII, precum și o Bazilica în stil baroc, alături de complexul baroc.

Religia ortodoxă dispune de o mulțime de biserici și mănăstiri, printre care se remarcă Biserica cu Luna, în stil baroc, care dispune de un instrument mecanic care arată fazele lunii, unic în Europa.

Religia greco-catolică, foarte puternică în perioada interbelică, își recapătă încet importanța sa, iar lăcașurile de cult și Palatul Episcopal din centrul orașului, atrag prin impozanța și arhitectura lor.

Religia iudaică, prin sinagogile sale, adaugă un plus de culoare vieții și arhitecturii orașului.

Religiile neoprotestante sunt foarte bine reprezentate în Oradea, ca lăcaș de cult se remarcă Biserica Emanuel, în stil modern, una dintre cele mai mari din Europa de Est.

În județ, pe lângă o mulțime de biserici de lemn ce aparțin ortodoxiei, și care se mai păstrează încă, mai există Mănăstirea de la Călugări Izbu (Cărpinet), Mănăstirea de maici - Voivozi, Schitul de maici "Sfântul Ilie" din Poiana Florilor (Pădurea Neagră).

Probleme:

- *multe din meșteșugurile tradiționale practicate în Bihor au început să dispară, deoarece tinerii nu sunt interesați să le învețe, iar meșterii care le mai practică nu au cui să le transmită. De asemenea, în prezent aceste ocupații nu prezintă interes și din cauza câștigurilor scăzute pe care le oferă;*
- *nu există susținere de nici un fel pentru meșterii populari, iar lipsa unor ateliere meșteșugărești vizitabile face imposibilă introducerea lor în circuitul turistic;*
- *numărul bisericilor de lemn din Județul Bihor este mare, însă majoritatea sunt într-o avansată stare de degradare, nefiind fonduri și nici interes pentru reabilitarea lor;*
- *o mare parte din monumentele istorice din județ se află, de asemenea, în stare de degradare și necesită reabilitare - unele aproape totală;*
- *insuficienta cunoaștere și promovare a monumentelor istorice, a resurselor culturale în general;*
- *multe din elementele prezentate mai sus există, însă nu sunt pregătite (din punct de vedere al amenajărilor și al stării lor, al accesibilității etc.) să fie incluse într-un circuit turistic sau în programe turistice, și de asemenea nu au personal specializat suficient care să le poată valorifica în acest sens.*
- *pregătirea turistică a tinerilor elevi și studenți din Bihor –în special la nivel practic – este foarte slabă.*

RESURSELE ZONELOR URBANE

În Județul Bihor există 4 municipii – Oradea, Salonta, Marghita și Beiuș – și 6 orașe – Ștei, Vașcău, Valea lui Mihai, Aleșd, Nucet, Săcuieni. Fiecare din acestea oferă multiple posibilități turistice și polarizează activitatea turistică a zonei din vecinătatea lor.

Oradea

În prezent, Oradea este centrul zonei metropolitane, cu o suprafață de 61.910 ha.

Nefiind mai prejos decât multe alte orașe europene, "Micul Paris", așa cum era numită Oradea la începutul secolului trecut, își așteaptă și azi vizitatorii, care pot retrăi farmecul său de *belle époque* dat de arhitectura în stil secesion, eclectic, neoromânesc, neoclasic, baroc.

Elementele de atracție arhitectonice din oraș sunt:

- Complexul și pasajul Vulturul Negru, construite în 1907-1908, în stil Secession;
- Biserica cu Lună, care din 1790 arată cu precizie fazele lunii;
- Primăria Oradea – clădire monumentală, construită de arhitectul Kalman Rimanoczi junior între 1902-1903, pe malul Crișului;
- Teatrul Orășenesc – înălțat în Piața Ferdinand în 1900, este unul din cele mai reușite exemple ale eclectismului orădean;

- Palatul Episcopiei Greco-Catolice - 1905, stil eclectic cu elemente neo-gotice;
- Palatele Rimanoczy (senior și junior) – primul este localizat pe strada Republicii de azi și reproduce în formă simplificată palatul venețian Ca d'Oro. Palatul Rimanoczy junior a fost unul familial, care azi găzduiește Episcopia Ortodoxa Română și a fost înălțat de arhitectul cu același nume.
- Cetatea Oradea – adevărată emblemă a orașului, are o formă pentagonală și datează din sec. XI;
- Complexul baroc (sec. XVIII), format din Palatul Baroc - ce adăpostește azi Muzeul Țării Crișurilor – Șirul Canonicilor și Bazilica romano-catolică;
- Sinagoga comunității evreiești ortodoxe (str. Mihai Viteazul) și cea neologă/congresistă (strada Independenței), ambele în stil eclectic;

Acestea sunt doar câteva din bijuteriile arhitectonice ale orașului, la care se adaugă nenumăratele evenimente de cultură și divertisment.

Beiuș

A fost atestat documentar în anul 1241. A apărut în acte cu diferite nume: Benemus, Bibinis, Belinis, Belymus, Belenes(maghiară). În 1552 erau 420 case, în care locuiau 840 familii, însumând peste 7500 locuitori. Într-un drum către Viena, în 1600 Mihai Viteazul a petrecut o noapte în Beiuș într-o casă care există și astăzi. Din 1661 până în 1919 a fost sub diferite ocupații și administrări: turcești, austro-ungare. De-a lungul vremii devine important centru cultural prin școala deschisă de Episcopul greco-catolic Samuil Vulcan (1828) precum și centru economic, printr-o ordonanță a împăratului Austriei Joseph II care la 1787 permite deschiderea a 4 târguri anuale, și a unui săptămânal, joia, care a rămas tradiție de atunci. Se pot vizita următoarele obiective turistice:

- „Pădurea Delanilor” cu un câmp de tumuli.
- monumentele de arhitectură: biserica ortodoxa „Sf. Dimitrie” (1972), Casina romana (1871), Școala de fete (1890), Internatul pentru fete (1900), Liceul Samuil Vulcan (1828, 1899), Casa Forgach (1753), biserica romano-catolică „Sfânta Treime” (1752), biserica reformată (1782) și biserica ortodoxă „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” (1738).
- Muzeul etnografic Beiuș și manifestările etnografice din depresiune.

Salonta

Este un oraș tipic de câmpie, dezvoltat în sens orizontal. A fost un important loc de trecere pentru popoarele migratoare, în trecut, însă se pare ca s-au găsit aici vestigii încă din epoca pietrei și bronzului.

Ca monumente istorice, găsim aici:

- „Dealul trupului” (așezare din epoca bronzului)
- Pusta Pata – cimitir din secolele 11-12 – și “Movila”, un cimitir din sec. 10
- Monumentul arhitectural medieval “Turnul ciunt” – sec. 17 – și clădirea Primăriei

Marghita

Marghita se află situat în nordul Județului, pe malul drept al Barcăului. Este atestat pentru prima dată în anul 1216. De-a lungul existenței sale localitatea s-a numit Margareta, Marghiureta, Marghita numele fiindu-i dat conform unor legende de un câmp de margarete sau de hramul unei biserici Sf. Margareta.

Pe teritoriul orașului Marghita se pot vizita următoarele puncte turistice:

- Monumente istorice: Nisipăric (un așezământ daco-roman din secolele 2 și 4 din Ghenetea.
- Monumente de arhitectura: Biserica romano- catolica Sf. Maria(1772), Biserica reformată (din sec. 16), Biserica ortodoxă Sf. Ioan Botezătorul(sec. 18), Castelul Csaky(sec. 18)
- Elemente de peisaj: Râul Barcău
- Evenimente tradiționale și etnografice: Zilele Marghitei- Septembrie
- Cazare: Hotel Termal, 1 stea, cu 104 locuri, Pensiunea urbana Flora, 3 stele, pentru camping Marghita - 306 locuri.

Alte domenii de interes turistic: turism balnear, agroturism, turism bazat pe vânătoare și pescuit

Aleșd

Este așezat în depresiunea Vad - Borod. Este atestat pentru prima oară în 1291.

Se pot vizita următoarele obiective turistice:

- **Monumente istorice:** „Pusta Bisericii” (așezământ din sec. 10-16) și Biserica romano-catolică (sec 13-14) – Aleșd; Cetatea Piatra Șoimului (sec. 13) – Peștiș
- **Monumente arhitecturale:** Castelul Bathyanyi (1894) și un castel cu destinații pentru vânătoare (1891) - Aleșd, Biserica de lemn Buna Vestire (sec. 18) - Peștiș, Biserica ortodoxa Sf. Dumitru (1659) - Tinăud
- **Evenimente tradiționale și etnografice:** Zilele Aleșdului- August
- **Elemente de peisaj:** Crișul Repede, lacuri pe Crișul Repede, zonă cu importanță arheologică - se găsesc fosile - Peștiș.
- **Cazare:** Pensiunea Olimpton, 2 stele, 18 locuri, Pensiunea Șoimul, 1 stea, 8 locuri, SC Manhattan SRL

Domenii de interes turistic: ecoturism, mersul cu bicicleta, apa, turism bazat pe călărie, turism bazat pe vânătoare și pescuit, turism cultural și patrimonial.

Nucet

Situat de-a lungul Crișului Băiței, orașul Nucet este martorul industriei grele care a dominat această zonă timp de decenii. Este totodată în drumul călătorilor spre țara Moților.

- **Monumente de arhitectură:** Biserica romano-catolică Sf. Maria Mică (1780) – Băița
- **Elemente de peisaj din zonă:** Poarta Bihorului, Groapa Ruginoasă (**rezervații geologice**), Valea Băiței, Vf. Piatra Grăitoare, zona Vârtop - Arieșeni
- **Evenimente tradiționale și etnografice:** meșteșuguri de prelucrare a lemnului - căzi, butoaie, linguri, mături din împletituri de salcie
- **Cazare:** SC Universal SRL - Nucet, Tabăra de vară Nucet, Sărbătoarea satului de la Vârtop

Domenii de interes turistic: mers cu bicicleta, apa, călărie, agroturism, speoturism și turism bazat pe vânătoare și pescuit

Ștei

Șteiul este un oraș mic și liniștit, cu multe zone verzi și cu străzi de-a lungul cărora se înșiruie, de la un capăt la altul, pomi fructiferi. Șteiul e un mic parc, cu rondouri de flori, cu bănci și fântâna arteziană. La farmecul orașului contribuie din plin și clădirile construite la începuturile sale ca oraș (anii '50) în stilul realismului socialist sovietic - blocuri cu unul sau două etaje, dispuse în cvartal, clădiri ale instituțiilor lor publice (sediul întreprinderii miniere, casa de cultură) echilibrate, armonioase, evocând anii de dezvoltare și bunăstare. O notă aparte o dau așa-numitele wb-uri - căsuțe din lemn, de sorginte germană, cu doua apartamente, cu grădină și pomi.

Șteiul are și o statuie, a lui Miron Pompiliu - folclorist, scriitor și prieten al lui Mihai Eminescu. Turistul poate vizita casa în care s-a născut Miron Pompiliu, veche de peste 160 de ani, situată pe strada ce-i poartă numele.

Șteiul are și un lac, la marginea orașului, înspre Beiuș, pe stânga, un ochi de apă de aproximativ un ha, înconjurat de pădure și vizitat cu optimism de pescari.

În satele din jurul orașului turistul curios încă mai poate admira portul, obiceiurile și tradițiile vechi ale localnicilor. Arhitectura de lemn este foarte prezentă în satele din zona Șteiului, mai ales în construcția vechilor biserici.

Dar poate că cel mai important lucru legat de Ștei este acela ca el constituie punctul de plecare sau de tranzit către munții Bihor sau către munții Codru-Moma, cu 2 hoteluri care oferă cazare și masa. Apoi de aici se poate pleca sau trece (depinde din ce direcție sosește turistul) către Arieșeni, Valea Sighiștelului, Stâna de Vale, Muntele Găina, Țebea sau Moneasa.

Vașcău

Orașul Vașcău este situat în extremitatea sud-estica a Județului Bihor, la o distanță de 86 km față de municipiul Oradea, pe DN. 76, în depresiunea Beiușului, pe cursul superior al râului Crișul Negru. Orașul a fost atestat istoric în 1552.

- **Monumente de arhitectură:** Biserica de lemn Sf. Arhangheli (sec 18)- Colești
- **Elemente de peisaj:** Câmpeneasca și Izbul Boiu (rezervații speo - carstice), Crișul Negru, izvorul Boiu, Tăul Țapului, Tăul lui Ghib, Tăul din Colești, Tăul Barnii, Tăul din Ponoraș

- Evenimente tradiționale și etnografice: Varietățile Bihorului- primăvara, Corul bisericesc, tradiții de Crăciun - colinde, după Sfintele Sărbători de Paști, Casa de cultura "Vasile Sala" a orașului Vașcău organizează spectacolul cu public "Vetre Folclorice".
- Domenii de interes turistic: eco-turism, agroturism, și turism bazat pe vânătoare și pescuit.

Valea lui Mihai

Este situat în partea de nord - vest a jud. Bihor. Primul atestat scris despre Valea lui Mihai datează din 20 august 1270. În 1312 primește de la regele Karol Robert drept de a percepe vamă. Denumirea orașului este atestat în diferite documente ca Nogmyhal, Nagmihal, Nochmihal, Nogmichaly, Nogh Myhalfalva. În 1587 turcii incendiază localitatea iar populația evadează. După plecarea turcilor populația revine și trece la credința reformată. Biserica se reconstruiește, clopotul turnat la Oradea în 1491 se găsește și astăzi în turnul bisericii. În sec. XVI – XVII numărul locuitorilor este foarte mic. În secolul XVIII începe formarea moșiilor mari ca: moșia Stubenberg, Bujanovics, Gencsy, Slavy și Bernat.

Principalele obiective turistice de vizitat sunt:

- Monumente istorice: Groapa de lut (așezământ din epoca neolitică și a fierului), Noua groapă de lut (din epoca neolitică și de bronz), Via lui Buianovici(cimitir din perioada pre-feudală)
- Elemente de peisaj: păduri de salcam și un parc dendrologic.
- Evenimente tradiționale și etnografice: Zilele salcâmlor înfloriți (anual, sfârșitul celei de-a treia săptămâni din mai), Ansamblurile folclorice de cântec și dans maghiar.
- Cazare: 2 pensiuni

Domenii de interes turistic: mers cu bicicleta, apa, turism bazat pe călărie, agroturism, și turism bazat pe vânătoare și pescuit.

Săcuieni

Orașul Sacuieni este localizat pe Valea Ierului, în nordul Județului, în zona de câmpie. Aici se organizează vestitele evenimente: „Festivalul vinului” și „Toamna pe Valea Ierului”.

- Atracțiile turistice locale sunt:
 - a. „Dealul Pleșuv” (așezământ fortificat, epoca de bronz) – se găsește un cimitir și o biserică romano-catolică (sec 13-14) – Cadea;
 - b. așezământul „Pădurea Frater”, din perioada neolitică) – Cubulcut;
 - c. „Horo” (așezământ, neolitic – sec 7),
 - d. „Fortăreața taurului” (așezământ, epoca de bronz) și `Fortăreața` (ruine, sec 15 și 16) – Săcuieni;
 - e. „Dealul bătrân” (așezământ, neolitic) – Sănnicolau de Munte.
- *Monumente de arhitectura*: Casa Fenyess, sec. 18– Ciocaia; Biserica reformată (sec 18), Biserica romano- catolică „Sf. Maria Imaculata” (1711-1768) și Palatul Studenberg (sec. 18) – Săcuieni.
- Elemente de peisaj: parcurile dendrologice din Cadea și Săcuieni, lacurile din Cicaslău, Ved, Cadea, pădurile din Săcuieni, zone de mlaștina cu trestii
- Evenimente tradiționale și etnografice: evenimentul anual ``Toamna pe Valea Ierului` (prima sâmbăta și duminică din octombrie) – Săcuieni, Balul strugurilor, expoziție de vânat și pescuit, muzeu de istorie, muzeu etnografic, expoziție anuală de artă plastică.
- Drum de acces DN 19, DN 19/B
- Cazare: motel K&Lilla - 10 locuri, hotel Kulcsar - 16 locuri, gospodării locale

Domenii de interes turistic: turism de sănătate, eco-turism, agroturism și turism bazat pe vânătoare și pescuit, mersul cu bicicleta, apa, turism bazat pe călărie, servicii anexe și turism social

Alte posibilități pentru ocuparea timpului liber și agrement

Existența în județ a unor activități sportive profesionale atrag un important număr de turiști în special la evenimentele naționale sau internaționale. Aceste evenimente sunt organizate în general în Oradea și sunt legate de judo, handbal, polo, tenis de câmp, arte marțiale, fotbal.

Sporturile de agrement, cum ar fi: mountainbike, cicloturismul, călăria, pescuitul, vânătoarea, schiul, deși au cunoscut o creștere în ceea ce privește aflusul turistic, beneficiază de o infrastructură necorespunzătoare. Se constată lipsa de armonizare între condiții și exploatare turistică a fenomenului.

9.	Nr. personalului ocupat din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică (total structuri de primire turistică) Nota: Nu sunt incluși sezonierii	604 (trimestrul I, 2005)
10.	Câștigul salarial mediu lunar net în turism	Statistica la nivel național
11.	Nr. site-uri pe internet care promovează Bihorul ca destinație turistică	Peste 50
12.	Nr. puncte informare turistică	Cca. 5

Indicatori calitativi:

13.	Starea infrastructurii comunale:	<u>Total în Bihor: 90 comune, 460 localități</u>
	- Alimentare cu apă	- Sunt realizate alimentări cu apă în sistem centralizat în 49 de comune (dar nu toate localitățile componente ale acestor comune beneficiază de alimentare cu apă în sistem centralizat)
	- Sisteme de canalizare și stații de epurare	- Doar 10% din comune au parțial rețele de canalizare și stații de epurare în diferite faze de execuție
	- Drumuri comunale:	- 1.528,3 km (total)
	- Drumuri asfaltate	
	- Drumuri pietruite	- 249,6 km
	- Drumuri de pământ	- 638,7 km
	- Alimentare cu gaze naturale	- 640 km
	- Asigurare cu energie electrică	- 17 localități, rețea de 256,217 km
	- Gestionare deșeuri	- 457 localități sunt electrificate, iar din acestea, 179 au un număr de 1.560 de gospodării ne-electrificate
		Prima alveolă a depozitului ecologic județean din Oradea a fost pusă în funcțiune în iunie 2005. este necesară realizarea a 5 stații de transfer în Salonta, Beiuș, Marghita, Aleșd și Săcuieni.
25.	Inventar al materialelor informative cu caracter turistic (hărți turistice, broșuri de promovare etc.)	
26.	Tipurile de turism și obiectivele turistice din Bihor promovate pe internet (pe site-urile existente)	
27.	Locație puncte de informare turistică	Oradea, Stei

III. 2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rețea densă de căi rutiere și căi ferate, superioară mediei naționale • Cel mai mare număr de puncte de control trecere a frontierei cu Ungaria, din întreaga regiune – 4 PCTF rutiere 3 PCTF pe cale ferată • Cel mai mare punct de control trecere a frontierei rutier modernizat dintre România și Ungaria, prin care se realizează în prezent cel mai mare trafic – PCTF Borș • Căi de comunicație rutiere incluse în rețeaua europeană de transport – drumul european E60 modernizat • Aeroport național cu posibilități de extindere și transformare într-un aeroport internațional pentru pasageri și mărfuri, pentru care există proiect <p><u>Resurse turistice:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Număr mare de rezervații naturale, arii protejate și Parcul Național Munții Apuseni • Practicarea activă a artelor și meșteșugurilor tradiționale • Tradiții locale în creșterea animalelor • Târguri și manifestări etnografice • Diversitatea etnică și confesională a Județului • Arhitectura atractivă (urbana și rurală – tradițională) • Diversitatea și numărul relativ mare de obiective turistice naturale și antropice • Peste 6000 de peșteri, dintre care ~ 50 cu o reală valoare turistică • Ape minerale și termale și infrastructura relativ bine dezvoltată (stațiuni de interes național și internațional: Băile Felix, Stana de Vale) • Resurse de apă, de suprafață și subterane, satisfăcătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ • Relief variat - potențial pentru practicarea multor forme de turism – și peisaj natural deosebit <p><u>Infrastructura specifică:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spații de cazare suficiente de categoria 3 și 4 stele în Oradea și Băile Felix + spații de cazare potențiale în tot Județul • Un număr relativ mare de agenții turistice și tour-operatori care activează în Județul Bihor <p><u>Legislație:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unei legislații în domeniul turismului sensibil armonizată la cea a Uniunii Europene <p><u>Altele:</u></p>	<p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Drumuri județene cu îmbrăcăminte ușoare (împietruite) pe unele tronsoane • Transport în comun deficitar pentru localitățile din județ • Lipsa rețelei publice de transport spre zonele turistice • Căi ferate cu stare de viabilitate depășită • Starea drumurilor naționale nu se ridică la standardele europene, drumurile spre zonele de interes turistic, în zona montană, sunt de calitate foarte redusă. <p><u>Managementul resurselor turistice:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cursuri de apă calitativ degradată • Numeroase surse de poluare a apelor • Poluarea solului de către numeroase unități industriale și municipalități, prin depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere și industriale • Poluarea apelor subterane de către depozitele de deșeuri neimpermeabilizate • Poluarea aerului de către numeroase unități industriale din județ. • Monumente istorice, arii protejate și monumente ale naturii neîntreținute și degradate (ex. Cetatea Oradea, peșteri) • Tradiții, meșteșuguri și obiceiuri reprezentative pentru județ pe cale de dispariție • Gamă restrânsă de produse turistice și calitatea relativ mică a serviciilor turistice <p><u>Infrastructura specifică și conexa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trasee turistice prost întreținute, neracordate la traseele europene de drumeție • Insuficiente spații de cazare și restaurație în zona montană • Spații de cazare gen youth hostel și pensiuni, insuficiente ca număr și dispunere geografică • Spații de cazare inestetice și total neadaptate mediului (în special în zonele rurale) • Dezvoltarea haotică, fără planificare teritorială și fără avize de mediu și construire, a unor zone turistice (ex. zona Boga) • Infrastructura slab dezvoltată în ceea ce privește: sporturile extreme, sporturile de apă, sporturile și activitățile de agrement de masă • Cel mai redus grad de telefonizare din zonă (2,88 posturi telefonice / 100 loc.) • Utilizarea redusă a gazului metan pentru încălzire și scopuri menajere • Număr mic de localități în care se distribuie gaze naturale • Depozitare necorespunzătoare și lipsa reciclării deșeurilor menajere și industriale. <p><u>Promovare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaba promovare a potențialului economic și turistic al județului

- Existența unor proiecte variate de turism ecologic și protecția mediului – atât la nivelul autorităților descentralizate, cât și la nivelul ONG-urilor de mediu din Bihor
 - Resurse umane valoroase pt. turism în multe comunități din județ
 - Promovare fragmentară a destinațiilor turistice și cu mijloace învechite (insuficienta folosire a internetului)
 - Inexistența unor puncte și oficii de informare turistică în Oradea și în județ.
- Altele:**
- Personal calificat insuficient (în special ghizi de turism atestați, cunoscători de limbi străine) în turism și planificare turistică;
 - Lipsa unor centre de formare și dezvoltare de resurse umane în domeniul planificării teritoriale și al turismului
 - Lipsa unor norme de aplicare a Legii 5/2000 privind ariile protejate
 - Necorelarea eforturilor între autoritățile descentralizate din teritoriu și factorii politici locali, cu putere de decizie la nivel central, în promovarea unor proiecte utile la nivelul județului
 - Insuficiența inițiativelor pentru promovarea dezvoltării infrastructurii județene
 - Microclimatul unor zone turistice poate afecta negativ vizitatorii (Padiș, Beiuș).
 - Lipsa unor planuri locale participative de dezvoltare turistică integrate
 - Lipsa datelor statistice relevante.

OPORTUNITĂȚI

- Existența unei strategii de turism în partea maghiară a euroregiunii Haidu Bihor și a unei strategii naționale de dezvoltare a turismului, precum și a strategiei de dezvoltare a Regiunii 6 Nord-Vest
- Existența unor instrumente de sprijin financiar active (din partea UE și alte organisme)
- Programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională
- Creșterea traficului turistic spre Europa Centrală și de Est și solicitarea din ce în ce mai mult a tipurilor de turism bazate pe natură și peisaje nealterate
- Vecinătatea directă cu UE (Ungaria) și “apropierea” Județului de UE și piața sa
- Integrarea României în U.E.
- Derularea, în 2005, a programului Fondul Europa
- Programe ale autorităților județene și centrale pentru dezvoltarea mediului rural
- Realizarea în viitor a unui tronson de autostradă pe relația Budapesta - București care să treacă prin Oradea
- Parteneriatele numeroase și active dintre instituții și oameni de afaceri din euroregiunea transfrontalieră Haidu Bihor - Bihor
- Dezvoltare economică relativ bună; șomaj scăzut
- Introducerea gazului metan în Oradea și alte localități
- Constituirea Parcului Natural Munții Apuseni
- Existența unor asociații turistice în județ (As. Parcul Natural Valea Crișurilor, As. Țara Crișurilor)

AMENINȚĂRI

- Neincluderea României în UE în 2007 și întârzierea procesului de integrare europeană
- Slabă reforma economică din România și menținerea unui nivel de trai relativ redus pentru majoritatea populației României
- Competiția deosebită ce se manifestă pe piața turistică a destinațiilor europene, zona în care România încearcă să-și găsească o poziție
- Creșterea exagerată a monedei unice europene în fața dolarului, ceea ce va contribui la o scumpire în termeni reali a serviciilor turistice exprimate în euro
- Terorismul internațional și situația de stagnare economică la nivel mondial
- Calamitățile naturale potențiale în unele zone ale Județului
- Dinamica negativă a populației Județului (îmbătrânirea populației, migrarea populației active spre mediul urban și străinătate, migrarea forței de muncă, în special a celei calificate, spre alte țări);
- Fiscalitatea și birocrăția;
- Mentalitatea populației față de schimbare în general și față de reconversia profesională în special;
- Educație ecologică superficială
- Poluarea accentuată a mediului natural și intervenția tot mai mare a omului în natură
- Proiectul de deschidere a unei exploatare masive la suprafața, prin cianurare, a aurului, în Munții Apuseni (Roșia Montană)
- Dezinteresul tinerilor față de păstrarea tradițiilor și meșteșugurilor populare și a culturii locale.

Promovarea turistică a județului

O altă acțiune necesară funcționării turismului, care e bine să se realizeze la nivel de județ, este promovarea turistică. În prezent, eforturile de promovare sunt punctuale și fragmentate, deoarece nu există o strategie unitară, coerentă de imagine a județului. Fiecare instituție sau firmă care lucrează în turism își asigură propria promovare, adresată grupurilor-țintă proprii. Prezentăm mai jos o listă a site-urilor pe internet care promovează județul în ansamblu sau anumite zone, respectiv care pot fi resurse utile pentru turism în Bihor. Lista nu este exhaustivă. Există, de asemenea, o serie de broșuri și materiale tipărite de promovare turistică, care însă nu au fost inventariate.

Instituții și organizații care fac promovare turistică:

1. www.cjbihor.ro (Portal Județul Bihor, prezentare Județul Bihor)
2. <http://www.oradea.ro/> (Portalul Primăriei Municipiului Oradea)
3. <http://www.ccibh.ro/> (Camera de Comerț și Industrie Bihor)
4. <http://www.prefecturabihor.rdsor.ro> (Instituția Prefectului)
5. <http://www.apuseniexperience.ro/> (Apuseni Experience, program de ecoturism în Apuseni)
6. www.parcapuseni.ro (Parcul Natural Apuseni)
7. http://steconomice.uoradea.ro/english/presentation_bihor.html (Univ. din Oradea, Facultatea de Științe Economice)
8. http://www.hbkik.hu/hbkik/turizmusfejlesztes/html/belso_menu_en.html (despre Euroregiunea Bihor - Hajdú-Bihar)
9. <http://www.romaniatravel.com/index.php> (site de promovare a României realizat de Autoritatea Națională pentru Turism)
10. www.tourism.ro (site-ul oficial al turismului românesc – Ministerul Turismului)
11. www.beius.ro
12. www.remetea.ro

Informații generale:

13. http://rtcom.open4web.ro/index.php?unde=zonetur&id_cont=13 (prezentare Bihor în engleză)
14. http://harta.infoturism.ro/romania/Bihor/Bihor_info.php (despre Bihor)
15. <http://www.ici.ro/romania/ro/geografie/jbihor.html> (Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Informatică)
16. <http://www.travelguide-romania.ro/county.php?id=16>
17. <http://pescuitulinbihor.xhost.ro/index.html>
18. http://www.alpinet.org/main/poteci/about_ro_id_59.html (Munții Bihor)
19. <http://www.ambrotehran.com/tourism.HTM>
20. http://www.1rt.ro/index.php?unde=zonetur&id_cont=13 (prezentare Bihor în limba română)
21. <http://linux.fjfi.cvut.cz/~w/rumunsko/> (Munții Bihor-Vlădeasa, în limba cehă)
22. <http://www.answers.com/topic/bihor> (despre Bihor)
23. http://www.virtualtourist.com/travel/Europe/Romania/Judetul_Bihor/TravelGuide-Judetul_Bihor.html (Ghid turistic al județului Bihor, limba engleză)
24. <http://www.rotransilvania.as.ro/ebihor.php> (despre Bihor în engleză)
25. <http://www.aboutromania.com/maps32.html> (harta județului)
26. www.padis.info (despre zona Padiș)
27. <http://www.oron.ro/> (Informații despre Oradea și județul Bihor)
28. <http://real.irc.uci.edu/rgarfias/mp3/bihor/bihor.html> (Music of Bihor)
29. <http://www.treknature.com/gallery/Europe/Romania/West/Bihor/> (poze)
30. <http://en.wikipedia.org/wiki/Bihor>
31. <http://www.dtr.ro/turism/Crisana/Bihor> (Destinații turistice în România)
32. <http://padureacrauluiui.dap.ro/> (M-ții Pădurea Craiului)
33. http://www.mtromania.ro/oferta_eng/descopera_romania/rezervatii/pesteri.htm (peșteri din Transilvania)
34. <http://www.radur.homechoice.co.uk/transylvania/bh.html>
35. <http://bihor.misto.cz/>
36. <http://www.trekearth.com/gallery/Europe/Romania/West/Bihor/>

Agenții de turism care aduc turiști în Bihor și au pagină web:

1. <http://www.romaniatourism.com/oradea.html> (Romanian Tourism - București)
2. http://www.romaniantourism.com/index.php?unde=harti&id_cont=7 (Romanian Tourism – București)
3. <http://www.turisminfo.ro/turint/balneo/bailefelix/bailefelixprezentare.htm> (Turism Info)
4. <http://infocompanies.com/browsedomain.php?section=Tourism> (Catalog al serviciilor turistice în România)
5. www.rustic-travel.com (turism rural)
6. www.apusenixperience.ro (ecoturism)
7. www.remtours.ro
8. www.rti.ro
9. <http://www.salvumontbihor.3x.ro/>
10. <http://www.drumuridevacanta.ro/Agentii%20de%20turism/bihor.htm> (Agenții de turism)

Spații cazare:

1. http://www.hotel.baile.felix.tourneo.ro/F_New/ (hoteluri Băile Felix)
2. <http://www.ingtravel.ro/hotelRO.php?countyid=Bihor> (hoteluri în Bihor)
3. <http://www.rohotels.ro/hoteluri/Bihor.php> (hoteluri și alte spații de cazare în Bihor)
4. <http://www.lafluturi.go.ro/> (Muzeul etnografic „La fluturi”)
5. www.padis.ro
6. www.cabanacetati.ro

Această listă nu este una oficială, ci a fost compilată de membrii grupului de lucru.

III.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI TURISM

Ca o abordare se poate constata că dezvoltarea turistică pe termen scurt a Județului ar trebui să se bazeze în mare pe turismul intern cu accent pe crearea de puncte de atracție noi pe lângă cele existente (noi tipuri de locuri de cazare, programe pentru timpul liber, tipuri noi de servicii). Un element important îl reprezintă completarea programului turiștilor atrași de Băile Felix cu vizite la alte obiective din județ (ex.: Pescăria Cefa, peșterile amenajate, platoul Padiș, muzee, târguri și evenimente). Acest lucru poate fi posibil, prin realizarea unor colaborări, a unor produse comune care să cuprindă mai multe puncte de atracție și care să crească interesul pentru a veni în zonă și totodată să atenueze disconfortul separat al unei singure atracții.

Având în vedere concurența de pe piața mondială este oportună orientarea dezvoltării turistice pe puncte de atracție complexe, de importanță internațională, deoarece cererea internă va fi încă limitată datorită nivelului social și al bunăstării. Putem afirma că turismul în Bihor poate fi o componentă a dezvoltării locale, că se află în creștere dar rolul lui în raport cu resursele trebuie să fie cu mult mai important.

Parcul Natural al Munților Apuseni reprezintă peisajul cel mai important ca valoare al Județului având puncte de atracție internațională. Punerea lui în valoare nu este dezvoltată pe piață sub forma unor produse turistice care să poată fi valorificate pe măsura valorii acestora.

O problemă importantă o reprezintă gradul de accesibilitate a numeroase obiective turistice. Din acest motiv, unele atracții care au un rol important în turismul intern sunt greu de exploatat (tradiții culturale, etnografice, monumente, și situri arheologice). Îmbunătățirea condițiilor de transport și de accesibilitate pot determina dezvoltarea unor produse turistice care să genereze o creștere importantă a cererii pentru turismul intern.

Creșterea aportului turismului în dezvoltarea Județului impune o dezvoltare corelată și echilibrată a condițiilor generale (cultura mediului, transport, siguranța publică) cu serviciile ce alcătuiesc produsul turistic (cazare, restaurante, divertisment, alimentație publică, informații turistice, promovarea atracțiilor) a nivelului acestor servicii și altor elemente ce alcătuiesc produsul turistic.

Tipurile de turism care pot fi dezvoltate cu preponderență în Județul Bihor:

Turismul montan

Având în vedere că majoritatea teritoriului Județului este acoperită de zona montană, care cuprinde unități importante și atractive ale Munților Apuseni – Munții Bihor-Vlădeasa, Pădurea Craiului, Codru-Moma, Șes - Plopiș - considerăm că această formă de turism (care poate include

și forme specifice) trebuie să fie o componentă a dezvoltării turismului în județ. Ea poate fi combinată cu turismul de aventură, speoturism (acestea două în special pentru tineri sau pentru persoane instruite), ecoturism, turism cultural. Resursele existente în zona montană sunt naturale, istorice (arheologice) și culturale, iar combinația dintre ele poate fi extrem de valoroasă în programele turistice.

Turismul de aventura și speoturismul

Această formă de turism se leagă de practicarea unor sporturi extreme și atrage tot mai mulți adepți, în special tineri. În județul Bihor se practică mai ales: rafting, "caiacul", "escalada", "canyoning", "speoturism", "parapantă", și "mountainbiking". În general, infrastructura pentru aceste sporturi, amenajările și ofertanții de servicii sunt insuficient dezvoltate față de potențialul Județului.

Raftingul și caiacul se pot practica pe unele sectoare ale Crișului Repede, în special sectorul Vadul Crișului – Bratca, sector de nivel mediu, și Crișul Pietros și Crișul Negru. Canyoning se practică pe Valea Galbena, Valea Oșelu, și Valea Seaca.

Speoturismul se practică în special în zona Padiș-Cetățile Ponorului, Defileul Crișului Repede, Cheile Albioarei și Valea Videi (Munții Pădurea Craiului) și în valea ladei. Cele mai multe trasee de escaladă, de diferite grade de dificultate, sunt concentrate în sectorul Vad - Șuncuiuș, din care circa 100 au fost reamenajate. Trasee de vară și de iarnă se găsesc și în zona Aleului - Bohodei.

Zborul cu parapantă se practică ocazional în zona Roșia, Padiș, Hidișelul de Sus, Stana de Vale. Mountainbiking se poate practica în zona Stana de Vale, munții Pădurea Craiului, zona Padiș.

Cicloturismul

Datorită reliefului și a numeroaselor drumuri forestiere, a drumurilor de care și a rețelei de poteci marcate, cicloturismul are toate condițiile necesare pentru a putea fi practicat cu succes pe teritoriul Județului. Ținând cont și de faptul că este un mijloc de locomotie relativ ieftin și ecologic, ușor de utilizat de o largă categorie de turiști, cicloturismul va putea fi la fel de popular ca drumețiile. Pentru aceasta, vor fi necesare trasee prestabilite pentru cicloturism și centre de închiriere pentru biciclete în județ. Zonele cele mai propice pentru cicloturism sunt: o parte din teritoriul Parcului Natural Apuseni, Munții Pădurea Craiului, zonele de deal (Dealurile de Vest) și câmpie – aproape tot teritoriul Județului.

Pescuitul

Deși potențialul turistic oferit de pescuit este important, lipsa organizării, publicității și promovării, face ca amenajările existente să fie puțin puse în valoare. Amenajările de agrement adiacente acestor locuri oferă servicii insuficiente și de slabă calitate. Pescuitul sportiv în județul Bihor se practică în perioada 1 mai – 14 septembrie a fiecărui an.

Specii de pești care pot fi pescuiți: crap, clean, mreana, dar și: păstrăv indigen, lipan și lostriță. Fondul piscicol este de 1.269 ha la societatea Prodacva S.A, 440 ha la Direcția Silvică Oradea și 3.837 ha la Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi. Dezvoltarea unor centre de antrenament (Băile Felix, Ștei, Șuncuiuș, Vârtop și Stâna de Vale, Lacul Leșu) pot da o dimensiune importantă dezvoltării turismului la nivelul Județului Bihor.

Ecoturismul

Ecoturismul este una din formele de turism care ia în considerare și aplică protejarea mediului și respectul față de comunitățile umane și modul lor de viață tradițional, fiind un exemplu de cele mai multe ori pozitiv al turismului responsabil.

Datorită prezenței în județ a unei suprafețe mari din Parcul Natural al Munților Apuseni, a unor zone umede relativ extinse, biodiversitatea este una din atracțiile majore ale mediului natural din Bihor. Distribuția ariilor naturale protejate pe întreg teritoriul Județului, în zone uneori locuite de comunități străvechi care încă și-au păstrat specificul cultural, face posibilă dezvoltarea ecoturismului în Bihor.

Turismul balnear și de sănătate

Prin bogăția resurselor subsolului, Județul Bihor are un potențial foarte ridicat pentru turismul balnear și curativ. Bihorul dispune deja de stațiuni balneoclimaterice importante, care atrag foarte mulți turiști romani și străini: Băile Felix, Băile 1 Mai, urmând a se individualiza și alte zone unde se va dezvolta acest tip de turism – Marghita, Beiuș, Tinca.

Turismul cultural

Varietatea moștenirii istorice și culturale a Județului face posibilă dezvoltarea unor programe de turism cultural cel puțin la fel de variate: vizite ale unor monumente istorice, ale zonelor etnografice, ale vestigiilor arheologice, bisericilor de lemn și nu numai. La potențialul existent în Bihor, este doar o problemă de fantezie și mobilizare să se dezvolte acest tip de turism. Desigur, acest lucru nu este posibil fără investiții majore pentru rezolvarea problemelor care încă mai există în domeniu și pe care le-am prezentat în secțiunile anterioare.

Agroturismul

Redescoperirea modului de viață tradițional, posibilitatea de a petrece timp în regiuni marcate de tradițiile rurale ale unor țări reprezintă principala motivație a călătorilor care optează pentru aceste tipuri de turism. Județul Bihor are un bogat patrimoniu în acest sens, care însă mai poate fi dezvoltat prin intervenții strategice foarte simple. În Bihor vom găsi gospodării tradiționale țărănești ce oferă găzduire, transport cu mijloace tipice zonei, produse culinare care ar putea deveni mărci locale de succes și, în general, o ambianța minunată.

Turismul de afaceri

Avantajul Județului în domeniul turismului de afaceri este faptul că Oradea este un oraș de graniță, des folosit ca punct de plecare în numeroase călătorii de afaceri. Mai mult, dezvoltarea sectorului de afaceri al Județului poate și trebuie să favorizeze acest tip de turism. Condițiile pentru organizarea de congrese, simpozioane, întâlniri sunt asigurate în prezent de hotelurile și instituții le din Oradea și Băile Felix, în special. Pentru dezvoltarea acestui tip de turism ar fi necesare însă și alte facilități (Săli de conferințe, centre de afaceri).

Turismul urban

Fiind în strânsă legătură cu existența orașelor, a zonelor urbanizate, acest tip de turism poate fi deci dezvoltat mai ales în acele orașe care oferă deja minimul condițiilor pentru turism (posibilități de cazare și masa bună, alternative de petrecere a timpului). Deși potențialul există, în prezent nu putem spune că turismul urban poate fi dezvoltat imediat în Bihor (cu excepția orașului Oradea), însă poate fi un obiectiv pentru viitor. Cu toate că mediul rural și specificul său deosebit domină oarecum turismul bihorean, există și o istorie pozitivă a urbanizării care poate fi valorificată în viitor prin turism.

Direcții de acțiune propuse pentru perioada 2007-2013

Obiective

Aspecte care trebuie urmărite în dezvoltarea turismului în Bihor (principii de dezvoltare turistică):

1. Utilizarea rațională, durabilă, a resurselor naturale și antropice (sociale, culturale etc.) ale Județului
2. Valorificarea resurselor existente fără a le distruge
3. Turismul ca activitate educațională și socială (educarea locuitorilor și a vizitatorilor prin activități turistice și interacțiunea dintre aceștia)
4. Dezvoltarea economică a Județului în ansamblu, dar și a comunităților locale în particular
5. Integrarea în circuitul internațional turistic
6. Cunoașterea pieței turistice
7. Definirea identității turistice a Județului Bihor (ce ne reprezintă, care este identitatea noastră culturală etc.)
8. Îmbogățirea spirituală și materială a locuitorilor Județului

Măsuri prioritare		
ARIA DE DEZVOLTARE (în ce domeniu?)	PRIORITĂȚILE STRATEGICE (Ce?)	MĂSURI (Cum?)
1. Mediu	1.A. Reducerea poluării mediului (a tuturor factorilor de mediu)	1.A.1. Implicarea activă și continuă a factorilor decizionali și a instituțiilor abilitate să ia măsuri și monitorizarea acestora. 1.A.2. Implementarea de sisteme de management a deșeurilor la toate nivelele (local, comunal, județean)
	1.B. Îmbunătățirea managementului ariilor naturale protejate	1.B.1. Dezvoltarea instituțională a managerilor de arii protejate 1.B.2. Instruirea adecvată a persoanelor implicate în managementul ariilor naturale protejate și a factorilor decizionali.
2. Resurse umane	2.A. Profesionalizarea personalului implicat în turism , la toate nivelele.	2.A.1. Înființarea de centre de formare și instruire în turism, care să desfășoare cursuri specializate. 2.A.2. Schimburi de experiență între persoane implicate în domeniu, în țară și în străinătate (inclusiv în euroregiune). 2.A.3. Formare de formatori în turism 2.A.4. Îmbunătățirea actului formal de educație în turism, prin stimularea practicii reale și adaptarea curiculelor la nevoile curente. 2.A.5. Creșterea numărului de ghizi locali și ghizi specializați în turism, cu preponderență în mediul rural. 2.B.1. Introducerea unui sistem transparent de consiliere profesionista a factorilor de decizie în turism, cu posibilitatea de participare a unei palete mai largi de specialiști din domeniu.
	2.B. Asigurarea unor factori de decizie responsabili și profesioniști, la toate nivelele (consilii locale, consilii de administrație etc.)	2.B.2. Crearea și implementarea de instrumente pentru a asigura participarea efectivă a publicului și a societății civile la luarea deciziilor în domeniu, atât la nivel local cât și județean . 2.B.3. Profesionalizarea sistemului decizional în turism și monitorizarea continua a deciziilor și politicilor emise de acesta.
3. Infrastructura	3.A. Îmbunătățirea infrastructurii generale în comunitățile din zonele cu potențial turistic mediu și ridicat.	3.A.1. Creșterea calității și durabilității drumurilor naționale și județene din Bihor. 3.A.2. Extinderea calitativă și cantitativă a rețelelor de apă și canalizare din mediul rural, cu impact minim în mediul înconjurător. 3.A.3. Promovarea și utilizarea de sisteme de încălzire bazate pe surse alternative de energie.
	3.B. Creșterea calitativă și cantitativă a elementelor de infrastructură specifică activității turistice în Bihor.	3.B.1. Reglementarea eficientă a construcțiilor și amenajărilor turistice din punct de vedere al integrării acestora în peisajul natural și cultural al zonelor unde sunt construite. 3.B.2. Adaptarea PUG-urilor la activitatea turistică a comunității. 3.B.3. Reamenajarea și sistematizarea traseelor turistice din Județul Bihor. 3.B.4. Creșterea numărului de unități de cazare (pensiuni, case de oaspeți) și alimentație adaptate specificului cultural și

ARIA DE DEZVOLTARE (În ce domeniu?)	PRIORITĂȚILE STRATEGICE (Ce?)	MĂSURI (Cum?)
4. Echilibrul dintre cererea și oferta turistice	4.A. Monitorizarea continuă și eficientă a activității turistice a Județului Bihor.	<p>natural al Județului și distribuția lor eficientă în județ.</p> <p>3.B.5. Amenajarea corespunzătoare a spațiilor de campare din județ (cu WC ecologic, apă, loc de depozitare a gunoierului etc.)</p> <p>4.A.1. Realizarea, cu consultarea actorilor implicați în turism, a unui set de indicatori cantitativi și calitativi unici pe județ, care sunt necesari pentru o evaluare corectă și relevantă a activității turistice.</p> <p>4.A.2. Colectarea de date statistice cantitative și calitative relevante cu privire la activitatea turistică în Județul Bihor.</p> <p>4. B.1. Realizarea unui studiu de piață (atât intern cât și extern) și a unei segmentări a pieței turistice.</p> <p>4. B.2. Realizarea și implementarea unor sisteme de interogare a vizitatorilor efectivi și potențiali ai Județului Bihor.</p> <p>4.C.1. Implementarea unui sistem de certificare a calității serviciilor turistice în județ.</p> <p>4.C.2. Inițierea de noi programe turistice cu specific natural și cultural, care să crească atractivitatea Județului și durata de ședere a turiștilor în Bihor.</p> <p>4.C.3. Reducerea sezonality turistice prin diversificarea ofertei de pachete turistice.</p> <p>4.C.4. Utilizarea rațională a cât mai multor elemente de atracție turistică (fie ele naturale sau antropice) în programele oferite în întregul județ.</p>
	4.B. Cunoașterea cererii turistice (interna și externa) având ca destinație Județul Bihor.	<p>5.C.1. Acordarea de cofinanțări și finanțări pentru programe de dezvoltare turistică la nivel local și județean .</p> <p>5.C.2. Realizarea unor planificări financiare coerente pe termen scurt și lung la nivel local, care să ia în evidență necesarul de resurse financiare pentru turism.</p> <p>5.C.3. Acordarea de facilități fiscale (la nivel local și județean) întreprinzătorilor care abordează forme noi de turism, adaptate specificului Județului.</p>
	4.C. Definirea unei oferte turistice a Județului diversificată, de calitate, care să utilizeze cât mai bine și cât mai durabil resursele existente și să răspundă cât mai bine cererii turistice.	<p>5.B.1. Intensificarea inițiativelor și parteneriatelor public-privat pe turism.</p> <p>5.B.2. Întărirea capacității autorităților locale și micilor întreprinzători de a absorbi fonduri rambursabile și nerambursabile.</p>
	5.A. Mobilizarea mai multor resurse financiare pentru turism de la bugetele locale și de la cel județean, pentru măsuri adecvate.	<p>6.A.1. Formarea unui grup de lucru reprezentativ pentru crearea imaginii turistice a Județului Bihor.</p> <p>6.A.2. Inițierea unor strategii locale de imagine turistică (la nivel de comune).</p> <p>6.A.3. Identificarea componentelor de imagine turistică a Județului și realizarea unui brand turistic reprezentativ, pe baza acțiunii 6.A.2.</p>
5. Resurse financiare	5.B. Facilitarea obținerii de fonduri din finanțări ramursabile și nerambursabile pentru dezvoltarea turismului în Bihor, pentru implementarea măsurilor din strategiile și planurile locale.	<p>6.B.1. Înființarea unui centru județean de informare și promovare turistică și a unor puncte de informare turistică în locații-cheie din județ.</p>
6. Promovarea turistica	6.A. Elaborarea unei strategii de imagine turistică a Județului Bihor, cu consultarea actorilor relevanți.	
	6.B. Promovarea integrată a ofertei turistice a Județului Bihor.	

ARIA DE DEZVOLTARE (în ce domeniu?)	PRIORITĂȚILE STRATEGICE (Ce?)	MĂSURI (Cum?)
7. Educația	7.A. Crearea unei deschideri a localnicilor (adulți) pentru turism și stimularea implicării lor în activități turistice.	<p>6.B.2. Elaborarea de materiale diversificate de promovare turistică a Județului, precum și a unor materiale de prezentare a ofertei turistice.</p> <p>6.B.3. Realizarea unui portal turistic centralizat al Județului Bihor (pe internet).</p> <p>6.B.4. Participarea unitară în cadrul târgurilor de turism externe și interne, cu stand propriu al Județului Bihor (sau pe euroregiune).</p> <p>6.B.5. Organizarea unui târg regional de turism anual în euroregiunea Bihor-Hajdu-Bihar.</p>
	7.B. Oferta de educație non-formală pentru tineri în scopul dezvoltării unei “culturi” a activităților în natură și a respectului față de resursele locale (naturale și culturale).	<p>7.A.1. Organizarea de sesiuni de instruire și informare în domeniul turismului pentru autorități publice locale, mici întreprinzători și alte grupuri de la nivel local.</p> <p>7.A.2. Creșterea capacității comunităților locale de a-și folosi patrimoniul natural și cultural în mod adecvat și pentru activități turistice, prin metode specifice de educare a adulților.</p> <p>7.B.1. Sprijinirea concretă (inclusiv financiară) a organizațiilor neguvernamentale din domeniu (de tineret, educaționale, de mediu etc.) în sensul extinderii activităților lor pentru aceasta.</p> <p>7.B.2. Organizarea de evenimente în acest sens, în parteneriat cu autorități și instituții locale, cu accent pe mediul rural (ex. Scoli de vară, tabere tematice etc.)</p>
8. Conștientizarea populației locale	8.A. Creșterea gradului de conștientizare a valorilor naturale și culturale existente la nivel local și a importanței acestora pentru turism, în rândul cetățenilor din mediul rural.	<p>8.A.1. Desfășurarea unor evenimente locale care să faciliteze dialogul și schimbul de experiență pe aceasta temă, între comunități din zonă și din euroregiune. (ex. forumuri locale, seri tematice etc.)</p> <p>8.A.2. Implementarea mai multor proiecte de dezvoltare comunitară, în parteneriat cu organizații de profil, în special în mediul rural și în zone cu potențial turistic ridicat.</p> <p>8.A.3. Facilitarea procesului de definire a identității locale a comunităților din Județul Bihor (culturală, istorică, socială).</p>
	8.B. Creșterea responsabilității decizionale și a gradului de apreciere pentru patrimoniul turistic local în rândul instituțiilor publice și a factorilor de decizie locali .	<p>8.B.1. Organizarea, la nivel județean, a unor proiecte de tipul “buna guvernare la sat”, aplicate pe domeniul turism.</p> <p>8.B.2. Implicarea și cointeresarea factorilor de decizie și a instituțiilor locale din județ (de la toate nivelele) în elaborarea și desfășurarea tuturor proiectelor și proceselor legate de dezvoltarea turistică.</p> <p>8.B.3. Crearea și stimularea activității unei rețele a responsabililor locali pentru patrimoniu natural și cultural și turism, și instruirea membrilor acesteia.</p>

CAPITOLUL IV. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI AGRICULTURĂ

IV.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALE

IV.1.1. Structura administrativ teritorială

Dezvoltarea rurală este un domeniu de politică important în Uniunea Europeană având în vedere faptul că peste jumătate din populația UE-25 trăiește în zone rurale, acoperind peste 90% din teritoriu. Spațiul rural reprezintă un capital important din punct de vedere al mediului înconjurător, având un impact deosebit în ce privește conservarea resurselor naturale, și a valorilor culturale, precum și în dezvoltarea turismului.

Comparând ponderea numărului unităților administrative raportat la nivelul național cu ponderea suprafeței județului și a populației la nivel național se poate constata că, în medie, o unitate administrativă din județ concentrează un număr mediu de locuitori mai mic pe o suprafață medie mai mică, în general structura administrativă fiind mai fragmentată (la nivelul județelor și comunelor).

Tabel IV. 1 – Structura administrativ-teritorială a Județului Bihor

Indicatori (2003)	Județul Bihor	România	Pondere la nivel național, %
Număr de județe	1	41	2
Număr de orașe	10	276	3,6
- dintre care municipii	4	103	3,8
Număr de comune	90	2727	3,3
Număr de sate	429	13042	3,2

Sursa: Anuarul statistic al României 2004, INS

Acest lucru se datorează în esență gradului de ruralizare mai ridicat, chiar și decât media națională. De altfel, conform criteriilor OECD, Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) și alături de ea alte 6 regiuni ale României, cu excepția regiunii București-Ilfov este o regiune semnificativ rurală având o densitate de 80,4 loc/km² și o pondere a populației rurale în totalul populației de 48,8%. Tot conform acestei definiții patru dintre cele șase județe componente ale Regiunii sunt preponderent rurale, populația care trăiește în mediul rural depășind 50% din totalul populației.

Disparitățile dintre zona rurală și urbană constituie probleme sociale specifice ale spațiului rural românesc. Ponderea populației pe cele două medii urban-rural este relativ egală; excepție fac județul Cluj – cel mai urbanizat (33,7% populație rurală), și județul Bistrița-Năsăud – cel mai ruralizat (63,7% populație rurală) în 2003

Discrepanța dintre zona rurală și cea urbană, la nivel de județ, este dată de infrastructura socială și fizică, inclusiv drumuri rurale și aprovizionare cu apă, cu impact semnificativ asupra dezvoltării rurale a județului și asupra încurajării activităților non agricole în special. Sistemele de irigare și cele sanitare afectează sănătatea familiilor în comunitățile rurale. Doar un număr relativ redus din comunele județului sunt conectate la sisteme de alimentare cu apă. Majoritatea comunelor beneficiază numai de servicii medicale de bază, iar în cazuri de maximă urgență locuitorii comunelor trebuie să se deplaseze la cel mai apropiat oraș. Calitatea serviciilor medicale în zonele rurale este relativ scăzută, mai ales datorită infrastructurii și echipamentului de specialitate insuficient și învechit.

În mediul rural nu există suficiente informații și acțiuni de conștientizare a populației asupra importanței și necesității protejării și conservării mediului înconjurător. Resursele de implementare a unor astfel de campanii sunt puține iar organizațiile și posibilitățile de îndeplinire a acestora sunt limitate mai ales în ceea ce privește mediul rural.

IV.1.2. Evoluția populației

Evoluțiile din perioada 1999-2003 pun în evidență o tendință generalizată de scădere a populației urbane (având ca și cauze principale: migrarea către rural a populației sărace, imigrarea sau migrarea către comune adiacente orașelor a unei părți din populația urbană din orașele mari).

Tabel 2 – Evoluția ponderii populației urbane 1009-2003 (%)

Județ	1990	1999	2000	2002	2003
Bihor	48,6	49,7	49,5	48,6	48,7
Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord)	51,6	52,7	52,6	51,1	51,2
România	54,3	54,8	54,6	53,3	53,4

Sursa: Anuarul statistic al României 2004, INS

Tabel 3 – Populația stabilă total județ

Județ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total	620.517	619.529	603.143	600.262	596.961	595.685
0 -14 ani	114.066	111.370	106.453	103.244	100.095	97.228
15-64 ani	422.289	423.096	412.320	412.020	411.475	412.883
65 ani și peste	84.162	85.063	84.320	84.998	85.391	85.574

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Tabel 4 – Structura populației pe mediul urban / rural

Județ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Urban	307.359	307.777	293.396	292.231	300.725	300.514
0 -14 ani	53.131	50.951	47.365	45.330	45.572	43.819
15-64 ani	224.420	226.512	216.357	216.586	222.895	223.902
65 ani și peste	29.808	30.314	29.674	30.315	32.258	32.793
Rural	313.158	311.752	309.747	308.031	296.236	295.171
0 -14 ani	60.935	60.419	59.088	57.914	54.523	53.409
15-64 ani	197.869	196.584	195.963	195.434	188.580	188.981
65 ani și peste	54.354	54.749	54.696	54.683	53.133	52.781

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

În acest context, indiferent de cauzele scăderii procentuale a populației urbane, și chiar dacă acest fenomen a fost unul național, ceea ce ar trebui să îngrijoreze este incapacitatea spațiilor urbane, și în special al celor care concentrează majoritatea populației urbane din regiune, de a oferi alternative valabile locuitorilor care aleg mediul rural în defavoarea mediului urban sau imigrarea.

În mediul rural se manifestă în prezent fenomene demografice cu impact negativ asupra dezvoltării socio-economice a colectivităților rurale. Populația rurală se caracterizează printr-un grad ridicat de îmbătrânire demografică. Persoanele în vârstă de 64 ani și peste reprezentau în anul 2005 – 52.781 în scădere față de 2000. De asemenea mortalitatea este mai ridicată în mediul rural 17,1‰, față de 10,8‰ în mediul urban în Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord).

În medie se observă că rata de dependență demografică a județului Bihor, în anul 2005 se află într-un proces de scădere comparativ cu anul 2000 cea mai mare diferență înregistrându-se în mediul urban de la 37% la 34,2% față de 58,3% la 56,2% în mediul rural.

Tabel 3 – Rata de dependenta demografica*

Județul Bihor	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total	46,9	46,4	46,3	45,7	45,1	44,3
Urban	37,0	35,9	35,6	34,9	34,9	34,2
Rural	58,3	58,9	58,1	57,6	57,1	56,2

* reprezintă raportul dintre populația întreținută(0-14 ani și 65 ani și peste)și populația între 15-64 ani.

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Aceste structuri conduc la o anumită arhitectură și la presiuni asupra sistemului de asigurări sociale și de sănătate ale ruralului. Numărul de persoane inactiv ce revin la 1000 persoane active a crescut de la 1,151 în anul 2000 la 1,168 în anul 2005 în județul Bihor.

Tabel 4 - Rata de dependentă economică (%)*

Județul Bihor	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total	1,151	1,105	1,081	1,126	1,123	1,168

**este populația inactivă raportată la populația activă
Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor*

Din alt punct de vedere, gradul de ruralizare al județului poate fi surprins și printr-o analiză a repartitiei terenurilor după modul de folosință. Astfel, la nivel de județ, se remarcă faptul că ponderea principală o dețin terenurile agricole (între 49,4% în MM și 71,9% în SM), urmate de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră

Tabel 5 – Modul de folosință a pământului – Județul Bihor (31.12.2003)

	Suprafața totală (ha)	Suprafața agricolă totală (% din suprafața totală)	Suprafața agricolă privată totală (% din suprafața agricolă totală)	SUPRAFAȚA AGRICOLĂ pe moduri de folosință (%):					PĂDURI ȘI ALTE TERENURI CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ (% din suprafața totală)	APE ȘI BĂLȚI (% din suprafața totală)	ALTE SUPRAFEȚE (% din suprafața totală)
				ARABIL	PĂȘUNI	FÂNETE	VII ȘI PEPIERIE VITICOLE	LIVEZI ȘI PEPIERIE POMICOLE			
Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord)	3416046	61,2	97,1	48,5	31,3	17,9	0,5	1,8	30,2	1,5	7,1
Bihor	754427	66,2	97,4	61,7	27,7	8,9	0,4	1,2	25,8	1,8	6,2
România	23839071	61,7	96,2	64,0	22,8	10,1	1,6	1,5	28,3	3,5	6,4

Sursa: Anuarul statistic al României, 2004

O suprafață mică o ocupă livezile și viile, suprafață care a scăzut în perioada 1990-2003. În patru din cele șase județe ale regiunii ponderea cea mai mare în suprafața agricolă o au terenurile arabile.

Gradul redus de dezvoltare a economiei rurale neagricole și lipsa unor surse alternative de ocupare și venituri pentru populația acestor zone se reflectă și în structura populației ocupate pe activități ale economiei naționale, agricultura rămânând principala activitate în zonele rurale, mai mult de jumătate din populația rurală lucrând în sectorul agricol. Se poate observa că în ceea ce privește populația ocupată în agricultură aceasta a înregistrat o evoluție descrescătoare în ceea ce privește bărbații și crescătoare în ceea ce privește femeile. Perioada de referință luată în calcul este intervalul (2000 -2005), așa cum se poate observa din tabelele de mai jos.

Tabel 5 – Populația ocupată în agricultură(%)

Județul Bihor	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Masculin	48,2	48,0	48,6	44,3	48,1	46,6
Feminin	51,8	52,0	51,4	55,7	51,9	53,4

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Tabel 6 – Ponderea populației ocupate în agricultură(%)

Județul Bihor	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Total	44,4	44,6	44,0	38,6	37,6	34,6
Masculin	43,6	43,8	42,8	35,8	34,5	31,6
Feminin	45,2	45,5	45,1	41,4	41,1	37,6

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

IV.1.3. Structura producției vegetală-animală, a culturilor, distribuția pe sectoare

Analizând structura producției agricole se observă că producția vegetală are o pondere mai mare decât producția animală atât la nivel național cât și la nivel regional sau județean, chiar în județe unde producția vegetală nu este cea mai adecvată condițiilor geografice. Această pondere a crescut în perioada 1970 – 2004 în toate județele regiunii, iar în județul Biho , așa cum se poate desprinde din Tabelul nr.7 a crescut de 12 ori pentru producția vegetală și de 6 ori pentru producția animală. În același interval de timp, ponderea producției vegetale a crescut de la 48,2% la 66,9%, în timp ce producția animală a scăzut de la 51,8% la 32,7%, așa cum se poate observa urmărind Tabelul nr.8

Tabel 7 –Producția agricolă în județ în anii 1970-2004

Denumire indicatori	1970	1980	1990	1995	2000	2004
Total producție agricolă din care:	2,414	4.429	7.879	764.809	4.618.660	1.880.05352
Vegetală	1.164	2.020	4.371	437.286	2.659.214	12.581.931
Animală	1.250	2.409	3.508	327.523	1.959.446	6.157.322

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

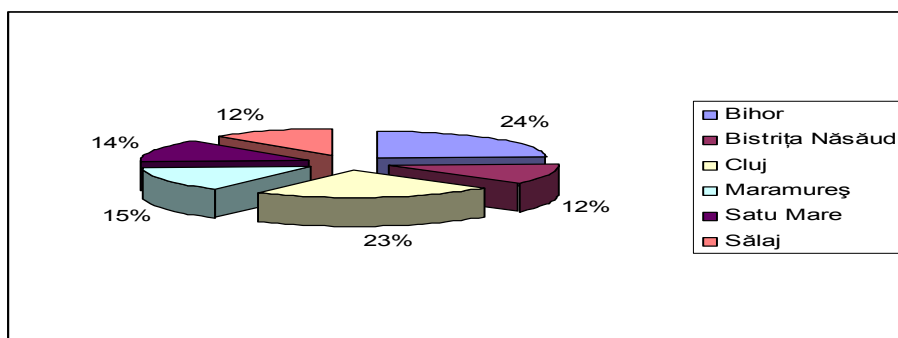
Analiza situației curente a agriculturii județului Bihor, relevă faptul ca aceasta se încadrează în dezvoltarea generală a agriculturii și spațiului rural din România. Acest fapt indică necesitatea accelerării proceselor de restructurare și de modernizare din agricultură și dezvoltare rurală, pentru asigurarea unei dezvoltări economice durabile a spațiului rural, în vederea dispariției decalajului dintre urban și rural.

Tabel 8 – Structura producției agricole în județ în anii 1970-2004

Denumire indicatori	1970	1980	1990	1995	2000	2004
Total producție agricolă din care:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vegetală	48,2	45,6	55,5	57,1	57,6	66,9
Animală	51,8	54,4	44,5	42,9	42,4	32,7

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

În anul 2004, Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) a realizat 14,9% din producția agricolă a României, în cadrul regiunii Bihorul se află pe primul loc, ponderea județelor în ordine descrescătoare se prezintă astfel: Bihor – 24,3%, Cluj – 23,4%, Maramureș – 14,6%, Satu-Mare – 14,2%, Bistrița-Năsăud – 11,9% și pe ultimul loc Sălaj – 11,6 %, așa cum se poate vedea și în Figura nr.1

Figura 1 – Ponderea județelor în totalul producției agricole a Regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord) în 2003

În privința sursei de formare a producției agricole constatăm că aproximativ 99% din producția națională provine din sectorul privat, situație care se regăsește și la nivelul Regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord) cât și în cadrul județelor componente ale regiunii.

La nivel județean cea mai mare pondere în producția agricolă este reprezentată de producția vegetală, restul până la producția totală fiind reprezentat de producția animală și 1% servicii agricole. La nivelul Regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord) situația este asemănătoare cu cea de la nivel național. Ponderea cea mai mare a producției vegetale în producția agricolă s-a înregistrat în anul 2003 în județele Sălaj, Satu-Mare și Cluj, iar Bistrița-Năsăud a fost județul în care a avut loc și cea mai mare creștere a ponderii producției vegetale între 1990 și 2003.

În Regiunea de dezvoltare Nord-Vest (Transilvania de Nord) cultura de porumb deține suprafața cea mai mare în totalul suprafeței cultivate și a crescut în perioada 1990-2003. Cultura de grâu a ocupat și ea o suprafață importantă în totalul suprafeței cultivate, dar a avut fluctuații mari, atingând valori minime în 1992 și 1999, scăzând la jumătate în anul 2003 față de anul 1990. Suprafața cultivată cu floarea soarelui și legume a crescut în această perioadă.

Tabel 9 – Structura producției agricole în județ în anii 1970-2004

Denumire indicatori	UM	1980	1990	1995	2000	2004
Cereale boabe din care:	Kg	732	761	996	418	1476
Grâu	Kg	301	331	442	151	504
Secară	Kg	302	301	440	243	827
Floarea soarelui	Kg	4	8	27	22	70
Sfeclă de zahăr	Kg	319	198	169	47	107
Cartofi	Kg	128	167	173	152	251
Legume	Kg	138	144	143	97	201
Fructe	Kg	93	97	39	62	133
Carne – în viu	Kg	139	88	107	72	63
Lapte	Litri	257	191	307	271	358
Lână	Kg	3	3	1	0,4	0,6
Ouă	buc	317	395	227	259	663

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Așa cum se poate observa în Tabelul nr. 9, producțiile de cartofi, floarea soarelui și legume au avut o evoluție ascendentă în județul Bihor. Fluctuații importante în perioada 1990-2004 au înregistrat producțiile de grâu și secară, sfecla de zahăr, cartofi.

Tabel 10 –producția agricolă animală în județ în anii 1970-2004

Denumire indicatori	UM	1980	1990	1995	2000	2004
Carne total din care:	Tone Greutate Vie	89.507	58.029	67.620	44.569	37.899
Carne porcine	Tone Greutate vie	50.272	21.241	29.452	23.443	19.080
Lapte total din care:	Mii hl	1.654	1.261	1.940	1.682	2.140
Lapte de vacă și bivoliță	Mii hl	1.615	1.170	1.893	1.641	2.058
Lână	Tone	1.727	2.130	616	274	360
Ouă	Mil Buc.	204	261	143	161	396
Miere extrasă	Tone	344	245	170	405	786

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2005

Producția agricolă animală a scăzut în perioada 1990-2004, cu excepția producției de lapte de vacă și bivoliță și carne de bovine, care a crescut în această perioadă. Scăderi mai importante s-au înregistrat la producția de carne de porcine și de pasăre în 2004 față de 1990. Tot o tendință descrescătoare se înregistrează și la producția de lână aici scăderea fiind destul de accentuată comparativ cu anul 1990. În schimb în ceea ce privește producția de ouă și miere aceasta a urmat un trend ascendent în perioada studiată.

Tabel 11 –Numărul animalelor în județ în perioada 1970-2004

Denumire indicatori	1970	1980	1990	1995	2000	2004
BOVINE din care:	198.246	237.051	192.200	142.671	106.762	112.416
Vaci, bivolițe și juninci	84.933	93.561	64.905	62.665	58.077	66.704
PORCINE din care:	388.814	478.504	370.600	259.760	205.746	331.257
Scroafe de prăsilă	38.834	47.742	31.300	17.499	12.301	27.279
OVINE din care:	362.787	438.240	410.900	174.487	114.770	143.955
Oi și mioare	217.388	257.050	208.300	108.591	79.389	115.295
Caprine	21.581	11.648	24.017	19.119	13.186	17.930
Cabaline	26.739	22.152	25.400	30.311	28.091	23.756
PĂSĂRI din care:	1.950	3.290	3.882	2.730	2.003	2.791
Păsări ouătoare	881	1.248	1.456	1.178	1.267	1.942
ALBINE	22.207	25.159	23.400	12.248	27.192	27.281

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2005

În ceea ce privește numărul de animale din județ se observă că tendința generală este de scădere la aproape toate categoriile de animale, excepție făcând familiile de albine care au înregistrat o creștere în perioada studiată(1970.2004). Această situație se întâlnește și la nivel regional dar mai ales nivel național unde situația se deteriorează de la an la an.

Pentru a reliefa cât mai bine acest aspect, se impune o analiză a stării de fapt, a agriculturii și spațiului rural din județul Bihor. În acest sens este important a se analiza câteva aspecte cum sunt, structura fondului funciar, calitatea solului în județ, structura culturilor, dezvoltarea zootehniei în Bihor, dotarea mecanică a agriculturii județului etc.

Structura fondului funciar al județului Bihor se prezintă după cum urmează:

- Suprafața arabilă -308 412 ha;
- Suprafața cu viță de vie - 2 111 ha;
- Suprafața cu pomi fructiferi - 5 561 ha;
- Pășuni naturale - 138 371 ha;
- Fânețe naturale - 44 754 ha;
- Agricol total - 499 209 ha;
- Păduri - 194 867 ha;
- Ne-agricol total - 255 218 ha;
- Total suprafața județ - 754 427 ha;.

Modul de exploatare a efectivelor de animale este relevant pentru agricultura județului Bihor în anul 2004. Astfel în societățile comerciale private au fost crescute, în medie 102 capete/ exploatație la bovine, 582 capete/ exploatație la porcine, 1075 capete/ exploatație la ovine. În societățile agricole private au fost crescute în medie pe exploatație 110 capete bovine, 160 capete porcine, 280 capete ovine. În exploatațiile familiale media este de 2,4 capete la bovine, 8,2 capete la porcine, 156 capete la ovine, 37 capete la păsări, iar în gospodăriile individuale media este de 2,5 capete la bovine, 3,5 capete la porcine, 23 capete la ovine, 20 capete la păsări. Pe total județ sunt 46359 exploatații la bovine cu o încărcătură pe exploatație de 2,6 capete, la porcine 83316 exploatații cu o încărcătură de 3,9 capete pe exploatație, la ovine de 6199 exploatații cu 29 capete pe exploatație, respectiv la păsări 116975 exploatații cu o încărcătură de 22 capete pe o exploatație.

Este evident că modul de exploatare a efectivelor de animale, la toate speciile, a creat și creează probleme legate de performanța productivă și calitatea produselor animale și a cauzat deficiențe majore în preluarea, prelucrarea și valorificarea producției animaliere.

IV.1.4. Indicatori privind munca în agricultură

Tabel 12 - Contribuția sectoarelor la formarea PIB-ului regional (2002) și structura forței de muncă ocupate pe sectoare (2003)

Sector	Contribuție la formarea PIBR	Procent din populația ocupată din regiune
Agricultură	14,6	33,2

Sector	Contribuție la formarea PIBR	Procent din populația ocupată din regiune
Industrie	31,5	28,8
Servicii	44,9	29,6

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2004

Ponderea predominantă în economia rurală și cu tendința de creștere o dețin în continuare activitățile agricole. Ponderea populației din mediul rural, ocupate în agricultură era de 57,1% din totalul populației ocupate în anul 2002, comparativ cu 48,7% în anul 1992. Acest fapt reprezintă una dintre constrângerile majore ale procesului de dezvoltare economică la nivel local/ regional/ național.

Trebuie menționat faptul că 15,7% din forța de muncă ocupată în sectorul agricol are peste 65 de ani. Aceasta grupă de vârstă reprezintă 5,4% din forța de muncă ocupată din regiune.

Tabel 13 – Forța de muncă ocupată în agricultură, vânătoare și silvicultură – Județul Bihor(2002-2005)

Bihor	2002	2004	2005
Total	78,5	78,7	76,5
Masculin	78,1	82,1	76,3
feminin	78,8	75,3	76,8

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Perioada 2002 – 2005 luată în calcul, așa cum reiese din Tabelul nr.13 ne arată că forța de muncă în județul Bihor a scăzut în agricultură, procentajul de scădere fiind aproximativ egal la femei și bărbați. Anul 2004 a reprezentat o perioadă când forța de muncă masculină a crescut iar cea feminină a scăzut, situația fiind tocmai inversă în anul 2005.

IV.1.5. Diversificare - nediversificare, agricultură de subzistență

Economia rurală este nediversificată, fiind axată asupra unei agriculturi de subzistență, structura terenului agricol fiind caracterizată printr-un grad ridicat de fragmentare. În Județul Bihor existau la nivelul anului 2005 138.343 de gospodării agricole individuale, care reprezentau 99% din totalul exploatațiilor agricole, folosind 57% din suprafața agricolă utilizată totală, așa cum rezultă din Tabelul nr.14.

Tabel 14 – Exploatații agricole, suprafața agricolă și suprafața agricolă utilizată ce revine în medie pe o exploatație agricolă, după statutul juridic al exploatațiilor agricole (2005)

Statutul juridic al exploatațiilor agricole	Număr exploatații agricole	Suprafața agricolă utilizată (ha)	Suprafața medie agricolă utilizată (ha)
Exploatații agricole individuale	138.343	283.228	2,05
Societăți/ asociații agricole	63	30.471	483,67
Societăți comerciale	205	38.125	186,00
Unități ale administrației publice	202	138.907	687,65
Unități cooperatiste	7	33	4,71
Alte tipuri	482	7.213	14,96
Total	139.302	497.977	3,57

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

Gospodăriile agricole au o mărime mult prea mică în județul Bihor. Suprafața medie pe gospodărie agricolă era de 2,05 ha fapt ce a condus și conduce la imposibilitatea desfășurării activității privind organizarea și managementul producției agricole. Fragmentarea excesivă a terenului este considerată un obstacol major pentru progresul tehnologic al agriculturii, deoarece deținătorii de ferme de subzistență și semi-subzistență sunt de obicei și cei care lucrează cea mai mare parte a terenului agricol, iar aceștia nu dispun de capacitatea financiară de a investi în utilaje moderne. La nivel județean aproximativ 90% din gospodăriile agricole dețin sub 3ha și ocupă puțin peste jumate din suprafața agricolă totală utilizată în județ, Pe de altă parte aproximativ 93% din gospodăriile agricole dețin mai puțin de 5 ha și ocupă jumătate din suprafața agricolă totală utilizată a regiunii. În plus, în mentalitatea multor muncitori agricoli, orice formulă de lucru în comun

a terenurilor este asimilată unor colectivizări, fapt care reprezintă o piedică pentru o exploatare rațională.

Trebuie menționat aici și nivelul ridicat de autoconsum datorită nivelului de viață scăzut în zonele rurale. O pondere ridicată a exploatațiilor agricole produc numai pentru consum propriu (69,3%). Astfel ponderea exploatațiilor care produc în principal pentru vânzare este redusă (1,9%), județul Bihor deținând o ponderea cea mai mare în cadrul regiunii (3,1%), așa cum se poate vedea în Tabelul nr.15

Table 15 – Structura exploatațiilor agricole pe destinațiile produselor agricole

	Destinația produselor agricole			TOTAL
	Numai pentru consum propriu	Surplusul este destinat vânzării	În principal pentru vânzare	
Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord)				
Total	432713	180132	11656	624501
%	69,3	28,8	1,9	100,0
BIHOR				
Total	96169	38883	4250	139302
%	69,0	27,9	3,1	100,0

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor din Recensământul general agricol, 2002

În județul Bihor cheltuielile pentru consumul gospodăriilor au avut o pondere de 69% în totalul cheltuielilor, și 27,0% reprezentau contravaloarea consumului de produse agricole din producția proprie în 2004. Cheltuielile de consum erau distribuite după cum urmează: 48,8% cumpărarea de alimente și băuturi consumate, 29,4% cumpărarea de mărfuri nealimentare și 21,8% pentru plata serviciilor.

Tabel 16 –Consum mediu anual pe locuitor(regiunea nord-vest)

Sortiment	U.M	2001	2002	2003	2004
Pâine și produse de franzelărie	KG	10,148	10,455	10,251	9,765
Mălai	KG	0,640	0,636	0,591	0,575
Făină	KG	1,148	1,181	1,151	1,171
Paste făinoase	KG	0,394	0,426	0,474	0,489
Orez	KG	0,534	0,535	0,528	0,542
Carne proaspătă	KG	1,866	1,998	3,161	2,379
Preparate din carne	KG	0,929	0,984	1,002	1,064
Pește și produse din pește	KG	0,063	0,095	0,105	0,142
Lapte total	LITRI	7,653	7,662	7,613	7,393
Brânzeturi și smântână	KG	1,011	1,074	1,114	1,034
Ouă	BUCĂȚI	14,269	15,033	15,044	13,411
Grăsimi - total	KG	1,544	1,554	1,546	1,497
Fruite – total	KG	2,270	2,289	2,562	2,428
Cartofi	KG	4,504	4,494	4,229	4,135
Legume și conserve de legume	KG	6,863	6,652	6,704	7,026
Zahăr	KG	0,970	0,965	0,984	0,931
Dulceață, gem, compot	KG	0,344	0,322	0,327	0,346
Alte produse zaharoase	KG	0,119	0,141	0,145	0,177
Cafea, ceai, cacao	KG	0,115	0,134	0,146	0,176
Apă minerală și alte băuturi nealcoolice	LITRI	2,065	2,467	3,042	3,166
Băuturi alcoolice – Total		1,346	1,448	1,452	1,504
Vin	LITRI	0,560	0,607	0,499	0,588
Bere		0,476	0,513	0,639	0,655
Țuică, rachiuri naturale	LITRI	0,252	0,263	0,247	0,230

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

IV.1.6. Rețele în agricultură

Industria alimentară reprezintă o parte foarte importantă care finalizează activitatea agricolă, zootehnică și horticola a județului Bihor și un numai. În județ sunt acreditați, de către DADR Bihor, un număr însemnat de agenți economici, care desfășoară activități în domeniul

producției de produse alimentare destinate comercializării, din care în mediul rural activează un număr însemnat. Astfel în mediul rural au fost acreditați:

- În domeniul producției de lapte: 13 agenți economici pentru o capacitate de 4167 tone;
- În domeniul producției de carne și produse din carne: 29 agenți economici pentru o capacitate de 18973 tone;
- În domeniul producției de pâine și produse de panificație: 174 agenți economici pentru o capacitate de 452224 tone;
- În domeniul prelucrării și conservării legumelor: 4 agenți economici pentru o capacitate de 4140 tone.

Este important a se arăta necesitatea de noi investiții în mediul rural în vederea creării de noi capacități de prelucrare a produselor agricole, în special a laptelui, cărnii și produselor din carne, precum și a legumelor, fructelor și a fructelor de pădure.

Serviciile sunt indispensabile producției agricole moderne. Dacă la nivelul județului Bihor, serviciile privind asigurarea cu semințe de calitate, piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole, pesticide, sunt cât de cât corespunzătoare prin numărul important de firme care oferă aceste servicii, la celelalte servicii numărul și calitatea acestora lasă de dorit. De aici necesitatea investițiilor în acest segment important pentru agricultură, atât prin investiții private în domeniu cât mai ales prin constituirea de grupuri de producători care să preia o parte însemnată din serviciile pentru agricultori.

Desfacerea producției agricole reprezintă pentru agricultori cea mai importantă verigă în lanțul de producție, care le asigură recuperarea investiției precum și reluarea ciclului de producție. Din păcate piețele de desfacere a producției agricole la nivelul județului sunt insuficiente și neorganizate, în special în ce privește producția de cereale dar nu numai. Pentru eliminarea acestui neajuns este necesar să se promoveze investiții private dar și publice pentru rezolvarea la un nivel calitativ optim a posibilității de valorificare de către producătorii agricoli a producției obținute de către aceștia.

Alte probleme majore cu care se confruntă fermierii provin din lipsa unor centre de valorificare zonale (piețe de gros), rețelele de colectare a produselor agricole primare sunt slab dezvoltate, la fel și capacitățile industriale de prelucrare locală. De asemenea, asociațiile producătorilor nu sunt dezvoltate, ele nu reușesc să promoveze sau să susțină interesele membrilor.

Suprafața agricolă amenajată pentru irigații reprezintă aproximativ 1,1% din suprafața agricolă totală, scăzând foarte mult ca urmare a costurilor ridicate pe care le implică extinderea sistemelor de irigații și menținerea în funcțiune a celor existente. Din fericire, problema aridității nu s-a pus atât de acut ca în cazul altor regiuni.

Ca o concluzie generală în ce privește agricultura aceasta nu pare adaptată structural la specificul teritoriului regional astfel încât să valorifice superior potențialul terenurilor și să se poată constitui în avantaje comparative pentru regiune. În esență, este vorba de sectorul zootehnic (care se impune a fi ridicat la rang de sector predominant, iar cultura plantelor trebuie să fie subordonată în mare măsură acestuia), precum și de unele produse agricole (ecologice, porumb, cartofi, floarea soarelui, plante tehnice, fructe, legume) a căror pondere în cadrul producției agricole ar trebui să crească.

Fermierii au o capacitate scăzută pentru a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din Uniunea Europeană. În aceste condiții este absolut necesară creșterea profitabilității activităților rurale. Investițiile publice ar trebui să sprijine modernizarea întreprinderilor agricole, astfel încât să le crească competitivitatea și prin urmare, să asigure un venit corespunzător pentru fermieri.

Trebuie încurajată dezvoltarea activităților non-agricole. Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) are o tradiție în domeniul artizanatului (lemn, ceramică, sticlă – ex. Moisei, Bârsana, Valea Izei, Ocna Șugatag, Salva-Năsăud, Rodna, Țara Oașului). Din păcate lipsesc produsele de marcă regionale, iar marketingul pentru produsele agricole și tradiționale este inadecvat.

De asemenea, zonele rurale reprezintă o resursă importantă pentru turism. Din acest motiv regiunea trebuie să își conserve valorile de mediu și culturale legate de viața în mediul rural, astfel sprijinind protecția mediului și diversificarea economiei. Agro-turismul oferă o alternativă viabilă a dezvoltării zonelor rurale, înlocuind agricultura de subzistență și industriile în declin (ex. mineritul). Datele statistice din anii 2003 și 2004 arată creșteri semnificative privind numărul de turiști cazați în pensiuni turistice rurale.

Zonele cu potențial turistic însă, sunt sub exploatare, principalele cauze sunt: lipsa unor strategii de marketing adecvate promovării turismului rural, rețelele / asociațiile din domeniul agroturismului nu furnizează suportul necesar promovării adecvate a eco-turismului (turism cultural cu specific rural etc.); densitatea infrastructurii rutiere e scăzută în zonele montane, fapt care duce la subdezvoltare și exploatarea la un nivel foarte scăzut a potențialului agro-turistic; în lipsa unor rețele adecvate de transport persistă practici de tip autarhic în stilul de viață.

Pentru a dezvolta zonele rurale trebuie menționată și o altă problemă care trebuie soluționată: izolarea și înzestrarea scăzută cu utilități a zonelor rurale (în special zonele montane). Jumătate din drumurile publice din regiune nu sunt modernizate. Gradul de accesibilitate a zonelor rurale din regiune poate fi măsurat prin raportarea lungimii drumurilor publice (km) la populația rurală (nr. locuitori): 8,6 m/loc.

Tabel 16 –Locuințe după dotarea cu instalații și dependențe în anii 1977-2002

Denumire indicatori	1977	1992	2002
TOTAL LOCUINȚE din care:	191.528	224.145	231.791
Instalație de alimentare cu apă	51.056	109.068	126.405
Instalație de apă caldă	25.113	81.907	91.605
Instalație de canalizare	51.355	107.561	125.576
Instalație electrică	164.933	219.117	226.038
Cu încălzire prin termoficare sau Centrală termică	25.435	72.994	73.065
Locuințe care dispun de dependențe			
Bucătărie	169.353	203.408	207.393
Baie	45.009	98.761	119.061
Closet cu apă	32.113	97.876	112.635

Sursa: INS, Direcția Județeană de Statistică Bihor

În final, referitor la rețele de dezvoltare în agricultură, mai precis de gradul de racordare a localităților din județ la rețele de apă, canalizare, gaze și altele, se poate observa că numărul celor care beneficiază de aceste facilități este în creștere comparativ cu anul 1977. De fapt eforturile care se fac de a racorda cât mai multe comunități locale la rețele de infrastructură județene reprezintă un punct pozitiv pentru dezvoltarea acestui domeniu, județul Bihor dorind o dată cu aderarea la Comunitatea Europeană o ancorare la realitățile europene.

IV.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • resurse de mediu favorabile sectorului agricol și piscicol • tradiția agricolă în toate sectoarele • personal calificat cu cost relativ scăzut • accesibilitate rutieră și calea ferată • arii pretabile pentru activități productive bio- sau ecologice • fond funciar de calitate, la preț acceptabil • sistemul hidrografic natural favorabil • accesibilitate la resurse Geo-termale • nucleu genetic valoros pentru bubaline 	<ul style="list-style-type: none"> • dotarea tehnică insuficientă și învechită • dominanta exploatațiilor de subzistență și semisubzistență • gradul redus de comasare a terenurilor • lipsa formelor asociative și a organizațiilor profesionale puternice • patrimonial genetic (vegetal și animal) slab • lipsa unor “branduri” agricole puternice • deficitul privind depozitarea și prelucrarea materiei prime • inegalități pronunțate în dezvoltarea rurală a perimetrului agricol • nivelul de consultanță agricolă redusă • calitatea slabă a rețelei de drumuri de exploatare agricolă • dispariția treptată a cercetării agricole
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea accentuată a parteneriatelor transfrontaliere și a cooperări agricole inter-regionale • stabilitatea veniturilor producătorilor pe seama plăților din cadrul PAC • creșterea ponderii culturilor irigate • dezvoltarea unor afaceri agricole privind produsele agricole (bio și ecologice) • sporirea fondurilor pentru dezvoltarea rurală • dezvoltarea activităților pentru obținerea de venituri alternative la nivelul exploatațiilor • susținerea produselor tradiționale prin fondurile PAC • dezvoltarea sectorului procesare și depozitare • dezvoltarea activităților de consultanță 	<ul style="list-style-type: none"> • concurența produselor și serviciilor din piața agricolă comună • penuria de forță de muncă, inclusiv sezonieră • dublarea sau triplarea costurilor cu forța de muncă în următorii cinci ani • incapacitatea accesării fondurilor europene de susținere a pieței sau de restructurare și conversie a unor sectoare • dependența de forța de muncă sezonieră a romilor • pierderea din patrimoniu a unor soiuri și varietăți locale valoroase • preferința închiderii sau realocarea unor unități de producție și nu conversia lor.

IV.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI AGRICULTURII

Obiective și măsuri

Obiectiv major:

Dezvoltarea durabilă a sectorului agro-alimentar și silvic prin creșterea calitativă și cantitativă a producției, modernizarea prelucrării și marketingului produselor agro-alimentare și silvice, asigurarea securității alimentare a populației, diversificarea economiei zonei rurale, îmbogățirea și conservarea diversității culturale și a patrimoniului natural și dezvoltarea abilităților organizatorice ale comunităților rurale

Obiective strategice:

- creșterea veniturilor sectorului agro-silvic prin intermediul unui proces de dezvoltare durabilă a zonei rurale
- modernizare tehnologică, marketing și management modern la nivelul exploatațiilor
- menținerea și dezvoltarea comunităților rurale în corelație cu modele pan - europene
- utilizarea durabilă a resurselor naturale și îmbunătățirea calității mediului

Obiective specifice(*):

***1-** sporirea numărului de exploatații agricole comerciale prin modernizarea fermelor de subzistență sau a celor cu randamente scăzute și prin înființarea de altele noi, dimensionate și în raport cu particularitățile reliefului

Măsuri:

- susținerea constituirii a circa 500 ferme cerealiere de peste 200 ha până în anul 2013 la în zona de șes
- susținerea dezvoltării exploatațiilor mixte de circa 50 ha în zona de deal
- susținerea constituirii a peste 100 ferme legumicole de peste 15(20- 25) ha până în anul 2013
- creșterea 200 ha a suprafeței de solarii și cu peste 20 ha a suprafeței de sere încălzite până în anul 2013
- susținerea dezvoltării a peste 25 de noi ferme pomicole de peste 100 ha, a 3 pepiniere și a peste 60 de ferme de arbuști fructiferi pe circa 200 de ha
- dezvoltarea unui patrimoniu viticol, preponderent în bazinele Diosig și Valea lui Mihai, de peste 2000 ha până în anul 2013 cu 100 % viță altoită în paralel cu eliminarea hibridilor producători direcți până în anul 2010
- constituirea a peste 50 de noi ferme de plante medicinale și aromatice până în anul 2013
- susținerea creșterii până la un efectiv de peste 35000 vaci cu lapte în fermele cu 80 – 150 de capete până în anul 2013 pe seama modernizării fermelor de subzistență ale sectorului
- susținerea exploataării unui efectiv de circa 3500 de bivolițe în ferme comerciale până în anul 2013
- susținerea exploataării unui număr de peste 25000 capete de tineret bovin pentru carne în ferme comerciale cu peste 250 capete și localizate preponderent în zona colinară
- creșterea ponderii raselor de ovine specializate pentru lapte, carne sau lână până la circa 70 % din efectivul de circa 130 000 de capete până în 2013
- susținerea exploatațiilor cu tineret ovin la îngrășat între care și cele intensive de peste 2000 de capete spre a sigura un rulaj anual de circa 44 000 capete începând cu anul 2010
- extinderea exploataării caprinelor pentru lapte și carne până la un efectiv anual 15000 capete în anul 2010
- susținerea sectorului cabalin de agrement și a celui de muncă la peste 25000 de capete după anul 2010
- modernizarea sectorului avicol pentru a susține o capacitate de circa 1600 mii capete găini ouătoare și de reproducție, 2800 mii capete pui broiler și a unor specii de nișă

- dezvoltarea și modernizarea sectorului apicol pe seama exploatațiilor familiale specializate sau mixte, până la un efectiv de circa 40000 de familii de albine
- dezvoltarea integrată a sectorului sericicol
- modernizarea susținută a sectorului piscicol industrial până la producție medie anuală de circa 2000 tone/ an
- constituirea și susținerea licențierii a cel puțin 2 bazine de producție agricolă cu ferme bio sau ecologice până în anul 2010

***2-** dezvoltarea sectorului de procesare a producție agrosilvice corelat cu volumul de materie primă produsă în județ prin sporirea capacităților existente, revitalizarea celor abandonate și realizarea de noi investiții

Măsuri:

- realizarea a circa 10 unități noi de morărit până în anul 2013 pentru a asigura procesarea locală a circa 200 000 tone cereale/an
- dezvoltarea de noi unități de panificație pentru a putea ocupa și un segment din piața limitrofă județului
- realizarea a cel puțin 10 depozite frigorifice pentru legume, ciuperci, fructe și fructe de pădure în bazinele cu producție industrială până în anul 2013
- realizarea a cel puțin două noi unități industriale de abatorizare una pentru porc și alta pentru vită și ovine
- dezvoltarea și modernizarea procesării viti-vinicole din județ - realizarea unei unități de păstrare a vinurilor pentru zona podgoriilor locale
- realizarea două unități de procesare a peștelui cu o capacitate totală de circa 100 t/an, până în anul 2010

***3-** sporirea înzestrării tehnice și a implementării de tehnologiilor moderne, prietenoase mediului prin orientarea achiziționării unei noi sisteme de mașini, utilaje și echipamente

Măsuri:

- înzestrarea mecanică a fermelor vegetale la peste 1.5 CP / ha
- schimbarea ritmică a nivelului de dotare cu echipamente de recoltare mecanică a producției
- generalizarea mulsului mecanic pentru producția de lapte livrată pieții până în anul 2009
- achiziționarea de echipamente noi de irigat
- ameliorarea anuală a unor suprafețe de terenuri cu exces de umiditate prin desecare și drenare

***4-** dezvoltarea și diversificarea serviciilor agricole și neagricole în mediul rural și a activităților economice complementare prin investiții care să vizeze infrastructura, comunicarea, agro-turismul și sporirea programelor vocaționale pentru localnici

Măsuri:

- susținerea dezvoltării prestării de servicii către fermieri care necesită utilaje cu nivele tehnologice ridicate
- dezvoltarea de servicii recreative atașate exploatațiilor agricole și silvice locale, activităților meșteșugărești rurale și în cadrul micilor exploatațiilor piscicole
- realizarea a peste 300 de pensiuni agro-turistice noi până în anul 2013 cu o medie de aproximativ 15 locuri permanente de cazare
- realizarea accesului tuturor localităților rurale la rețeaua de Internet până în anul 2010
- susținerea înființării a cel puțin o micro-întreprindere în fiecare localitate rurală până în anul 2013
- promovare la nivelul unităților pilot de sesiuni permanente de – *cursuri vocaționale*- pentru diferitele categorii de fermieri

***5-** menținerea și conservarea a perimetrelor rurale, inclusiv cele din zonele cu handicap natural prin promovarea proiectelor și susținerea finanțărilor disponibile

Măsuri:

- susținerea colaborării inter-instituționale în promovarea revitalizării tradițiilor și particularităților arhitectonice din perimetrele rurale

- asigurare consultanței necesare și identificarea antreprenorilor tineri în perimetrele rurale izolate
- asistență în cadrul proiectelor care includ cofinanțare pentru renovarea arhitectonică a satelor sau a unor obiective izolate

***6-** sporirea suprafeței împădurite prin noi împăduriri, constituirea regimurilor agro-silvice pe terenurile agricole și dezvoltarea parcurilor dendrologice recreative

Măsuri:

- împădurirea a peste 5000 ha de terenuri degradate până în anul 2013
- sporirea exploatării agro-silvice a peste 3000 de ha până în anul 2013
- transformarea unor suprafețe împădurite în parcuri dendrologice recreative

***7-** exploatarea durabilă a păduri prin promovarea asocierii micilor deținători de pădure și asigurarea lor cu consultanță specifică, susținerea modernizării producției meșteșugărești și promovarea noilor soluții energetice alternative locale

Măsuri:

- asigurarea de consultanță în vederea asocierii micilor deținători de păduri
- extinderea programelor de susținere a producției meșteșugărești locale
- promovarea și susținerea de soluții energetice alternative locale

***8-** conservarea biodiversității și reducerea poluării datorită elementului antropic prin programe care vizează delimitarea strictă a perimetrelor de interes, conștientizarea comunităților locale privind beneficiilor aduse dezvoltării rurale de absența poluării

Măsuri:

- colaborarea inter-instituțională privind conștientizarea poluării antropice locale
- dezvoltarea programelor locale privind marcarea perimetrelor ariilor protejate
- dezvoltarea unor programe locale privind transformarea perimetrelor adiacente monumentelor naturii sau a parcurilor dendrologice cu specii rare în zone de interes recreativ
- susținerea colaborării locale în promovarea producției biologice
- elaborarea anuală a catalogului produselor și producătorilor bio din județ

***9-** conservarea diversității comunităților locale prin promovarea programelor care opresc depopularea zonei rurale, promovează și spiritul antreprenorial local al tinerilor și permit includerea comunităților în cadrul pan european rural

Măsuri:

- promovarea programelor care vizează stabilizarea în mediul rural al tinerilor
- asistență în vederea derulării programelor care vizează pensionarea timpurie a unor categorii profesionale din demeniul agricol
- asistență în vederea realizării infrastructurii necesare programului pan european de interacțiune în perimetrul rural comunitar
- susținerea de programe privind promovarea produselor care să îndeplinească standardele impuse pentru a fi omologate în categoria – *produse tradiționale*

***10 -** constituirea de parteneriate public-privat și inter-instituțional privind promovarea cooperării și inovației în planificarea și rezolvarea problemelor din mediul rural

Măsuri:

- susținerea consolidării funcționale a UTP-urilor (unități teritoriale de planificare)
- identificarea și promovarea potențialilor partenerii în cadrul fiecărui UTP pentru domeniile agricultură, agroturism și activități meșteșugărești
- identificarea oportunităților care pot fi abordate în cadrul programului LEADER
- promovarea de programe care vizează constituirea de unități pilot pentru desfășurarea cursurilor vocaționale

Măsuri prioritare

Strategia de dezvoltare a sectorului agro-silvic din Județul Bihor urmează să beneficieze de două surse importante de finanțare: resursele locale sau naționale ale sectorului și fondurile

europene. Volumul principal al fondurilor europene provine din PAC (Politica Agricolă Comună) la care se adaugă prin complementaritatea proiectelor sume din fondurile de coeziune și structurale. Utilizarea complementară a tuturor resurselor în cadrul strategiei este obligatorie. Bugetele de dezvoltare deținute de fermieri sunt reduse și ele ar trebui să constituie preponderent componenta de cofinanțare cerută de fondurile: FEADR (Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală) și FEP (Fondul European pentru Pescuit) în intervalul 2007-2013. Amprenta autorităților județene în cadrul strategiei de dezvoltare a sectorului este legată de atragerea și alocarea eficientă și complementară a sumelor din fondurile structurale și de coeziune disponibile. La nivelul Județului Bihor, prioritățile sectorului agro-silvic și de dezvoltare rurală identificate, ar fi următoarele:

- Sprijinirea și finanțarea proiectelor care urmăresc creșterea numerică a exploatațiilor dimensionate pe criterii comerciale
- Finanțarea proiectelor care determină îmbunătățirea profitabilității exploatațiilor prin: dotare, utilizarea de tehnologii noi și marketing și management modern
- Organizarea fermierilor în structuri profesionale și asociative
- Investiții în sectorul de consultanță tehnică și economică la nivel de exploatație
- Dezvoltarea unităților locale de depozitare și procesare a producției sectorului agro-silvic
- Finanțarea proiectelor și conștientizarea fermierilor privind reducerea impactului antropic asupra mediului la nivelul propriilor exploatații
- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat privind educația și păstrarea resurselor umane în perimetrul rural
- Includerea exploatațiilor agro-silvice în derularea programelor de dezvoltare locală durabilă inițiate în cadrul Grupurilor de Acțiune Locală (GAL)
- Modernizarea și extinderea infrastructurii rurale
- Extinderea infrastructurii de exploatare care deservește sectorul agro-silvic
- Introducerea sau extinderea serviciilor și a utilităților publice moderne în mediul rural
- Finanțarea și a domeniilor care au în vedere agro-turismul din cadrul proiectelor complexe privind activitățile turistice la nivel județean
- Identificarea și apoi finanțarea prin intermediul proiectelor structurale a domeniilor care să permită dezvoltarea sectoarelor: piscicol, al irigațiilor și al utilizării surselor energetice alternative și în mediul rural

CAPITOLUL V. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI COMPETITIVITATE

V.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI COMPETITIVITATE

A. Conceptul de competitivitate regională

Conceptul de „*competitivitate regională*” nu are până în prezent o definiție unanim acceptată. Există diverse opinii în raport cu modul de definire a acestui concept. Problema competitivității regionale este esențială din perspectiva faptului că, regiunile concurează, la fel ca și firmele, pentru a-și crește nivelul de profitabilitate a activităților economice. Competiția între regiuni constă în generarea, atragerea, menținerea actorilor economici – firme și indivizi – în vederea creării de locuri de muncă, creării de oportunități economice și creșterii bunăstării generale.

Dezbaterile critice în ceea ce privește „*competitivitatea regională*” fac referire la relația dintre competitivitatea firmelor și efectul acestei competitivități asupra competitivității regiunii în care firmele respective funcționează. În abordarea „*competitivității regionale*” trebuie avute în vedere două aspecte, după cum urmează:

- Ideea conform căreia, competitivitatea regională rezultă din agregarea competitivității firmelor din regiune: existența de firme în regiune capabile să realizeze în mod constant și profitabil produse/servicii care să satisfacă cerințele unei piețe libere în termeni de preț, calitate, timp de livrare, diferențiere etc. Din acest punct de vedere, „*competitivitatea regională*” este văzută sub forma: „*abilitatea economiei regionale de a-și optimiza activele și capitalul indigen pentru a concura și prospera pe piețele naționale și globale și pentru a se adapta la schimbările de pe aceste piețe*”.
- Ideea conform căreia, competitivitatea regională este un derivat al competitivității macroeconomice: migrația interregională a factorilor mobili, capitalului și forței de muncă reprezintă amenințări pentru dezvoltarea regională. Din acest punct de vedere, „*competitivitatea regională*” constă în: „*capacitatea regiunii de a crea mecanisme de ajustare macro-economică pentru controlul factorilor care influențează competitivitatea interregională*”.

Pentru creșterea nivelului de competitivitate la nivel regional, trebuie luate în considerare următoarele „*provocări cheie*”:

1. Dezvoltarea de capacități de nișă pentru creșterea diferențierii relativ la alte regiuni;
2. Stimularea colaborării, parteneriatelor în afaceri;
3. Atragerea de investiții pe termen lung;
4. Dezvoltarea forței de muncă;
5. Dezvoltarea leadership-ului public și privat

În conformitate cu multe opinii, „*competitivitatea regională*” ar putea fi judecată cel mai bine din prisma potențialului regiunii respective de a menține și/sau atrage acei oameni care stăpânesc factorii de cunoaștere cheie pentru succesul dezvoltării economice, la care se adaugă potențialul regiunii de a exploata în producție acești factori de cunoaștere. Din acest punct de vedere, regiunea trebuie să furnizeze mecanismele adecvate pentru a permite firmelor să dezvolte infrastructuri de inovație, precum și mecanisme de depășire a problemelor pe care le aduce inovația (investiții, risc etc.). Regiunea trebuie să contribuie la dezvoltarea infrastructurii de comunicare dintre firme, trebuie să încurajeze dinamismul mediului de afaceri, să sprijine investițiile în cercetare și dezvoltare, să descurajeze abordările „miopice” ale firmelor (profitul de termen-scurt), să sprijine educația/instruirea forței de muncă.

În concluzie, „*competitivitatea regională*” trebuie văzută ca o competiție a regiunii cu alte regiuni (la nivel național și internațional) pe diferite sectoare economice, fiecare sector având cerințe de competitivitate diferite sau cu alte cuvinte, „*competitivitatea regională*” depinde de:

- c. potențialul firmelor care concurează;
- d. caracteristicile de competitivitate specifice sectoarelor pe care se concurează;
- e. abilitatea regiunii de a asigura competitivitate în sectoarele pe care se concurează.

Conform acestei abordări, se poate imagina o hartă a județului Bihor, împărțită în șase microregiuni de dezvoltare, concentrate în jurul a șase poli de dezvoltare (orașele mai mari) (Fig. 1), plus Zona Metropolitană Oradea. Microregiunile, constituite ca asociații de localități, au astfel un potențial superior pentru dezvoltare planificată, complementară cu celelalte microregiuni, precum și capacitate crescută de absorbție a fondurilor structurale.

HARTA ADMINISTRATIVĂ JUDEȚUL BIHOR

Legenda

- Comune
- Orașe
- Municipii
- Municipiu, capitală de județ

The map displays the administrative divisions of Bihor County. The county is outlined in red. Neighboring areas are labeled: UNGARIA (Hungary) to the west, SATU MARE to the north, SALAJ to the east, CLUJ to the southeast, and ARAD to the south. The capital, Oradea, is marked with a large black dot. Other cities (marked with black dots) include Salonta, Beiuș, and Marghita. Numerous communes (marked with small black dots) are shown throughout the county, such as Valea Turului, Săcueni, and Sânnicolau Român. The map also shows the locations of several rivers and lakes, including the Târnava Mare and the Târnava Mică.

Strategia Județului Bihor în domeniul competitivității urmărește dezvoltarea economiei județului prin sprijinirea dezvoltării afacerilor, creșterea accesului la surse de finanțare, investiții în productivitate, calitate și economisirea energiei, dezvoltarea sectorului IT&C, dezvoltarea infrastructurii moderne de afaceri, promovarea inovării, a sectorului cercetare și dezvoltare. De asemenea, aceasta contribuie la dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere și la crearea societății informaționale prin creșterea dotărilor cu echipamente IT&C în întreaga regiune, în firme,

la școli, administrații și instituții publice. Se urmărește dezvoltarea serviciilor de IT&C, a infrastructurii de IT&C și a sectorului privat în general, pentru creșterea accesului tuturor categoriilor sociale la informație. Nu în ultimul rând, aceasta contribuie la dezvoltarea durabilă a comunităților din județul Bihor prin măsurile/tipurile de acțiuni care prevăd parteneriatul între mediul privat – sectorul de cercetare dezvoltare – mediul universitar, promovarea consumului redus de energie, valorificarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor alternative, realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată, promovarea spiritului inovativ.

Strategia județeană în domeniul Competitivității Economice, în conformitate cu Prioritatea 1 a PND, acordă o atenție specială promovării principiului egalității de șanse, nu numai pentru femei, ci și pentru alte categorii sociale dezavantajate, răspunzând astfel cerințelor formulate în Strategiile europene de creare de locuri de muncă și incluziune socială. Se va urmări în primul rând reducerea discriminării de gen în sistemul de salarizare, printr-o abordare complexă a factorilor ce determină această situație, incluzând aici segregarea sectorială și ocupațională, educația și formarea profesională, clasificarea ocupațiilor și sistemele de plată, creșterea conștientizării și transparenței.

B. Orientări strategice în regiunea Nord-Vest pentru dezvoltare economică și creșterea competitivității

B.1. Cadru și fundamentare

Economia regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord) se bazează în principal pe agricultură și pe industria prelucrătoare, unde predomină sectoarele tradiționale intensive în muncă. Forța de muncă ieftină, angrenată cel mai des în activități de sub-contractare, încă reprezintă elementul principal pe care se bazează competitivitatea regiunii, de aceea producția regională apare ca deosebit de vulnerabilă într-o competiție liberă și globală. Productivitatea scăzută a muncii, calitatea redusă a produselor și serviciilor și costurile energetice mari reprezintă cele mai mari slăbiciuni ale sistemului. Sectorul serviciilor este sub-dezvoltat, inclusiv la nivelul administrației publice, datorită nivelului redus de descentralizare a administrației de stat.

Participarea la societatea informațională este slabă, în ciuda unei industrii IT bine dezvoltate, care însă este orientată cu precădere spre export.

Sectorul IMM se află în continuă creștere, însă este insuficient dezvoltat: în 2004, în regiunea Nord-Vest erau 20 de IMM-uri raportate la 1000 de locuitori (în același an, media în UE15 era de 52 de IMM-uri la 1000 locuitori)

În topul celor 280 de regiuni (ESPON), regiunea Nord-Vest ocupa poziția nr. 235, rezultat datorat datelor nesatisfăcătoare legate de economie, piața muncii, accesibilitate și structuri teritoriale, și a factorilor neutri: populația și calamitățile naturale și elementelor pozitive legate de mediu. Chiar dacă clasificarea ESPON constă într-o reprezentare simplistă a problemelor majore de dezvoltare, în cazul regiunii Nord-Vest informațiile acestea reprezintă un semnal de alarmă asupra direcțiilor care ar trebui abordate cel mai urgent, pentru a stimula dezvoltarea economică în regiune.

Economia regională dispune de anumiți factori pozitivi ce pot fi transformați în oportunități semnificative de dezvoltare.

Pe de o parte, există un număr foarte mare de întreprinderi localizate în regiune, printre care și investitori străini (spre exemplu compania Michelin în sectorul cauciucului, Natuzzi în cel al producției de mobilier, Celestica în IT), însă și companii autohtone cum sunt European Drinks și Napolact în industria bunurilor de consum, Rombat, Electrolux și Ramira în sectorul mașini și echipamente. Aceste întreprinderi mari dețin potențialul de a deservi sectorul IMM și de a susține activitățile de cercetare-dezvoltare. De asemenea, aceste întreprinderi dețin o cotă importantă în volumul exporturilor regionale.

Pe de altă parte, în regiune există universități și centre de cercetare cu tradiție, tot mai interesate în cooperarea internațională; sectorul ITC ar putea facilita transferul de activități inovative ITC în sectorul întreprinderilor, și totodată ar putea contribui la dezvoltarea serviciilor publice on-line.

Nu în ultimul rând, turismul în regiune prezintă un potențial indiscutabil, datorită peisajelor montane și de provincie, bogăției apelor minerale și capacității de cazare ce plasează regiunea pe locul doi la nivel național (dupa regiunea ce include coasta Marii Negre).

În concordanță cu cele descrise anterior, **obiectivul strategiei Județului Bihor în domeniul Competitivității este de a crește atractivitatea județului și de a încuraja și dezvolta mediul antreprenorial.**

Prioritățile 2 și 3 din Planul de Dezvoltare Regională 2007-2013 se adresează aceluiași obiectiv cu scopul de a îmbunătăți economia regională susținând în același timp atât dezvoltarea mediului de afaceri, cât și cea a turismului.

Prioritatea nr. 2 – Dezvoltare și Competitivitate, are ca scop îmbunătățirea economiei regionale prin susținerea inițiativei antreprenoriale și a dezvoltării afacerilor, prin îmbunătățirea accesului la finanțare și inovare, prin investiții în productivitate, calitate, reducerea consumului energetic, ITC și în dezvoltarea unei infrastructuri moderne de afaceri.

Activitățile ce vor fi susținute sunt următoarele:

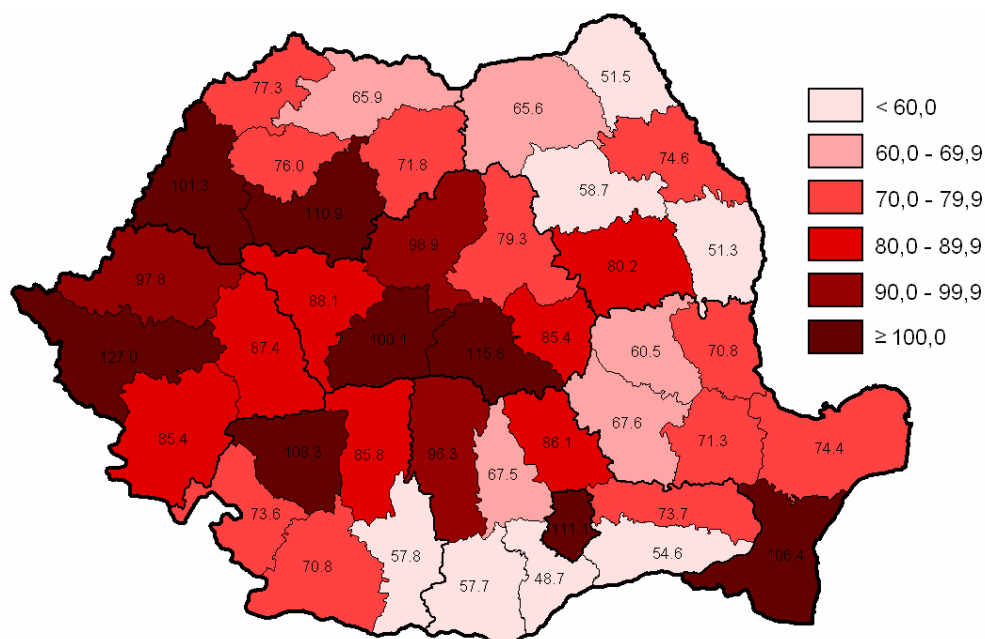
- Susținerea investițiilor cu scopul creșterii productivității și al reducerii consumului energetic ;
- Asistența acordată întreprinderilor și certificării de produs;
- Îmbunătățirea accesului la finanțare (prin fonduri locale de garantare, fonduri de risc) ;
- Dezvoltarea infrastructurii aferentă serviciilor de sprijin pentru afaceri și a serviciilor de consultanță în afaceri (crearea infrastructurii de afaceri, incubatoare și centre de afaceri, acces la rețele IT cu bandă largă, infrastructura informațională ITC, etc) ;
- Îmbunătățirea accesului pe piețele externe și susținerea eforturilor de internaționalizare a întreprinderilor ;
- Susținerea cercetării-dezvoltării-inovării în sectorul productiv (acces direct la activitățile de C&D&I, transfer tehnologic) și stimularea investițiilor în infrastructura de C&D&I (susținerea și dezvoltarea infrastructurii existente și crearea de noi infrastructuri);
- Îmbunătățirea cooperării între universități, centre de cercetare și sectorul industrial ;
- Susținerea utilizării informației electronice, promovarea e-afacerilor;
- Dezvoltarea și creșterea eficienței în utilizarea serviciilor electronice moderne;
- Susținerea și modernizarea afacerilor locale și regionale (promovarea investițiilor în metode moderne de gestionare a afacerilor) ;
- Dezvoltarea serviciilor de asistență pentru afaceri.

B.2. Situația economică a județului Bihor

Județul Bihor face parte dintre județele mai dezvoltate din România: după mărimea produselor autohtone brute, în afară de București, este întrecut numai de județele Timiș, Cluj, Constața, Prahova, Brașov, Argeș și Iași, deși după numărul locuitorilor este numai pe locul 12. Conform valorii PIB pe cap de locuitor, se situează pe locul 8 pe țară.

În cadrul regiunii de Nord-Vest a României, județul Cluj este singurul care întrece Bihorul, atât prin dezvoltarea economiei cât și prin mărimea relativă (Fig. 2).

Figura nr. V. 2: Val. PIB pe cap de locuitor în județele României (2003, milioane ROL) -

Tabelul nr. V. 1: Dinamica economiei județului Bihor, a Regiunii de Nord-Vest și a României. (exprimată în producția autohtonă brută – la preț curent- 1998 %)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
România	100,00	146,00	215,03	312,39	405,23	528,54
Regiunea Nord-Vest	100,00	146,78	209,64	301,57	397,58	532,01
Județul Bihor	100,00	148,43	201,68	309,74	437,21	567,96

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005.

Tabelul nr. V. 2: Împărțirea realizărilor economice din județul Bihor după tipurile de localități(2004,%)

	Întreprinderi	Cifra de afaceri	Investiții
Oradea	64,13	64,33	36,98
Restul orașelor	15,47	16,46	25,12
Comune	20,40	19,22	37,90
Total	100,00	100,00	100,00

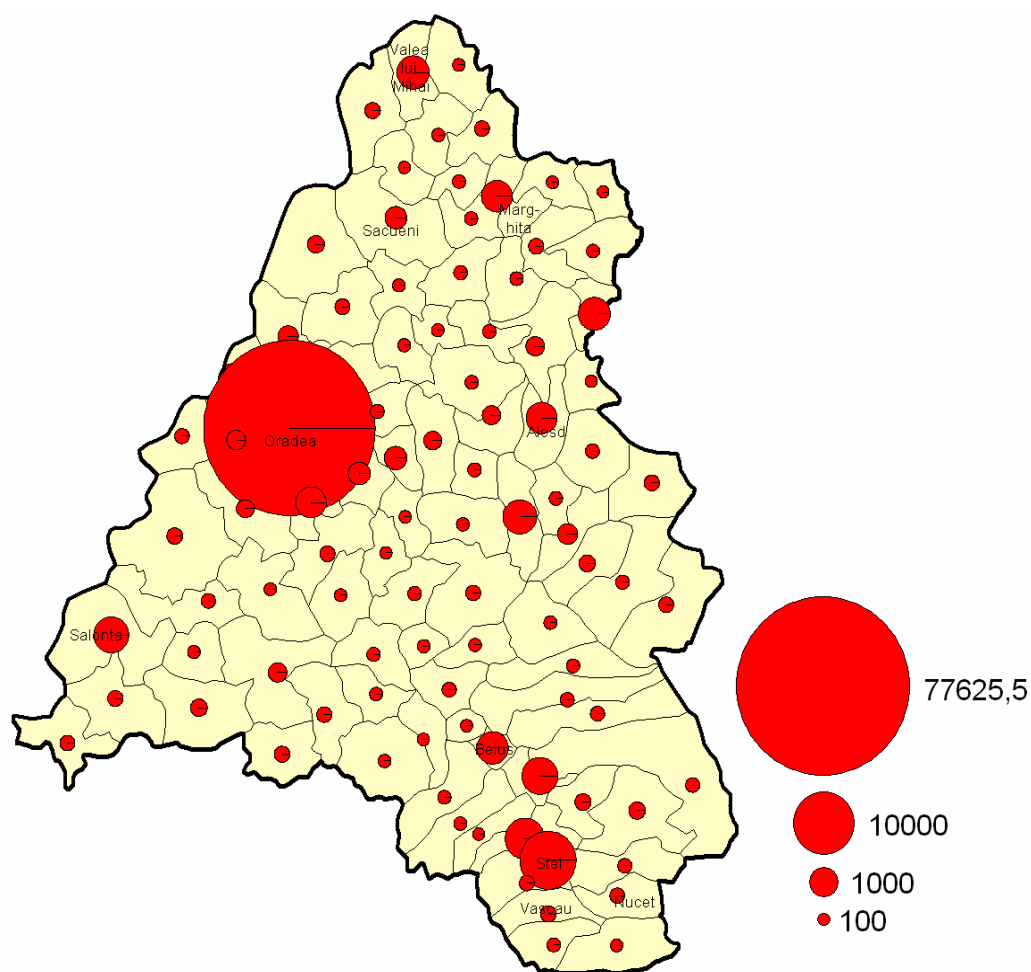
Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor (2005), calcule proprii

Diferențele realizărilor economice în cadrul județului sunt importante nu numai în pentru anumite categorii de localități. În anul 2004 cele mai multe schimbări s-au observat în orașe, pe lângă Oradea, care este în vârf, pe loc de frunte mai figurează și Salonta, Maghita, Beiuș, Aleșd și Ștei, iar în privința cifrei de afaceri a întreprinderilor, au ajuns în frunte mai multe comune ca: Rieni, Drăgănești, Aștileu, Suplacu de Barcău, Sânmartin, întrecând chiar și unele orașe, după cum se poate observa și din Figura nr. 3. Luând ca punct de plecare cifra de afaceri a întreprinderilor, după Oradea, Ștei este localitatea cu economia cea mai importantă din județul Bihor.

Un procent considerabil din investițiile efectuate de unitățile economice se realizează în comune; astfel în 2004, după Oradea, Drăgănești, Aștileu și Suplacul de Barcău au fost ținta cea mai importantă a investițiilor în județul Bihor.

Indicatorii pe tipuri de realizări economice ne arată o imagine teritorială foarte polarizată: în mai mult de 90% din localități, printre care unele orașe ca de exemplu cazul orașelor Salonta, Valea lui Mihai, Nucet, Vașcău, Săcueni, în anul 2004, valoarea densității întreprinderilor (numărul de întreprinderi funcționale la mia de locuitori) nu a atins media pe județ. De abia câteva localități, ca Beiuș, Aleșd, Ștei, Sânmartin, Borș și Marghita, au înregistrat, în afară de Oradea, valori care depășesc valoarea medie pe județ, pe când densitatea întreprinderilor în centrul de județ s-a apropiat de dublul mediei pe județ.

Figura nr. V. 3: Cifra de afaceri a unităților economice din județul Bihor (2004, miliarde ROL)

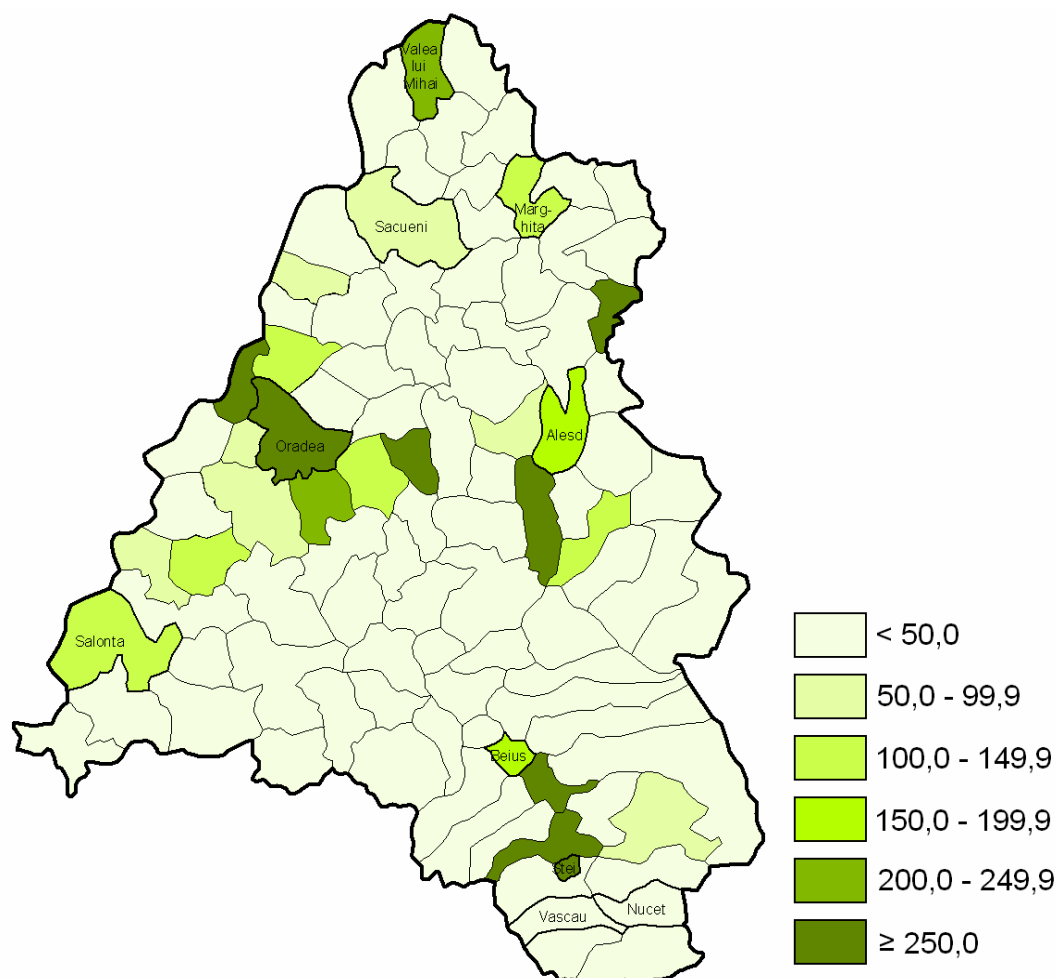

Sursa: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

În ceea ce privește valoarea la o mie de locuitori a cifrei de afaceri a unităților Oradea este întrecută de comune care dispun de firme importante locale (ex. Rieni, Drăgănești, Aștileu, Borș, Suplacu de Barcău și Săcădat), iar dintre orașe de Ștei. (Figura nr. 4)

Cea mai mare polarizare se observă la valoarea investițiilor brute la o mie de locuitor. În 2004 numai datele a 5% din localități au întrecut media pe județ, întrecând totodată orașul Oradea, – dintre localitățile județului, cu o industrie importantă se evidențiază indicatorii localităților Drăgănești, Aștileu, Suplacu de Barcău, precum și ale localității Borș, care funcționează ca punct de trecere a frontierei.

Figura nr. 4: Valoarea cifrei de afaceri a unităților economice la o mie de locuitori în localitățile din județul Bihor (2004, miliarde ROL)

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

Deci, din punct de vedere economic, județul Bihor ocupă relativ un loc fruntaș în România, totodată este caracterizat prin o puternică polarizare. Oradea este centrul proeminent al economiei județului, pe lângă producția sa, celelalte orașe sunt mici. Orașul Ștei se poate considera pe locul doi ca și centru economic. Pe lângă orașele județului, mai multe comune – în primul rând Rieni, Drăgănești, Aștileu, Borș și Suplacu de Barcău – dispun de o bază economică importantă.

În urma tranziției spre economia de piață, structura economică a județului Bihor a suferit schimbări importante. Pe de o parte datorită procesului de privatizare precum și înființarea unor întreprinderi noi, sectorul particular a devenit un factor important în economia județului. Pe de altă parte, structura economică dominată de fostele întreprinderi mari s-a transformat, lăsând loc întreprinderilor mici și mijlocii. În al treilea rând s-a modificat considerabil gradul de importanță a unor ramuri. În anul 1990 în județ au funcționat 88 de întreprinderi propuse pentru privatizare: 41 unități industriale, 6 de construcții, 15 agricole, 14 comerciale, 3 de transport și 9 de prestații, care pentru a se facilita privatizarea, au fost împărțite în unități mai mici.

Privatizarea s-a realizat parțial prin vânzarea la licitație a cotelor de proprietate de stat sau valorificare prin negocieri, parțial prin cumpărare de acțiuni din partea angajaților, transformarea nefiind prea reușită: doar puține întreprinderi mari au supraviețuit schimbării raportului de proprietate. Între 2000 și 2004, ca efect al procesului de privatizare, respectiv în baza înființării întreprinderilor noi, caracteristic perioadei de înflorire a economiei, s-a mărit considerabil numărul întreprinderilor, pe când numărul și proporția întreprinderilor de stat arată o scădere în economia județului, după cum este prezentat în Tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3: Divizarea întreprinderilor din județul Bihor pe categorii de proprietate

Numărul schimbărilor (unități)			Proportia schimbărilor (%)		
1995	2000	2004	1995	2000	2004

	Numărul schimbărilor (unități)			Proportia schimbărilor (%)		
	1995	2000	2004	1995	2000	2004
Întreprinderi în care statul este proprietar majoritar	444	109	57	3,95	0,91	0,39
Întreprinderi în proprietate majoritar privată	10804	11883	14380	96,05	99,09	99,61
Total	11248	11992	14437	100,00	100,00	100,00

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

În transformarea structurii de proprietate în economia județului Bihor, un rol important l-a avut și capitalul activ extern. După cum este prezentat în tabelele nr. 3 și 4, în 2004, dintre unitățile economice care funcționau în județ 2,24% erau în proprietate exclusiv străină. Interesul extern diferențiat în unele ramuri economice se prezintă astfel: proporția întreprinderilor cu capital străin este cea mai mare în industrie (în 2004, 16% din întreprinderile industriale erau cu capital străin, iar 8% erau în proprietate străină de 100%), iar în domeniul agriculturii și gospodăririi fondului cinegetic este peste medie apariția investitorilor străini (Tabelul 3). Mai mult de 40% din totalul întreprinderilor de interes extern au activat în industrie (50% sunt cu capital exclusiv străin), circa o treime în comerț și construcții. Capitalul activ extern investit a absorbit mai mult de 70% din industrie, 11-12% din tranzacții imobiliare, prestări de închirieri și producție, precum și comerț en-gros și en-detail, renovări, întrețineri (Tabelul 4).

Tabelul nr. 4: Rolul capitalului străin în economia județului Bihor (2004).

	Proportia întreprinderilor cu capital străin pe ramuri (%)		Împărțirea întreprinderilor cu capital străin pe ramuri (%)		capitalul străin pe ramuri (%)	
	Total	Exclusiv străin	Total	Exclusiv străin	Total	Exclusiv Străin
Agricultură și fond cinegetic	6,58	3,95	2,69	3,70	0,43	0,82
Silvicultură, exploatare forestieră și piscicultură	4,44	1,11	0,54	0,31	0,06	0,23
Industrie	16,06	8,00	43,74	50,00	71,96	60,97
Construcții	1,91	0,77	2,02	1,85	0,36	0,26
Comerț en-gros și en-detail, reparații și întrețineri	3,57	1,22	32,97	25,93	10,94	7,67
Industrie hotelieră	2,40	0,75	2,15	1,54	2,81	6,06
Transport, depozitări, telecomunicații	3,84	1,62	6,06	5,86	0,74	1,52
Imobiliare, închirieri și prestări servicii	3,14	1,91	7,54	10,49	12,34	22,44
Alte activități de servicii	2,28	0,13	2,29	0,31	0,37	0,03
Total	5,15	2,24	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

În 2004, în județul Bihor investitorii străini au provenit din 31 țări. Ca număr de întreprinzători pe primul loc se situează Italia, deținând o pondere de 40% din numărul total al întreprinderilor străine în județul Bihor urmată de Ungaria și Germania. În privința mărimii capitalului activ investit a condus Suedia (cu aproape 95 milioane Euro, reprezentând 59% din totalul capitalului străin), față de Italia (10%), Insulele Virgine și Ungaria (7-7%) (Tabelul 5).

Tabelul 5: Investitori străini în județul Bihor, țări (2004)

	Numărul întreprinderilor(db)	Capital activ investit (milioane euro)	Întreprinderi cu capital străin în totalitate - %	Capital activ străin investit în total - %
Italia	300	15 642	40,38	9,63
Ungaria	175	11 618	23,55	7,16
Germania	77	7 779	10,36	4,79
Austria	27	2 027	3,63	1,25

	Numărul întreprinderilor(db)	Capital activ investit (milioane euro)	Întreprinderi cu capital străin în totalitate - %	Capital activ străin investit în total - %
Olanda	24	5 817	3,23	3,58
USA	22	2 756	2,96	1,70
Suedia	20	95 057	2,69	58,55
Franta	19	648	2,56	0,40
Marea-Britanie	15	243	2,02	0,15
Belgia	7	481	0,94	0,30
Elveția	7	6 527	0,94	4,02
Spania	7	306	0,94	0,19
Danemarca	5	187	0,67	0,12
Ile. Virgine	5	11 956	0,67	7,36
Cipru	4	172	0,54	0,11
Cehia	3	32	0,40	0,02
Liban	3	317	0,40	0,20
Luxemburg	3	48	0,40	0,03
Slovacia	3	1	0,40	0,00
Canada	2	2	0,27	0,00
Irlanda	2	447	0,27	0,28
Izrael	2	31	0,27	0,02
Liechtenstein	2	134	0,27	0,08
Turcia	2	86	0,27	0,05
Argentina	1	13	0,13	0,01
Australia	1	8	0,13	0,00
China	1	1	0,13	0,00
Cuba	1	6	0,13	0,00
Grecia	1	1	0,13	0,00
Muntenegru	1	3	0,13	0,00
Siria	1	2	0,13	0,00
Total	743	162 348	100,00	100,00

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

Există de asemenea diferențe importante și în ce privește ponderea întreprinderilor *de stat față de sectorul privat*: Întreprinderile aparținătoare sectorului de stat sunt mai mari, atât ca efectiv mediu al angajaților, cât și în privința mărimii medii a fluxului comercial. În privința indicatorilor de investiții pe ramură, în general, întreprinderile de stat derulează o activitate economică cu pretenții mai mari de mijloace fixe și investiții mai pretentioase, pe când un procent considerabil al firmelor particulare este legat de industria ușoară care folosește munca în lohn.

Pe lângă structura de proprietate a economiei județului trebuie amintit că *modificarea structurii întreprinderilor*, cu destrămarea structurilor întreprinderilor mari - caracteristice perioadei de dinainte de 1989 se observă că și în județul Bihor, întreprinderile mici și mijlocii au ajuns în frunte. Marea majoritate a întreprinderilor – aproape 90% – sunt *microîntreprinderi* (cu mai puțin de zece angajați). Totuși se poate observa o mișcare lentă de structură, care are ca rezultat faptul că microîntreprinderile pierd tot mai mult teren față de *întreprinderile mici și mijlocii*. Numărul și participarea întreprinderilor mari arată o fluctuație semnificativă în deceniile trecute (Tabelul 6).

Tabelul nr. 6: Împărțirea întreprinderilor din județul Bihor pe categorii de mărime

	Numărul întreprinderilor (buc)			Proporția întreprinderilor (%)		
	1995	2000	2004	1995	2000	2004
Microîntreprinderi (0-9 angajați)	10553	10683	12742	93,82	89,1	88,3
Întreprinderi mici (10-49 angajați)	446	953	1258	4,0	7,9	8,7
Întreprinderi mijlocii (50-249 angajați)	174	265	364	1,5	2,2	2,5
Întreprinderi mari (peste 250 angajați)	75	91	73	0,7	0,8	0,5
Total	11248	11992	14437	100,00	100,00	100,00

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

A treia schimbare importantă privind structura economiei județului este dată de *modificarea importanței diferitelor ramuri economice*. În zilele noastre, mai mult de trei sferturi din întreprinderile județului Bihor, activează în sector terțiar, 20% sunt legate de industrie și construcții,

și doar 3% de agricultură, gospodărire silvică, piscicolă și cinegetică. Împărțirea pe ramuri a întreprinderilor arată câteva devieri în cazul unor categorii de localități: procentul ramurii agricole este cel mai mare în comune, iar comerțul și prestațiile au cel mai important rol în Oradea. În 2004, sectorul secundar a avut o participare importantă în nouă orașe mici ale județului (Tabelul 7).

O modificare semnificativă se observă în importanța unor ramuri în ceea ce privește mărirea încasărilor: se observă o egalizare puternică la nivel județean între sectorul secundar și cel terțiar, în timp ce poziția celui agrar slăbește în continuare. Industria și construcțiile preiau rolul conducător absolut, atât în orașele mici cât și în comune (cu aproape 70%, respectiv 60% din totalul încasărilor), dominația serviciilor este valabilă numai în cazul Oradiei (aici, două treimi din încasarea totală a firmelor este legată de acest sector).

În fine, potrivit statisticilor ocupaționale, în fața sectorul terțiar sunt industria și construcțiile (cu aproape jumătate din totalul angajaților). Această ramură însumează aproape două treimi din angajații orașelor mici din județ, numărul persoanelor ocupate în domeniul agricol depășește numai în comune minimul de 5%. (Tabelul 7).

În structura economică a unor localități din județ se arată diferențieri importante. În timp ce în întregul județ 2,7% din întreprinderi se leagă de sectorul agricol, 19,5% de industrie și construcții și 77,8% de comerț și prestații, se pot găsi destule localități în județ unde anumite ramuri sunt suprareprezentate. În localitățile Șinteu, Buduslău, Boianul Mare, Husasău de Criș, Ciumeghiu și Tarcea procentul întreprinderilor aparținătoare sectorului primar ajunge la - sau chiar depășește 30%, în localitățile Ciuhoi, Cherechiu, Derna de Sus și Aușeu numărul firmelor care activează în industrie și construcții este mai mare de 35%, iar în localitățile Criștioru de Jos, Căbești și Drăgești proporția întreprinderilor de comerț și prestări servicii ajunge la 90%.

Împărțirea cifrei de afaceri pe ramuri arată diferențe asemănătoare. În localitățile Buduslău, Ciumeghiu, Tarcea și Sălacea proporția cifrei de afaceri a firmelor agricole depășește 70% din valoarea totală, în localitățile Olcea, Suplacu de Barcău, Săcădat, Ștei participarea industriei și a construcțiilor ajunge la 90%, iar în Căbești, Târcaia, Cociuba de Jos, Răbăgani, Șimian, Lazuri de Beiuș și Holod, sectorul terțiar reprezintă o proporție de peste 95%.

Aceste date sunt prezentate în tabelul nr. 7.

Tabelul nr. 7: Structura economică a județului Bihor în baza împărțirii pe sectoare de întreprinderi, încasări și angajați (2004).

	Numărul întreprinderilor (%)		
	Agricultură	Industrie, construcții	Comerț, Prestări servicii
Oradea	1,0	18,8	80,2
Celelalte orașe	3,0	22,1	74,9
Comune	7,8	19,7	72,5
Total	2,7	19,5	77,8
	Încasări (miliarde ROL)		
	Agricultură	Industrie, construcții	Comerț, Prestări servicii
Oradea	1,1	33,4	65,5
Celelalte orașe	2,0	69,1	28,9
Comune	5,5	58,1	36,4
Total	2,1	44,0	53,9
	Angajați (capete)		
	Agricultură	Industrie, construcții	Comerț, Prestări servicii
Oradea	1,0	45,0	54,0
Celelalte orașe	2,1	65,2	32,7
Comune	5,9	44,3	49,8
Total	2,2	49,7	48,1

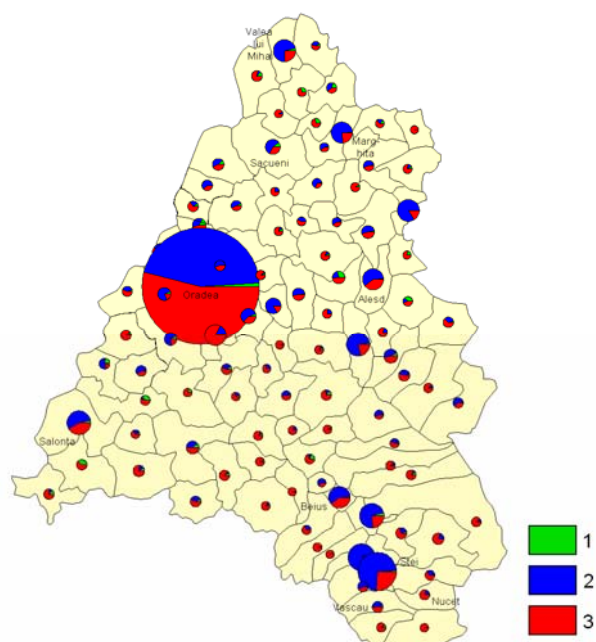
Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

În domeniul angajărilor merită să fie amintite comunele Aușeu, Ciumeghiu și Mădăras cu un sector agrar având o participare de peste 35%, apoi Rieni, Suplacu de Barcău, Săcădat, Aștileu, Sântandrei, Marghita, Ștei, Drăgănești și Valea lui Mihai, cu o proporție de peste 70% în industrie și construcție, precum și Boianu Mare, Lazuri de Beiuș, Uileacu de Beiuș, Târcaia, Criștior, Căpâlna, Copăcel în care sectorul terțiar reprezintă peste 95%.

În rezumat se poate constata că în ultimul deceniu și jumătate, structura economică a județului Bihor s-a transformat considerabil. Proprietatea de stat a rămas în urmă, în economia

județului a apărut capitalul străin activ, s-a înmulțit numărul microîntreprinderilor și a celor mici și mijlocii, importanța întreprinderilor mari a scăzut, a crescut considerabil ponderea sectorului terțiar, iar industria și-a păstrat importanța în ceea ce privește cifra de afaceri și numărul de angajați. Sectorul terțiar are participarea cea mai mare în Oradea, industria în celelalte orașe, iar agricultura în comune.

Figura nr. 5: Structura ocupațională a localităților județului Bihor (2004)

1: Agricultură; 2: Industrie, construcții; 3: Sector terțiar
Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

V.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • oductivitate ridicata a IMM-urilor • Tradiția industrială a regiunii în industrii de prelucrare • Revoluția comuncională declanșată într-un ritm alert; - dinamica marcanta a economiei regionale cu creșteri în anii 2000-2005 ; - intensitate concurențială medie ; - potențial de oferta deosebită în domeniul IT și a serviciilor specializate destinate întreprinderii; • Utilizarea Internetului ca sursă alternativă de informare • Capacitate antreprenorială în creștere în orașele mari din regiune • Sectorul IT&C în expansiune prin firme private • Existența în regiune a mai multor companii puternice ce pot oferi servicii de transmisie de voce/date • Sector activ al confecțiilor, textile, pielărie și incaltamintecare oferă locuri de muncă și atrag investiții în toată regiunea • Ponderea ridicată a industriei confecțiilor în exporturile regiuni • Realizarea unor proiecte de parcuri industriale • Existența unor unități economice de tradiție în industria de mașini unelte care au trecut de faza de restructurare • Concentrări de întreprinderi de marca și tradiție în construcții industriale și hidrotehnice • Creșterea ponderii cheltuielilor pentru cercetare dezvoltare • Dezvoltarea unor proiecte în parteneriat a universităților cu mediul de afaceri • Investiții străine în procesarii deșeurilor de cauciuc și a deșeurilor în general. • Existența firmelor importante din industria auto contractante (Renault) • Ponderea mare în piața internă a producției interne • Efectul de "bulgare de zăpadă" al prezentei investitorilor în special străini • Existența unor unități economice de tradiție în industria mobilei • Existența materiei prime ieftine • Existența invamantului vocational în domeniul prelucrării lemnului • Potențial turistic ridicat • Lipsa resurselor turistice asemănătoare (cantitativ și calitativ) în regiunile transfrontaliere ale Ucrainei și Ungariei • Prezența unor resurse turistice, naturale și antropice, de mare valoare în plan național și internațional • Posibilitate de amenajări turistice integrate interjudețene ; • Existența în regiune (Cluj Napoca, Oradea, Bistrița, Zalău, Sighetul Marmatiei) a unor instituții universitare implicate în formarea de specialiști pentru domeniul turistic 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa tehnologiei și echipamente moderne în comparație cu UE • Lipsa unor sisteme de asigurare a calității și a tehnicilor de management în IMM-uri; număr redus de întreprinderi certificate ISO • Lipsa tehnologiei de ecologizare în procesul de fabricație și a laboratoarelor de experimente; • Lipsa unor centre industriale regionale centralizate pe industrii de vârf • Ponderea redusă a sectorului serviciilor în cadrul economiei regionale; • Ponderea redusă a forței de muncă înalt calificată • Contribuția redusă a IMM-urilor la crearea de noi locuri de muncă (în 2002 IMM-urile au oferit locuri de muncă doar ptr. 35,66% dintre angajați) • Cerere redusă din partea sectoarelor tradiționale pentru servicii specializate și IT • Lipsa unei culturi manageriale în sectorul public; Capacitate managerială scăzută • Insuficiența dezvoltare a serviciilor de asistență și consultanță • IMM-uri puține în mediul rural • Productivitate scăzută, concentrare înaltă în sectoarele cu productivitate scăzută • Numărul încă redus de utilizatori casnici conectați la Internet • Percepția unui risc asociat noilor rețele de comunicații • Infrastructura de comunicații slabă în mediul rural • Migrarea forței de muncă calificate către alte centre/zon/tari • Procent ridicat al produselor cu valoare adăugată mică • O mare parte din întreprinderi lucrează în sector lohn fără efect de antrenare amonte și aval • Insuficiența promovare pentru investitori • Epuizarea resurselor de minereuri feroase și neferoase în regiune • Piața produselor de uz casnic în continuă schimbare • Subcontractare internă redusă pentru întreprinderile mari prezente în sectorul construcții de mașini și echipamente • Lipsa infrastructurii suport pentru cercetare dezvoltare • Lipsa parteneriat universități și mediul privat • Legătura slabă a domeniului cercetării cu mediul privat • Dependența de contractele cu industria auto • Export bazat în special pe produse cu valoare adăugată mică

- Articularea priorităților de dezvoltare regională pe baza de consultări și consens
- Existența la nivel județean a unor instituții cu competente în atragerea investitorilor străini
- Implementarea unor sisteme de management prin proiect la nivelul administrației publice locale
- Centre urbane de tradiție cu potențial de influență transfrontalieră
- Creșterea în ultima perioadă a ponderii industriei și serviciilor în cifra de afaceri a regiunii și scăderea ponderii înregistrate de comerț Numărul mare de întreprinderi mici și mijlocii în regiune
- Existența unui număr mare de firme mari și foarte mari care înregistrează venituri importante la export
- Productivitatea muncii ridicată în sectorul IMM
- Scăderea mărimii medii a întreprinderilor din regiune de 13 salariați/ întreprindere în 1998 la cca 6 salariați/ întreprindere în 1999
- Ponderea mare a sectorului privat în economie
- Sunt reprezentate aproape toate ramurile industriale
- Numărul mare de firme cu capital străin
- Ponderea mare a sectorului industrial și terțiar la formarea Produsului Intern Brut al regiunii
- Creșterea în ultima perioadă a PIB/loc. peste media pe țară
- Existența unor societăți mari și foarte mari cu capital privat străin (integral sau mixt) și potențial economic ridicat
- Nivelul ridicat al consumului privat, peste media pe țară
- Existența unor zone bogate în resurse naturale și materii prime
- Existența unor ramuri industriale în care se realizează exporturi însemnate (industria ușoară și industria de prelucrare a lemnului)
- Creșterea investițiilor străine
- Fluctuația forței de munca
- Tehnologia de fabricare a mobilei încă învechită și cu randament scăzut
- Lipsa cunoștințelor de administrarea afacerilor
- Cultura calității serviciului deficitară
- Slaba promovare a turismului de nișă (ex potențialul cinegetic pentru vânătoare și pescuit sportiv-de agrement)
- Oferta turistică actuală de nivel scăzut sub aspectul confortului și serviciilor
- Lipsa materialelor promoționale; grad de informare turistică limitat al multor promotori ai turismului
- Slaba diversificare a serviciilor agroturistice
- Echiparea insuficientă pentru turism și agrement a teritoriului
- Exploatarea deficitară a apelor termale (puțuri colmatate) și balneare
- Infrastructura de acces deficitară
- Slaba strategie de atragere a investițiilor green-field și turistice în Regiune
- Lipsa unor parcuri de distracție în orașe
- Putere de cumpare redusă (sub 1/3 din media EU)
- Numărul mare de IMM-uri cu 0-1 angajați (aproape jumătate din totalul firmelor active)
- Existența disparităților intraregionale în ceea ce privește repartitia agenților economici
- Tendința de concentrare a capitalului în marile orașe a determinat fie existența unor zone monoindustriale fie lipsa completă a industriei din anumite zone
- Lipsa industriilor de înaltă tehnologie
- Volumul capitalului străin investit mult sub media pe țară
- Contribuția redusă la formarea PIB național care indică potențialul scăzut al firmelor din regiune
- Slaba dotare cu capital a sectorului productiv și totodată existența unor tehnologii neperformante
- IMM nu dispun de resurse proprii pentru cercetare dezvoltare ceea ce explică activitatea redusă a acestora în acest domeniu a IMM-urilor
- Infrastructura de afaceri lipsește în majoritatea zonelor din regiune
- Numarul mare de întreprinderi de stat aflate în lichidare (73 de întreprinderi aflate în lichidare la 1 ianuarie 2001 cu peste 8000 de angajați)
- Ponderea mare a firmelor care produc în regim lohn în totalul exporturilor
- Dispariția sau declinul unor firme cu tradiție în anumite zone datorită fie privatizărilor defectuoase, fie managementului ineficient al regiunii

- Accesul la informații de afaceri continuă să fie dificil pentru IMM-urile din zonele rurale
- Slaba reprezentare a asociațiilor profesionale face ca interesele micilor întreprinzători din regiune să nu fie reprezentate
- Lipsa parteneriatelor dintre sectorul ONG – societatea civilă – sectorul privat
- Lipsa oportunităților/programelor de educație continuă și reorientare profesională
- Lipsa sau insuficiența sprijinului efectiv și practic al administrației locale față de sectorul ONG
- Insuficienta informație și slaba diseminare a informației europene de interes pentru sectorul micilor întreprinzători
- Mentalitate învechită și neproductivă, lipsa de inițiativă a multor persoane, mai ales în mediul rural
- Slaba dezvoltare a sectorului de mică producție și servicii
- Frecvența blocajelor economice la nivelul IMM-urilor ca urmare a unei legislații deficitare sau prost implementate, lipsei de disciplină financiară și corupției
- Lipsa unor facilități economice și programe de instruire subvenționate care să sprijine afacerile aflate la început de activitate
- Dezvoltare slabă a conexiunilor între centrele regionale importante/ poli de creștere și orașe
- Promovarea redusă a brandurilor de produse, servicii
- Competitivitatea întreprinderilor bazată pe cost redus, nu pe capacitate de inovare
- Acces redus al IMM la finanțare
- Utilizare scăzută a serviciilor publice electronice

OPORTUNITĂȚI

- Dezvoltarea infrastructurii informaționale, extinderea centrelor de informații și consultanță de afaceri în toate zonele regiunii. Facilitățile oferite IMM-urilor de ultimele reglementări legislative
- Posibilitatea dezvoltării unor servicii pentru producție
- Existența facilităților oferite de zonele defavorizate
- Înființarea unor parcuri industriale
- Înființarea unor centre de afaceri și de transfer tehnologic
- Existența unor spații neutilizate în cadrul platformelor industriale, spații care beneficiază de utilități
- Stimularea înființării de IMM în zonele monoindustriale ar putea determina revigorarea economică a acestor zone
- Crearea unor centre expoziționale

AMENINȚĂRI

- Existența unor zone slab dezvoltate în cadrul regiunii ar putea conduce la continuarea declinului economic și scăderea nivelului de trai la nivelul întregii regiuni
- Lipsa infrastructurii fizice și de afaceri ar putea conduce la scăderea interesului investitorilor pentru această regiune
- Lipsa unor măsuri concrete privind sprijinirea proceselor de re tehnologizare și stimularea transferului de tehnologie ar conduce la scăderea tot mai accentuată a competitivității întreprinderilor
- Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței ar putea determina decalaje economice tot mai greu de recuperat
- Lipsa unor intervenții în sectoarele aflate în declin și neluarea unor măsuri concrete de sprijinire a întreprinderilor din zonele monoindustriale ar

- Crearea unor centre de sprijinire a exportului și promovare a numelor de marcă din regiune
- Posibilitatea întăririi cercetării locale și regionale și a inovării prin parteneriate locale între asociațiile locale de afaceri, institute de cercetare, universități, autorități locale, etc.
- Posibilitatea promovării capacității de cercetare legate de tehnologii aplicate, la nivel regional, în sectoare în care există avantaje competitive regionale. De exemplu sectoare ca prelucrarea lemnului, mobilă, etc.
- Participare la programe de cercetare europene
- putea conduce la migrația populației din aceste zone
- Expunerea la concurența produselor UE
- Creșterea poluării, în special datorită proceselor industriale
- Dispariția sectorului lohn, care poate cauza șomaj ridicat , mai ales în rândul femeilor

V.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI COMPETITIVITATE

Axa Prioritară I: Dezvoltarea unui sistem inovativ de producție

Domeniile majore de intervenție și operațiunile indicative pe fiecare domeniu:

- IMM:
- 1.1. Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piața întreprinderilor, în special**
- Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile;
 - a. susținere pentru investiții în fabrici, echipamente, utilaje,
 - b. susținere pentru achiziționare de patente, licențe, know-how, etc.
 - c. (vor fi realizate două scheme de finanțare diferite, pentru IMM și firme mari)
 - Sprijin pentru achiziția de servicii calificate în implementarea standardelor europene;
 - d. sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management al calității
 - e. sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management al mediului(EMAS)
 - f. susținere pentru certificare și eco-etichetare a produselor și serviciilor (dacă este cazul)
 - g. susținerea și dezvoltarea laboratoarelor de testare
 - Sprijin pentru accesul pe noi piețe și internaționalizare
 - h. servicii de consultanță pentru IMM pentru îmbunătățirea sistemelor de management (logistică, servicii de promovare a serviciilor și produselor și identificarea partenerilor externi, acces la rețele de afaceri),
 - i. susținere pentru participarea la târguri și misiuni economice internaționale.
- 1.2. Accesul la credit și finanțare:**
- Dezvoltarea funcției de co-garantare a *Fondului Național de Garantare a Creditelor* pentru IMM;
 - Înființarea și dezvoltarea fondurilor locale de garantare în vederea sustinerii întreprinderilor, în special a IMM;
 - Instrumente financiare inovative (capital de risc, equity, venture);
- 1.3. Dezvoltarea antreprenoriatului:**
- Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri și a altor infrastructuri specifice de afaceri
 - j. sprijin instituțional pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de administrare în cadrul incubatoarelor, centrelor de dezvoltare a afacerilor, investiții (consolidarea infrastructurii, modernizare/achiziție de echipamente, schimb de bune practici, activități de mentoring și coaching, transfer de know-how, seminarii, workshopuri.
 - k. sprijin pentru susținerea firmelor incubate (orientarea pe sectoare avansate economic)
 - l. susținerea integrării și dezvoltării capacității competitive a IMM-urilor în cadrul structurilor de afaceri, prin investiții inițiale în întreprinderi noi și asigurarea pregătirii de scurtă durată pentru întreprinderile găzduite în aceste structuri;
 - Consultanță pentru elaborarea proiectelor/planurilor de afaceri, dezvoltarea de produse și strategii de firmă, consultanță de tip general pentru dezvoltarea cooperărilor inter-firme și a investițiilor comune, consultanța în domeniul investițiilor, consultanță financiară, activități de marketing și promovare a firmelor, managementul și dezvoltarea resurselor umane, organizarea producției, etc.
 - Sprijin pentru integrarea întreprinderilor în cadrul clusterelor și lanțurilor de furnizori
 - m. susținerea va fi acordată procesului atât orizontal cât și vertical, ceea ce poate duce la avantaje competitive (ex. Logistică, promovarea comerțului la nivel internațional, susținerea accesului la piața municipii)
 - n. vor fi acordate resursele necesare pentru campanii de promovare privind infrastructuri moderne de afaceri cum ar fi clusterelor, incubatoarele, centrele de afaceri, etc

Axa Prioritara II: Creșterea competitivității economice prin cercetare-dezvoltare - inovare

Domeniile majore de interventie și operatiunile indicative pe fiecare domeniu:

2.1. Cercetarea în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile:

- Sprijinirea proiectelor în parteneriat în C-D între întreprinderi și instituții de cercetare / universități;
- Sprijinirea proiectelor complexe de C-D care vor atrage specialiști din străinătate

2.2. Investiții în infrastructura de CDI:

- Dezvoltarea infrastructurii CD existente și crearea de noi infrastructuri CD (laboratoare, centre de excelență);
- Dezvoltarea de poli de excelență;
- Dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil (GRID, GEANT)

2.3. Accesul întreprinderilor, în special IMM, la activități de CDI:

- Sprijin pentru micro-întreprinderi și spin-off-uri noi și de high-tech;
- Dezvoltarea infrastructurii de CD a întreprinderilor, cu asigurarea de noi locuri de muncă pentru CD;
- Promovarea inovării în cadrul firmelor

Axa Prioritara III: Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public

Domeniile majore de interventie și operatiunile indicative pe fiecare domeniu:

3.1. Susținerea utilizării tehnologiei informației:

- Program de susținere a accesului IMM la internet și la serviciile conexe.
- Sprijin pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice pentru construirea rețelelor broadband în zonele de eșec al pieței; -Sprijin pentru autoritățile locale pentru construirea de rețele broadband în zonele de eșec al pieței; -Sprijin acordat autorităților locale pentru construirea de telecentre (info-chioscuri) în zonele de eșec al pieței, prin care să fie posibil accesul public la internet prin conexiuni broadband.

3.2. Dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice moderne (e-guvernare, e-educatie și e-sănătate):

- Program de conectare a unităților școlare (primare, gimnaziale, liceale) la internet prin conexiuni broadband;
- Sprijin pentru construirea de portaluri de e-learning;
- Program de conectare a unităților sanitare la internet prin conexiuni broadband și dotare cu calculatoare;
- Sprijin pentru construirea de portaluri de e-sănătate;
- Program de conectare a administrației publice la o rețea intranet;
- Sprijin acordat administrației locale pentru realizarea unor sisteme informatice integrate, pentru creșterea procentului de tranzacții electronice;
- Sprijin pentru realizarea unor sisteme informatice de creștere a interoperabilității bazat pe sistemele GIS.

3.3. Dezvoltarea e-economiei:

- Sprijin pentru sporirea inovatiei în derularea proceselor de producție și modelul organizational prin introducerea de sisteme informatice integrate; introducerea și dezvoltarea sistemelor integrate de management al afacerii (ERP, CRM), introducerea sistemelor informatice de management
- Sprijin pentru aplicații electronice destinate derularii afacerilor
- Sprijin pentru introducerea sistemelor electronice de licitație
- Sprijin pentru realizarea de tranzacții electronice securizate

Axa Prioritara IV: Îmbunătățirea eficienței energetice, în condițiile dezvoltării durabile a sistemului energetic

Domeniile majore de intervenție și operațiunile indicative pe fiecare domeniu:

4.1. Îmbunătățirea eficienței energetice:

- Realizarea de investiții în construirea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice, în rețehnologizarea, modernizarea și reabilitarea celor existente în scopul creșterii eficienței energetice (centrale/grupuri de producere a energiei electrice și termice, centrale/grupuri de cogenerare, turboagregate);
- Realizarea de investiții în extinderea și modernizarea rețelelor de distribuție a energiei electrice, în scopul reducerii pierderilor în rețea și realizarea în condiții de siguranță și continuitate a serviciului de distribuție;
- Realizarea de investiții pentru interconectarea rețelelor de transport a energiei electrice, petrolului și gazelor naturale, cu rețelele europene

4.2. Valorificarea resurselor regenerabile de energie:

- Realizarea de investiții în modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice prin valorificarea resurselor energetice eoliene, hidroenergetice, solare, a biomasei, a resurselor energetice geotermale

4.3. Reducerea impactului negativ al funcționării sistemului energetic asupra mediului:

- Realizarea de investiții în instalații de desulfurare, arzătoare cu NOx redus și filtre pentru Instalațiile Mari de Ardere cu perioade de tranziție prevăzute în Tratatul de Aderare

Axa Prioritara V: România ca destinație atractivă pentru turism și afaceri

Domeniile majore de intervenție și operațiunile indicative pe fiecare domeniu:

5.1. Promovarea turistică:

- Îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică; branding, promovare
- Dezvoltarea și consolidarea turismului intern prin susținerea promovării produselor turistice și a activităților de marketing specifice

5.2. Dezvoltarea rețelei naționale de Centre de Informare și Promovare Turistică:

- Crearea și operationalizarea centrelor de informare și promovare turistică, aflate în coordonarea ANT, în zone turistice cu potențial ridicat;
- Crearea unei baze naționale computerizate de informații turistice;
- Crearea unui sistem național integrat de colectare și distribuire a informațiilor turistice cu acces on-line.

CAPITOLUL VI. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI

VI.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI

Conservarea diversității biologice, conservarea in situ și ex situ a speciilor amenințate, endemice și/sau rare, precum și a celor cu valoare economică mare, asigurarea managementului necesar ocrotirii habitatelor naturale și conservării diversității biologice, constituie parte integrantă în implementarea acquis-ului comunitar în domeniul protecției naturii. În acest scop, legislația de mediu conferă cadrul pentru întărirea capacității instituționale în domeniul protecției naturii.

Județul Bihor deține 64 de rezervații naturale de importanță națională (61 conform Legii 5/2000 și 3 conform HG.2.151/2005): cat.III și IV UICN - Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii, din care:

- 1 rezervație naturală geologică și geomorfologică;
- 3 rezervații naturale speologice;
- 3 monumente naturale geologice și geomorfologice;
- 18 monumente naturale speologice de interes național;
- 13 rezervații naturale botanice;
- 16 rezervații naturale mixte;
- 8 rezervații naturale paleontologice;
- 2 rezervații naturale zoologice.

Parcul Natural Apuseni corespunde categoriei a V-a de management IUCN și se află în administrarea Regiei Naționale a Pădurilor Romsilva – Direcția Silvică Oradea (Contract de administrare nr.733/MMGA din 22.05.2004, între MMGA și R.N.P.Romsilva – D.S. Oradea),

Din punct de vedere al capitalului natural, județul Bihor se situează pe locul doi în țară .În urma ședințelor de evaluare au fost atribuite în custodie 18 arii naturale protejate din afara Parcului Natural Munții Apuseni, pentru care au fost redactate Notificari, Convenții de custodie , Atestate și Legitimații de custode:

- *Asociația "Clubul Speologilor Amatori" Cluj* - Peștera Vântului
- *R.N.P. Romsilva – Direcția Silvică Oradea* - Poiana cu narcise de la Goroniște, Pădurea cu narcise Oșorhei, Colonia de păsări de la Pădurea Rădvani, Dealul Pacău, Valea Iadului cu *Syringa josichaea*, Lacul Cicoș.
- *Muzeul țării Crișurilor* - Defileul Crișului Repede, Păraul Peșea, Gruiul Pietrii Lentila 204 Brusturi-Cornet, Locul fosilifer de pe Dealul Șomleului.
- Primăria Comunei Remetea - Peștera Meziad.
- Institutul de Speologie "Emil Racovița" Cluj – Napoca - Peștera Toplița.
- *Clubul de Speologie „Cristal” Oradea* - Peștera Ciurului Izbuț, Peștera Ciurului Ponor, Peștera Gruet.
- *S.C. Internațional Turism SRL* în parteneriat cu *Societatea de Istorie Naturală Nymphaea, Oradea* - Calcarele Tortoniene de la Tășad.

Prin Hotărâre a Consiliului Județean Bihor, în august 2005, a fost declarată o noua arie naturală de protecție specială avifaunistică „ REZERVATIA DE STÂRCI (*ARDEA CINEREA CINEREA*) DIN PADUREA SECULARĂ DE STEJARI DE LA SĂCUENI (*QUERCUS ROBUR*)”.

Județul Bihor, cu o suprafață totală de 754400 ha., din care 30545 ha aparținând Parcului Natural Apuseni și 308,02 ha. corespunzând rezervațiilor naturale protejate din afara Parcului Natural Apuseni, dispune de 4,09% din suprafața de protecția prin lege a capitalului natural. Suprafața siturilor propuse pentru a fi incluse în Rețeaua Natura 2000 este estimată la 142509 ha, reprezentând aproape 18,9 % din suprafața totală a județului.

Rețeaua ecologică NATURA 2000, instituită prin Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice, este o rețeaua ecologică europeană de arii naturale protejate constând în arii de protecție specială și arii speciale de conservare.

VI.1.1. Calitatea aerului

Sistem de monitorizare a calității aerului

Rețele automate de monitorizare

Județul Bihor nu are în dotare aparatură pentru monitorizarea automată a calității aerului. Monitorizarea calității aerului, în municipiul Oradea este asigurată de un sistem propriu de monitorizare al Agenției de Protecție a Mediului Bihor .

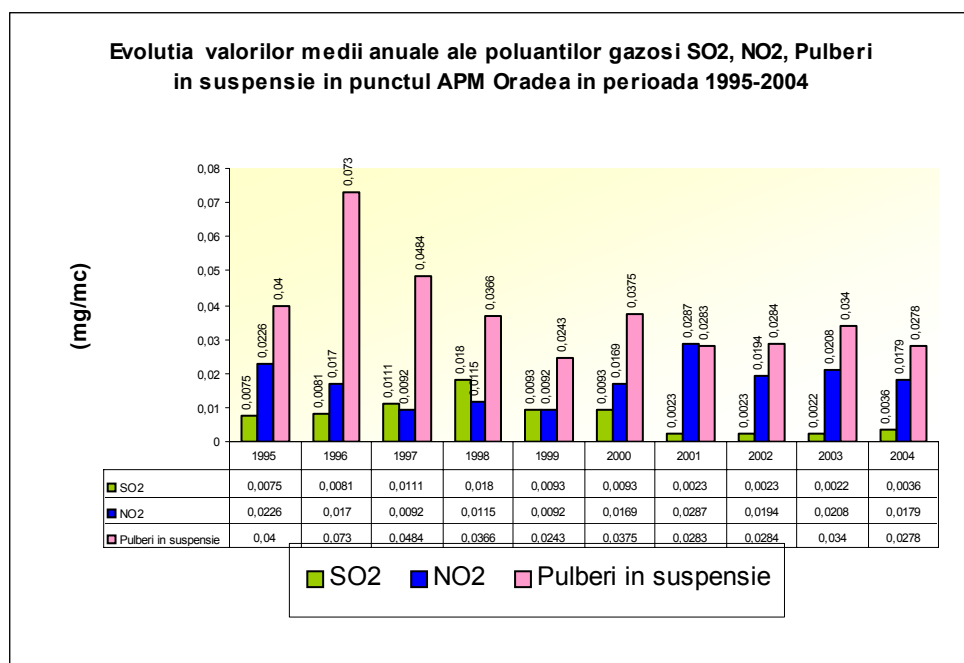
Până în aprilie 2007 urmează să fie puse în funcțiune 3 stații automate de monitorizare a calității aerului și o stație de monitorizare a radioactivității mediului în municipiul Oradea, achiziționate de către Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, în următoarele locații:

- Sediul A.P.M. Bihor, B-dul Dacia – stație de fond urban; stație de monitorizare la radioactivității mediului (doza - gama)
- Episcopia Bihor, Str. Matei Corvin- Scoala “Iuhasz Gyula” – stație industrială;
- Str. Nufărului – Mc Donald’s- Drive- stație de trafic.

Datele furnizate de aceste stații automate de monitorizare a calității aerului vor fi afișate, în vederea informării publicului, pe 2 panouri de afișaj amplasate unul în zona sediului A.P.M. Bihor și celălalt în incinta Primăriei Municipiului Oradea.

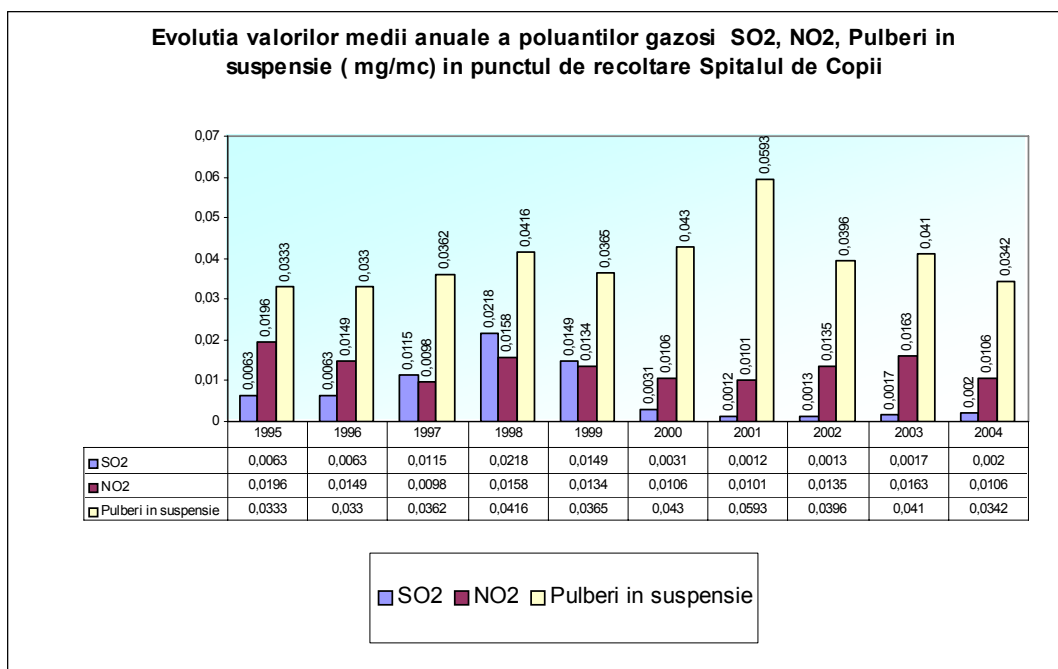
Pentru determinarea poluanților gazoși **NO₂**, **SO₂** și a pulberilor în suspensie, există trei puncte de monitorizare cu frecvență zilnică: Sediul A.P.M. , Spitalul de copii, Facultatea de Protecția Mediului. Amplasarea punctelor de monitorizare s-a realizat ținând cont de sursele de poluare concentrate în zonele respective.

Figura nr. VI.1.1.1. Evoluția calității aerului în perioada 1995-2005

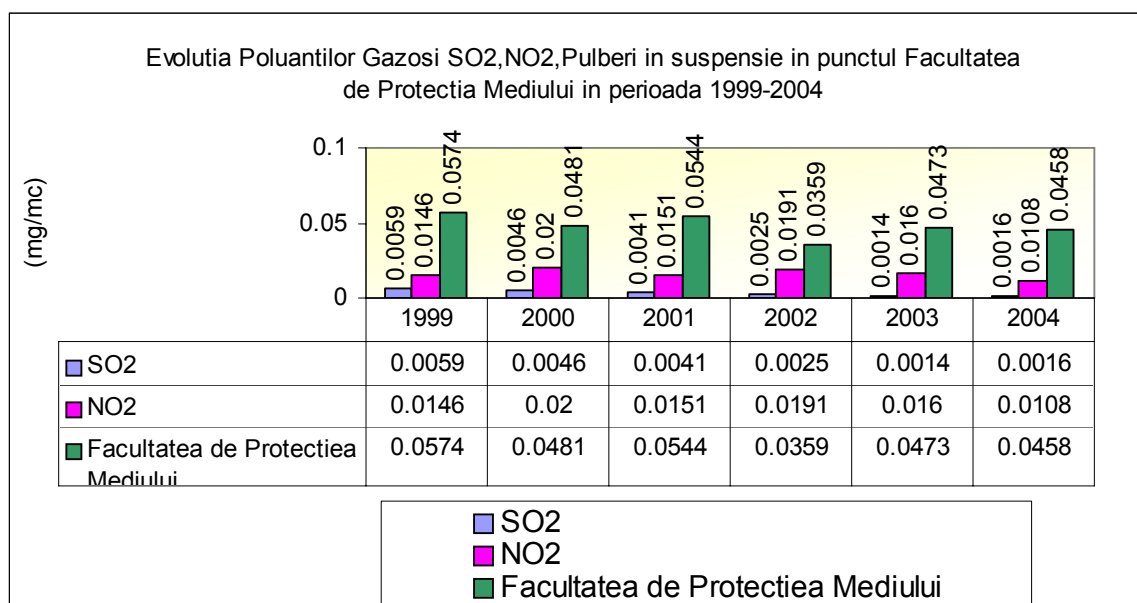
Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului Bihor

Figura. VI. 1.1.2. evoluția valorilor medii anuale a SO₂ și NO₂, punctul de recoltare Spitalul de Copii

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului

Fig. VI.1.1.3.

Analizând evoluția concentrațiilor medii pentru cei trei indicatori:SO₂, NO₂ și pulberi în suspensie, în perioada 1995 – 2004, observăm o tendință de scadere a concentrațiilor de poluanți. Valorile determinate se încadrează în limitele admise conform STAS 12574/87.

Gaze cu efect de seră și schimbări climatice

Dintre poluanții reglementați prin Protocolul de la Kyoto, în România se inventariază următoarele emisii de gaze cu efect de seră care contribuie la schimbările climatice: dioxidul de carbon (CO₂), oxizi de azot (NO_x) și metan (CH₄). Valorile înregistrate precum și estimări ale acestora sunt prezentate în Tabelul nr. 1. Urmează ca în perspectivă să se inventarieze și celelalte gaze prevăzute în protocol (hidrocarburi fluorurate, perfluorocarburi și hexafluorura de sulf).

Tabel VI.1.1.1. Prognoza emisiilor unor gaze cu efect de seră (Gg CO₂ echivalent/an)

	2000	2005	2010
Scenariul de referinta			
Emisii totale de CO ₂	162334,8	187794,0	228535,7
Emisii totale de CH ₄	33531,0	36740,0	43125,0
Emisii totale de N ₂ O	8480,0	10240,0	12704,0
Emisii totale	204345,8	234774,0	284364,7
Scenariul minim			
Emisii totale de CO ₂	158445,9	178926,0	201447,5
Emisii totale de CH ₄	33445,0	33712,0	36368,0
Emisii totale de N ₂ O	81280	9024,0	10112,0
Emisii totale	200019,0	221662,0	247927,5
Scenariul maxim			
Emisii totale de CO ₂	150807,9	156432,0	167655,5,0
Emisii totale de CH ₄	32879,0	32164,0	32227,0
Emisii totale de N ₂ O	7744,0	7904,0	8256,0
Emisii totale	191430,9	196500,0	209138,5

Sursa: Date furnizate de ICIM București

În ultimii ani au fost înregistrate o mulțime de evenimente meteorologice deosebite în întreaga lume, precum: valuri de căldură, inundații, uragane, furtuni. Efectele schimbărilor climatice au fost observate și în România, cu precădere în ultimii ani. De asemenea, trecerea de la anotimpul rece la cel cald nu se mai face treptat, ci brusc, cu variații mari de temperatură.

La nivelul anului 2004, în județul Bihor nu s-au constatat fenomene meteorologice care să indice schimbări climatice datorate emisiilor de gaze cu efect de seră. De remarcat este faptul că a fost un an mai bogat în precipitații decât anii precedenți și, comparativ cu anul 2003, când în luna august au fost stații meteo unde nu a căzut nici măcar un mililitru de precipitație, în anul 2004 au fost stații unde s-au înregistrat precipitații de peste 100 l/m².

Situația emisiilor de gaze cu efect de seră, conform raportărilor de poluanți gazoși emiși la nivelul anului 2004 este:

CO₂ = 457165 Gg

N₂O = 19 Mg

CH₄ = 6252 Mg Gg – gigagrame Mg – megagrame

Deteriorarea stratului de ozon

Principalele substanțe care determină deteriorarea stratului de ozon din stratosferă sunt clorofluorocarbonații (CFC), hidroclorofluorocarbonații (HCFC), halogenurile, tetraclorura de carbon (CCl₄), metilcloroformul (CH₃CCl₃) și bromura de metil (CH₃Br). A.P.M. Bihor a efectuat măsurători aleatorii ale ozonului troposferic în anumite puncte din municipiul Oradea.

Tabel VI.1.1.2.

Data	Puncte de măsurare	O ₃ (mg/m ³)
6.05.2004	APM sediu	0.008
12.07.2004	Spitalul de Copii, Oradea	0.081
13.07.2004	SC Cominca SA Oradea	0.093
15.07.2004	APM sediu	0.082
19.07.2004	Str. Ady Endre, Oradea	0.084
20.07.2004	SC Sinteza SA Oradea	0.121
21.07.2004	SC ELECTROCENTRALE SA Oradea	0.136

Sursa: Agenția de Protecție a Mediului Bihor

Acidifierea

Acidifierea este determinată în principal de trei tipuri de poluanți: oxizii de sulf (SO_x), oxizii de azot (NO_x) și amoniacul (NH₃). Sursele principale sunt arderea combustibililor pentru industrie și populație (SO_x, NO_x), traficul rutier (NO_x, NMVOC).

Situația emisiilor de gaze cu efect acidifiant

La nivelul județului Bihor, în anul 2004, conform calculelor efectuate în baza factorilor de emisie din programul CORINAIR și a factorilor de emisie pentru surse staționare elaborate pentru România de ICIM București, au rezultat următoarele valori pentru poluanții acidifianți / grupe de activități:

Tabel VI.11.1.3.

Grupa	Nume	SO ₂ (Mg)	NO _x (Mg)	NM _{VOC} (Mg)	N ₂ O (Mg)	NH ₃ (Mg)
01	Arderi în energetica și industrii de tranformare	964.94	148.35	14.97	7.24	
02	Instalații de ardere neindustriale	31.78	84.19	18.38	11.92	0.96
03	Arderi în industria de prelucrare	233083.38	18.9	45715.12		
05	Extractia și distributia combustibililor fosili			20173.62		
06	Utilizarea solventilor și a altor produse			99.24		
07	Transport rutier		31.70	34.63		
09	Tratarea și depozitarea deșeurilor				0.00084	
10	Agricultura					3438.81622

Unde: Mg = mega grame

Inventarul de emisii a fost realizat de APM Bihor pe baza datelor transmise de către agenții economici.

Poluări cu pulberi în suspensie

Determinarea pulberilor în suspensie se efectuează în aceleași puncte de monitorizare ca și poluanții gazoși. Pulberile sedimentabile se determină în flux lent în 14 puncte de recoltare și control la nivelul Județului Bihor, cu frecvența de recoltare lunară.

Fig. VI.1.1.4.

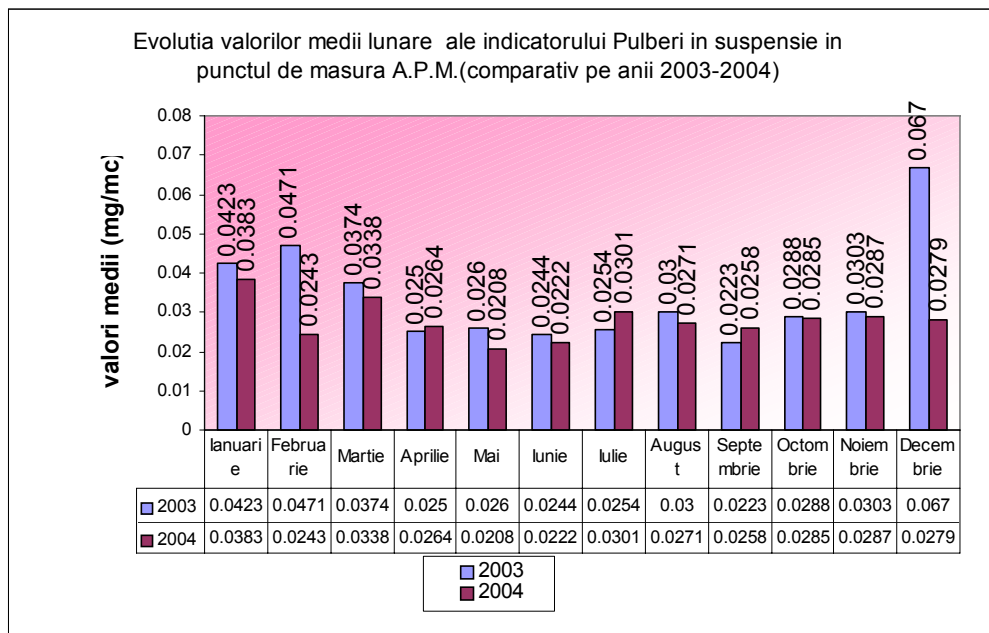

Fig. VI.1.1.5

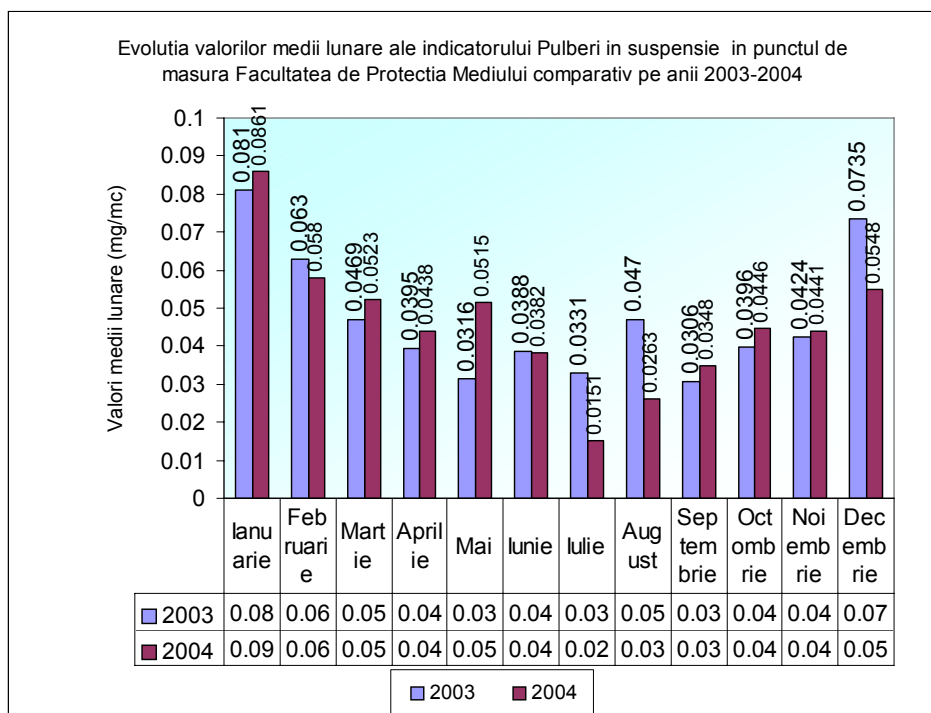
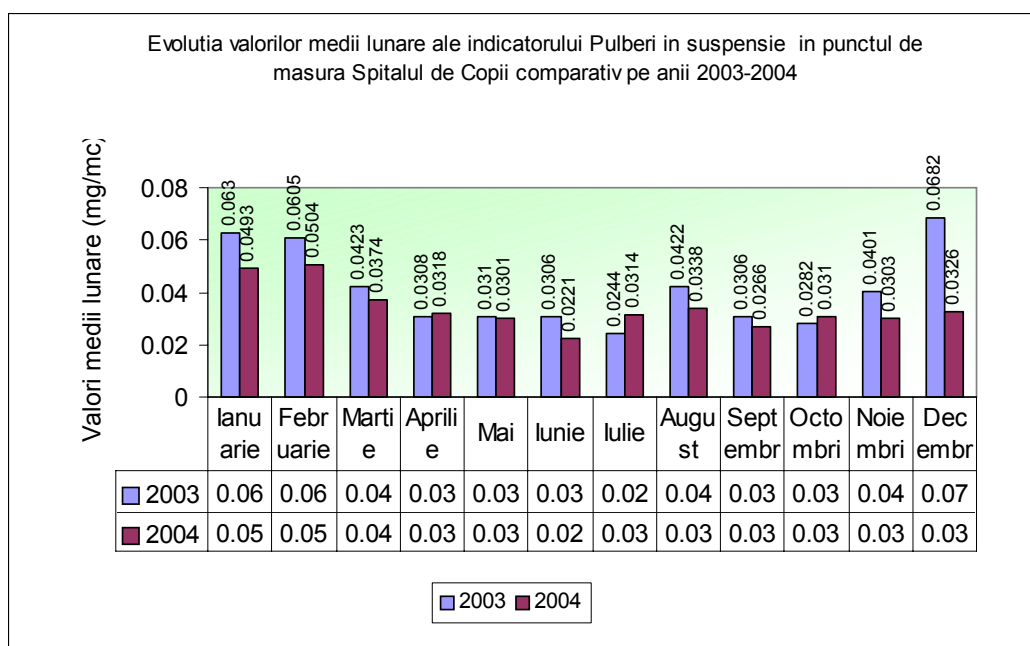

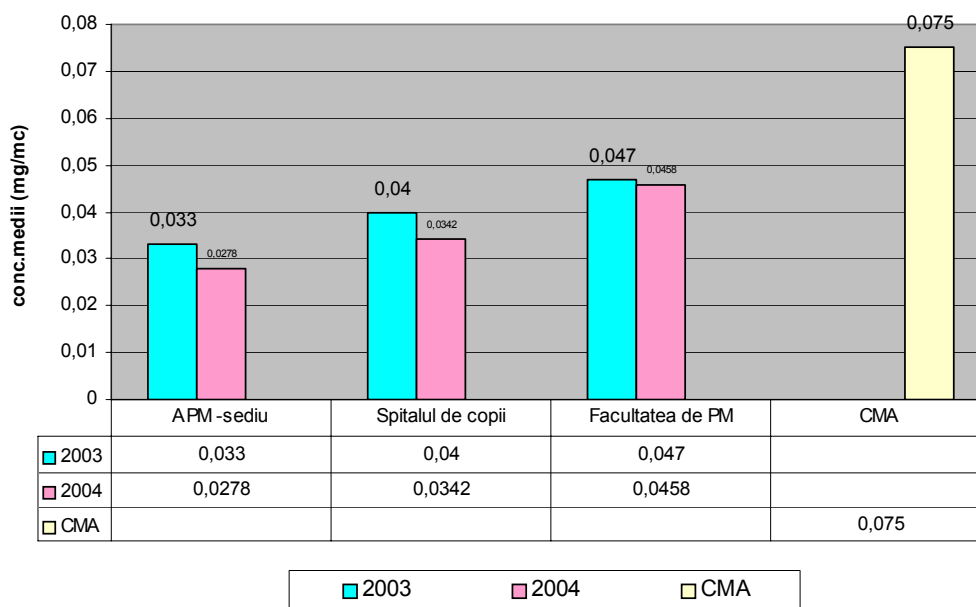
Fig. VI.1.1.6.

Urmărind evoluția concentrațiilor medii lunare de pulberi în suspensie, în perioada 2003 – 2004, se observă o tendință descrescătoare a valorilor concentrațiilor medii de poluant. Nu s-au înregistrat depășiri ale limitelor maxime admise, valorile încadrându-se în limitele impuse de STAS 12574/87.

Fig.VI.1.1.7.

Evolutia concentratiilor medii anuale (mg/mc) a poluantului pulberi in suspensie in mun. Oradea

În urma determinărilor efectuate pentru stabilirea concentrațiilor medii de pulberi în suspensie se observă o scădere a valorii concentrațiilor în 2004, înregistrându-se valoarea medie anuală de 0,0359 față de anul 2003, când s-a înregistrat valoarea medie anuală de 0,0407 mg/mc, concentrația maximă admisă fiind de 0,075 mg/mc, conform STAS12574/87.

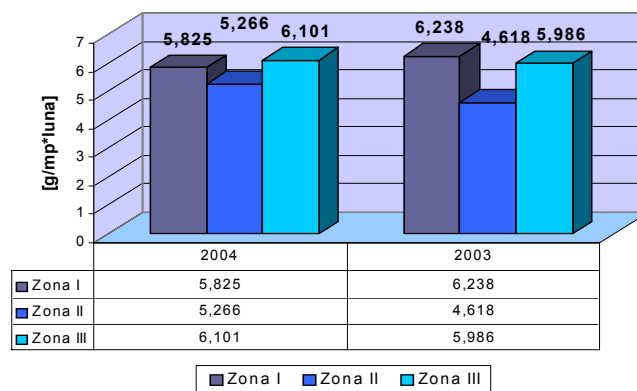
Poluări cu pulberi sedimentabile

Determinările de pulberi sedimentabile în flux lent nu indică nici o modificare semnificativă a concentrațiilor medii în zona I (Tărian, Biharia, Sălard, Episcopia Bihor), zona III (Telechiu, Chistag, Pestera, Alesd, Astileu, SubPiatra, Tetchea), zona II (A.P.M. Oradea , Statia Meteo, Baile 1 Mai) față de anul 2003, iar pentru zona II (A.P.M. Oradea , Statia Meteo, Baile 1 Mai) se observă o ușoară creștere față de anul 2003.

Fig.VI.1.1.8.

EVOLUTIA CONCENTRATIILOR MEDII DE PULBERI SEDIMENTABILE DIN JUDETUL BIHOR IN PERIOADA 2003-2004

[CMA=17 g/mp*luna]

VI.1.2. Calitatea apei

Resursele de apă de suprafață în bazinul Crișurilor sunt de 395 milioane mc/an având o lungime totală 3573 km. Lungimea apelor de râuri supravegheate în bazinul Crișuri este de 501 km, din care cu ape de categoria II-a 227 km, categoria III-a 264 km și de categoria a IV-a 10 km. Rețeaua hidrografică cuprinde râuri, lacuri naturale și artificiale, cele mai importante fiind: râul Crișul Repede cu o lungime de 107 km pe teritoriul județului, râul Crișul Negru – 136 km și Barcăul – 68 km, lacul natural Tăul Mare, amenajările lacustre piscicole din zona Inand – Tămașda, lacul de acumulare Leșu de pe Valea Iadului și acumulările de pe Crișul Repede de la Tileagd și Lugașu de Jos.

Tabel VI.1.2.1. Caracterizarea globală a cursurilor de apă:

Cursul de apă	Tronsonul	Lungimea (km)				
		Total	I	II	III	IV
Crișul Negru	Izvor - Zerind (frontieră)	164	-	-	164	-
Crișul Băița	Izvor - cfl. CN, Ștei	23	-	23	-	-
V. Mare Cărpinoasa	Izvor – Captare Aleu	11	-	11	-	-
Total subbazinul hidrografic Crișul Negru		198	-	34	164	-
Crișul Repede	Limita județ –Cheresig (fr)	117	-	107	10	-
p. Peța	Băile Felix – av. Oradea	10	-	-	-	10
Total subbazinul hidrografic Crișul Repede		127	-	107	10	10
Barcău	Limita județ – Parhida (fr.)	81	-	41	40	-
v. Bistra	Izvor – cfl. B, Chiribiș	45	-	45	-	-
Ier	Limita județ–Diosig (frontieră)	50	-	-	50	-
Total subbazinul hidrografic Barcău		151	-	86	90	-
Total bazinul hidrografic Crișuri		501	-	227	264	-
Procente		100%	-	45,3	52,7	10

Starea apelor de suprafață

În bazinul hidrografic CRIȘURI, sunt identificate 365 râuri cu suprafețe mai mari de 10 kmp și 10 lacuri de acumulare cu suprafețe mai mari de 0,5 kmp. Pentru județul Bihor cele mai importante cursuri de apă sunt: Barcăul, Crișul Repede și Crișul Negru.

Râul Barcău își are izvorul în platoul calcaros de sub Ponor, din apropierea satului Tusa. după ce străbate depresiunea Nușfalăului, intră în defileul de la Marca și după un cot brusc spre nord își reia cursul general spre vest. Lungimea cursului este de 134 km, panta medie 4%, coeficientul de sinuozitate 1,72 și suprafața de 2005 kmp. Afluenții cei mai importanți sunt: de dreapta – Ip, Camar, Dijir, Inot, Chet, Fancica, Roșiori, iar de stânga - Iaz, Valea Mare, Bistra, Tria, Ghepes, Almaș, Fâneața Mare.

Râul Crișul Repede izvorăște din apropierea localității Izvorul Crișului, dintr-o zonă de pe marginea nordică a depresiunii Huedinului, având 171 km, panta medie 3%, coeficientul de sinuozitate de 1,47, iar suprafața de colectare a apelor de 2986 kmp. Pe partea dreaptă râul primește 12 afluenți dintre care menționăm: Poicu, Borod, Uileac, Bonda iar de stânga 24: Călata, Săcuieu, Drăgan, Iad, Brătcuța, Borod, Mniera, Medes, Chijic, Tășad, Pețea, Alceu, etc.

Râul Crișul – Negru are bazinul colector de 4237 kmp, cu o lungime de 164 km, panta medie de 8%, iar coeficientul de sinuozitate de 1,50. Râul Crișul – Negru are 16 afluenți de dreapta și tot 16 afluenți de stânga, dintre care cei mai însemnați sunt: Crișul Băița, Crișul Pietros, Nimăiești, Valea Roșia, Holod, Valea Nouă, Cristior, Briheni, Tarcăița, Finiș, Doba, Rătășel, Beliu, Teuz.

În bazinul hidrografic Crișuri nu sunt lacuri naturale cu suprafață mai mare de 0,5 kmp. Acumulările permanente din bazin în număr de 46, sunt cele mai multe în județul Bihor, având ca folosință principală apărarea împotriva inundațiilor. Cele mai importante sunt: Drăgan, Leșu, Tileagd, Lugaș, Sălacea, Fegernic, Crestur-Abrămuț.

Acumularea Drăgan este situată pe râul Drăgan și a fost dată în exploatare în anul 1988. Barajul are înălțimea de 120 m și lungimea de 424 m, poate reține un volum total de 1245 milioane mc de apă. Acumularea are suprafața de 290 ha. A fost construită cu scopul de a asigura cerințele de apă, producerea de energie electrică și pentru atenuarea viiturilor.

Acumularea Leșu este situată pe râul Iad, barajul are înălțimea de 60,5 m și lungimea frontului barat de 181 m, poate reține un volum total de 33,8 milioane mc. Acumularea are suprafața de 138 ha. Rolul barajului este de a compensa deficitele de apă din aval și de producere a energiei electrice.

Acumularea Tileagd a fost dată în folosință în anul 1989, fiind amplasată pe râul Crișul Repede. Barajul are înălțimea de 37,5 m și o lungime de 500 m. Volumul total al lacului de acumulare este de 63,3 milioane mc. Acumularea are suprafața de 503 ha, construită cu scopul de a asigura cerințele de apă, pentru atenuarea viiturilor și regularizarea anuală a debitelor afluențe în lac.

Acumularea Lugaș a fost dată în folosință în anul 1989, fiind amplasată pe râul Crișul Repede. Barajul are înălțimea de 37,5 m și o lungime de 350 m. Volumul total al lacului de acumulare este de 74,5 milioane mc. Acumularea are suprafața de 538 ha. A fost construită cu scopul de a asigura cerințele de apă și pentru atenuarea viiturilor.

CONDIȚIILE DE REFERINȚĂ PENTRU RÂURI

Secțiunile de referință reprezintă elemente cheie privind noua strategie de caracterizare a stării apelor de suprafață conform Directivei Cadru 2000/60/EC.

Condițiile de referință reprezintă acea stare din prezent sau din trecut corespunzând condițiilor naturale sau cu impact antropic foarte redus, reflectate prin modificări minore ale caracteristicilor fizico-chimice, hidromorfologice și biologice.

Criteriile cele mai importante care au stat la baza stabilirii secțiunilor de referință sunt:

- Impactul poluanților este compatibil cu cel din situațiile naturale;
- Vegetația naturală adiacentă este adecvată tipului și localizării geografice a cursului de apă;
- Nu există nici o afectare a biotei indigene;
- Pescuitul se desfășoară în limite care permit menținerea structurii, productivității, funcțiilor și diversității ecosistemului.

Regularizările și îndiguirile produc în principal ca presiune hidromorfologică, modificări ale cursurilor, alterări ale caracteristicilor hidraulice și întreruperi ale continuității laterale. În bazin sunt 164 îndiguiri și 66 regularizări. Lungimea cursurilor îndiguite și regularizate este de 1563 km, iar numărul derivațiilor de debite este de 22.

Prelevările/restituțiile de apă semnificative din punct de vedere al debitelor captate/evacuate se referă la construcțiile hidrotehnice cum ar fi: lucrări de barare transversală (baraje, deversoare, praguri de fund) lacuri de acumulare, lucrări în lungul râului-longitudinale (diguri, amenajări piscicole, amenajări agricole, recalibrare și tăieri de coturi-meandre, consolidări, protecții și apărări de maluri), canale navigabile și prize de apă, restituții, folosințe, evacuări și derivații.

Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale are ca obiectiv global prevenirea și intervenția rapidă pentru combaterea poluărilor accidentale, respectiv:

- Asigurarea unui cadru de prevenire a poluărilor accidentale și a pagubelor cauzate folosințelor de apă;
- Asigurarea unui sistem operativ de avertizare a autorităților și a folosințelor din aval asupra producerii poluării accidentale și asupra evoluției propagării undei poluante;
- Asigurarea unor măsuri operative de intervenție "in situ" la sursa de poluare, pe cursul de apă și la folosințele de apă în caz de poluare accidentală pentru localizarea și limitarea ariei de răspândire a efectelor poluării.

Acest plan este un instrument utilizat de autoritățile de apă bazinale în scopul de a-i determina pe poluatori să îmbunătățească eficiența sistemelor de prevenire și combatere a poluărilor, să se doteze cu facilități de intervenție și cu materiale specifice care să răspundă necesităților în puncte critice, precum și să fie capabili să-și asigure auto-monitoringul calității apei evacuate. Informațiile privind poluările accidentale care au impact transfrontalier sunt transmise țărilor vecine prin Sistemul de Prevenire și Alarmare în caz de poluări accidentale.

Între sursele poluatoare accidentale amintim SC ELECTROCENTRALE SA- CET1 ORADEA care deține o haldă de zgură și cenușă la Santăul Mic, iar în bazinul hidrografic al râului Crișul Negru este amplasat Depozitul Național al Deșeurilor Radioactive de joasă și medie activitate. Se dorește identificarea ariilor contaminate în zone potențial inundabile.

Prin sistemul de supraveghere a calității apelor de suprafață din bazin se urmărește calitatea apelor de suprafață prin monitorizarea parametrilor fizico-chimici, biologici ai apei din 28 secțiuni de control. Calitatea apelor din lacuri se va monitoriza în mod curent. Frecvența de monitorizare pentru râuri este lunară pentru parametrii fizico-chimici și trimestrială pentru indicatorii biologici. Actualul sistem național de monitoring este în proces de modernizare și dezvoltare în vederea adaptării acestuia la prevederile Directivelor Europene privind protecția calității apelor.

Lucrările de barare transversală a cursurilor de apă au numeroase efecte hidromorfologice ce se resimt atât la nivelul ecosistemelor acvatice nou create/lacuri de acumulare, cât și în aval de acestea, care se concretizează în următoarele:

- Transformarea sistemului de apă curgătoare într-un ecosistem de apă relativ stagnant ce poate favoriza stratificarea verticală cu consecințe biologice multiple;
- Reducerea pantei și scăderea vitezei apei reduc transportul de sedimente afectând habitatele pe cursurile de apă;
- Modificarea regimului hidrologic și a morfologiei albiei are implicații din punct de vedere ecologic - dispariția unor specii, schimbarea ritmului biologic al organismelor.

Undele pulsatorii spală și distrug fauna și flora, precum și vegetația tânără din lunca inundabilă. Barajele creează obstacole în calea migrării diferitelor organisme, îndeosebi a faunei piscicole.

Lucrările longitudinale pe cursurile de apă duc la separarea cursului principal de lunca inundabilă și de bratele adiacente ale râului. Dinamica habitatelor dependente inițial de conectivitatea laterală deschisă este modificată, impactul asupra florei și faunei fiind semnificativ, ducând la dispariția zonelor umede. Regularizarea cursurilor de apă reduce uneori lungimea lor, situație în care biota este afectată, pe anumite sectoare măbind panta și implicit viteza de scurgere. Acestea sunt cu atât mai accentuate cu cât cursul de apă este mai mic. Reducerea lungimii râului și realizarea indiguirilor accelerează propagarea scurgerii, contribuind la apariția în aval a unor viituri de intensitate sporită.

Pentru județul Bihor, starea chimică a apelor se încadrează în clasa de calitate **bună** (70%) și nu există ape din clasa de calitate nesatisfăcătoare.

Starea ecologică a apelor curgătoare din județul Bihor se încadrează din punct de vedere biologic în clasa de stare **foarte bună** (48 %), clasa de stare **bună** și **moderată** (52 %), neexistând ape care să se încadreze în clasa de stare **nesatisfăcătoare**.

Starea apelor subterane

Din analizele efectuate de laboratorul Direcției Apelor Crișuri Oradea se constată că la cele 66 foraje analizate semestrial: 60 % prezintă depășire la mai mulți indicatori (PO₄, Mn, CCOMn, NH₄, fenoli). Depășirea limitei admise la duritatea totală la aproape toate forajele se datorează modificării CMA de la 20 la 5 grd. G, conform Legii 458/2002. Astfel:

- Crișul Negru: 9 foraje. Indicatori depășiți: CCOMn 33,3 %, Mn 66 %, Fe 33,3 %, PO₄ 22,2 % și duritate 100% din foraje;
- Crișul Repede: 25 foraje. Indicatorii depășiți: NO₃ 36 %, Mn 56 %, PO₄ 16 %, duritate totală 92 %, fenoli 40 % din foraje;
- Barcău: 16 foraje. Indicatorii depășiți: NH₄ 31,25 %, Mn 81,25 %, CCOMn 12,5 % și fenoli 18,75 % din foraje ;
- Corhana: 4 foraje: CCOMn 50%, PO₄ 50 %, duritate 100 %;
- Culișer: 7 foraje: NH₄ 57 %, Mn 100 %, PO₄ 28,6 %, și duritate totală 100 %;
- Foraje de adâncime: 5 foraje. Indicatorii depășiți: PO₄ 80 % și duritate totală 40 %.

Situația apelor uzate

Surse majore și grad de poluare:

Prin Normativul NTPA 002/2002 sunt stabilite condițiile în care se acceptă evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților sau direct în stațiile de epurare astfel încât să se asigure protecția și funcționarea normală a receptorilor menționați mai sus și protejarea mediului de efectele adverse ale evacuărilor de ape uzate. NTPA-ul prevede principalii parametri/indicatori de calitate ce trebuie să caracterizeze apele uzate și limitele maxime admise ale acestora, în concentrații momentane măsurate în secțiunile de control.

Evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare sau în stația de epurare se face în condiții contractuale conform cărora utilizatorul are obligația de a respecta în punctul de descărcare condițiile de calitate și de a permite accesul imediat în secțiunea de control. Normele legislative în domeniu stabilesc principalii indicatori de calitate destinați monitorizării apelor uzate provenite de la diferite tipuri de folosințe. Pentru monitorizarea calității apelor uzate evacuate în sistemul public de canalizare a fost inițiat un Program de monitorizare care, în anul 2004, a cuprins un număr de 60 de agenți economici cu o gamă diversă de activitate, acoperind întregul spectru economic al municipiului Oradea: industria chimică, textilă, alimentară, prelucrarea lemnului, mase plastice,

tăbăcărie și prelucrarea blănurilor, galvanizări și acoperiri metalice, depozite de carburant, benzinării, construcții etc.

Situația rezultatelor monitorizării apelor uzate descărcate de către agenții economici la nivelul Municipiului Oradea în anul 2004 se prezintă astfel:

Tabel: VI.1.2.2.

Luna	Agenți economici monitorizați	Agenți economici cu depășire	Luna	Agenți economici monitorizați	Agenți economici cu depășire
Ianuarie	16	8	iulie	16	12
februarie	29	16	august	16	10
Martie	29	16	septembrie	20	14
Aprilie	24	16	octombrie	24	12
Mai	28	19	noiembrie	28	15
Iunie	27	15	decembrie	16	14

În funcție de profilul de activitate, de încărcarea apelor evacuate, de nocivitatea poluanților evacuați și influența acestora asupra fluxului tehnologic de epurare, agenții economici sunt monitorizați lunar, bilunar, trimestrial, iar agenții economici cu risc poluator major sunt monitorizați cu frecvență sporită, conform Programului de monitorizare.

Tabel: VI.1.2.3. Surse majore de poluare la nivelul județului Bihor

Activitatea în economie	Stații de epurare cu funcționare		Volum de apă epurat evacuat (mil. mc/an)			
	Coresp	Necoresp.	Nu necesită epurare	Neepurate	Suficient Epurate	Insuficient epurate
Ind. Extractivă	3	4	1,09	0,014	0,430	0,937
Industria alimentară	2	4	0,0	0,0	0,440	0,873
Prelucrări chimice	4	2	0,0	0,0	0,704	0,180
Prod.de mobilă , alte ind.	0	2	0,0	0,0	0,0	0,026
Energie electrică și termică	1	0	6,228	0,0	0,0	0,863
Captări apă alimentare	2	12	0,0	0,04	1,161	32,591
Construcții	1	0	0,0	0,0	0,0	1,037
Comerț și servicii	3	3	1,056	0,0	1,185	0,154
Transporturi	2	0	0,0	0,031	0,009	0,0
Administrație publică	0	2	0	0,0	0,0	0,126
TOTAL	18	29	8,374	0,09	4,966	35,750

Tabel VI.1.2.4. Încărcarea apelor uzate în funcție de activitatea economică

Activitatea economica	Încărcarea apelor uzate (to / an)										
	CBO5	CCO-Cr	MTS	Rez. fix	N tot	PP	Fe-noli	CN/ DAA	Extr	Ptot	Me-tale
Ind. extractivă	123,739	386,048	363,549	1508,725	1,687	2,1	1,362	0,005 / -	11,462	0,392	0,19
Ind. alim.	149,992	404,174	119,247	1227,570	29,038	-	-	- / 0,229	16,632	6,036	-
Prelucrări ch.	5,004	36,174	27,867	248,364	0,665	0,539	0,045	0,002/0,013	1,954	0,046	0,099
Prod.de mobilă	1,473	3,287	1,005	19,885	0,383	-	0,007	- / 0,001	0,245	0,016	-
Energie el + termică	-	34,441	92,175	2053,610	-	-	-	-	20,893	-	-
Captări apa alim	368,236	1259,056	1041,593	11886,125	481,294	2,397	0,439	0,119/5,670	292,008	88,659	7,648
Construcții	2,812	9,929	19,644	231,200	3,789	0,337	-	- / 0,101	4,464	0,097	-
Comerț și servicii	15,135	49,729	34,270	1023,620	5,493	0,002	-	- / 0,065	5,898	0,359	0,007
Transport	0,360	0,420	1,501	32,412	0,017	0,027	-	-	0,240	-	0,016
Administrație publică	2,712	9,643	8,231	-	0,691	0,028	-	- / 0,013	1,546	0,300	-
TOTAL	669,463	1709,085	1358,48	18231,511	523,057	5,43	1,853	0,123 / 6,092	355,342	95,905	7,96

Metale din care: Pb - 2,627 to/an, Zn – 2,567 to/an; Ni – 0,607 to/an; Cr tot – 0,249 to/an; Cu – 0,154 to/an; Cd – 0,03 to/an; Fe – 1,728 to/an.

VI.1.3. Calitatea solului

Principalele **resurse ale solului** se concretizează în terenurile arabile ce ocupă 40,1% din suprafața județului, pădurile – 25,9%, respectiv pășunile și fânețele – 24,0%.

Principalele categorii de soluri care au fost inventariate cu ocazia studiilor efectuate sunt:

Tabel VI.1.3.1.

Categorii de folosințe	ha
Arabil	303 098
Pășuni și fânețe	181 139
Vii	5 182
Livezi	10 033
Agricol	499 452
Neproductiv	10 128
TOTAL	509 580

Repartiția terenurilor pe clase de pretabilitate:

Tabel VI.1.3.2.

MOD DE FOLOSINȚĂ	CLASE DE PRETABILITATE									
	I		II		III		IV		V	
	ha	NB	ha	NB	ha	NB	ha	NB	ha	NB
Arabil	17842	86	85856	72	91660	53	81028	33	26712	16
Pășuni și fânețe	290	81	6988	63	57318	51	92218	33	24325	18
Vii	5	90	165	72	1656	52	2169	34	1187	15
Livezi	60	94	577	72	4610	51	3549	33	1237	16
Agricol	18197		93586		155244		178964		53461	

Principalele restricții ale calității solurilor

Din cercetările efectuate, cu ocazia studiilor întocmite pentru teritoriile administrative din județul Bihor, calitatea solurilor este afectată într-o măsură mai mică sau mai mare, de una sau mai multe restricții. Acestea sunt determinate fie de factori naturali (clima, forme de relief) fie de acțiuni antropice, agricole sau industriale și au ca efect scăderea calității solurilor.

Principalele restricții ale calității solurilor sunt prezentate în tabelul următor

Tabel VI.1.3.3.

Grupe de terenuri afectate de procese de degradare	Suprafata afectată(ha)
Terenuri cu eroziune de suprafață foarte puternică și excesivă	43043
Terenuri cu eroziune în adâncime (ogase, ravene, orești)	191
Terenuri afectate de alunecări active (prăbușiri, surpări)	942
Terenuri nisipoase expuse erodării de către apă și vânt.	6197
Terenuri cu aglomerări de pietre, bolovăniș, grohotiș, stâncării	8743
Terenuri cu exces permanent de umiditate și mlaștini	5677
Terenuri sărăturate și acide	143 351
Terenuri poluate cu subst. chimice petroliere sau noxe	105
Terenuri ocupate de halde miniere, deșeuri industriale și/sau menajere.	351
Terenuri neproductive	4204
Terenuri cu biocenoze afectate sau distruse	2500
TOTAL	215 304

Acțiuni întreprinse pentru reconstrucția ecologică a terenurilor degradate și pentru ameliorarea stării de calitate a solurilor

- Elaborarea de studii pentru redarea în circuitul agricol a unor terenuri degradate de activități miniere
- Elaborarea de studii pentru recultivarea diferitelor tipuri de halde

- Elaborarea de studii pentru refacerea ecologică a unor soluri afectate de poluarea cu petrol și apă sărată.
- Efectuarea de studii care să asigure o folosire rațională a îngrășămintelor chimice cu scopul îmbunătățirii calității solurilor și prevenirii poluării solului și apelor
- Elaboarea de studii pentru ameliorarea stării de reacție a solurilor și stabilirea necesarului de amenajamente.
- Efectuarea unor studii în vederea identificării factorilor limitativi și restrictivi ai producției agricole, delimitarea solurilor supuse degradării, a delimitării parametrilor de manifestare și a gradului de intensitate pentru a se putea interveni prin acțiuni de prevenire sau lucru de combatere și ameliorare.

Reducerea efectelor secetei și combaterea deșertificării

Din datele RNP – Direcția Silvică Oradea, toată zona de câmpie a județului Bihor constituie zona cu deficit de vegetație forestieră. Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale este preocupat de prevenirea și atenuarea efectelor secetei și combaterea fenomenelor de deșertificare prin crearea de plantații forestiere, în special în zona de câmpie. În acest scop a fost promovată Hotărârea Guvernului nr. 357/2002, prin care circa 7700 ha (la nivel național) de terenuri agricole degradate, inapte folosințelor agricole, au fost trecute din administrarea Agenției Domeniilor Statului, în administrarea Regiei Naționale a Pădurilor, în vederea împăduririi.

Structura fondului funciar

Fondul funciar al județului Bihor este de 509,580 mii ha teren.

Suprafața agricolă este de 499,6 mii ha din care:

- Arabil - 303,5
- Pășuni - 138,8
- Fânețe - 42,6
- Vii și pepiniere viticole - 5,5
- Livezi și pepiniere - 10,2
- Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră - 195,5

Fondul forestier

Suprafața fondului forestier administrat de unități silvice de stat sau private din județul Bihor, respectiv de persoane fizice este de **189,7 mii ha**. Cea mai mare parte a acestei suprafețe – 185,7 mii ha - este situată pe teritoriul administrativ al județului Bihor, diferența reprezentând-o suprafețe forestiere situate pe teritoriul administrativ al județelor limitrofe: Arad (0,3 mii ha), Cluj (2,9 mii ha), Satu Mare (0,7 mii ha), Sălaj (0,1miiha) Structura suprafeței fondului forestier în anul 2005, este următoarea:

Tab..... Structura fondului forestier din Județul Bihor, 2005

Nr crt	Specificații	Total	Păduri proprietate publică		Păduri proprietate privată	
			Păduri ale statului, Administrate de Regia Națională a Pădurilor	Păduri ale unităților Administrativ teritoriale	Persoane juridice	Persoane fizice
1	Fondul forestier total	189,7	97,3	61,5	15,7	15,2
2	Suprafața pădurilor -total (r.3+8)	186,3	94,7	60,9	15,6	15,1
3	Rasinoase total (r.4+5+6+7)	28,5	19,4	6,4	2	0,7
4	molid	19,7	13,8	4,1	1,5	0,3
5	brad	3,6	2,8	0,6	0,1	0,1
6	pin	3,8	1,9	1,4	0,3	0,2
7	alte rasinoase	1,4	0,9	0,3	0,1	0,1
8	Foioase - total (r.9+10+11+12)	157,8	75,3	54,5	13,6	14,4
9	fag	74,6	37,3	25,6	7	4,7
10	cvercinee	49,9	22,8	19	3,8	4,3
12	diverse specii tari	30,9	13,8	9,3	2,6	5,2
13	diverse specii moi	2,4	1,4	0,6	0,2	0,2

Sursa: Agenția Județeană de Protecție a Mediului Bihor

Aproape o jumătate din păduri (45%) sunt încadrate în grupa I funcțională – păduri cu rol de protecție deosebit, iar diferența – 55% sunt încadrate în grupa a II funcțională – păduri cu funcții de protecție și producție. Pădurile din grupa I funcțională au funcții prioritare de protecție a apelor (20% din suprafața totală a pădurilor), protecție a solului (10%), protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători (1%) sau sunt păduri de recreere (6%) sau de interes științific și de protecție a ecofondului forestier (8%). Bineînțeles, trebuie avut în vedere și rolul polifuncțional a terenurilor acoperite cu vegetație forestieră. Administrarea pădurilor se face de structuri silvice specializate, cu excepția pădurilor aparținând persoanelor fizice, păduri care pot fi administrate și direct de proprietari, cu respectarea regimului silvic.

Regia Națională a Pădurilor, prin Direcția Silvică Oradea administrează întreaga suprafață a pădurilor de stat și, prin contracte de administrare, o parte (aproximativ 30 mii ha) din pădurile particulare aparținând consiliilor locale sau persoanelor juridice. Pe teritoriul județului funcționează și ocoale silvice private (Pietroasa, Lunca, Cerbu, Bratca, Dobrești, Piatra Craiului) care administrează păduri ale consiliilor locale sau ale persoanelor juridice.

Drumuri forestiere

Rețeaua de drumuri forestiere din administrarea Direcției Silvice Oradea însumează 1058,9 km drumuri forestiere. Pentru perioada 2005-2014 sunt prevăzute lucrări de reabilitare pe o lungime de 142,8 km și se estimează că se vor construi încă 107 km drumuri noi. În afara scopului lor principal – accesibilizarea fondului forestier pentru o judicioasă gospodărire a acestuia, drumurile forestiere servesc și altor activități: turism, agricultură, exploatarea miniere (cariere, mine), fiind în numeroase cazuri singura modalitate de acces în anumite zone.

VI.1.4. Infrastructura de mediu

Situația rețelelor de distribuție a apei la nivelul jud. Bihor

Tabel: VI.1.4.1. evoluția rețelelor de distribuție a apei în județul Bihor

INDICATORI	UM	1950	1960	1970	1980	1990	1995	2000	2002
Localități cu rețea de distribuție a apei	nr.	1	4	19	43	92	118	143	159
din care MUNICIPII și orașe	nr.	1	3	7	8	9	9	9	9
Lundimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei	km	125,0	165,7	330,6	528,1	866,1	1.200,2	1.361,6	1.458,6
din care: MUNICIPII și orașe	km	125,0	164,7	287,5	367,5	504,0	711,5	729,1	747,8
Apă potabilă distribuită	Mii mc	3.483	7.988	20.211	40.894	55.440	46.758	38.189	28.410
din care pentru consum casnic:	Mii mc	1.203	2.430	5.614	18.314	32.128	33.785	29.005	17.844

Alimentarea cu apă – lungimea rețelei nou construită – km.

2003 - 60,46 km.

2004 – 68,81 km

Canalizare – lungimea rețelei nou construită – km-

2003 – 4.04 km

2004- 10,38 km

În municipiul **Oradea** pentru totalul de 378 km de străzi există 296 km rețele de canalizare, respectiv 79%. Pe restul de 82 km străzi urmează să se introducă rețele de canalizare menajeră sau pluvială, conform SPF Contract nr. 15.300/14.

Infrastructura sistemului de canalizare se prezintă după:

1. tipul sistemului (unitar sau separativ);
2. colectoare de canalizare;
3. racorduri:- număr / diametre:12.377 buc.

Tabel: VI.1.4.2.

Nr. racorduri	Diametre
8.657	200
600	160
550	150
1.250	110
1.320	100

4. Guri de scurgere – număr total: 9.970 buc.
5. Canale de serviciu - Lungimi, materiale și vârsta medie / diametre:

Tabel VI.1.4.3. Canal menajer:

Material	Diametru	Lungime	Vârsta
Tub beton	250 mm	20 km	30-40 ani
Tub beton	300 mm	16 km	35-40 ani
Tub beton	250 mm	21 km	40-50 ani
Tub beton	300 mm	11 km	35-40 ani

Stațiile de epurare orășenești și comunale

Stația de Epurare a municipiului Oradea este de tip mecano-biologic iar effluentul stației este deversat în râul Crișul Repede. Tehnologia de epurare este cea clasică, mecano- biologică cu nămol activ. Apele epurate sunt deversate în râul Crișul Repede, în amonte la cca. 10 km de punctul de trecere a frontierei cu Ungaria .

Apele uzate din zonele joase ale municipiului sunt canalizate în 6 stații de pompare, de unde sunt pompate în colectoare gravitaționale. Stația este racordată la cele două colectoare principale: ovoid 70/ 105 cm și clopot de 165/ 260 cm ce colectează apele uzate menajere și industriale din municipiului Oradea și comunele învecinate. Rolul stației este de a epura mecano-biologic apele uzate precum și stabilizarea nămolurilor rezultate în urma proceselor de epurare și cuprinde următoarele.

1. bazin compensare debite;
2. treapta mecanică;
3. treapta biologică;
4. iazuri biologice.

Odată cu creșterea numărului populației și a industrializării accentuate, capacitatea stației a crescut continuu. Stația a fost dotată însă cu echipamente de epurare procurate înainte de anul 1989, greu de exploatat și întreținut, cu randamente de epurare scăzute și costuri de exploatare foarte mari.

Pentru eliminarea acestor neajunsuri, s-au demarat o serie de programe finanțate din alocații de la bugetul de stat, local și surse proprii ale RA Apă-Canal, programe ce au atins valoarea de peste 9 milioane dolari SUA, precum și programe finanțate de organisme internaționale cum sunt:

- Agenția de Dezvoltare Internațională USAID – cu un program în valoare de peste 1,3 milioane dolari SUAș
- Comunitatea Europeană prin programul ISPA în valoare de cca. 21 milioane dolari SUA.

Aceste programe au ca obiectiv principal *reducerea poluării transfrontaliere în bazinele tributare Dunării. Acest lucru este foarte important nu numai pentru România, ci și pentru comunitatea internațională, avându-se în vedere impactul asupra mediului produs de activitatea noastră, având ca obiective specifice:*

- Îmbunătățirea infrastructurii de mediu în municipiul Oradea, în vederea încadrării în normele de mediu ale UE
- Reabilitarea, construirea și dezvoltarea infrastructurii legate de colectarea și tratarea apelor reziduale, în scopul eliminării poluării râului Crișul Repede, râu de frontieră

Programul a fost dezvoltat pe două componente:

- reabilitarea sistemului de canalizare a municipiului Oradea pe o lungime de peste 60 km

- reabilitarea Stației de epurare a municipiului Oradea, stație amplasată la 1,5 km aval de municipiu, pe malul drept al Crișului Repede.

Valoarea totală a Programului ISPA este de cca. 23,96 mil. Euro, 16 mil. reprezentând fonduri nerambursabile, 6 mil. credit acordat de BERD (practică curentă a UE de a cofinanța proiecte în colaborare cu bănci de investiții) și 1,8 mil. contribuția bugetului local.

Proiectul de reabilitare a sistemului de canalizare a debutat în luna Iulie 2004, în prezent fiind atacate lucrări pe primele 15 străzi cuprinse în acest proiect.

În ceea ce privește reabilitarea Stației de epurare, documentația a fost aprobată de Consiliul Local, în vederea contractării de către Regie a unui împrumut în valoare de 6 mil. Euro de la BERD, împrumut care va fi garantat de Consiliul Local. Semnarea Acordului de Împrumut cu BERD a avut loc în luna Martie 2004, data licitației fiind 14.10.2004.

Durata de execuție pentru ambele proiecte se va extinde până în 2007, municipalitatea solicitând tuturor operatorilor de servicii să-și efectueze propriile programe de investiții, pe cât posibil în această perioadă.

Din cele 14 Stații de epurare doar 2 Stații au avut o funcționare corespunzătoare în anul 2004: SC Solceta Ștei și Primăria Dobrești. Celelalte stații: CL Vașcău, CL Nucet, SC Edilul SA Beiuș, SC GCL Salonta, SC GCL Tinca, Primăria Bratca, CL Șuncuiș, SC Salubri SA Aleșd, SC Salubri SA – Pădurea Neagră, RAAC Oradea, SC Salubram SA Marghita, CL Popești prezintă depășiri la unul sau mai mulți indicatori.

Utilizarea durabilă a resurselor de apă

Promovarea unei astfel de măsuri este impusă de necesitatea protecției calitative și cantitative a resurselor de apă concomitent cu utilizarea lor durabilă. În acest sens trebuie avute în vedere acțiuni de prevenire a poluării apelor, de reconstrucție ecologică / renaturarea râurilor, în special prin asigurarea unor debite pe cursurile de apă care să permită dezvoltarea ecosistemelor acvatice, astfel încât să se asigure, până în anul 2015, atingerea stării bune a apelor de suprafață și subterane.

Principalele cerințe ale Planului de acțiune sunt

1. Identificarea apelor afectate de poluarea cu nitrați sau susceptibile de a fi expuse unei astfel de poluări și stabilirea unor programe corespunzătoare de monitorizare și control.
2. Intocmirea cadastrului acestor ape.
3. Desemnarea zonelor vulnerabile.
4. Elaborarea unui cod al bunelor practici agricole și a unor programe privind instruirea și informarea fermierilor în scopul promovării codului.
5. Elaborarea, implementarea și punerea în practică a programelor de acțiune.

JUDEȚUL BIHOR LISTA ZONELOR VULNERABILE PE JUDEȚ ȘI COD SIRSUP

SIRSUP	COMUNA	JUDEȚ	FORMA RELIEF	AGRICOL ha	ARABIL ha	Sursa NO ₃ la nivelul comunei	
						Surse actuale	Surse istorice
26564	ORADEA	BIHOR	cimpie	6707	4063	*	
30988	SALACEA	BIHOR	cimpie	5600	4208	*	
31422	SOIMI	BIHOR	cimpie	5118	2685	*	
31789	TINCA	BIHOR	cimpie	9669	7469		*

Fonduri necesare pentru implementarea Directivei 91/676/CEE

Fonduri necesare în județ pentru zone vulnerabile:

JUDETUL	Suprafața totală teren agricol Zone vulnerabile ha.	Ponderea din totalul suprafetei terenurilor agricole %	Fonduri necesare 2007-2010 Euro
BIHOR	27094	2,33	34 986 776

VI.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Legislație în domeniu armonizată cu legislația U.E • Existența depozitului ecologic zonal în Oradea • Existența unui plan județean de gestiune a deșeurilor • Agenți economici autorizați pentru colectarea și depozitarea deșeurilor • Agenți economici ce posedă tehnologii moderne pentru refolosire / distrugere deșeuri • Stație de epurare rețehnologizată și modernizată în Oradea • Rețea de aducțiune apă potabilă și rețea de canalizare modernizată în Oradea • Preocuparea Administrațiilor Publice Locale pentru atragerea de fonduri europene (PHARE, ISPA, SAPARD etc) pentru modernizarea infrastructurii de mediu • Existența agenților economici cu experiență în domeniul proiectării și realizării proiectelor referitoare la infrastructura de mediu • Existența surselor diversificate de alimentare cu apă potabilă • Ape potabile corespunzătoare din punct de vedere calitativ • Resurse bogate de ape termo-minerale • Rețea hidrografică bogată • Regim hidrologic echilibrat • Soluri de calitate (cca 50% arabil, 20% pășuni și fânețe, 26% păduri) • 25,9% din suprafața județului acoperită cu păduri • Diversitatea speciilor forestiere distribuite pe etaje de vegetație variate • Produse accesorii ale pădurii bine reprezentate (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci) • Structuri de administrare de stat și private constituite • Număr mare de arii protejate (din care 64 de importanță națională) • Parcul Natural Apuseni • Capital natural reprezentativ la nivel național: habitate, specii protejate de plante și animale • Delimitarea sit-urilor și întocmirea documentației pentru Programul „Natura 2000” • Inexistența agenților economici operatori de biotehnologii • Relații bune internaționale (tranfrontieră) în domeniul protecției naturii (proiecte) • Număr foarte mic de agenți economici mari poluatori fonici și ai aerului • Existența unui sistem-pilot de monitorizare a calității aerului (autolaborator A.P.M.) • Amplasarea platformelor industriale la periferia orașelor • Existența unui sistem funcțional de hidroameliorații și construcții hidrotehnice (diguri, canale, retenții permanente și temporare, lacuri de acumulare, baraje) • Situată județului într-o zonă de risc seismic redus • Existența unui Program G.I.S. la primăria Oradea • Lipsa agenților economici mari poluatori fonici 	<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența unui sistem integrat de management al deșeurilor, inclusiv periculoase • Insuficiența infrastructurii necesare: stații de transfer; operatori pentru procesele de colectare, reciclare, refolosire; bază materială • Educație deficitară a populației cu privire la sănătate și mediu. • Lipsa / neaplicarea unor regulamente de salubritate la nivel local • Insuficiența tehnologiei pentru reciclare, revalorificare, refolosire deșeuri. • Infrastructura de alimentare cu apă în mediul urban învechită • Sisteme deficitare/lipsa de alimentare cu apă în mediul rural • Rețele de canalizare și sisteme de epurare învechite / deficitare în mediul urban • Lipsa rețelilor de canalizare și sistemelor de epurare în mediul rural • Inexistența unui sistem integrat de monitorizare a calității apei potabile. • Existența unor surse neidentificate de poluare chimică • Utilizarea îngrășămintelor chimice și pesticidelor • Degradarea calității apelor datorită proceselor de eroziune a solului • Risc potențial de epidemii hidrice datorită stării necorespunzătoare a rețelilor de alimentare cu apă. • Schimbarea folosinței terenurilor agricole. • Existența depozitelor de pesticide, deșeuri periculoase neconforme. • Lipsa structurilor de administrare pentru toate ariile protejate din județ • Lipsa infrastructurii în ariile protejate • Creșterea presiunii antropice asupra ariilor protejate • Lipsa documentației complete privind ariile protejate (cartografierea acestora) • Existența activităților industriale ce folosesc solvenți organici cu conținut de compuși organici volatili (COV-uri) • Insuficiența spațiilor verzi și a perdelelor de protecție • Arderea necontrolată a deșeurilor vegetale și menajere • Infrastructură de transport necorespunzătoare • Lipsa centurilor de ocire a orașelor • Colmatarea unor canale colectoare/de legătură cu retenții permanente/temporare • Alunecări de teren în bazinul mijlociu al Barcăului, versantul drept al Crișului Repede • Traficul rutier intens în localități • Zgomotul produs de activități industriale în localități, zone de odihnă, recreere etc • Aeroportul internațional situat aproape de oraș

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui parteneriat public-privat în domeniul managementului deșeurilor; • Accesarea fondurilor U.E; • Potențial de dezvoltare a parteneriatelor în cadrul U.E; • Posibilitatea dezvoltării durabile prin întrebuințarea tehnologiilor și tehnicilor avansate și nepoluante; • Extinderea suprafeței ariilor naturale protejate; • Posibilitatea dezvoltării colaborării transfrontaliere în domeniul protecției mediului în cadrul euroregiunilor; • Existența surselor de energie alternativă nepoluantă; 	<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența incineratoarelor pentru cadavrele animale • Existența haldelor de steril neconforme (cenuși, zguri etc) • Existența depozitului național de deșeuri radioactive (Băița) • Existența haldelor de steril radioactiv neconforme (Băița Plai, Nucet, Fânațe) • Deversarea apelor uzate în apele de suprafață fără epurare prealabilă (locuințe, sate de vacanță, gospodării, agenți economic etc) • Existența unor puncte cu potențial de poluare accidentală. • Degradarea solurilor prin procese de suprafață: alunecări de teren; ravinări; toreni; spălarea areală de către precipitații • Apariția fenomenului de deșertificare în partea de vest a județului (Valea lui Mihai, Săcuieni, Salonta) • Impactul negativ al turismului sălbatic, necontrolat • Folosirea carburanților fosili • Creșterea numărului de mijloace de transport poluante • Pericol de inundații în bazinele hidrografice ale Crișului Negru, Barcăului, Crișului Repede

VI.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI PROTECȚIA MEDIULUI

Protejarea și îmbunătățirea calității mediului în județul Bihor

Obiectivul major în domeniul protecției mediului îl constituie ***îmbunătățirea calității vieții prin asigurarea unui mediu curat, care să contribuie la creșterea nivelului de viață al populației, la îmbunătățirea stării de sănătate a acesteia, la conservarea și ameliorarea stării patrimoniului natural unic de care județul Bihor beneficiază.***

Obiective strategice

- ***conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;***
- ***protecția sănătății umane;***
- ***utilizarea durabilă a resurselor naturale.***

În același timp, se are în vedere îndeplinirea angajamentelor asumate în procesul de negociere cu Uniunea Europeană a Capitolului de Mediu și a obiectivelor stabilite în „Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă – ORIZONT 2025”, astfel încât în perioada 2007-2013 protecția mediului să asigure dezvoltarea durabilă a societății românești, în conformitate cu Strategia Uniunii Europene și al 6-lea Plan–Cadru de Acțiune al Uniunii Europene.

Obiective specifice

1. Îmbunătățirea mediului ambiental prin asigurarea calității aerului la nivelul standardelor internaționale;

Pentru realizarea obiectivului în domeniul larg al protecției atmosferei, care să garanteze sănătatea oamenilor, este necesară realizarea următoarelor măsuri:

1.1. Asigurarea calității aerului conform standardelor în vigoare

Măsuri specifice

- proiectarea rețelei locale pentru monitorizarea calității aerului ;
- achiziționarea echipamentelor de monitorizare a calității aerului și a echipamentelor de laborator;
- întocmirea listelor cu arealurile unde concentrațiile pentru unul sau mai mulți poluanți depășesc valoarea limită și/sau marja de toleranță;
- implementarea acțiunilor specifice de reducere a emisiilor în aer, până la plafoanele stabilite pentru anul 2013, la următorii poluanți: dioxid de sulf, oxizi de azot, pulberi în suspensie;
- reducerea nivelului de compuși organici volatili (COV) prin implementarea prevederilor legislative din domeniu;
- implementarea unui sistem de automonitorizare a emisiilor de poluanți în atmosferă de către agenții economici, raportarea lor către autoritatea locală de protecție a mediului și diseminarea informațiilor privind mediul către public;
- instalarea panourilor exterioare pentru informarea publicului cu privire la calitatea aerului.

1.2. Controlul poluării industriale și managementul riscului

Limitarea emisiilor anumitor poluanți (dioxizi de sulf, oxizi de azot și pulberi) în aer, proveniți din instalații mari de ardere (puterea termică nominală este egală cu, sau mai mare decât 50 MWt, indiferent de tipul de combustibil folosit) prin:

- Realizarea măsurilor de re tehnologizare conform cerințelor domeniului controlului poluării industriale, respectiv aplicând recomandările ghidurilor de referință privind “cele mai bune tehnici disponibile” (BREF) în vederea atingerii valorilor limită de emisie prevăzute de Directiva Consiliului nr. 2001/80/CE privind limitarea emisiilor anumitor poluanți în aer proveniți din instalații mari de ardere.

1.3. Minimizarea și, în final, eliminarea impactului negativ al poluării asupra mediului și / sau a impactului transfrontier

În acest sens trebuie avute în vedere activitățile în care sunt prezente substanțe periculoase (toxice, foarte toxice, oxidante, explozive, inflamabile, foarte inflamabile, extrem de inflamabile, periculoase pentru mediu), în cantități egale sau mai mari decât cele prevăzute în Anexa.2, din HG 95/2003.

În județul Bihor sunt 17 agenți economici care se află sub incidența Directivei SEVESO II, transpusă prin HG nr. 95 din 23 ianuarie 2003 privind controlul activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase, cărora le revine obligația să ia măsuri preventive pe baza unor proceduri privind planificarea, inspecția, raportarea și accesul publicului la informații.

BIHOR		
1	S.C. CEMTRADE S.A. Oradea	Risc minor
2	S.C. CHIMPROD S.A. Oradea	Risc major
3	S.C. ECOKAPA S.A. Oradea - Punct de lucru Rosiori	Risc minor
4	S.C. ELECTROCENTRALE ORADEA S.A.	Risc major
5	S.C. HELIOS S.A. Astileu	Risc major
6	S.C. HOLCIM S.A. Alesd	Risc major
7	S.C. IMPREGNAT TRAVERSE DIN LEMN S.A. SUCEAVA - Sectia Tileagd	Risc minor
8	S.C. INTEROIL S.A. Oradea	Risc major
9	S.C. PETROLSUB S.A. Balc	Risc major
10	S.C. PROTPLANT S.A. Oradea	Risc major
11	S.C. SCANDIC DISTILLERIES S.A. Draganesti	Risc major
12	S.C. SINTEZA S.A. Oradea	Risc major
13	S.C. TERMoeLECTRICA S.A. - Sucursala de Valorificare și Servicii Bucuresti – Punct de lucru Oradea	Risc major
14	S.C. ZAHARUL ORADEA S.A.	Risc minor
15	S.N.P. PETROM S.A. Bucuresti - Sucursala PECO Bihor - Sectia Comerciala Oradea	Risc major
16	S.N.P. PETROM S.A. Bucuresti - Sucursala PETROM Suplacu de Barcau - Schela Suplac	Risc major
17	S.N.P. PETROM S.A. Bucuresti - Sucursala PETROM Suplacul de Barcau – Schela Marghita	Risc major

Risc minor: cantități mai mari decât cele din col.2 și mai mici decât cele din col.3 - tabelele nr.1 și 3 din HG 95, Anexa nr. 2

Risc major: cantități mai mari decât cele din col.3 - tabelele nr.1 și 3 din (HG 95, Anexa nr. 2)

Măsuri ce se impun:

- Autoritatea publică locală responsabilă cu amenajarea teritoriului trebuie să ia în considerare, în cazul politicilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului, obiectivele de prevenire a accidentelor majore și de limitare a consecințelor acestora. Se va ține cont, pe de o parte, de necesitatea menținerii unor distanțe adecvate între obiectivele cărora le sunt aplicabile prevederile HG 95/2003 și zonele rezidențiale, zonele de utilitate publică, zonele sensibile sau zonele protejate de interes natural deosebit și pe de altă parte, în cazul unor obiective existente, de necesitatea unor măsuri tehnice suplimentare încât riscurile pentru sănătatea populației să nu crească;
- Vor fi promovate proiecte pentru prevenirea accidentelor majore și limitarea impactului produs de astfel de accidente asupra sănătății populației și a mediului înconjurător;
- Vor fi promovate proiecte specifice pentru implementarea programului de reducere progresivă a emisiilor de poluanți organici persistenți (POP) și pentru reducerea emisiilor de metale grele, conform cerințelor Protocolului privind Metalele Grele.

1.4. Realizarea obiectivelor privind schimbările climatice

La Kyoto, în Japonia, 1-11 decembrie 1997, 161 de țări au finalizat un acord, denumit Protocolul de la Kyoto, care stabilește termenii și regulile de punere sub control a gazelor ce determină efectul de seră al Terrei. Protocolul de la Kyoto, exprimă dorința ca până în anul 2012, cantitatea medie de gaze cu efect de seră (principalele șase gaze) să fie redusă cu 5,2% sub nivelul înregistrat în anul 1990. România a fost a 60-a țară care a semnat Protocolul de la Kyoto, în anul 1999 fiind demarată procedura de ratificare a acestuia. În această Convenție, țara noastră este înscrisă în Anexa I alături de alte țări cu economie în tranziție și țări dezvoltate. Aceste două instrumente juridice internaționale permit Părților cuprinse în Anexa I a Convenției să aplice în comun prevederile referitoare la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în interesul ambelor părți.

În baza Protocolului de la Kyoto, România urmează să reducă emisiile de dioxid de carbon echivalent cu 8%, în prima perioadă de angajament 2008 – 2012, față de anul de bază 1989. Potențialul de reducere a țării noastre este mai mare, ceea ce permite transferul unor unități de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, prin proiecte comune cu alte țări, care au nevoie să achiziționeze asemenea unități de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Aceste proiecte pot viza implementarea unor măsuri de eficiență energetică și utilizarea resurselor regenerabile de energie, cum ar fi utilizarea apei geotermale, etc.

1.5 Prevenirea și reducerea efectelor dăunătoare și a disconfortului provocate de zgomotul ambiental.

Acest obiectiv poate fi realizat prin crearea unei rețele naționale de monitorizare a zgomotului ambiental și punerea în aplicare a Planului național de acțiune pentru reducerea zgomotului ambiental și prin acțiuni la nivel local:

- crearea sau reabilitarea liniilor de centură;
- refacerea infrastructurii rutiere;
- înnoirea parcului auto;
- extinderea autostrăzilor;
- crearea de perdele de protecție, inclusiv spații verzi pentru zonele locuite.

1.6. Promovarea introducerii etichetei ecologice

Măsuri ce trebuie întreprinse:

- dotarea cu aparatură specifică a institutelor ce efectuează teste și verificări pentru diferite grupe de produse în vederea acordării etichetei ecologice;
- încurajarea producătorilor și importatorilor pentru aplicarea etichetei ecologice;
- campanii de promovare, mediatizare a etichetei ecologice pentru diverse grupe de produse.

1.7 Implementarea sistemului de management de mediu și audit (EMAS)

Deoarece acest sistem presupune participarea voluntară a organizațiilor trebuie avute în vedere acțiuni de informare a organizațiilor cu impact semnificativ asupra mediului asupra obiectivelor și componentelor principale ale sistemului de management de mediu și audit și a beneficiilor obținute, cum ar fi:

- îmbunătățirea în mod continuu a performanțelor de mediu;
- îmbunătățirea performanțelor economice.

2. Îmbunătățirea gradului de reutilizare a resurselor naturale prin dezvoltarea sistemelor de management al deșeurilor și gestiunea substanțelor chimice periculoase.

2.1. Dezvoltarea unui sistem de management integrat al deșeurilor municipale

Măsuri ce trebuie întreprinse:

- Închiderea depozitelor urbane de deșuri menajere existente, neconforme, astfel:

An de închidere	Depozite municipale	
	Existente	Autorități responsabile
2008	Oradea	Autoritățile publice locale
2009	Beiuș	
2009	Aleșd	
2010	Săcueni	
2010	Ștei	
2010	Marghita	
2017	Valea lui Mihai	
2017	Salonta	

- Realizarea stațiilor de transfer;
- Extinderea zonelor deservite de serviciile de salubritate (extinderea colectării deșeurilor municipale);
- Extinderea colectării selective;
- Închiderea și ecologizarea spațiilor de depozitare din zonele rurale până la 16.07.2009 și realizarea punctelor de colectare pentru aceste zone, prin racordarea la stațiile de transfer;

- Până la 16.07.2010 cantitatea de deșeu biodegradabil depozitat trebuie redusă la 75% din cantitatea depozitată în 1995 (an de referință);
- Atingerea, în anul 2013, a unei rate de reciclare a deșeurilor de ambalaje de 55,1 % și a unei rate de valorificare a deșeurilor de ambalaje de 62 %;
- Campanii de informare și conștientizare/ educare a populației.

2.2. Promovarea sistemelor de management integrat al deșeurilor industriale:

Măsuri ce urmează a fi întreprinse:

- Închiderea depozitelor industriale neconforme după calendarul stabilit;
- Găsirea unei alternative viabile pentru închiderea crematoriilor: sterilizare termică, incineratoarele existente autorizate și incinerarea deșeurilor medicale împreună cu deșeurile periculoase industriale în capacități noi care trebuie să se realizeze până la 31.12.2008;
- Utilizarea în agricultură a nămolurilor de la stațiile de epurare;
- Colectarea, reutilizarea, reciclarea și valorificarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice – obiective:
 - colectarea a 4 Kg deșeu /locuitor/an până la 31.12.2008;
 - reutilizarea / reciclarea și valorificarea totală până 31.12.2008.
- Promovarea de soluții de reciclare pentru plastic, sticlă, fluide cu excepția uleiului uzat, provenit de la vehiculele scoase din uz.

2.3. Regimul substanțelor chimice periculoase:

Efectele negative ale substanțelor chimice periculoase asupra sănătății umane și asupra mediului impun necesitatea asigurării unui regim special al acestor tipuri de substanțe pentru a preveni daunele severe pe care le pot produce asupra sănătății populației și mediului.

Măsuri ce se impun:

- aplicarea procedurii de notificare pentru introducerea pe piață a substanțelor chimice noi;
- îmbunătățirea cadrului instituțional pentru evaluarea riscului reprezentat de substanțele chimice existente;
- actualizarea bazei de date și stabilirea listelor la nivel național cu substanțe chimice al căror risc față de sănătății populației și mediu trebuie evaluat cu prioritate;
- dotarea cu echipamente pentru determinarea în mediu (apa, aer, sol, biota) a substanțelor care prezintă risc pentru sănătății și mediu;
- campanii de informare / conștientizare a publicului și a sectoarelor industriale privind ODS-urile (substanțe care depreciază stratul de ozon);
- introducerea restricțiilor specifice privind fabricarea și comercializarea de sisteme industriale de refrigerare ce utilizează HCFC-uri (Hidro-cloro-fluoro-carburi);
- îmbunătățirea cunoașterii standardelor de securitate și a implicațiilor utilizării de echipamente second hand;
- încurajarea implicării ONG-urilor la toate nivelurile și în toate acțiunile legate de eliminarea ODS-urilor;
- dezvoltarea și perfecționarea unor sisteme informaționale în vederea derulării procedurilor de control la birourile vamale de frontieră a transporturilor de substanțe chimice interzise sau restricționate conform legii.

3. Dezvoltarea infrastructurii edilitare și managementul durabil al resurselor de apă.

3.1. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii sistemelor centralizate de alimentare cu apă în mediul urban și rural

În prezent, în România, doar 52 % din populație beneficiază de serviciile edilitare de alimentare cu apă și canalizare. Creșterea gradului de acces al populației la serviciile publice de alimentare cu apă și asigurarea condițiilor de calitate standard pentru apa potabilă (conform Directivei privind calitatea apei destinată consumului uman, transpusă prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare), reprezintă un obiectiv strategic.

România nu se poate conforma prevederilor Directivei referitoare la *apa curată și sanogenă*, din cauza schemelor de tratare aplicate (care în majoritatea localităților urbane și/sau

rurale nu sunt corespunzătoare calității sursei de alimentare cu apă), din cauza întreruperilor frecvente în furnizarea apei potabile, din cauza vechimii rețelelor de distribuție, care nu permit *apa sigură* la consumator, 24 ore din 24. În conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale coordonează elaborarea planurilor de conformare, incluzând calendarul și costul măsurilor necesare pentru asigurarea conformării producătorilor și distribuitorilor de apă potabilă la cerințele prevederilor legale.

Domeniile și costurile necesare implementării Directivei vor viza:

1. Monitorizarea calității apei potabile în întreaga țară de către Ministerul Sănătății și producătorii și distribuitorii de apă potabilă; În prezent, evaluarea capacității de auto-monitorizarea a calității apei produse este redusă, fiind limitată la aproximativ 45% din totalul producătorilor;
2. Reabilitarea tehnologiilor de tratare;
3. Reabilitarea rețelelor de apă existente;
4. Schimbarea instalațiilor interioare.

Perioadele de tranziție obținute pentru implementarea acestor măsuri sunt:

- până la 31 decembrie 2010:
 - pentru oxidabilitate, amoniu, aluminiu, fier, pesticide, mangan pentru localitățile cu populație peste 100.000 locuitori;
 - pentru oxidabilitate și turbiditate pentru localitățile cu populație cuprinsă între 10.000 și 100.000 locuitori;
 - pentru oxidabilitate pentru localitățile sub 10.000 locuitori;
- până la 31 decembrie 2015:
 - pentru amoniu, nitrați, aluminiu, fier, plumb, cadmiu, pesticide și mangan pentru localitățile cu populație cuprinsă între 10.000 și 100.000 locuitori;
 - pentru amoniu, nitrați, turbiditate, aluminiu, fier, plumb, cadmiu și pesticide pentru localitățile sub 10.000 locuitori.

3.2. Îmbunătățirea calității resurselor de apă prin dezvoltarea infrastructurii de canalizare, reabilitarea, dezvoltarea și modernizarea stațiilor de epurarea apelor uzate.

Directiva Consiliului 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane a fost transpusă în legislația românească prin *HG 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate (MO 187/20.03.20002)*. Aceasta va fi modificată și completată, prin includerea prevederilor referitoare la decizia de declarare a întregului teritoriu al României drept zonă sensibilă și a termenelor de conformare rezultate din negocieri.

Cerințe ale directivei:

- **colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate** din aglomerări umane precum și a celor biodegradabile provenite de la anumite sectoare industriale (industria agroalimentară);
- **termenele limită pentru implementarea Directivei în funcție de mărimea aglomerărilor umane și de caracteristicile receptorilor naturali**; termenele limită pentru implementarea Directivei variază în funcție de mărimea aglomerărilor umane și de caracteristicile receptorilor naturali.
- asigurarea cu sisteme de colectare a apelor uzate orășenești pentru toate aglomerările cu peste 2000 locuitori echivalenți (l.e.);
- asigurarea ca pentru toate aglomerările urbane cu peste 2000 locuitori echivalenți (l.e.) să fie echipate cu stații de epurare, la un nivel de epurare specific:
 - tratare secundară pentru aglomerări mai mici de 10.000 l.e.
 - tratare terțiară pentru aglomerări cu peste 10.000 l.e.

Perioadele de tranziție obținute:

A. Pentru colectarea apelor uzate:

- Până la 31 decembrie 2015, pentru 263 de aglomerări cu mai mult de 10000 l.e. (locuitori echivalenți), reprezentând 61,9% din încărcarea biodegradabilă totală;
- Până la **31 decembrie 2018**, pentru **2346** de aglomerări **cu mai puțin de 10000 l.e.** (locuitori echivalenți), reprezentând 38,1 % din încărcarea biodegradabilă totală.

Sistemele de colectare necesare vor fi asigurate eşalonat, astfel:

- Pentru **60,8%** din totalul populației echivalente de 26 767 398 I.e., până la sfârșitul anului **2010**;
- Pentru **69,1%** până la sfârșitul anului **2013**;
- Pentru **80,2%** până la sfârșitul anului **2015**;
- Pentru **100%** până la sfârșitul anului **2018**.

B. Pentru epurarea apelor uzate:

- Până la **31 decembrie 2015**, pentru **263** de aglomerări **cu mai mult de 10000 I.e.** (locuitori echivalenți), reprezentând 61,9% din încărcarea biodegradabilă totală;
- Până la **31 decembrie 2018**, pentru **2346** de aglomerări **cu mai puțin de 10000 I.e.** (locuitori echivalenți), reprezentând 38,1 % din încărcarea biodegradabilă totală.

Stațiile de epurare a apelor uzate urbane necesare vor fi realizate eşalonat, astfel ca să asigure:

- epurare pentru **50,5%** totalul populației echivalente până la sfârșitul anului **2010**;
- epurare pentru **60,6%** până la sfârșitul anului **2013**;
- epurare pentru **76,7%** până la sfârșitul anului **2015**;
- epurare pentru **100%** până la sfârșitul anului **2018**.

4. Conservarea biodiversității și protecția naturii

Obiectivele privind biodiversitatea și protecția naturii vizează conservarea diversității biologice, asigurarea utilizării durabile a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună și reconstrucția ecologică a sistemelor deteriorate.

Acțiuni:

- dezvoltarea rețelei de arii protejate; până la 1 ianuarie 2007, România trebuie să își dubleze suprafața ariilor naturale protejate.
- creșterea numărului de arii naturale incluse în rețeaua Natura 2000;
- realizarea structurilor de administrare, respectiv de custodie, conform legislației în vigoare, pentru toate ariile naturale protejate;
- elaborarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate, inclusiv cele care vor fi incluse în viitor în rețeaua Natura 2000;
- realizarea unui sistem operațional de evaluare a stării resurselor biologice de floră și faună protejate și/ sau valorificate economic;
- acțiuni pentru conservarea speciilor protejate;
- acțiuni de reconstrucție ecologică a habitatelor deteriorate;
- refacerea unor populații viabile de specii amenințate cu dispariția;
- acțiuni de informare și educare a populației.

5. Dezvoltarea fondului forestier

Măsurile ce se impun:

- adaptarea structurilor administrației silvice la condițiile diversificării formelor de proprietate asupra terenurilor forestiere;
- instituționalizarea conceptului de gestionare durabilă a pădurilor și asigurarea prin amenajament a cadrului necesar acestuia;
- asigurarea integrității și dezvoltarea fondului forestier, extinderea suprafeței fondului forestier;
- asigurarea stabilității și creșterea capacității funcționale a ecosistemelor forestiere;
- îmbunătățirea accesibilității fondului forestier;
- reconstrucția ecologică a pădurilor destructurate și amenajarea bazinelor hidrografice torențiale;
- retrocedarea terenurilor forestiere conform legislației în vigoare și sprijinirea deținătorilor de terenuri forestiere private în vederea gestionării durabile a acestora;
- gestionarea durabilă a resurselor cinegetice și salmonicole;
- dezvoltarea ofertei de servicii specifice și de produse ale pădurii, altele decât lemnul, în vederea creșterii producției silvice .

- creșterea suprafețelor ocupate cu păduri prin:
 - împădurirea de terenuri degradate, inapte pentru agricultură sau terenuri unde producția agricolă este nerentabilă;
 - înființarea de perdele forestiere de protecție a câmpurilor, căilor de comunicație și așezărilor umane;
 - încurajarea schimbării categoriei de folosință a pășunilor împădurite, prin includerea lor în fondul forestier național și, în consecință, gospodărirea lor durabilă, ca păduri;
- scutirea de taxe pentru schimburile de terenuri forestiere, în scopul regularizării amplasamentelor și comasării proprietăților;

6. Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate

Conform evidențelor actuale (date furnizate de Instituția Prefectului județului Bihor) în județul Bihor există 20.650 ha terenuri neproductive și slab degradate. Din acestea 5.258 ha sunt terenuri neagricole iar 15.392 ha sunt terenuri agricole. În privința proprietății, 1737 ha aparțin statului, 7860 ha aparțin autorităților publice iar 11.053 ha sunt proprietăți particulare.

Se impune ca, cea mai mare parte a acestor terenuri să fie ameliorate prin lucrări de împăduriri, prin următoarele măsuri:

- Identificarea tuturor administratorilor de terenuri degradate care aparțin statului român (1.737,24 ha) și analiza utilizării acestor terenuri;
- Întocmirea unei situații nominale a terenurilor care pot fi trecute în administrarea RNP și împădurite (suprafață, amplasament, administrator actual);
- Analiza, de către consiliile locale, a amplasamentului și suprafeței pentru toate terenurile degradate ce aparțin consiliilor locale și alocarea unor fonduri din bugetele locale pentru împădurirea lor sau cedarea (vânzarea lor) către stat, care, prin RNP dispune de fondurile necesare împăduririi;
- Sprijinirea proprietarilor particulari de terenuri degradate în acțiunile de ameliorare a acestor terenuri prin împădurire sau stimularea vânzării către stat a acestor terenuri.

Priorități de mediu în județul Bihor

1. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii sistemelor centralizate de alimentare cu apă în mediul urban și rural:

- Reabilitarea rețelelor de alimentare apă potabilă existente;
- Extinderea rețelelor de alimentare cu apă în mediul urban și rural;
- Reabilitarea tehnologiilor de tratare;
- Monitorizarea calității apei potabile pe tot teritoriul județului.

2. Îmbunătățirea calității resurselor de apă prin dezvoltarea infrastructurii de canalizare, reabilitarea, dezvoltarea și modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate;

- Reabilitarea rețelelor de canalizare existente;
- Extinderea rețelelor de canalizare în toate aglomerările cu peste 2000 locuitori echivalenți (l.e.);
- Modernizarea, retehnologizarea stațiilor de epurare ape uzate existente conform cerințelor normelor europene în domeniu;
- Echiparea cu stații de epurare a apelor uzate, la un nivel de epurare specific, a tuturor aglomerărilor cu peste 2000 l.e.

3. Îmbunătățirea gradului de reutilizare a resurselor naturale prin dezvoltarea sistemelor de management al deșeurilor și gestiunea substanțelor chimice periculoase:

- Dezvoltarea unui sistem de management integrat al deșeurilor municipale, la nivel județean;
- Promovarea sistemelor de management integrat al deșeurilor industriale;
- Dotarea instituțiilor abilitate cu echipamente pentru determinarea în mediu (apă, aer, sol, biotă) a substanțelor care prezintă risc pentru sănătatea populației și mediu;
- Campanii de informare / conștientizare a publicului și a sectoarelor industriale privind gestiunea deșeurilor (colectare selectivă; reciclare, re folosire, eliminare, depozitare);
- Campanii de informare / conștientizare a publicului și a sectoarelor industriale privind O.D.S-uri (substanțe care depreciază stratul de ozon);

- Încurajarea implicării O.N.G-urilor la toate nivelele și în toate acțiunile legate de eliminarea O.D.S.-urilor;
- Dezvoltarea sistemului informațional în vederea derulării procedurilor de control în punctele vamale de frontieră pentru transportul de substanțe chimice interzise sau restricționate.

4. Îmbunătățirea mediului ambiental prin asigurarea calității aerului la nivelul standardelor internaționale:

- Crearea sistemului județean de monitorizare a calității aerului și informarea publicului cu privire la depășirea pragurilor de alertă;
- Realizarea măsurilor de re tehnologizare prin introducerea „celor mai bune tehnici disponibile” a activităților cu impact semnificativ asupra mediului;
- Implementarea sistemului de management de mediu și audit (EMAS) în cadrul activităților cu impact asupra mediului;
- Promovarea proiectelor pentru prevenirea accidentelor majore și limitarea impactului produs de astfel de accidente asupra sănătății populației și a mediului înconjurător;
- Includerea obiectivelor de prevenire a accidentelor majore și de limitare a consecințelor acestora în cadrul politicilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului;
- Promovarea proiectelor pentru implementarea unor măsuri de eficiență energetică și utilizarea resurselor alternative de energie (apa geotermală, gazul metan, etc.);
- Creerea și reabilitarea șoselelor de centură;
- Refacerea infrastructurii rutiere;
- Înoirea parcului auto;
- Creerea de perdele de protecție, inclusiv spații verzi pentru zonele locuite;
- Dezvoltarea colaborării în cadrul Euroregiunilor pentru reducerea poluării mediului cu impact transfrontieră.

5. Utilizarea durabilă a resurselor de apă

- Implementarea unor programe de monitorizare și control al apelor afectate de poluarea cu nitrați și susceptibile de a fi expuse la astfel de poluări;
- Întocmirea cadastrului acestor ape și desemnarea zonelor vulnerabile;
- Implementarea unui cod al bunelor practici agricole; informarea și instruirea fermierilor în acest sens;
- Modernizarea și dezvoltarea sistemului de monitorizare a calității apelor, în conformitate cu Directivele U.E. privind protecția calității apelor.
- Realizarea lucrărilor de amenajare, regularizare a râurilor, acumulări nepermanente, pentru eliminarea pericolului de inundații, reducând la minim efectul negativ asupra biotei.

6. Dezvoltarea fondului forestier

- Instituționalizarea conceptului de gestionare durabilă a pădurilor și asigurarea prin amenajament a cadrului necesar acesteia;
- Asigurarea integrității și dezvoltarea fondului forestier, extinderea suprafeței fondului forestier;
- Asigurarea integrității și dezvoltarea fondului forestier, extinderea suprafeței fondului forestier; îmbunătățirea accesibilității;
- Reconstrucția ecologică a pădurilor destrucurate și amenajarea bazinelor hidrografice torențiale;
- Gestionarea durabilă a resurselor cinegetice și salmonicole;
- Dezvoltarea ofertei de servicii specifice și de produse ale pădurii, altele decât lemnul, în vederea creșterii producției silvice ;

7. Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate

- Identificarea suprafeței, amplasamentului și proprietarilor pentru toate terenurile degradate, la nivelul fiecărei unități administrativ- teritoriale;
- Împădurirea terenurilor degradate, inapte pentru agricultură sau terenuri unde producția agricolă este nerentabilă;
- Sprijinirea proprietarilor particulari de terenuri degradate în acțiunile de ameliorare a acestor terenuri prin împădurire sau stimularea vânzării către stat a acestor terenuri.

8. Conservarea biodiversității și protecția naturii

- Dezvoltarea rețelei de arii protejate și a infrastructurii ;
- Creșterea numărului de arii naturale incluse în rețeaua Natura 2000;

- Acțiuni de reconstrucție ecologică a habitatelor deteriorate;
- Acțiuni de conservare a speciilor protejate;
- Refacerea unor populații viabile pentru speciile de plante și animale amenințate cu dispariția;
- Dezvoltarea cooperării internaționale în vederea protejării biodiversității;
- Acțiuni de informare și educare a populației.
- Program de urmărire GIS la nivel județean.

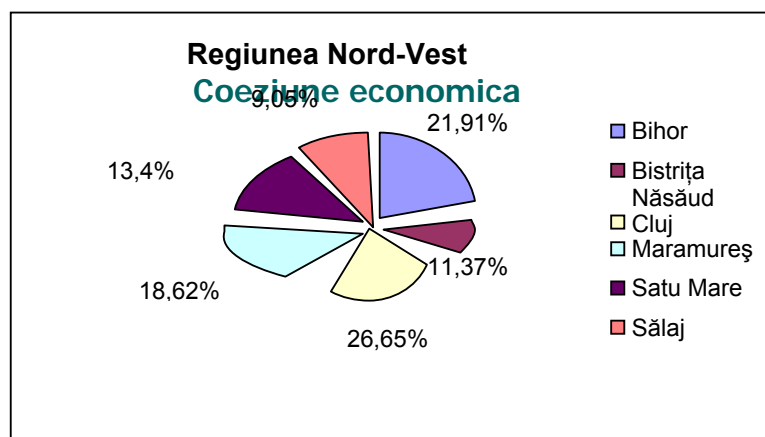
CAPITOLUL VII. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI RESURSE UMANE

VII.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI RESURSE UMANE

VII.1.a. Demografie

Conform Recensământului Populației din anul 2002, din populația totală a Regiunii Nord-Vest de 2.740.064 de locuitori, un procent de 25,65% trăiește în județul Cluj (702.755 de locuitori), urmat de județul Bihor, cu o populație totală de 600.234 locuitori (21,91% din populația totală a regiunii), de județul Maramureș cu un total de 510.110 de locuitori (18,62% din total), județul Satu Mare cu 367.281 locuitori (13,40%), județul Bistrița Năsăud cu 311 657 locuitori (11,37% din populația totală a regiunii) și județul Sălaj cu 248.015 locuitori (9,05% din populația totală a regiunii).

Figura VII. 1. Distribuția procentuală a populației din județele regiunii de Nord Vest.

Sursa: Planul de Dezvoltare a Regiunii Nord Vest

Numărul locuitorilor județului Bihor la data de 1 iulie 2005 a fost de 595.685, fiind astfel al 11-lea județ din țară în afara Bucureștiului. Comparând cu anul 1930, creșterea numărului populației în Bihor a fost numai de 113,8%, pe când în România a fost de 151,6 %. În Bihor, punctul maxim a fost atins cu un an mai târziu decât la nivelul întregii țări, unde din anul 1990 a început o scădere semnificativă a numărului populației.

Regiunea Transilvaniei de Nord prezintă o distribuție demografică echilibrată între mediul rural și cel urban, distribuția înregistrată în județul Bihor respectând acest echilibru: 49,5% din populație trăind în mediul urban. Costurile forței de muncă sunt relativ reduse, iar persoanele ocupate au un nivel de calificare diferențiat și diversificat.

Cu toate acestea, din perspectiva evoluției indicatorilor umani, pe parcursul ultimilor 15 ani, regiunea a cunoscut o serie de procese negative, între care cele mai însemnate sunt declinul demografic datorat sporului natural negativ și emigrarea accentuată a populației, în special a celei active. În județul Bihor populația totală a scăzut în 2004 la 597.000 de locuitori iar sporul natural a înregistrat, de asemenea, valori negative: -3,4 la 1000 de locuitori în 2004 (*Anuarul Statistic Bihor*).

În ceea ce privește migrația, cu toate că fluxurile migratorii sunt dificil de cuantificat, este cert faptul că județul Bihor, ca și toată regiunea Nord-Vest, se confruntă cu un fenomen al „exodului de materie cenușie” – numeroși absolvenți, tineri specialiști și personal înalt calificat pleacă spre a se stabili în străinătate în căutarea unor slujbe mai bine plătite și cu perspective mai mari. Cu toate acestea în ultima decadă ca rezultat al unor politici mai restrictive aplicate de statele de destinație se estimează o scădere a ratei negative a migrației la nivel național. Migrația internă este însă redusă.

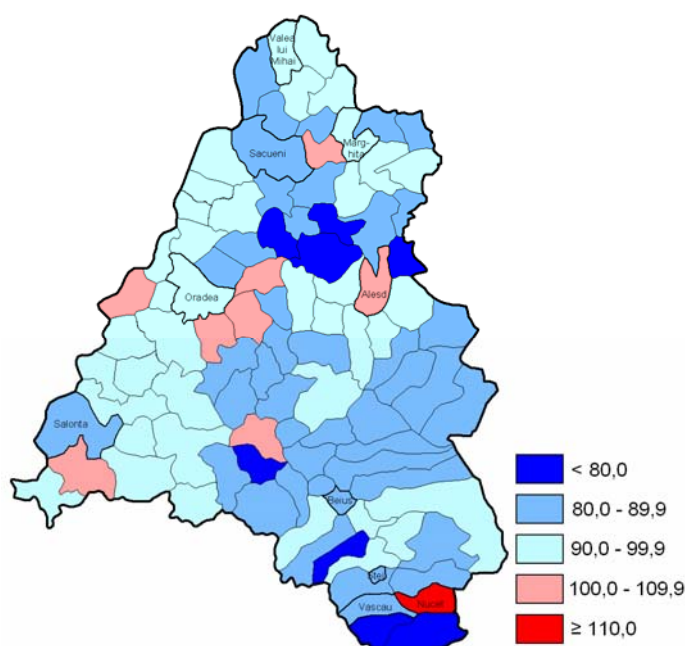
La nivelul anului 2004, se înregistrează un sold al schimbărilor de domiciliu negativ (-1021) în municipii și orașe, și pozitiv (1362) în comune, ceea ce demonstrează o anumită orientare a interesului populației spre stabilirea în mediul rural.

În ceea ce privește mișcarea migratorie externă, la nivelul județului Bihor, soldul mișcării externe înregistrat în anul 2004 este, de asemenea, negativ, numărul de emigrări (521) depășind cu mult numărul imigrărilor (65) la nivelul acestui an. De altfel, începând cu anul 1999, se înregistrează o creștere constantă a acestui sold, numărul persoanelor care au plecat în străinătate ajungând în anul 2004 să fie aproximativ dublu față de anul 1999.

Fenomenul de îmbătrânire demografică a afectat și județul Bihor, ca de altfel întreaga regiune, țară și întreaga Europă. Experții sunt neliniștiți de rapiditatea cu care îmbătrânește populația în țările aflate în curs de dezvoltare. "În timp ce națiunile industrializate au devenit mai întâi bogate și abia pe urmă au îmbătrânit, țările în curs de dezvoltare îmbătrânesc înainte de a ajunge la îmbogățire", afirmă Gro Harlem Brundtland, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății (în *Îmbătrânirea populației României în perioada 1992-2004*, INS, 2005). Generat în special de scăderea nivelului fertilității (în aproape toate țările membre) și de creșterea rapidă a speranței de viață (mai ales în EU-15), ca urmare a îmbunătățirii calității și stilului de viață și progresului medical (concretizat în scăderea ratelor de mortalitate), procesul de îmbătrânire se va accentua. Potențialul de îmbunătățire a creșterii economice și sociale va continua astfel să fie afectat de îngustarea segmentului populației în vârstă de muncă și lărgirea continuă a populației vârstnice.

Figura nr. 2 ilustrează diferențele de schimbare ale numărului populației în cadrul județului. Majoritatea orașelor au pierdut din numărul populației - înafară de Nucet și Aleșd, care au contabilizat cea mai mare creștere - la fel și o mare parte din comune. În opt comune scăderea locuitorilor a depășit 20%. În împrejurimile orașelor mai mari - în primul rând Oradea - sursa creșterii numărului populației este populația care se mută de la oraș în localitățile învecinate (suburbane).

Figura nr.VII. 2.: Schimbarea numărului locuitorilor în localitățile județului Bihor între 1990 și 2004*

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

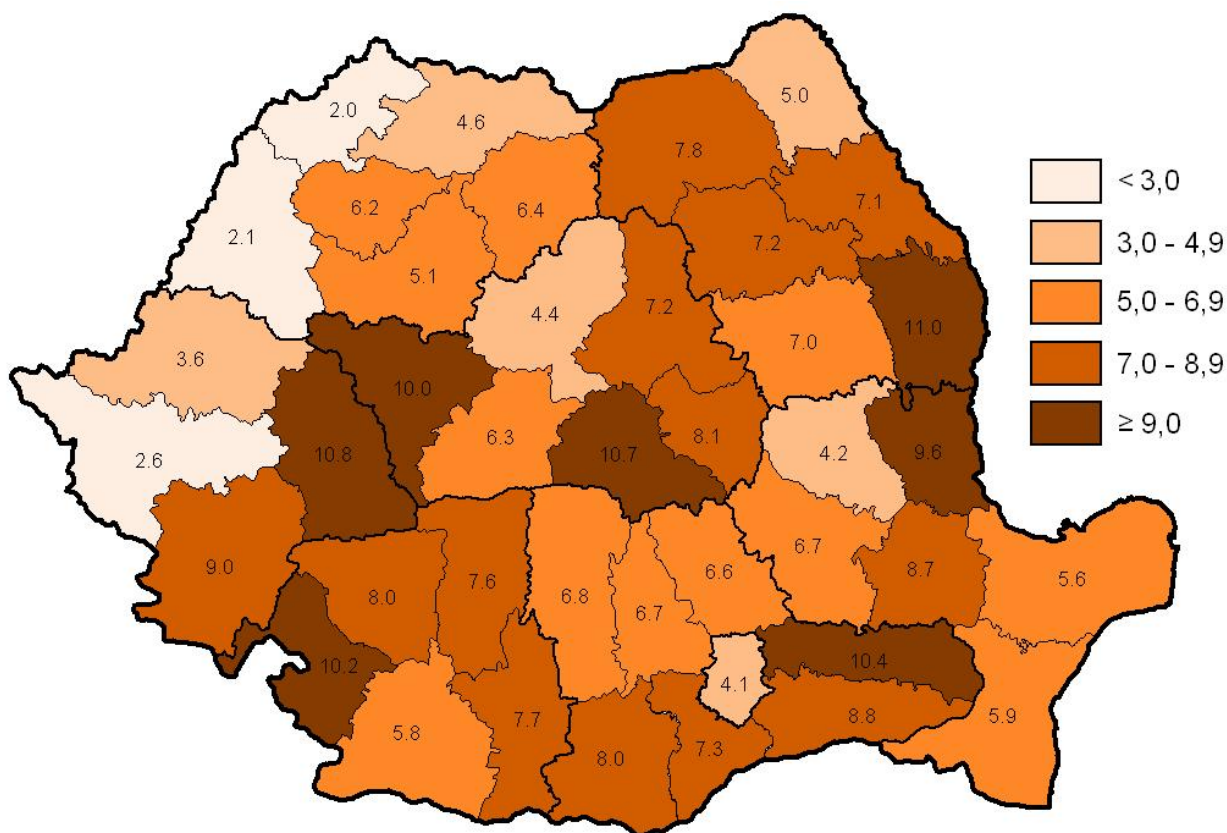
Cele mai serioase probleme demografice se ivesc în acele localități unde se observă deodată o scădere naturală puternică și o migrație a locuitorilor. Cel mai mobil este contingentul tânăr, calificat, apt de muncă, astfel migrația lor influențând negativ potențialul economic al zonei. Degradarea potențialului de resurse umane se poate corela cu cealaltă problemă demografică a zonei - schimbarea etnică (mai exact cu supraponderea locuitorilor rromi). Astfel este important să se pună un mare accent pe integrarea socio-economică a populației rromi.

VII.1.b. Piața muncii

Analiza pieței muncii la nivelul României, evidențiază faptul că partea vestică a țării, de lângă graniță, este într-o situație mai bună decât restul țării. Motivul este capitalul activ străin, întreprinderile mixte s-au așezat în aceste județe ca un cap de pod. Rata șomajului în județul Bihor (2,1%) este exact o treime din valoarea pe țară (6,3%). Împărțirea șomerilor după pregătirea școlară nu arată o deosebire mare față de cea pe plan național, cu observația că în județul Bihor cei cu pregătire inferioară sunt ușor suprareprezențați.

Situația economică relativ favorabilă a județului (reprezentată în Figura nr. 3) este demonstrată prin faptul că între 1998 și 2004 a crescut numărul persoanelor ocupate. Numărul celor angajați în 2004 pe țară reprezintă numai 83,2% din valoarea anului 1998, deci s-a înregistrat un regres de 16,8%. Numai în două județe se poate observa creșterea numărului celor angajați între 1998 și 2004 – în județul Ilfov cu 19,2 % și în județul Bihor creșterea a fost de 102,7% (trebuie însă să menționăm că în 2004, față de 2003 a scăzut numărul celor angajați cu 3000).

Figura VII. 3. Rrata șomajului în județele României, 2004, %

Sursa: Anuarul statistic al României 2005

În județul Bihor, creșterea economică semnificativă a ultimului deceniu a fost însoțită de o scădere lină a ocupării forței de muncă, în condițiile creșterii productivității muncii. Numărul locurilor de muncă ocupate a scăzut constant din 1992. Acest fapt a dus la scăderea ponderii relative a populației active față de populația totală și, în special, a numărului absolut a persoanelor ocupate.

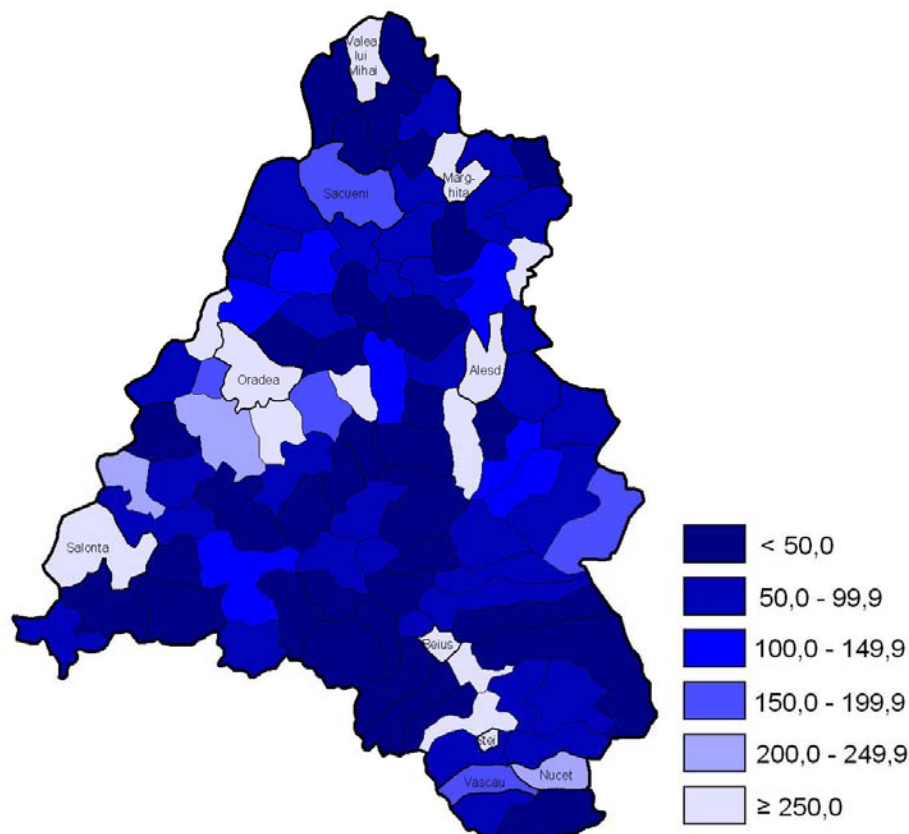
Rata de ocupare a populației active din județul Bihor este în descreștere lină față de anul 2000, an în care s-a înregistrat cea mai mare valoare a acestei rate (80,0 %), în anul 2004 înregistrându-se o valoare de 76,5 % . În parte, scăderea ratei de ocupare a populației active se datorează schimbărilor generate de restructurările economice, care au făcut ca unele specializări profesionale să devină inutile, pe când altele să fie în mare căutare.

Se remarcă o rată de ocupare a femeilor (76,8 % în 2004) cu puțin mai mare decât a bărbaților (76,3%), fapt care subliniază necesitatea luării în considerare a acestui aspect, în cadrul strategiilor elaborate de către organizații, instituții în domeniul resurselor umane. Rata ridicată de ocupare a femeilor demonstrează de asemenea, asigurarea de oportunități egale la angajare, fiind

necesară eliminarea discriminărilor și în celelalte activități specifice managementului resurselor umane.

Din aceste analiza situației pieței muncii a județului Bihor comparativ cu datele pe România, se poate presupune o situație favorabilă, însă datele localităților județului arată o imagine mai sumbră. Problema provine din faptul că 86% din localitățile Bihorului figurează cu o valoare sub media pe județ. Media favorabilă pe județ se datorează valorii ridicate a unor localități – în primul rând municipiilor și orașelor. În Figura 4 de mai jos am reprezentat ratele de angajare pe diferite zone ale județului Bihor.

Figura VII. 4.: Numărul angajaților în localitățile județului Bihor în 2004, la 1000 locuitori

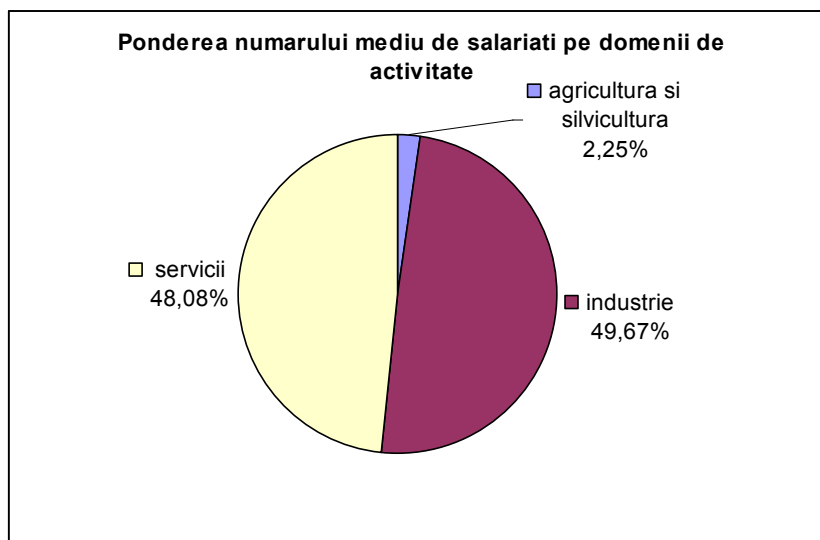

Sursă: Anuarul statistic al județului Bihor, 2005

Media pe municipii este de 417,3 angajați la 1000 de locuitori, la orașe este de 348,2 în timp ce la comune abia depășește 100 (101,0 angajați la 1000 de locuitori). Un factor care amplifică acest raport este dat de faptul că în jurul orașelor mai mari navetiștii reprezintă un număr important, fenomen care nu se produce în zonele mai depărtate de municipii. Rolul funcțiilor centrale de creare a locurilor de muncă (în primul rând în sectorul servicii), are o mare importanță în formarea diferențelor în județ. Pe lângă aceasta se poate observa că în orașe se poate găsi forța de muncă specifică, cantitativ și calitativ corespunzătoare, aspect relevant în atragerea investitorilor străini. În așezările aflate în situație defavorabilă în privința angajărilor, este foarte importantă calificarea forței de muncă, recalificarea ei și crearea locurilor de muncă.

Tendențele recente arată o scădere a numărului mediu al salariaților în agricultură și silvicultură cu 27% (în anul 2004 față de anul 2000) și o creștere a numărului mediu al salariaților în servicii cu 3,1% în anul 2004 față de anul 2000. Din punct de vedere al ponderii numărului mediu de salariați ocupați pe domenii în total număr mediu salariați, în anul 2004, situația în județul Bihor după cum este prezentată în Figura nr. 5, se prezintă astfel: 2,25% în agricultură și silvicultură, 49,67% în industrie și 48,08% în servicii. Numărul mic de angajați în sectorul agricol reflectă problemele acestui domeniu în economia județului, una din probleme fiind calificarea forței de muncă în acest domeniu, ceea ce ar putea duce la creșterea ratelor de angajare mai ales în zonele mai depărtate de orașe, în care după cum am arătat mai sus ratele de angajare sunt scăzute, zonele fiind mai slab dezvoltate economic.

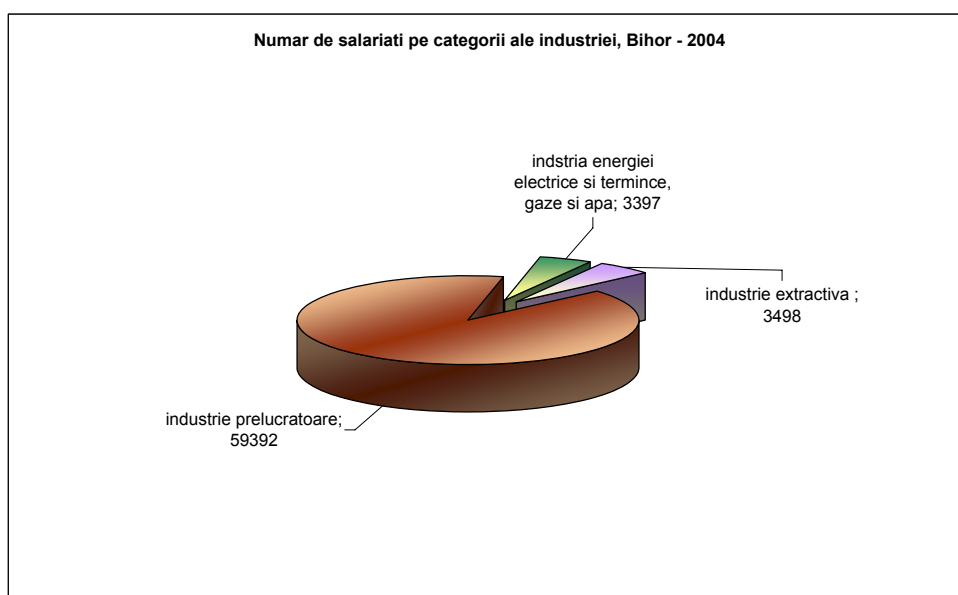
Figura VII. 5. Ponderea numărului mediu de salariați pe domenii de activitate în județul Bihor

Sursa: Anuarul statistic al județului Bihor 2005.

După cum se observă din Figura 5, industria prezintă cea mai mare rată de cuprindere a salariaților. În Figura 6 este prezentată distribuția acestora pe ramuri ale industriei, remarcându-se rata mare de angajare în: pielărie și încălțăminte (pe primul loc cu 19,710 angajați), confecții din textile, pielărie și blănuri (cu 11.159 de salariați) urmate de alimentară și băuturi (cu doar 7.105 angajați).

Figura VII. 6. Număr de salariați pe domenii de activitate

Sursa: Anuarul statistic al județului Bihor 2005,

În context european, Regiunea Nord-Vest se situează în topul celor mai bine plasate 8 regiuni din statele candidate atât în ceea ce privește rata șomajului în rândul femeilor, cât și rata șomajului în rândul populației tinere. Populația șomeră din Nord-Vest, reprezintă 10,7% din populația șomeră a României. Rata șomajului din Regiunea Nord-Vest este sub media națională și în scădere, de la 8,6% în 1995 la 6% în 2003.

În județul Bihor, rata șomajului se încadrează în direcțiile regionale, fiind în scădere: 4,6% în 2000, 3,2% în 2002 și 2,1% în 2004. Repartizarea pe categorii de vârstă și sexe, respectiv pe nivel de pregătire se poate indica, așa cum se poate observa din Tabelul nr. 1 și Tabelul nr. 2, faptul că în categoria mai afectată de șomaj sunt cei cu vârsta cuprinsă între 30 și 39 de ani și pe general, și în ceea ce privește populația feminină, iar pe nivele de pregătire muncitorii.

În Tabelul 1, se poate urmări distribuția șomerilor pe ramuri de vârstă, unde putem observa numărul ridicat al șomerilor cu vârste între 30 - 39 de ani, dar și între 40 și 49 de ani. Numărul mare al șomerilor în cadrul acestor categorii implică eforturi de recalificare și inserție pe piața muncii, mai ales având în vedere gradul ceva mai scăzut de mobilitate. Numărul relativ mare al șomerilor în rândul tinerilor cu vârste până la 25 de ani indică pe de altă parte necesitate îmbunătățirii programelor de orientare și consiliere privind cariera.

Tabelul VII. 1. Repartizarea șomerilor indemnizați pe categorii de vârstă și sexe

Categorii de vârstă	2004	
	Total	Din care femei
Sub 25 de ani	404	215
25-29	239	104
30-39	768	334
40-49	655	277
50-55	202	72
Peste 55	48	14
Total	2.316	1016

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de muncă – Bihor

Cel mai mare număr al șomerilor, semnificativ față de alte categorii, se regăsește în rândul celor cu pregătire scăzută: muncitorii (calificați respectiv necalificați), după cum se poate observa din Tabelul 2. Acest aspect este interesant având în vedere flexibilitatea mai mare pe care aceștia o au față de activitățile în care pot fi integrați, explicată fiind de ponderea mai mare pe care cei cu pregătire mai mică o au în totalul populației active. Această distribuție sugerează atât necesitatea studiilor, creșterea importanței educației pe tot parcursul vieții, cât și o mai bună corelare a sistemului de învățământ cu cererile pe piața muncii, mai ales în ceea ce privește educația gimnazială și ofertele școlilor de artă și meserii.

Tabelul VII. 1. Repartizarea șomerilor indemnizați pe nivel de pregătire și sexe

Categorie	2004	
	Total	Din care femei
Muncitori	1.496	538
Studii medii	606	359
Studii superioare	214	119
Total	2.316	1.016

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de muncă – Bihor

Cu toate că județul Bihor nu are prezintă probleme deosebite din punctul de vedere al angajării și șomajului, nu trebuie neglijate dificultățile întâmpinate. Putem menționa trei factori importanți de risc:

- ratele mici de angajare în unele zone din Județ, zone slab dezvoltate unde sunt necesare investiții,
- ratele mari ale șomajului în rândul populației cu vârstă între 30 și 49 de ani (și de asemenea ridică în rândul tinerilor) din rândul muncitorilor, problemă care necesită atenție sistemului de învățământ, educația pe tot parcursul vieții și în ultimul rând orientării vocaționale.
- Numărul mare de investitori străini care după intrarea României în Uniunea Europeană se orientează spre alte zone care oferă forță de muncă ieftină și un sistem de taxe mai permisiv.

VII.1.c. Educație

Problemele care caracterizează sistemul de învățământ românesc se regăsesc și la nivel județean: rigiditatea acestuia, lipsa unei continuități între formarea inițială și cea continuă; preponderent teoretică, utilizarea metodelor de predare tradiționale. Îmbunătățirea calității învățământului, modernizarea acestuia, face obiectul a mai multe programe și politici europene pe care România le adoptă. Cea mai importantă consecință a scăderii calității în învățământ la toate nivelele educaționale și în toate formele (formala, non-formală și informală) este adaptarea redusă a "ofertei" sau a produselor educaționale la cerințele pieței muncii a județului Bihor. Decalajul dintre

aceste două sectoare are efect direct asupra pregătirii resurselor umane în vederea unei inserții optime pe piața muncii, și secundar asupra creșterii și dezvoltării economice a județului.

Ponderea populației școlare în populația totală este în creștere constantă, atingând 22,0% în 2004. Atât la nivel național, regional, cât și județean, rata de cuprindere în învățământ este în scădere constantă de la o treaptă la alta și există sub acest aspect diferențe importante de acces între mediul rural și urban. Situația este agravată de tendințele crescătoare de părăsire timpurie a școlii și nivelul foarte scăzut de învățare pe parcursul întregii vieți (1,6% din populație în 2004, la nivel național). Rata de abandon școlar este ridicată mai ales în zonele rurale și în rândul populației rromie.

Cu toate că se încadrează în aceste direcții generale, județul Bihor înregistrează valori generale mai ridicate față de media națională pentru ratele de cuprindere în învățământ – la toate nivelurile, primar, gimnazial și liceal. Ratele de cuprindere în învățământ pentru nivelul primar și gimnazial înregistrate în județul Bihor, pe sexe și medii de rezidență sunt prezentate în Tabelul 3. Se remarcă rata ridicată de cuprindere în învățământul gimnazial atât pentru persoanele de sex feminin cât și masculin, acesta fiind mai scăzut totuși în mediul rural. Rata de cuprindere în învățământ este cea mai scăzută în mediul rural la nivel liceal, accesul acestora fiind limitat de accesibilitatea redusă la licee în mediul rural, sau de distribuția teritorială necorespunzătoare a acestora. Acest aspect ar putea fi diminuat prin creșterea numărului de licee în zonele în care acestea lipsesc, îmbunătățirea rețele de transport față de zonele mai depărtate de orașe, și totodată de creșterea serviciilor de orientare școlară și profesională în mediul rural.

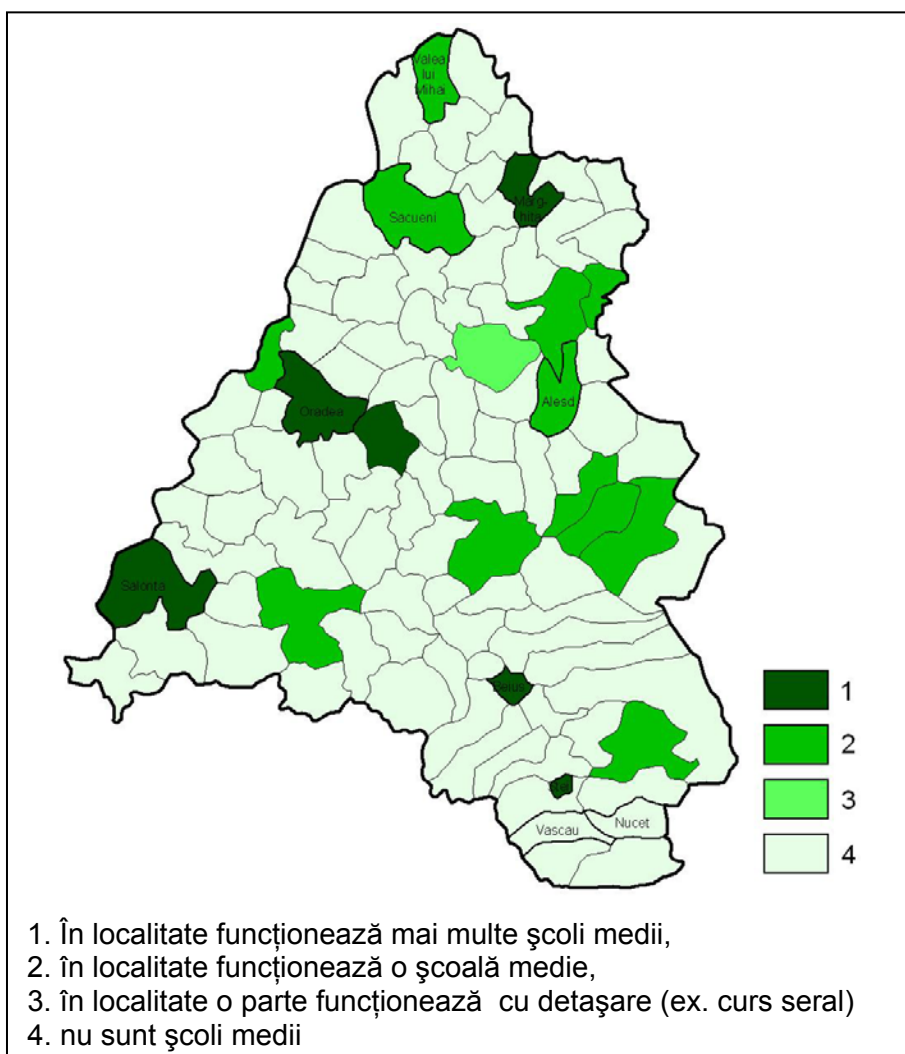
Tabelul VII. 3. Rata netă de cuprindere în învățământ pe categorii și niveluri de instrucție

	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural
România – elevi 3-23 de ani	64.4	66.2	62.6	79.7	47.1
Bihor – elevi 3-23 de ani	66.6	67.9	65.5	88.3	46.2
Bihor elevi 3-6 ani	72.7	73.0	72.5	77.5	69.5
Bihor – elevi de școala primară	94.0	104.4	86.0	97.5	91.4
Bihor – elevi de gimnaziu	86.1	86.4	85.9	95.7	77.2
Bihor – elevi de liceu	67.5	68.7	66.3	126.4	11.0

Sursa: Inspectoratul școlar Bihor

În privința **numărului de școli în mediul rural**, situația în județul Bihor este: 73,1 % dintre școli situate în zone rurale, mai mică decât situația din regiunea de Nord Vest. În Figura nr. 7 se poate observa distribuția școlilor pe diferite niveluri în județul Bihor, remarcându-se faptul ca sunt numeroase zone care nu beneficiază de școală medie, elevii din aceste zone fiind nevoiți să se deplaseze. În cel puțin 19 localități din județ funcționează cel puțin o școală medie, respectiv o secție serală detașată. Unele orașe au mai multe școli medii, dintre acestea evidențiindu-se: Oradea, Beiuș, Marghita, Salonta, Ștei. Dintre localitățile care nu au rang de oraș, Oșorhei are mai multe instituții de învățământ de grad mediu. Infrastructura de învățământ a orașelor Nucet și Vașcău este deficitară din acest punct de vedere. În mai multe localități există instituții de învățământ superior – în Beiuș și Oșorhei funcționează instituții detașate ale Universității din Oradea, în Marghita a celei din Arad, în Ștei a Universității din Timișoara. Pe lângă acestea în Salonta și Oradea există mai multe instituții de învățământ superior.

Figura nr.VII. 7: Școli medii în localitățile județului Bihor

Sursă: Baza de date S.C. Raptor S.R.L.

Ponderea copiilor care nu sunt cuprinși în sistemul de învățământ până la nivel gimnazial inclusiv, este mult mai scăzută în județul Bihor față de mediile pe România, rata acestora fiind însă în creștere, după cum se poate observa din tabelul 4. Creerea unor sisteme de protecție și control social sunt necesare pentru diminuarea acestui fenomen care este unul dintre cele mai importante în creșterea riscului de marginalizare socială, direct legat și de creșterea ratelor de șomaj.

Tabel VII. 4. Ponderea copiilor de 7-14 ani necuprinși în sistemul de învățământ

	2003/2004	2004/2005
Total țară	4,1	4,4
Bihor	2.9	3.2

Sursa Inspectoratul Școlar Bihor

Rata abandonului școlar este de asemenea mai mică față de media pe țară, fiind slab mai accentuată la nivel primar. După cum se prezintă în tabelul 5, în timp ce media pe țară crește odată cu nivelul de instruire, în Bihor rata abandonului este aproape la fel.

Tabelul VII. 5. Rata abandonului la sfârșitul anului școlar 2003/2004

	Primar	Gimnazial
Total țară	1,2	1,7
Bihor	0.7	0.6

Sursa Inspectoratul Școlar Bihor

După cum rezultă și din Tabelul nr. 6, în **cazul formelor de învățământ formal și obligatoriu observăm rate de cuprindere** similare între județele regiunii Nord Vest, județul Bihor înregistrând rate puțin mai ridicate decât în regiunea de Nord - Vest. Diferențele între sexe sunt scăzute, însă observăm diferențe semnificative în funcție de mediile rezidențiale.

Tabelul VII. 6. Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu în anul școlar 2003-2004

	Total elevi 7-16 ani	Feminin elevi 7-16 ani	Masculin elevi 7-16 ani	Urban elevi 7-16 ani	Rural elevi 7-16 ani
România	83.4	83.9	83.0	96.3	70.0
Regiunea N-V	83.2	83.5	82.8	98.3	67.9
Județul Bihor	83.9	84.1	83.8	102.0	67.9

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj – date preluate din Planul Regional de Dezvoltare – Regiunea Nord Vest.

Infrastructura de educație, aflată în proprietatea autorităților locale la toate nivelele în afara de universitar și preșcolar, cu toate eforturile făcute până în prezent este deteriorată și slab dezvoltată. Dotările cu echipamente și materiale didactice, mai ales cu calculatoare și echipamente IT&C sunt mult sub necesitățile reale, mai ales în mediul rural.

Învățământul privat cunoaște o dezvoltare semnificativă la nivelul învățământului preșcolar, a celui post liceal și a învățământului superior. Învățământul post-liceal privat oferă adesea calificări similare celor din **TVET**, fără ca între cele două să existe o coordonare eficientă. În plus, implicarea sa, ca și partener în stabilirea politicilor de educație este insuficientă, fiind necesare acțiuni de apropiere din partea ambelor părți.

Minoritățile naționale au acces la învățământ în limba maternă (cu excepția etniei rromilor), infrastructura școlară cuprinzând, la nivel regional, școli maghiare, germane, slovace, precum și școli cu clase maghiare, germane, slovace, ucrainene, la toate nivelurile de învățământ. Unitățile de învățământ TVET au în structura lor clase în limbile minorităților naționale. În general, repartitia învățământului în limba maternă reflectă compoziția etnică a județului Bihor. Astfel un număr de 14516 de elevi studiază în limba maghiară (din care 11.644 în școli primare sau gimnaziale și 2872 fac studiile liceale în limba maternă) și 264 de elevi studiază în limba maghiară. Nu există centralizare cu privire la numărul elevilor din clase sau școli cu predare în romani. Chiar dacă s-au implementat o serie de programe de incluziune pentru sprijin educațional și integrare în comunitățile de rromi, cu scopul de a-i atrage pe copii rromi să urmeze o formă de învățământ, rata de cuprindere este încă foarte redusă. În prezent nu există o centralizare a datelor cu privire la ratele de cuprindere a acestora în instituții de învățământ specifice, în școli sau clase cu predare în limba rromanesh.

În ceea ce privește **educația adulților**, respectiv educația pe tot parcursul vieții, acestea sunt în curs de dezvoltare în județul Bihor, care se încadrează din acest punct de vedere în direcțiile de dezvoltare naționale. Momentan nu există date centralizate privind ratele de cuprindere a adulților în sistemele de învățământ formale sau non-formale. Oferta de programe de formare existente în județul Bihor acoperă a paletă largă: de la programe de masterat oferite de majoritatea Facultăților Universității din Oradea, și Universitatea Agora din Oradea, programe de formare de scurtă durată pentru niveluri diferite de calificare, cursuri de calificare și recalificare, respectiv numeroase training-uri oferite de organizații non - guvernamentale din județ. Pe lângă aceste cursuri se dezvoltă diferite structuri de consiliere vocațională și / sau orientare profesională în cadrul a diferite organisme (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de muncă, Universitatea din Oradea, ONG-uri) respectiv se inițiază studii de evaluare specifice pe problematica educației adulților (atât de diferite agenții cât și de Universitatea din Oradea prin Centrul de Cercetare pentru Educația Adulților). Dezvoltarea acestei dimensiuni a învățământului poate contribui la scăderea ratei șomajului mai ales având în vedere grupele de vârstă cele afectate de acest fenomen.

VII.1.d. Asistență socială și medicală

Incluziune socială

Promovarea incluziunii sociale este o importantă prioritate regională, întrucât în toate județele se manifesta diferențe importante de acces (la servicii medicale și sociale, la educație, pe piața muncii) între bărbați și femei, pentru mediul rural, față de urban, pentru populația rromă, pentru persoanele cu dizabilități, pentru alte grupuri dezavantajate. Aceste grupuri sunt încă

supuse riscului de marginalizare socială, determinat în primul rând de discriminare în privința accesului. Categoriile cele mai afectate sunt copii aflați în sistemul de protecție de stat și cei care părăsesc acest sistem, populația rromă, persoanele cu dizabilități, șomerii și pensionarii. Segmentul de populație de etnie rroma se confrunta cu o gamă variată de probleme, cum ar fi: educație scăzută, lipsa de calificare, o istorie de neparticipare la economia formală, număr mare de copii, lipsa locuințelor și condiții precare de locuit, lipsa actelor de identitate, stare de sănătate inferioară restului populației. Integrarea socială a rromilor este, conform recomandărilor Comisiei Europene, o prioritate națională. În prezent nu există o centralizare a problemelor și grupurilor marginalizate sau risc major de marginalizare socială. Este important însă să menționăm că județul Bihor este unul din puținele județe din România în care funcționează Administrația Social Comunitară, care gestionează aceste probleme într-un mod coerent.

Numărul copiilor instituționalizați la nivelul județului se află cu puțin peste media națională, așa cum se poate observa din Tabelul nr. 7, reprezentând 1% din totalul populației între vârste cuprinse între 0 și 17 ani.

Tabelul VII. 7. Rata și numărul copiilor instituționalizați în Județul Bihor, la 1 ianuarie 2004

	Populația la 1 ian. 2004 0-17 ANI (persoane)	Număr de copii în centre de plasament publice și private dec. 2003 0-17 ANI (nr. persoane)	RATA copiilor instituționalizați %
România	4 623 181	37 660	0,80
Nord-Vest	640 643	5 590	0,87
Bihor	129 230	1 272	1,0

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

În județul Bihor funcționează un număr de 16 centre publice de asistență socială acreditate de Direcția pentru Muncă, Familie și Solidaritate socială. Numărul serviciilor sociale furnizate în Județul Bihor este mai mare, majoritatea fiind în procesul de acreditare. Acestea acoperă o paletă largă de domenii sociale, prioritare fiind protecția copilului, familii defavorizate (sărăcie), și persoane cu handicap.

Nivelul de trai cuantificat prin PIB/locuitor este în județul Bihor de 10.070,6 RON în timp ce venitul mediu lunar a fost de 4.15,96 RON în 2004.

Sărăcia este un fenomen răspândit în România, mai ales în zonele istorice și în zonele periferice ale orașelor și în zonele rurale. Un studiu recent al Comisiei Anti-Sărăcie din România (CASPI) arată că sărăcia afectează o mare parte din populația României. Incidența fenomenului pare a fi puternic legată de educația și statutul ocupațional al "capilor de familie". Gospodăriile cele mai vulnerabile și predispuse la sărăcie sunt cele conduse de șomeri, persoane ocupate în agricultura sau pensionari. În 2002, în județul Bihor, rata sărăciei în rândul șomerilor a fost de 50%, cu 22% mai mare decât media națională. În același timp, sărăcia depinde și de reședința. În zonele rurale, rata este de aproape 3 ori mai mare decât în mediul urban. Rata sărăciei simplă pe persoana, pe consum simplu, este în județul Bihor de 12,03%, în timp ce rata de sărăcie severă, calculată pe consum simplu este de 20,74%. (date preluate din raportul: *Sărăcie, și inegalitate în Oradea. Studiu de diagnoză*. Autori: F. Chișea, A. Hatos, S. Bălățescu, din volumul *Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale Studiu de caz în județul Bihor*, coord. F. Chișea, F. Ștefănescu, Oradea, 2004, Editura Universității din Oradea). Sărăcia afectează în primul rând categorii sociale precum rromi, șomerii, pensionarii care prezintă un grad de risc de excluziune și marginalizare socială crescute. Aceste categorii au următoarele ponderi în județ: populația rromă este de 5%; sunt 133 de pensionari la 100 de salariați, respectiv . 58. 000 de șomeri .

Servicii medicale.

Speranța medie de viață în 2003 a fost mai scăzută în județul Bihor (69,36) față de cea a regiunii Nord-vest (70,10) și față de cea de la nivel național (71,01) și din UE 25 (78,00). Sistemul sanitar din întreaga țară manifestă o capacitate redusă de a acoperi nevoile populației. Îngrijirea medicală primară continuă să fie un aspect neglijat de autorități, iar sistemul de asigurări sociale este subdezvoltat. Investițiile în sănătate sunt limitate în România (aproximativ jumătate din media de 9% din UE-25).

Tabelul nr. VII. 8. Servicii medicale și speranța de viață în județul Bihor comparativ

	Speranța medie de viață la naștere	Nr. paturi de spital / 1000 locuitori	Nr. medici / 1000 locuitori	An de referință
UE 25	78,00*	6,2*	3,4*	2002*
România	71,01	6,6	0,51	2003
Nord-Vest	70,10	7,2	0,43	2003
Bihor	69,36	7,5	0,41	2003

*Sursa: * Eurostat Yearbook 2004, și, Direcția Regională de Statistică Cluj*

În privința unităților sanitare aflate în proprietatea statului, județul Bihor ocupa locul 2 în cadrul regiunii Nord-Vest, cu un număr de 15 spitale toate în proprietatea statului (în 2004), aflându-se la o distanță destul de mare de Județul Cluj.

În ceea ce privește evoluția personalului medical în județele regiunii se observă, de asemenea, o adâncire a discrepanțelor la nivel regional, după cum se poate remarca din Tabelul nr. 9. În perioada 2001-2004, în județul Bihor, totalul medicilor a scăzut cu 36%.

Număr medici la nivelul județelor regiunii, perioada 2001-2004

Tabelul nr. VII. 9. numărul de medici la nivelul județelor regiunii Nord Vest, perioada 2001 - 2004

	2001	2002	2003	2004
Nord-Vest	6258	5966	5749	5965
Bihor	1481	1549	1436	1103
Bistrita-Nasaud	447	428	401	404
Cluj	2688	2387	2334	3081
Maramureș	777	752	727	688
Satu-Mare	556	534	543	386
Sălaj	309	316	308	303

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Așadar în județul Bihor, accesul la serviciile de sănătate (chiar asistența primară) este limitat, diferențiat teritorial și costisitor. Infrastructura de sănătate, aflată din 2003 în proprietatea autorităților locale, este inadecvată, învechită, uzată moral și necesită investiții importante pentru reabilitare. Echipamentele, dacă există, sunt vechi și trebuie înlocuite, în special în mediul rural și urban mic.

Infrastructura de siguranță publică pentru situații de urgență, dezastre naturale și tehnologice nu este corespunzătoare pentru a face față unor incidente majore. Calitatea echipamentelor de protecție și a instrumentelor de intervenție este medie și adecvată doar pentru stingerea incendiilor; vehiculele de intervenție în caz de catastrofe naturale sunt dotate mult sub nevoile reale.

Problemele critice ale sistemului de sănătate românesc sunt legate de personal, cel mai adesea insuficient, inegalități în distribuția teritorială a personalului medical, sub-finanțarea și lipsa de investiții în infrastructura spitalicească, colaborarea intersectorială inadecvată.

VII.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • caracter multicultural al regiunii, • universități dezvoltate în toate orașele mari și o rețea de școli profesionale bine structurată • existența tuturor nivelurilor de calificare în regiune • mentalitate tip “doua universități și un master”, în rândul tinerilor • rată scăzută a șomajului prin raportare la media europeană. • Existența unor rețele parteneriale și a unei culturi a parteneriatului în rândul liderilor de instituții • Existența abilităților de utilizare a Internetului și cunoașterea limbilor străine de către noua generație • Exemple de bună practică în ceea ce privește implicarea ONG-urilor, prin facilitare comunitară și asistență, în rezolvarea problemelor comunităților sărace. 	<ul style="list-style-type: none"> • Echilibru demografic nefavorabil • Incapacitatea regiunii de a reține forța de muncă înalt calificată • Rate înalte de ocupare în sectoare cu potențial de restructurare și în agricultură • Investiții reduse în formarea continuă a adulților în toate tipurile de organizații • Putere scăzută a sectorului ONG în a adresa toată gama de probleme sociale • Lipsa unor studii privind corelarea ofertei educaționale de la toate nivelurile cu nevoile pieței muncii • Rată redusă de ocupare la nivel regional.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Crearea de parteneriate între universități, sau între acestea și sectorul public sau mediul privat • Dezvoltarea « economiei cunoașterii » - sectoare bazate pe forța de muncă înalt calificată • Dezvoltarea agroturismului ca segment de piață pentru absorbirea forței de muncă disponibilizată din mediul urban • Creșterea gradului de responsabilitate socială a companiilor • Formarea unei mentalități a calității muncii ca urmare a contactului cu realitățile din străinătate • Reformele din învățământul superior ca urmare a aplicării principiilor declarației de la Bologna 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea ratei șomajului • Accentuarea fenomenelor de emigrație și “brain-drain” • Creșterea presiunii demografice a populației în vârstă • Șocuri sociale în urma integrării în Uniunea Europeană • Selocalizarea unor investiții străine ca urmare a creșterii costurilor cu forța de muncă.

VII.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI RESURSE UMANE

Axa prioritară 1

Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

D1.1: Educație și formare inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și ocupării

D1.2: Educația universitară în sprijinul societății bazate pe cunoaștere

D1.3: Capital uman competitiv în educație și cercetare

D1.4: Îmbunătățirea calității în FPC

Axa prioritară 2

Conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii

D2.1: Tranziția de la școală la locul de muncă

D2.2: Părăsirea timpurie a școlii și educație de tip “a doua șansă”

D2.3: Creșterea accesului și participării la FPC

Axa prioritară 3

Creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor

D3.1: Promovarea culturii antreprenoriale

D3.2: Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității

D3.3: Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali

Axa prioritară 4

Modernizarea Serviciului Public de Ocupare

D 4.1: Întărirea capacității de furnizare a serviciilor de ocupare

D 4.2: Formarea personalului din Serviciul Public de Ocupare

Axa prioritară 5

Promovarea măsurilor active de ocupare

D 5.1: Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare

D 5.2: Promovarea sustenabilității pe termen lung în mediul rural în ce privește dezvoltarea resurselor umane

Axa prioritară 6

Promovarea incluziunii sociale

D 6.1: Dezvoltarea economiei sociale

D 6.2: Dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate

D 6.3: Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile la sistemul de educație și pe piața muncii

D 6.4: Promovarea de oportunități egale pe piața muncii

D 6.5: Inițiative transnaționale pe piața muncii

Axa prioritară 7

Asistența tehnică

7.1 Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POSDRU

7.2 Sprijin pentru comunicare și promovarea POS DRU

-

CAPITOLUL VIII. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI TRANSPORTURI

VIII.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE A SECTORULUI TRANSPORTURI

O infrastructură de transport eficientă, conectată la rețeaua de transport europeană, contribuie la creșterea competitivității economice, facilitează integrarea în economia europeană și permite dezvoltarea de noi activități pe piața internă. De asemenea, dezvoltarea infrastructurii de transport joacă un rol important în integrarea pieței interne și sprijină punerea în valoare a poziției geografice a județului Bihor dinspre /înspre Ungaria.

Dezvoltarea transportului rutier, feroviar și aerian la standardele europene este motivată de necesitatea racordării coerente a rețelei naționale la rețeaua europeană și corelarea proiectelor de dezvoltare ale României cu cele din țările vecine.

Dezvoltarea infrastructurii de transport județean reprezintă o condiție necesară pentru implementarea cu succes și a celorlalte priorități de dezvoltare ale județului pentru perioada 2007-2013, contribuind la creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor.

VIII.1.1. Rețeaua rutieră

Din totalul de 2958,456 km total rețea de drumuri, 445,846 km sunt drumuri naționale, 1.050,807 km drumuri județene și 1.461,803 km drumuri comunale.

Din rețeaua totală de drumuri, 701,826 km au îmbrăcăminte asfaltică, 12,867 km sunt din beton de ciment, 23,695 km pavaje, 683,276 km au îmbrăcăminte asfaltică ușoară, 890,055 sunt pietruite, iar 646,737 sunt din pământ.

Densitatea drumurilor publice este de 35,3 la 100 km², mult mai mică decât media europeană. În procent de 85% din rețeaua de drumuri modernizate au durata de serviciu expirată, astfel încât starea de viabilitate a acestora este total nesatisfăcătoare. Și o parte din drumurile naționale au durata de serviciu expirată (DN76 (E79) Groși-Oradea, DN19B Săcuieni-Suplacu de Barcău, DN1H Aleșd-Șinteu).

Principalele probleme ale rețelei rutiere de transport:

- Județul Bihor nu dispune de drumuri rapide și autostrăzi adecvate. Construcția autostrăzii Borș-București va rezolva o parte din probleme, dar nu sunt rezolvate legăturile pe drumurile naționale și comunale de la această autostradă către celelalte direcții: nord (către județele Satu Mare și Maramureș, ex. DN19 Oradea-Satu Mare-Sighetu Marmăției); nord-vest (către județul Satu Mare, ex. DJ 191 Biharia-Marghita-limita județului Satu Mare); sud (către județul Arad, ex. DN79 Oradea-Arad, DJ 792A limita județului Arad-Ucriș-Tinca-Leș) și sud-est (către județele Alba-Arad-Cluj, ex. DN75 Lunca-Câmpeni-Turda, DN76 Deva-Oradea, DJ 767 Sâmbăta-Dobrești-Brusturi-Spinuș);
- În zonele muntoase densitatea rețelei rutiere este redusă, iar drumurile care străbat această zonă sunt insuficient modernizate, traficul pe aceste drumuri desfășurându-se foarte greu (ex. DJ 764 Beiuș-Roșia-Aleșd, DJ 763 Sudrigiu-Pietroasa-Boga-Padiș). În general, traseele din zonele montane sunt și trasee turistice, iar faptul că aceste drumuri nu sunt modernizate suficient duce la întâzieri puternice de dezvoltare, zonele cu tradiție și potențial turistic nu pot fi puse în valoare (ex. zona turistică Stâna de Vale cu DJ 764A Beiuș-Stâna de Vale, zona Meziad cu DJ 764C Remetea-Meziad, zona Vârciorog cu DJ 767D; DJ 108K Bulz-Remeți-Baraj Drăgan), în mod special trebuie avută în vedere zona munților Apuseni cu DN 75 și DJ 763 Sudrigiu-Pietroasa-Boga-Padiș.
- Lipsa traseelor alternative la drumurile naționale. Această problemă s-ar putea asigura prin modernizarea corespunzătoare a unor drumuri județene (ex. DJ 764 Beiuș – Aleșd alternativă la DN 76 și DN1 între localitățile Beiuș și Aleșd; DJ 767 ca legătură între Beiuș și Marghita ca alternativă la legătura între aceste două localități care se face în

prezent pe DN76, DN19 și DJ 191, DJ 768 ca alternativă ce poate degaja traficul pe DN 76).

- Lipsa traseelor alternative pentru vehicule cu tracțiune animală, utilaje agricole sau bicicliști, face ca circulația rutieră să fie greoaie și nesigură.
- Orașele nu au zone de ocolire (Beiuș, Marghita, Ștei, Aleșd). Zonele centrale și rețeaua de drumuri urbane (străzi) suferă din cauza congestiei traficului și poluării excesive.
- În același timp, locurile de parcare sunt insuficiente.

Ca o concluzie, infrastructurile de transport din județ nu sunt suficient dezvoltate și necesită investiții importante pentru a fi la nivelul standardelor europene. Investițiile trebuie îndreptate spre drumurile județene, șoselele de centură ale orașelor congestionate de trafic, drumurile din mediul rural și cele de acces spre zonele cu potențial turistic, mai ales a zonelor montane, balneare și de agroturism.

VIII.1.2. Rețeaua feroviară

Rețeaua feroviară are o lungime de 474 km (4,2% din total rețea CFR a țării), ocupând locul 4 pe țară. Din această rețea, 453 km sunt cu o singură cale, iar 21 km sunt cu 2 căi. Județul nu dispune de linii ferate electrificate, cu toate că este teritoriul de legătură infrastructurală al României cu Vestul european.

Liniile principale CFR sunt:

- Piatra Craiului – Oradea (76 km)
- Oradea – Valea lui Mihai (66 km)
- Oradea – Ciameghiu (49 km)

Linii secundare:

- Ciameghiu – Vașcău (101 km)
- Săcuieni – Suplacu de Barcău (47 km)

Pe aceste linii se află 18 stații de cale ferată, 27 hălți și 15 puncte de oprire.

Densitatea liniilor din județ, la 1000 km², este de 62,8 mai mare decât densitatea în țară (46,5) și densitatea în regiunea nord-vest (48,0).

Realizarea în mică măsură a lucrărilor de întreținere a infrastructurii și modernizare a materialului rulant a alterat în mod semnificativ calitatea transportului feroviar.

Infrastructura subdezvoltată și nemodernizată la standarde europene afectează atât siguranța cât și calitatea (timpi de deplasare mari), creând presiuni mari pe infrastructura rutieră și afectând grav mobilitatea în cadrul județului.

VIII.1.3. Transportul aerian

În județ există un aeroport în municipiul reședință de județ – Oradea. În anul 2002 s-a înregistrat un trafic de pasageri de 28.216, din care 19.946 la transport intern și 8.270 la transport extern. Potențialul aeroportului este mult mai mare, dar acesta rămâne nevalorificat în condițiile investițiilor insuficiente pentru dezvoltarea infrastructurii acestui aeroport precum și în condițiile lipsei unei companii aeriene regionale care să asigure legăturile pe orizontală cu celelalte aeroporturi din țară. În anul 2002, cea mai mare cantitate de marfă a fost transportată de pe Aeroportul din Oradea (226 to) în comparație cu celelalte aeroporturi din regiunea de nord-vest (Cluj 63 to). Acest lucru creează premisele unei specializări funcționale a aeroportului Oradea pe transport cargo. Aeroportul necesită investiții mari în infrastructura fizică – căi de rulare, sisteme de balizaj. Dată fiind cantitatea de marfă tranzitată în creștere, se impun investiții în terminalul cargo și în sistemul intermodal care să asigure tranzitarea și transferul către celelalte tipuri de transport (rutier, feroviar).

VIII.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> Densitatea drumurilor publice din județ (35,3) este ușor superioară densității pe regiunea N.V. (34 km/100 km²) a densității naționale (33 km/100 km²). Densitate mare de drumuri europene: în județ există 4 drumuri europene: <ul style="list-style-type: none"> ■ DN 79 (E671) Avram Iancu – Oradea -52,905 km ■ DN 1 (E60) Piatra Craiului - Borș - 68,224 km ■ DN 19 (E671) Oradea – Pișcolț – 70,197 km ■ DN 76 (E79) Groși – Oradea – 94,901 km. Rețeaua feroviară mai densă decât la nivel regional (62,8 km/1000 km²) și decât la nivel național (16,5 km/1000 km²) Rețeaua de transporturi auto și rețeaua feroviară asigură într-o măsură mare legătura României cu Vestul european. (PTF Borș, Salonta, Valea lui Mihai, Episcopia Bihor, CFR etc.) Nivelul serviciilor oferite de transportul feroviar a crescut prin introducerea trenurilor „Săgeata albastră”. Existența unei rețele de drumuri forestiere și de exploatare care prin efort minim pot fi folosite ca și căi de acces și drumuri turistice. Existența Aeroportului Oradea cu o infrastructură bine dezvoltată. 	<ul style="list-style-type: none"> Județul nu este traversat de nici un coridor pan-european de transport. Drumurile naționale din județ sunt în general în stare proastă, drumurile județene și comunale sunt insuficient modernizate (610 km din 2228) Județul nu dispune de drumuri rapide sau de autostrăzi. Județul nu dispune de centuri de ocolitoare pentru orașe Infrastructura de acces la zonele cu potențial turistic ale regiunii, în special turism montan, este slab dezvoltată. Inexistența facilităților de transport intermediar. Lipsa unei dezvoltări integrate a Aeroportului din Oradea. Capacitatea portantă a drumurilor naționale este în mare parte depășită. Durata de serviciu a unor drumuri naționale este expirată (DN76 (E79) Groși – Oradea, DN19B Săcuieni – Suplac, DN 1H Aleșd- Șinteu). Starea de viabilitate a drumurilor este nesatisfăcătoare, din rețeaua de drumuri județene modernizate, peste 85% au durata de serviciu expirată.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> Posibilități de finanțare prin instrumentele structurale, BEI, etc. Realizarea autostrăzii Brașov – Borș va crește importanța geostrategică a județului. Polarizarea principalelor coridoare de transport în județ, pe relația vest – est. Creșterea cererii de servicii aeriene în urma dezvoltării turismului în județ. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea autostrăzii Borș – Brașov fără dezvoltarea unei infrastructuri adiacente performante de distribuie și colectare a traficului va duce la diminuarea numărului de investitori și turiști în județ. Congestia traficului și poluarea excesivă a centrelor urbane. Infrastructura feroviară deosebit de învechită va împiedica o mare parte din investitori și turiști să vină în județ. Concentrarea traficului aerian în alte aeroporturi din regiune. Ineficiența unor investiții făcute în infrastructura de transport datorită necorelării cu investițiile din alte sectoare (turism, industrie, agrement)

VIII.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI TRANSPORTURI

Obiective strategice - transporturi 2007-2013

Obiectivul general.

Asigurarea infrastructurii de bază și conexe care să asigure securizarea conectării județului la coridoarele de transport naționale și europene, dezvoltarea echilibrată a modalităților de transport și asigurarea intermodalității.

Obiective specifice

7. Creșterea gradului de accesibilitate a județului Bihor (asigurarea unor legături între polii de dezvoltare a județului) – 65%)

Se va urmări ca acest obiectiv strategic să fie îndeplinit prin reducerea timpilor de călătorie către principalele destinații din județ și din țară. El va fi atins prin dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii rutiere (reabilitarea drumurilor naționale, județene și comunale, precum și prin construirea autostrăzii Brașov-Borș), dar și prin reconsiderarea celorlalte moduri de transport.

8. Refacerea echilibrului între diferite modalități de transport și dezvoltarea intermodalității –

9. Combaterea congestiei în centrele de influență din regiune pentru asigurarea dezvoltării teritoriale –

Priorități.

1. Creșterea gradului de accesibilitate a județului Bihor (asigurarea unor legături între polii de dezvoltare a județului).

1.1. Asigurarea unor legături între polii de dezvoltare a județului, ai regiunii nord-vest și poli de dezvoltare din țara vecină – Ungaria.

- drum rapid Satu-Mare - Oradea
- autostrada Oradea - Arad (tronson I racord Autostrada Borș – Brașov – Salonta – T2 – Salonta-Chișineu Criș).
- modernizarea DN75 Lunca – Câmpani – Turda
- modernizarea DN 79 Oradea – Deva
- modernizarea DE 79 Oradea – Arad
- reparație capitală DN 19B Săcuieni – Nușfalău
- modernizare DN1H Aleșd – Zalău – Răstoci
- modernizare DJ 764 I – Drăgănești (DN 76 Belejeni – Sebiș – Buntești – Poieni de Jos - Poieni de Sus – Cociuba Mică – DJ 763).
- modernizare DJ 190, DN 19 – Episcopia Bihor – Borș
- modernizare DJ 795 Salonta – Tulca – Tinca – Holod – DN76
- modernizare DJ 764 Beiuș – Remetea – Aștileu – Aleșd
- modernizare DJ 191B Păulești – Derna – Popești – Suplacu de Barcău
- reabilitare DJ Cluj – Bihor (DJ108) zona comunei Mărgău.
- reamenajare intersecție DJ 795 cu DJ 792A în localitatea Tinca
- modernizare DJ108: Bucea (DN1 jud.Cluj) – Lorău – Bratca – Măgești – Aștileu – Tileagd;
- modernizare DJ 767 Uileacu de Criș (DN1) – Bălaia – Burzuc – Chioag – Sâniob – Sânicolau de Munte – Săcuieni (DN 19B)
- modernizare DJ 764G – DN 76 – Lazuri de Beiuș (DC 231)
- reparație capitală DJ 191F Otomani (DN 19) – Marghita (DN 19B)
- modernizare DJ 191A Popești – Chiribiș
- modernizare DJ 709A Batăr – Belfir – Cociuba Mare – Șoimi – Uileacu de Beiuș – Pocola;
- modernizare DJ 797B – DN 79 Mădăras
- modernizare DJ 190A – DN 19 Diosig
- modernizare DJ 764D Borod – Bratca – Damiș
- modernizare DJ 764 K - Răbăgani (DN76) – Pomezau
- modernizare DJ 792A limita jud. Arad – Ucuriș – Olcea – Leș

- modernizare DJ 768A Șoimi (DJ709A) Sânicolau de Beiuș – Suplacu de Tinca – Căpâlna – Rohani – Ginta – Valea Mare de Codru – Miheleu (DC 69)
- reabilitare DJ 108H – Bucea – Bulz – Vadu-Crișului – Măgești – Aștileu – Țețchea – Tileagd
- reparație capitală DJ 767A Tileagd (DN1) – Ciuhoi
- modernizare DJ 190F DN 19B Abrămuț - Sânlazăr – DJ 191
- modernizare DJ 797A – DN 79 – Bicaciu – Ianoșda – Homorog – DN 79
- modernizare DJ 108D – Topa de Criș – Vadu- Crișului
- modernizare DJ 767 G – DN1 – Ineu – Botean – Bălaia (DJ 767A)
- modernizare DJ 795 A – Husasău de Tinca – Mierlău – DJ 768
- modernizare DJ 767 – Vârciorog – DJ 764
- modernizare DJ 764 J Beiuș (DN76) – DJ764F
- modernizare DJ 767F Oradea (DN1A) Paleu – Cetariu – Cauaceu (DJ 191)
- modernizare DJ 768 – DN76 Calea Mare – Bicăcel – Holod – DJ795
- modernizare DJ 190B – DN 19C Șimian
- modernizare DJ 190H – DN19 Cherechiu
- modernizare DJ 709E Ciurmechiu – Arad – Arpășel
- modernizare DJ 190E, DJ 191 Chișlaz
- modernizare DJ 767H DN1 Săcădat – DN1
- modernizare DJ 768 B Petid – Căpâlna
- modernizare DJ 190D Păgaia – Boianu Mare
- modernizare DJ 190H – DN19 – Cherechiu
- modernizare DJ 190G – DN19B – Săldăbagiu – Balc
- modernizare DJ 767 B – DN76 – Tășad – Copăcel – Serghiș –DJ 767
- reabilitare DJ 767 și DJ 767C – DN 76 Rotărești – Dobrești – Lunca Sprie.
- reabilitare DJ 768C, DJ 768 Lăzăreni, DC 68
- modernizare DJ 191 Tășnad (DN1F) Blaja – Biharia – Marghita (DN19B) 8,14 + 16,9 km
- reabilitare DJ 109 – DJ 109A – limita jud. Sălaj.
- reabilitare DJ 797 Oradea – Toboliu – Cefa – Inand.
- reabilitare DC 59 Sânmartin – Haieu – Betfia
- reabilitare DC 63 Sânmartin – Cihei – Apateu
- reabilitare DC 238 Rontău – Cheriu
- reabilitare DC 44 Oșorhei – Fughiu – Ineu
- reabilitare DC 177 DJ 108 I - Șuncuiuș – DJ 764
- reabilitare DC 34 Sârbi – Sălard
- reabilitare DC 193 Ceica – Incești – Bicăcel
- reabilitare DC 180 Vârciorog – Fâșca – Subpiatră – Țețchea
- reabilitare DC 54 Oradea – Cheriu – Felcheriu
- reabilitare DC 257 Câmpani – Sighiștel
- reabilitare DC 199 Sâmbăta – Holod
- reabilitare DC 19 – DN19 – Roșiori – Vaida – Sântimreu
- reabilitare DC 194 Ceica – Ceișoara – Topa de Sus
- reabilitare DC 25 (DJ 191) Sălard – Șișterea
- reabilitare DC 12 DN 198 Olosig – Cubulcut
- reabilitare DC 91 DJ 797B Mădăras – Mărțihaz
- reabilitare DC 95 Homorog – Tulca
- reabilitare DC79 din DJ 182 B Ocoliș – Groși
- reabilitare DC 8 DN 19 Adoni.

1.2. Asigurarea legăturilor funcționale între polii de dezvoltare ai județului și zonele turistice

- reabilitare DJ Beiuș – Stâna de Vale
- reabilitare DJ 763 Sudrigiu – Pietroasa – Boga – Padiș
- reabilitare DJ 108 J - DJ 108 K – Remeți – Stâna de Vale
- modernizare DJ 108 K DJ 108 I – Bulz – Munteni – Remeți

- reabilitare DC 145 DJ 108H Poiana Florilor
- reabilitare DJ 768A Șoimi (DJ 709A) – Sânicolau de Beiuș- Suplacu de Tinca – Căpâlna – Rohani – Ginta – Valea Mare de Codru – Miheleu – DC 69
- reabilitare DC 252 – DJ 763 – Stâncești – Chișcău
- reabilitare DJ 764C Remetea – Meziad.
- reabilitare DNC (neclasificat) DJ 108J Șuncuiș – acces Peștera Ungurului
- reabilitare DC 243 și DC 242 din DN.76 intersecție cu DC 242 Șuștiu – limita jud. Arad (acces stațiunea Moneasa);
- reabilitare DJ 764E Cărpinet – Mănăstirea Izbu
- reabilitare DNC (neclasificat) Bratca – Valea Brătcuței.
- pietruirea drumurilor comunale de pământ din toate localitățile din județul Bihor.
- reabilitarea prin asfaltare a drumurilor comunale importante din toate localitățile din județul Bihor.

2. Refacerea echilibrului între diferitele modalități de transport și dezvoltarea intermodalității.

2.1. Revitalizarea căilor ferate, legarea acestora prin centre intermodale de Aeroport și drumuri.

- electrificarea, dublarea și modernizarea CF Episcopia Bihor – Cluj Napoca;
- electrificarea și modernizarea CF Oradea – Satu Mare
- electrificarea și modernizarea CF Arad – Oradea
- extensie CF Oradea – Aeroport
- realizarea centrului intermodal Oradea Vest – intersecție (AOA – DJ 797 – Centura Oradea)
- realizarea centrului intermodal Oradea Nord (intersecție ABB – AOA – DN19)

2.2. Dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Oradea

- prelungirea pistei cu 700 m
- construcție terminal cargo
- reparații capitale și consolidare pistă
- mărirea capacității de parcare a aeronavelor la sol
- modernizare parcare pasageri și extindere suprafețe de manevrare mărfuri cargi, racorduri, căi de acces
- modernizare terminal existent
- realizare sistem de iluminare și marcaje luminoase (balizaj) suprafețe de rulare.

2.3. Creșterea calității serviciilor în transporturi prin implementarea unor sisteme informatice integrate de care să beneficieze toate modalitățile de transport

Acest obiectiv se va realiza prin asigurarea unor servicii de transport la standarde europene, de siguranță, securitate, calitate și costuri.

Înființarea unui centru logistic în perimetrul aeroportuar existent aferent terminalului cargo, cu legături de transport la infrastructura rutieră existentă.

3. Combaterea congestiei în centrele urbane din județ pentru asigurarea dezvoltării teritoriale

3.1. Construcția de infrastructură rutieră de acces și ocolire a zonelor urbane congestionate

- Realizarea unui inel de ocolire nord Oradea și acces în zona metropolitană Oradea
- reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de acces Oradea - Drum principal de acces către zona industrială Nord - Vest Oradea – Borș.
- reamenajarea intersecției DJ 797 cu drum de centură Oradea
- By-pass Beiuș
- Șosea de ocolire în municipiul Marghita
- By-pass Ștei
- șosea de centură în orașul Aleșd.

3.2. Dezvoltarea unui sistem de transport urban de înaltă calitate.

- introducerea sistem de transport cu troleibuze Oradea - Biharia – Borș – Sânmartin;

- reabilitarea căii de rulare tramvaie în Oradea
- modernizare baza de transport public urban cu 20 autobuze, 50 troleibuze, 20 tramvaie Oradea
- modernizare străzi zona est municipiul Oradea
- reabilitarea și modernizarea stației transport public auto și tramvaie Oradea.

CAPITOLUL IX. ANALIZA DIAGNOSTIC A SECTORULUI REGENERARE URBANĂ

IX.1. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE REGENERĂRII URBANE

Concentrarea populației, a activităților economice și culturale și rolul orașelor ca noduri de transport le conferă acestora statutul de puncte strategice, de importanță capitală, ceea ce justifică dirijarea investițiilor spre regenerarea fizică, îmbunătățirea calității mediului, modernizarea serviciilor publice, în general spre dezvoltarea economică și socială. De asemenea, centrele urbane joacă un rol important în dezvoltarea regională, nivelul de dezvoltare al unei regiunii fiind direct influențat de nivelul de dezvoltare al centrelor urbane din regiune.

Spațiul urban al județului Bihor se compune din patru municipii: Oradea, Beiuș, Marghita și Salonta și șase orașe: Aleșd, Nucet, Săcuieni, Ștei, Valea lui Mihai și Vașcău, ocupând o suprafață de 803,81 km², adică 10,7% din suprafața totală a județului.

IX.1.a. Echiparea teritoriului și locuirea

Îndeplinirea de către un oraș a rolului său de „ferment al dezvoltării economice-sociale” presupune o echipare corespunzătoare: locuințe și spații administrative adecvate, străzi corespunzătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ, rețele de utilități: asigurarea cu energie electrică, apă, canal, gaze. O imagine de ansamblu este oferită de datele din tabelul ce urmează:

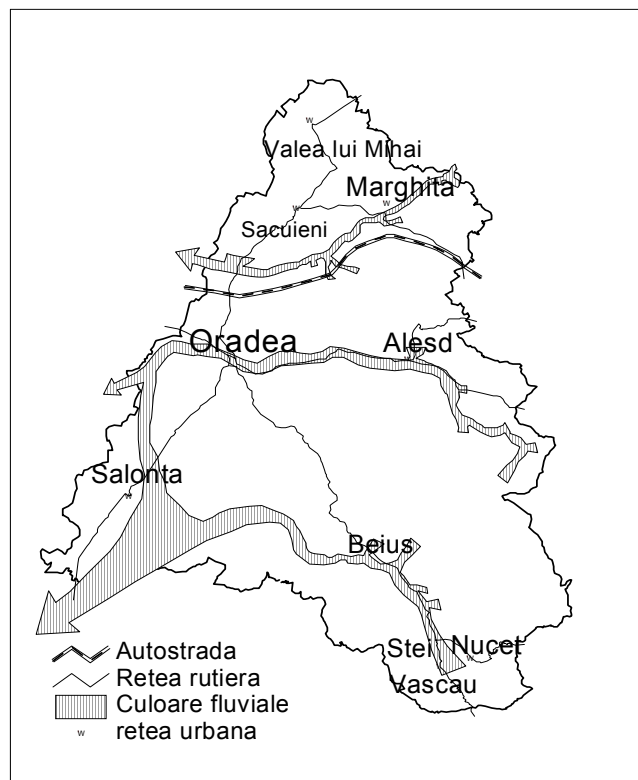
Tabelul nr. IX. 1. Situația generală a echipării orașelor din județul Bihor

Localitatea urbană	Suprafața (ha)	Fond locativ(nr)	Lungime străzi(km)	Străzi modernizate(km)	Rețele de utilități(km)		
					Apă	Canal	Gaze
Oradea	11.556	81.223	380	263	549	373	46
Beiuș	2.446	4.074	31	22	46	35	0
Marghita	8.373	6.264	52	27	30	29	41
Salonta	17.004	6.918	67	36	35	7	32
Aleșd	7.195	4.022	41	35	25	22	0
Nucet	4.111	752	32	16	10	12	0
Săcuieni	15.140	4.063	83	40	36	0	3
Ștei	657	2.981	18	18	24	27	0
Valea lui Mihai	7.345	3.426	46	32	30	8	44
Vașcău	6.504	1.085	9	7	11	1	0
Total							

Sursa: anuarul Statistic al Județului Bihor, 2005

Datele referitoare la **străzile din mediul urban**, reliefează faptul că lungimea străzilor nemodernizate este aproape de 50% din totalul străzilor în 4 din cele 10 orașe ale județului (Săcuieni-51,81%; Nucet-50%; Marghita-48,08%; Salonta-46,27%). În același timp o mare parte din lungimea străzilor modernizate se află într-un grad avansat de deteriorare. O mare importanță pentru județul nostru este construirea autostrăzii care va lega Budapesta de București. Traseul acesteia prin județul Bihor, alături de alte rețele de transport de este reprezentat în figura de mai jos. În capitolul de diagnoză a infrastructurii de transport sunt prezentate mai detaliat aceste rețele, precum și direcțiile de dezvoltare a acestora planificate pentru perioada 2007 – 2013.

Figura nr. IX. 1. Traseul autostrăzii în județul Bihor

Sursa: _____

Analiza de ansamblu a **rețelei de utilități** din spațiul urban al județului Bihor, reliefează faptul că:

- alimentarea cu apă potabilă este corespunzătoare, indicatorul lungimea în km a conductelor la mia de locuitori situându-se pentru orașele bihorene, la fel ca pentru întregul județ, peste media pe țară (județul ocupă locul 14 printre județele țării din acest punct de vedere);
- rețeaua de canalizare pentru apa reziduală prezintă probleme, orașele cele mai dezavantajate din acest punct de vedere fiind, în ordine, Săcuieni, Vașcău, Salonta și Valea lui Mihai;
- alimentarea cu gaze este deficitară cu toate că teritoriul județului Bihor este traversat de conducta magistrală de gaze naturale Nord-Sud, conductă Dn 500 presiune 30 bari, care este alimentată cu gaze naturale din sistemul național (PATJ 2006). Această situație se perpetuează la nivelul județului, care ocupă din acest punct de vedere locul 25 pe țară, practic doar 12% din totalul localităților având acces la gaze.

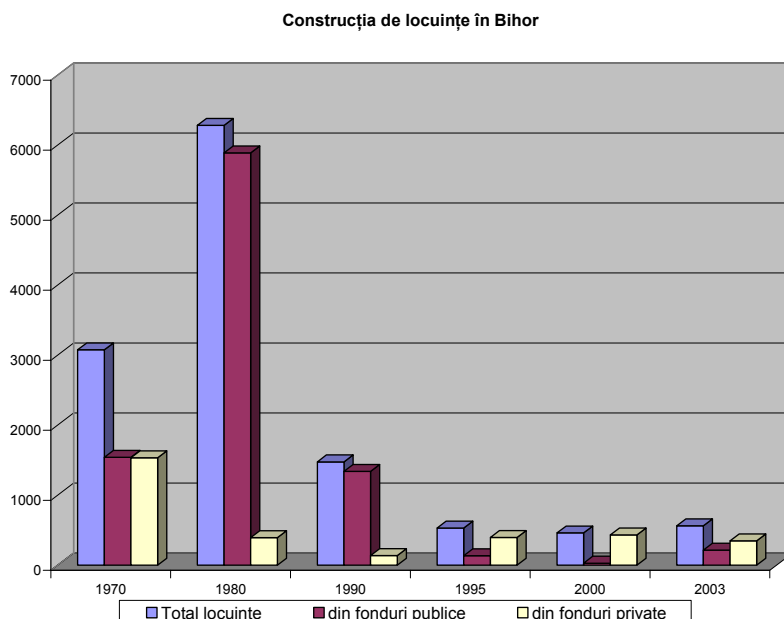
Între orașe se înregistrează diferențe însemnate. În cazul a două orașe (Nucet și Salonta) rețeaua de distribuție a apei potabile nu deservește decât 60% din totalul cetățenilor, în Săcuieni lipsește total canalizarea pentru apa uzată, în timp ce în Vașcău și Salonta este aproape simbolică. Doar 5 din cele 10 orașe ale județului Bihor beneficiază de gaze, dar și acestea în proporții diferite, aproape simbolice în Săcuieni și extrem de reduse în celelalte patru orașe, inclusiv Oradea. Dezvoltarea infrastructurii localităților urbane este în prezent o necesitate și o urgență.

Un alt element ce caracterizează spațiul urban, **locuirea** este redată sintetic de fondul locativ. Ca număr de locuințe și suprafață la mia de locuitori, spațiul urban bihorean se situează peste media țării, ca întregul județ Bihor, care ocupă locul 16 la nivel național cu o medie de 390,36 de locuințe la mia de locuitori (în timp ce media la nivelul Regiunii de Nord-Vest este de 376,30 iar cea la nivel național 377,26) și un spațiu locuibil de 14 844 mp la mia de locuitori, media regiunii fiind de 14 671 iar cea la nivel național de 14 300.

Un sector în scădere după 1980, construcția de locuințe din fonduri publice s-a relansat odată cu inițiativa ANL. În figura nr. VI.2. se poate observa evoluția acestui sector și modul în care

investițiile din fonduri publice în locuințe au crescut slab după anul 2000, în timp ce investițiile din fonduri private s-a menținut aproximativ egal.

Figura nr. IX. 2. Evoluția construcției de locuințe în județul Bihor

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Bihor 2005

Transportul urban este un alt serviciu public de primă importanță pentru un oraș. Tabelul de mai jos redă câteva date sintetice referitoare la acest lucru:

Tabelul nr. IX. 2. Numărul mijloacelor de transport în comun ce revin la mia de locuitori urbani pe nivele de referință

Nivelul de referință	Numărul tramvaielor la mia de locuitori urbani (buc.)	Numărul autobuzelor la mia de locuitori urbani (buc.)
Județul Bihor	0,77	51
Regiunea de Nord-Vest	1,54	110
Nivel național	1,39	95

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Bihor 2005

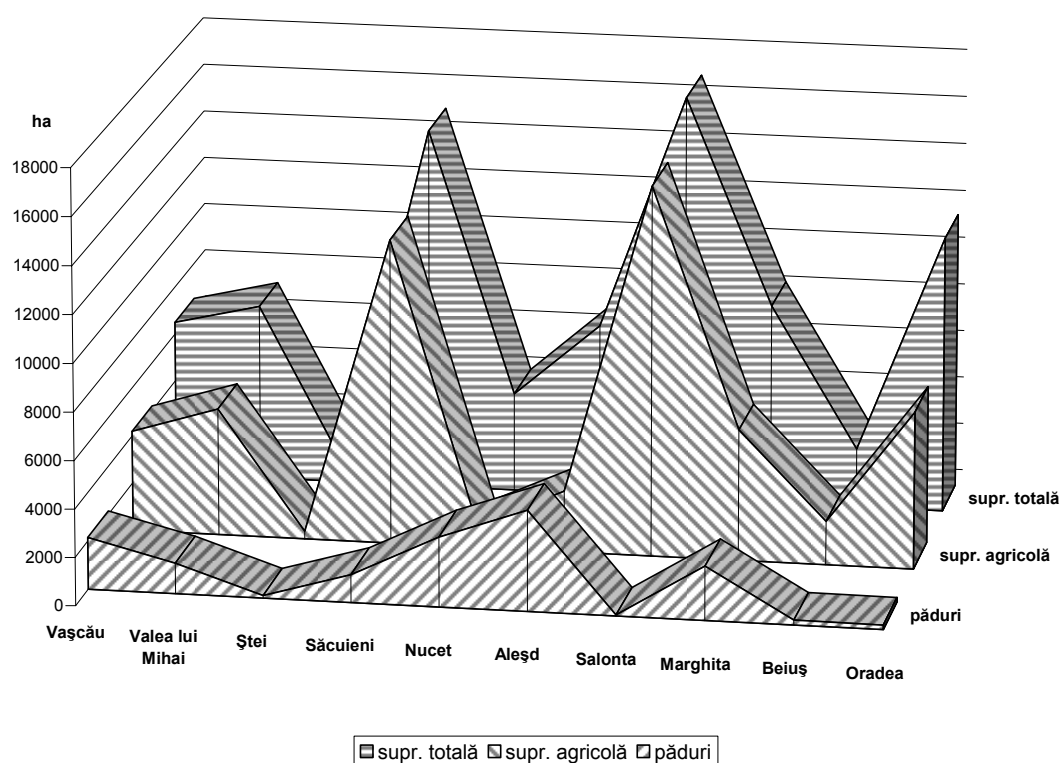
Se poate observa nivelul redus al asigurării acestui serviciu public. Practic media orașelor bihorene atinge abia 40% din nivelul celei înregistrate la nivelul Regiunii de Nord-Vest și 60% din a celei la nivel național. De altfel, ea nu este relevantă, tramvaiele fiind întâlnite doar în municipiul Oradea, iar autobuzele destinate transportului public urban de călători, cu rare excepții, la fel.

IX.1.b. Funcțiile urbanului

Analiza structurii reliefului orașelor ne dezvăluie funcțiile de bază pe care le îndeplinesc anumite orașe, între cele două elemente existând o strânsă interdependență. Astfel, în spațiile largi conferite de câmpie, s-au dezvoltat orașe cu funcție preponderent agrară, pentru ca în ariile depresionare culturile să cedeze locul pădurilor (Aleșd, Nucet, Vașcău) sau platformelor industriale (Aleșd, Beiuș, Ștei).

În județul Bihor, avem două orașe, Salonta și Săcuieni care au aproximativ 80% din teritoriul administrativ acoperit de terenuri agricole, propice culturilor cerealiere și pisciculturii, trei orașe - Valea lui Mihai, Marghita și Municipiul Oradea, situate la contactul dintre deal și câmpie, care au aproape 50% din teritoriul administrativ dedicat agriculturii, pomiculturii și viticulturii, trei orașe – Nucet, Aleșd și Vașcău, cu aproximativ 50% din teritoriu acoperit cu păduri, unul – Beiuș, situat într-o depresiune, cu aproximativ 50% din suprafață ocupată de terenuri agricole și unul – Ștei în care predomină zonele industriale . Aceste aspecte pot fi observate cu ajutorul figurii VI. 3.

Figura nr. VI. 3. Structura reliefului orașelor bihorene

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Bihor 2005

Structura reliefului crează mari diferențe între cele 10 orașe bihorene în ceea ce privește suprafața ce revine pe un locuitor, după cum se poate observa din tabelul nr. 3:

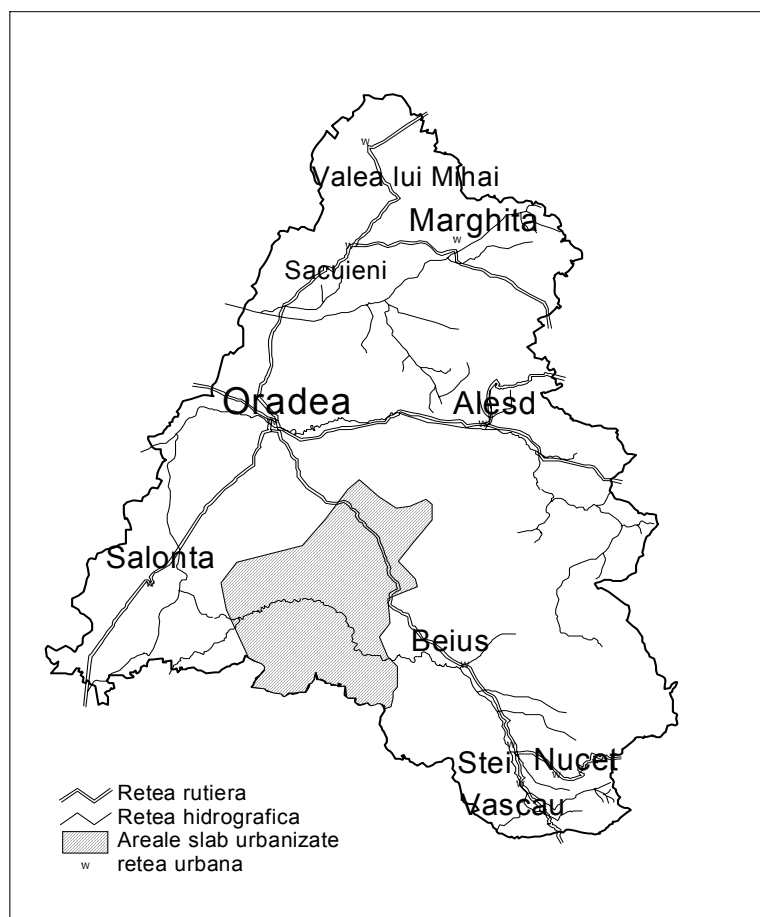
Tabelul nr. IX. 3. suprafața pe locuitor în mediul urban din Județul Bihor.

Localitatea urbană	Suprafața(ha)	Populația	Suprafața/locuitor
Oradea	11.556	206.223	0,056
Beiuș	2.446	11.313	0,216
Marghita	8.373	7.411	0,480
Salonta	17.004	18.505	0,918
Aleșd	7.195	10.709	0,671
Nucet	4.111	2.510	1,637
Săcuieni	15.140	10.695	1,415
Ștei	657	8.730	0,075
Valea lui Mihai	7.345	10.583	0,694
Vașcău	6.504	2.835	2,294
Total	80.331	299. 516	0,268

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Bihor 2005

Din figura numărul 4 se remarcă faptul că structura rețelei urbane este relativ uniformă în plan teritorial, cele mai importante nuclee urbane având arii de influență bine conturate. Cu toate acestea, se poate observa între municipiile Salonta și Beiuș o zonă lipsită de o localitate cu rol de servire intercomunală.

Figura nr. IX. 4. Areale slab urbanizate în județul Bihor

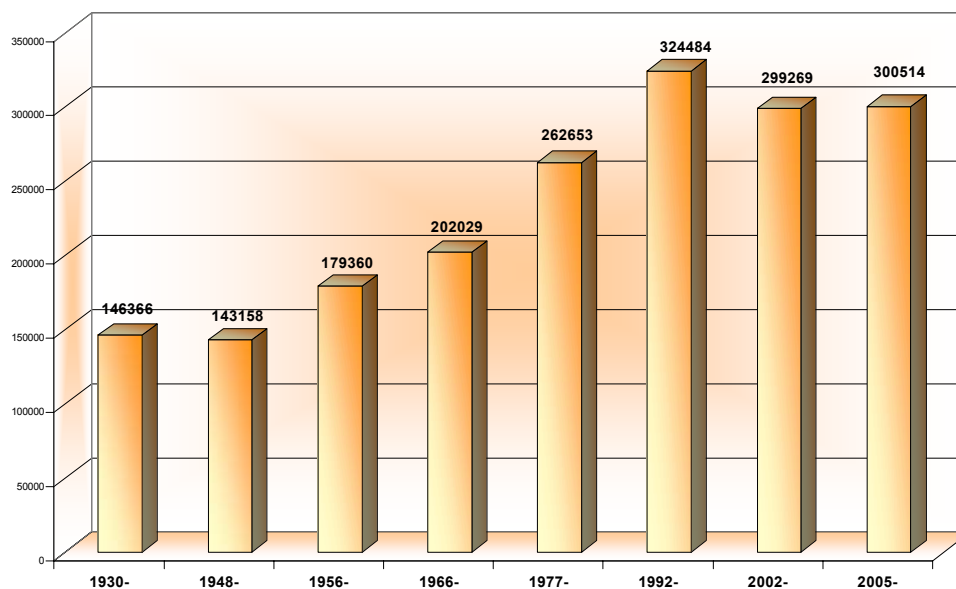

Sursa: Consiliul Județean Bihor

IX.1.c. Caracteristici sociale urbane

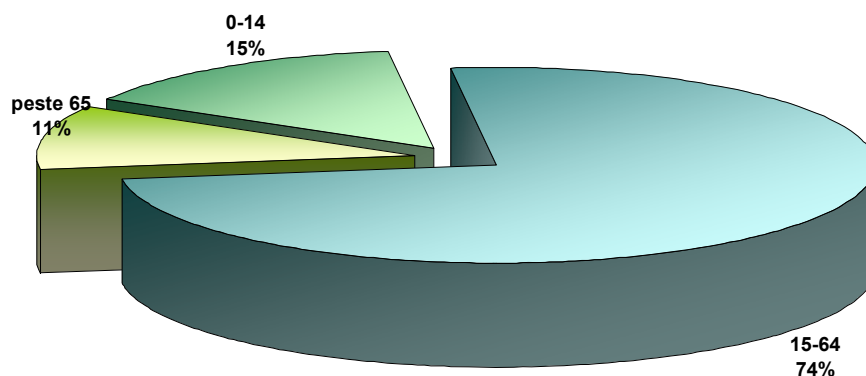
La mijlocul anului 2005, populația urbană a județului Bihor era de 300.514 locuitori, din care 52,2% erau femei, iar 47,8%-bărbați. Comparativ cu anul 1992 (penultimul recensământ) populația orașelor a scăzut cu 7,4%, urmând o ușoară revigorare după ultimul recensământ (2002), când acesta a crescut cu cca. 0,4%. Dinamica populației urbane pe parcursul ultimului sfert de veac poate fi urmărit în Figura numărul 5.

Figura IX. 5. Dinamica populației urbane a județului Bihor în perioada 1930-2005

Urmărind structura populației pe grupe de vârstă, reprezentată în figura numărul 5, se poate observa o dominanță netă a populației adulte, cuprinsă între 15-64 ani cu o pondere de 74,5%, în timp ce populația tânără (0-14 ani) deține doar 14,6%, iar cea vârstnică (65 ani și peste) – 10,5%.

Figura nr. IX. 5. Structura populației urbane pe grupe de vârstă- 1995

Sursa: Anuarul statistic al Județului Bihor 2005

Populația în mediul urban din județ este concentrată în municipiul Oradea, urmată de Salonta și Marghita. După cum se poate observa din Tabelul nr. 4 nu există o fluctuație mare a populației între anii 2002 și 2005, se schimbă doar poziția municipiului Beiuș a cărei populație crește ușor în acest interval de timp.

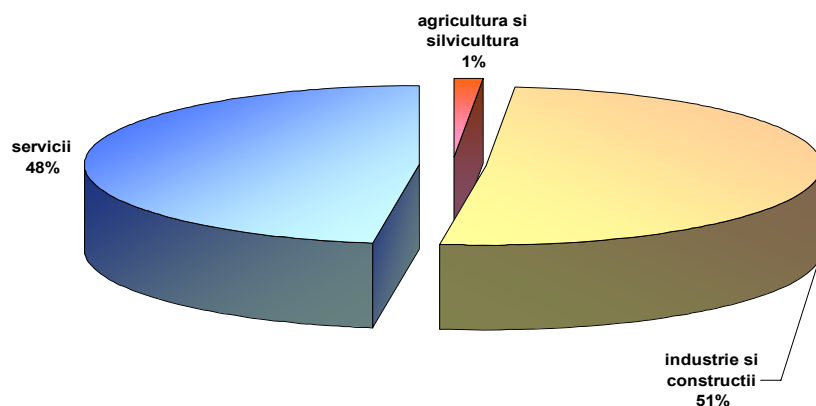
Tabelul nr. IX. 4. populația în mediul urban din Județul Bihor

Localitate urbană	Populația în 2002	Populația în 2005
Oradea	206614	206223
Beiuș	10996	11313
Marghita	17291	17411
Salonta	18074	18505
Aleșd	10415	10709
Nucet	2399	2510
Săcuieni	11665	10695
Ștei	8637	8730
Valea lui Mihai	10324	10583
Vășcău	2854	2835

Sursa: Anuarul Statistic al Județului Bihor 2005

Din cei 300.514 locuitori ai mediului urban, doar 40,6% sunt salariați, distribuția acestora pe domenii fiind prezentată în figura nr. 6.

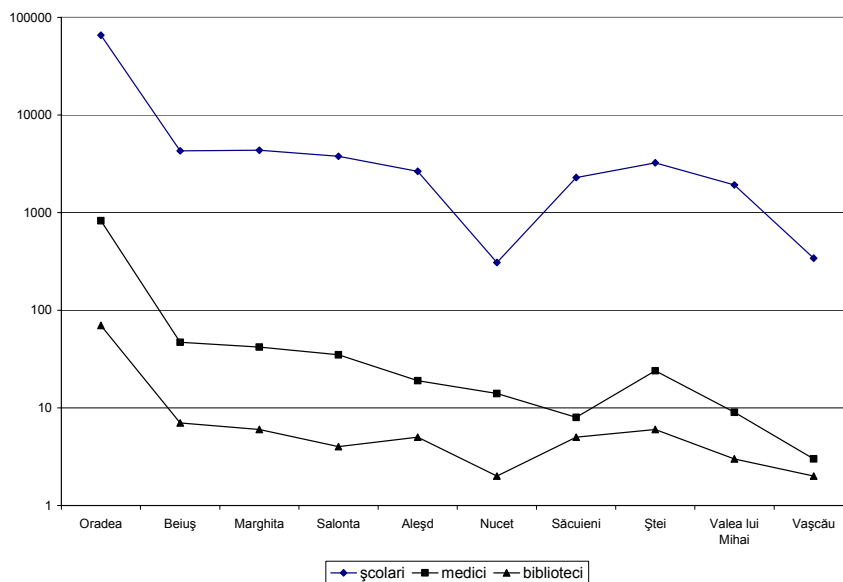
Figura nr. IX. 6. Structura populației pe sectoare economice- 1995

Sursa: Anuarul statistic al Județului Bihor 2005

Satisfacerea nevoilor sociale specifice revine sectorului public, fiind o atribuție fundamentală a acestuia. Se impune în această situație o cercetare în direcția educației, sănătății și a culturii atât la nivelul județului, cât mai ales în localitățile urbane unde o astfel de analiză poate oferi o imagine ansamblu asupra situației acestor servicii. Distribuția prezentată în figura numărul 7, urmărește numărul de elevi, de medici respectiv biblioteci în orașele din Bihor, remarcându-se concentrarea mare a acestor servicii în municipiul Oradea, respectiv nivelul scăzut la nivelul orașului Vașcău, Nucet și Valea lui Mihai, care însă au și cea mai mică populație. Este interesant de menționat că, deși la nivel de populație, municipiul Beiuș ocupă poziția a patra, este a doua în ceea ce privește serviciile publice oferite, atestând calitatea acestuia de centru cultural al județului.

Figura nr. IX. 7. Paralelă între numărul școlărilor, medicilor și al bibliotecilor în mediul urban bihorean

Sursa: Anuarul statistic al Județului Bihor 2005

Urmărind accesul la cultură în diferite orașe, se remarcă dezechilibrul între Oradea și restul orașelor, mai ales la nivelul numărului de biblioteci, cu toate că acest indicator ar putea fi poate compensat prin numărul de cărți care revine pe locuitor, date pe care nu le-am obținut.

Nume oraș	Număr biblioteci	Număr abonamente la televiziune
Oradea	70	71750
Beiuș	7	3212
Marghita	6	4728
Salonta	4	5984

Nume oraș	Număr biblioteci	Număr abonamente la televiziune
Aleșd	5	2931
Nucet	2	530
Săcuieni	5	2397
Ștei	6	1479
Valea lui Mihai	3	2425
Vaşcău	2	641

În tabelul nr. 3 prezentăm alte datele care relevă gradul de dezvoltare a județului, recurgând la indicatori ai gradului de inculziune și acces la servicii culturale și de informare. Satisfacerea acestor nevoi s-a dovedit a fi o importantă sursă de creștere a gradului de ocupare și a calității vieții locuitorilor, precum și un real sprijin în încercarea de a asigura egalitatea de șanse între bărbați și femei, prin oferirea de servicii care îi ajută să-și satisfacă atât îndatoririle lor profesionale cât și cerințele familiale. Calitatea vieții cetățenilor este un indicator important al nivelului de dezvoltare a unei comunități, serviciile oferite în acest sens, atât cele medicale, de protecție socială, educație precum și accesul la activități de timp liber au un rol esențial în creșterea bunăstării din comunitate.

În Tabelul nr. 4 prezentăm situația serviciilor medicale din în județul Bihor comparativ cu situația din România. În total, în județ sunt 15 spitale care se distribuie pe șapte orașe – în Marghita, Oradea și Ștei funcționează mai multe spitale, iar în Beiuș, Nucet, Aleșd și Salonta funcționează câte un spital. Personalul sanitar repartizat în județ este de 3335 angajați, care corespunde proporției pe țară.

Tabelul nr. IX. 4.: Numărul instituțiilor sanitare și a farmaciilor, respectiv, proporția calculată la 100.000 locuitori, în România și județul Bihor, în 2004, bucăți și %

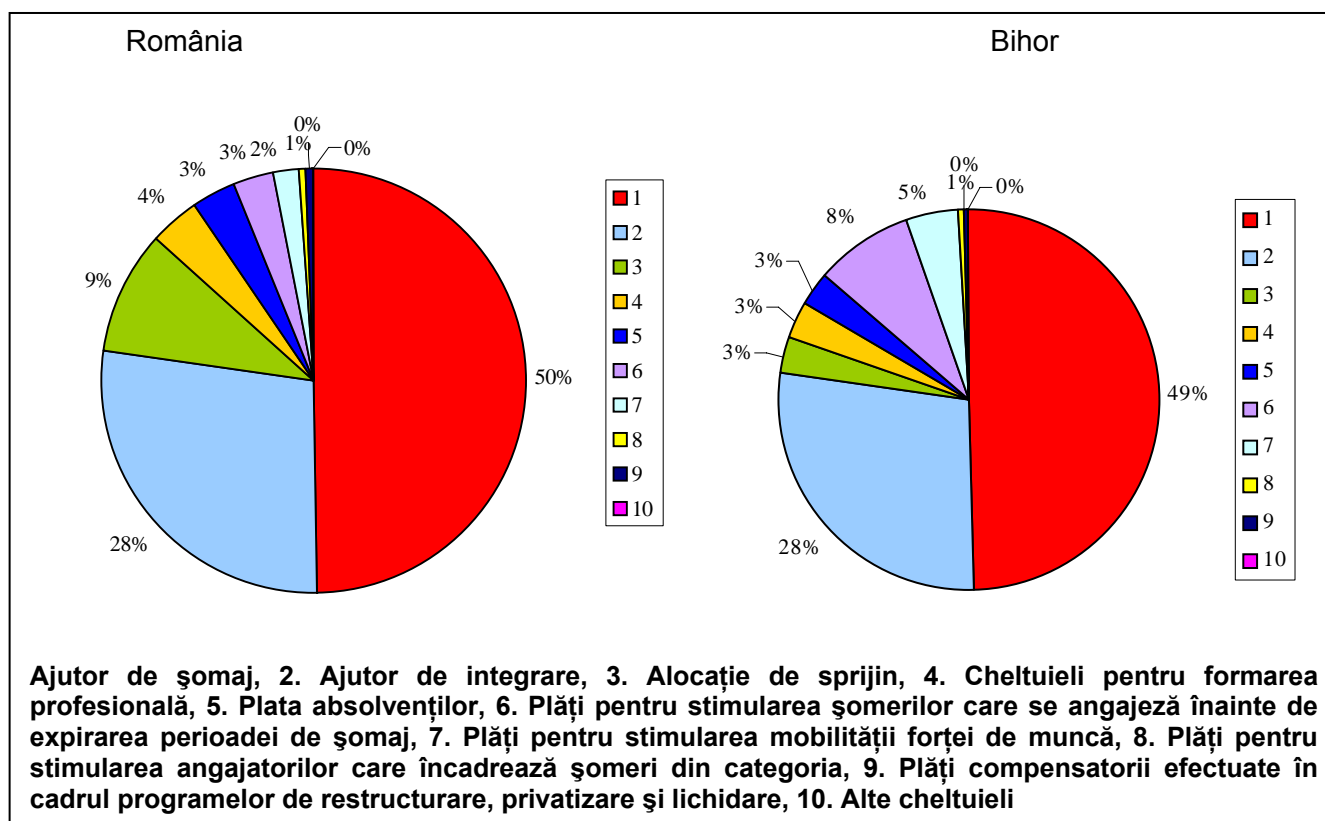
	România	Bihor	România %	Bihor %
Spitale	425	15	1,96	2,51
Policlinici	236	7	1,09	1,17
Dispensare medicale	267	6	1,23	1,00
Centre de sănătate	61	3	0,28	0,50
Cabinete medicale individuale de familie	10927	342	50,40	57,29
Cabinete stomatologice individuale	8544	289	39,42	48,41
Farmacii	5389	186	24,86	31,16

Sursă: Anuarul statistic al României, 2005

Nivelul de trai cuantificat prin PIB/locuitor este în județul Bihor la 10.070,6 RON venitul mediu lunar pe lună în județul Bihor a fost de 4.15,96 RON în 2004. Sărăcia este un fenomen răspândit în România, mai ales în zonele istorice și în zonele periferice ale orașelor și în zonele rurale. Gospodăriile cele mai vulnerabile și predispuse la sărăcie sunt cele conduse de șomeri, persoane ocupate în agricultura sau pensionari. În 2002, rata sărăciei în rândul șomerilor a fost de 50%, cu 22% mai mare decât media națională. În același timp, sărăcia depinde și de reședința. În zonele rurale, rata este de aproape 3 ori mai mare decât în mediul urban. Cu toate acestea, eforturi în vederea diminuării acestui fenomen se impun și în mediul urban. Unul din mecanismele la care se recurge în vederea reducerii riscului marginalizării sociale îl reprezintă ajutoarele de diferite tipuri oferite de structuri de protecție socială, acestea având activitate atât în mediul urban cât și în rural.

După cum se poate observa din Figura nr. 8, distribuția celor care beneficiază de ajutor social în județul Bihor arată un mic decalaj față de datele înregistrate pe România. Proporția dintre ajutorul de șomaj (1) și alocația care sprijină integrarea profesională (2) este aproape identică. În cazul ajutorului de sprijin se înregistrează însă o triplă diferență, în favoarea valorii pe țară. Proporția șomerilor care-și găsesc un loc de muncă înainte de expirarea perioadei de ajutorare și beneficiază de un ajutor, în județul Bihor, este de trei ori mai mare decât media pe țară. Toate acestea demonstrează, că în 2004, fluctuația angajaților din județul Bihor a fost mai mare decât în țară, deci mobilitatea pieței forței de muncă a fost mai mare. În spatele acestui fenomen un rol l-a avut nivelul relativ mare al angajărilor – adică șomerii au putut să revină pe piața forței de muncă în proporție mai mare decât media pe țară.

Figura nr. IX. 8.: Împărțirea celor care beneficiază de asistență socială în România și județul Bihor, pe categorii după cheltuieli, în 2004

Sursă: Anuarul statistic al României, 2005

Asistența socială joacă un rol important în funcționarea societății din Bihor. Rețeaua de instituții existente trebuie neapărat lărgită, ar fi nevoie de o funcționare bine gândită, planificată, de finanțări, deoarece puținele surse de ajutorare din partea consiliilor locale, a fundațiilor schimbătoare și a bisericii, nu pot garanta susținerea căminelor. Desigur cea mai completă și cea mai mare capacitate instituțională se află în reședința de județ, însă, după cum se vede din lista de mai jos, acestea există structuri ale sistemului de protecție socială în majoritatea zonelor urbane:

- Creșe funcționează în Nucet, Valea lui Mihai, Oșorhei, Ștei, iar în Beiuș și Aleșd se găsesc două instituții de acest gen.
- Case de copii, respectiv orfelinate, se găsesc în Beiuș, Ciuhoi, Husasău de Tinca, Sântandrei, Aleșd, Batăr, Spinuș, Ineu, Marghita, Săcădat, Chișlaz și Șuncuiuș.
- Cămine pentru handicapați funcționează în Bratca, Criștioru de Jos, Țețchea, Bulz, Oradea și Tinca.
- Centre social- sanitare cu cazare funcționează în Nucet, Valea lui Mihai, Marghita, Popești, Săcueni, iar în Tarcea se construiește acum.
- Cămine de bătrâni funcționează în Aleșd, Gepiu, Tăuteu, iar în Tileagd se construiește acum. În Salonta funcționează două asemenea cămine de bătrâni, iar în Oradea mai multe astfel de instituții și cu cazare și ca centre de zi.

Rata infracționalității din Județul Bihor a scăzut în ultimi ani, cu 736 de infracțiuni raportate la 100.000 de locuitori în 2005 față de 1435 în 2000. Cu toate acestea rata criminalității, calculată ca persoane condamnate definitiv la 1000 de locuitori, a crescut de la 439 în anul 2000 la 743 în 2005, demonstrând creșterea eficienței sistemului de justiție din Județul Bihor, mai ales în ceea ce privește prevenirea infracțiunilor. Aceste aspecte sunt legate de înmunătățirea serviciilor din municipii și orașe, mai ales în ceea ce privește sistemele de justiție și control social, fără a ignora mai sus menționatele instituții de protecție și incluziune socială care își demonstrează astfel eficiența.

Diminuarea excluziunii sociale din ariile urbane cu probleme presupune acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la locuri de muncă, servicii și pregătire pentru grupurile sociale defavorizate, inclusiv săraci și șomeri pe termen lung, dar și imigranți, minorități etnice și tineri. Un

instrument cheie în realizarea inserției pe piața forței de muncă este asigurarea pregătirii și dezvoltarea aptitudinilor, în special în cazul grupurilor dezavantajate și marginalizate (POR 2006).

IX.1.d. Economie urbană

La nivelul anului 2004, în județul Bihor existau 14.437 unități economice active, dintre care în municipii și orașe 11.371; detaliile referitoare la aceste aspecte sunt specificate în Tabelul numărul 2.

Așa cum se poate observa din datele prezentate 78,77 % din unitățile economice din județul Bihor se află în mediul urban. În municipiul Oradea sunt situate 81,42 % din unitățile economice situate în mediul urban în județul Bihor, precum și 64,13 % din unitățile economice bihorene. În situația municipiului Oradea, semnificativă este punerea unităților economice care au ca și domeniu de activitate comerțul sau serviciile: 7.426 unități din totalul de 9.258, adică 80,21 %. Este de menționat faptul că, la nivelul municipiului Oradea, deși acest procent este atât de ridicat, cifra de afaceri realizată de către agenții economici din aceste domenii este de 65,5 %; agenții din domeniul industriei și construcțiilor—care reprezintă numai 18.75 %—obțin 33,37 % din venituri.

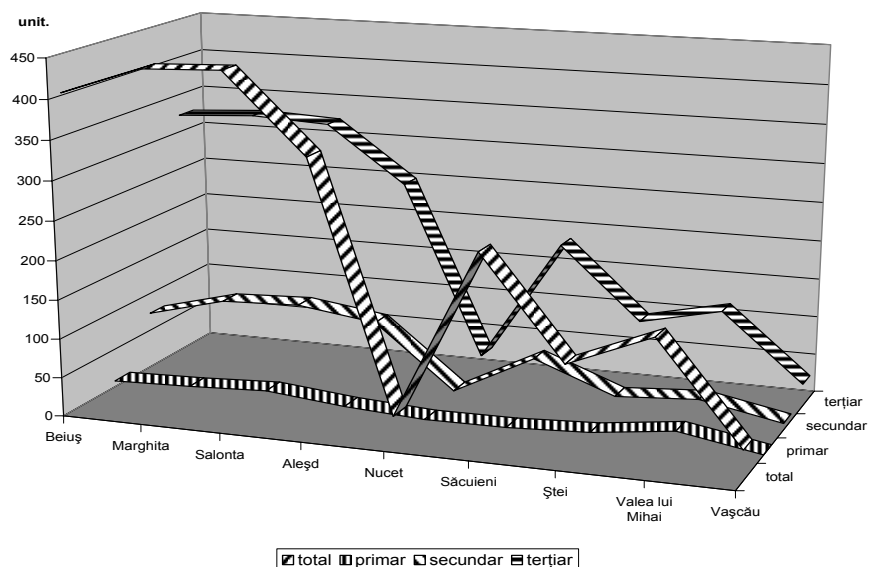
Tabelul nr.IX. 2 Unitățile economice active, cifra de afaceri a acestora și investițiile din județul Bihor

Localitatea	Unități economice active				Cifra de afaceri (CA, în mld. lei)				Investiții (mld. lei)	
	Total	din care			Total	din care			Brute	Nete
		Agricultură, silvicultură, piscicultură	Industria și construcții	Comerț și servicii		Agricultură, silvicultură, piscicultură	Industria și construcții	Comerț și servicii		
Oradea	9.258	96	1.736	7.426	77.625,5	885	25.899,6	50.840,9	7.604,6	5.251,4
Beiuș	403	8	73	322	2.023,6	9,8	760,6	1.253,2	232,2	126,6
Marghita	438	11	99	328	1.910	18,4	1.043,7	847,9	127,2	110,8
Salonta	442	16	103	323	2.669,3	27,3	1.199,4	1.442,6	101,9	81,2
Aleșd	345	6	89	250	1.895,1	246,7	1.009,9	638,5	173,5	152
Nucet	35	-	8	27	78,9	-	14,9	64	35,6	13,4
Ștei	247	1	61	185	8.332,6	0,1	7.552,4	780,1	303,4	169,4
Valea lui Mihai	164	19	29	116	2.182,9	74,3	1.646,8	461,8	158,9	124
Vășcău	39	1	9	30	134,7	3,5	107,7	23,5	21,7	20,9
Total	11.371	158	2.207	9.007	96.852,6	1.265,1	39.235	56.352,2	8.759	6.049,7

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Analiza pe sectoare relevă, urmărind Figura nr. 8, o demarcare netă a unităților din domeniile de activitate servicii, comerț și turism, față de unitățile ce activează în industrie și agricultură.

Figura nr. IX. 8. Unitățile economice active pe sectoare de activitate în anul 2004

Sursa: Anuarul statistic al Județului Bihor 2005

În Tabelul numărul 3 se pot observa ponderile diferitelor sectoare economice din Județul Bihor, remarcându-se numărul mare de unități economice din domeniul servicii în mediile urbane, respectiv numărul mic al unităților economice din domeniile agricultură și silvicultură.

Tabelul nr. 3. Repartiția pe sectoare a unităților economice la nivelul Județului Bihor

Unități economice	Total	Urban	Rural	Structura pe medii	
				Urban	Rural
	14.437	11.492	2.945	79,6	20,4
Agricultură, silvicultură	394	164	230	41,6	58,4
Industrie și construcții	2.808	2.229	579	79,4	20,6
Servicii	11.235	9.099	2.136	81	19

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Rolul important pe care îl are sectorul serviciilor în economia județului se poate observa și din Tabelul nr. 4, cifra de afaceri cea mai mare fiind a în sectorul comerț și servicii în mediul urban. Interesant este faptul că în ceea ce privește cifrele de afaceri a unităților din sectorul agricultură și silvicultură, nu există o diferență mare între mediul rural și cel urban, chiar dacă numărul unităților din acest sector este mai mare în mediul urban.

Cifra de afaceri (mld. lei)	Total	Urban	Rural	Distribuția procentuală pe medii	
				Urban	Rural
	120.675	97.486	23.189	80,8	19,2
Agricultură, silvicultură	2.548	1.283	1.265	50,4	49,6
Industrie și construcții	53.105	39.625	13.480	74,6	25,4
Comerț și servicii	65.022	56.578	8.444	87	13
Investiții brute (mld. lei)	14.202	8.819	5.383	62,1	37,9

Tabelul nr. IX 4. Cifra de afaceri realizată în județul Bihor

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Având în vedere specificitatea municipiul Oradea, în paginile următoare vom analiza succint poziția acesteia în economia județului, urmărind aspectele analizate anterior la nivel județean.

În ceea ce privește unitățile economice active, cele mai multe se află în Oradea. După cum se poate remarca din Tabelul nr. 5, singurul domeniu în care ponderea unităților nu depășește 50% este agricultura și silvicultura, care după cum am precizat anterior majoritatea sunt situate în mediul rural.

Tabelul nr. IX.5. Unitățile active pe sectoare în municipiul Oradea la nivelul anului 2004

Unități active	În Oradea	Pondere în județ
Total	9.258	64,1%
Agricultură, silvicultură, exploatare forestiere	96	24,3%
Industria și construcții	1.736	61,8%
Servicii	7.426	66,1%

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Aceeași observație se poate face și în ceea ce privește cifrele de afaceri pe domenii de activitate. Din Tabelul nr. 6, se poate observa că 78.2% din cifrele de afaceri a sectorului servicii sunt înregistrate în Oradea, față de 87% în mediul urban din județul Bihor (conform Tabelului 4).

Tabelul nr. IX. 6. Cifra de afaceri realizată de către agenții economici în Oradea

Cifra de afaceri (mld. lei)	În Oradea	Pondere în județ
Total	77.625,5	64,3%
Agricultură, silvicultură, exploatare forestiere	885	34,7%
Industria și construcții	25.899,6	48,8%
Servicii	50.840,9	78,2%
Investițiile brute (mld. lei)	7.604,6	53,5%

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

În Tabelul nr. 7 sunt prezentate detaliat activitățile economice din Oradea în 2004 în funcție de numărul unităților economice, cifra de afaceri, numărul mediu de salariați, investițiile brute respectiv nete, pentru fiecare. Se remarcă faptul că cel mai mare număr de unități sunt în comerțul cu ridicata și cu amănuntul, acest sector având și cea mai ridicată cifră de afaceri, respectiv cele mai importante investiții. Numărul mediu de angajați este cel mai ridicat în sectorul industriei. Conform așteptărilor cele mai slab reprezentate sectoare în economia Oradei sunt agricultura și vânătoarea respectiv silvicultura. Activitatea turistică în municipiul Oradea își baza activitatea pe 11 unități de cazare, din care 9 hoteluri; numărul de locuri în unitățile de cazare turistică fiind 795.

Tabelul nr. IX. 7. Activități economice desfășurate în municipiul Oradea

Activități	Numărul de unități economice	Cifra de afaceri (mld. lei)	Număr mediu de salariați	Investiții brute (mld. lei)	Investiții nete (mld. lei)
Agricultură și vânătoare	70	590,5	865	111,7	69,4
Silvicultură, exploatare forestiere, piscicultură	26	294,5	748	1	1
Industria (în total)	1.189	21.901,9	34.527	2.179,7	1828
Construcții	547	3.997,7	5.371	275,7	194
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	4.305	39.552	19.588	2.219	1.600,4
Hoteluri și restaurante	345	709,5	1.843	183,8	158,4
Transport, depozitare și comunicații	711	6.948,1	7.776	1.992	844,6
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	1.482	2.518,7	4.273	361	324,7
Alte activități de servicii colective, sociale, personale	583	1.112,6	2.579	280,7	230,9
TOTAL	9.258	77.625,5	78.020	7.604,6	5.251,4

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

În Tabelul nr. 8 sunt prezentate date referitoare la sectorul industrial din municipiul Oradea în 2004, remarcându-se importanța industriei alimentare și tutunului respectiv pielăriei și încălțăminte, atât în ceea ce privește numărul unităților cât și a cifrei de afaceri înregistrate în fiecare domeniu. Cea mai slab dezvoltată industrie, în 2004, este cea a mijloacelor și tehnicii de calcul și de birou.

Tabelul nr. IX. 8. Industria municipiului Oradea

Activități	Numărul de unități economice	Cifra de afaceri (mld. lei)	Numărul mediu de salariați	Investiții brute (mld. lei)	Investiții nete (mld. lei)
Industria extractivă	12	42	81	5,3	5,3
Energia electrică, gaze și apă	7	4.919,5	2.772	625	579,1
Industria prelucrătoare (defalcată pe activități astfel:)	1.170	16.940,4	31.674	1.549,4	1.243,6
Alimentară și tutunului	186	4.379,1	2.256	321,3	283,5
Textilă	49	456	1.123	42,2	24,6
Confecții	130	1.335,2	6.508	88,7	60
Pielărie și încălțăminte	179	2.694,7	8.783	190,3	157,4
Prelucrarea lemnului, hârtie, cartoane	70	254,6	447	20,3	19,6
Cartoane (inclusiv ambalaje)	13	320,1	429	20,7	20,2
Edituri, poligrafie	91	464,6	849	54,8	41,5
Chimie	33	692,3	731	36	24,1
Cauciuc, prelucrarea maselor plastice	49	1.032,9	1.624	106	78,2
Alte produse din minerale nemetalice	46	1.309,6	790	309,3	241,3
Metalurgie	13	403,8	611	62,8	299,9
Construcții metalice	88	415,4	786	53,8	48,9
Mașini și echipamente	28	628,4	1.329	31,7	27,4
Mijloace și tehnică de calcul și de birou	3	36,1	35	3,5	3,3
Echipamente electrice, radio TV și aparatură medicală sau optică	37	405,5	1.024	88,1	81,8
Mijloace de transport	16	800,6	1.345	42,5	32,1
Producția de mobilier	139	1.311,5	3.004	77,4	69,8

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Principalele activități desfășurate în municipiul Oradea, unitățile economice specializate în comerțul cu ridicata și cu amănuntul deține o pondere de 46,5 % în numărul total al unităților economice desfășurate în acest municipiu (4.305 unități într-un total de 9.258); în ceea ce privește cifra de afaceri, cea mai mare pondere o deține tot sectorul comercial: 50,96 % din venituri sunt realizate în acest sector (adică 39.552 mld. lei din totalul de 77.625,5 mld. lei).

Cele mai multe persoane sunt angajate în sectorul industrial, 34.527 din totalul de 78.020 (adică 44,25 %). Cele mai mari investiții nete au fost făcute la nivelul anului 2004 în sectorul industrial—1.828 mld. lei—din totalul de 5.251,4 mld. lei (adică 34,8 %), urmat de sectorul comercial—1.600,4 mld. lei—din totalul de 5.251,4 mld. lei (adică 30,48 %).

În ceea ce privește sectorul industrial, cea mai mare parte a unităților economice erau specializate la nivelul anului 2004 în direcția alimentară și tutunului, 186 de unități din totalul de 1.170, (adică 15,9 %), urmată de industria pielăriei și încălțămintelor (15,3 %) și cea a confecțiilor (11,11 %). 4.379,1 mld. lei au fost obținuți în industria alimentară și a tutunului (adică 25,85 %). Cei mai mulți angajați în sectorul industrial sunt în domeniul pielăriei și încălțămintei—8.783 de persoane, dintr-un total de 31.674—adică 27,73 %; acest domeniu este urmat de cel al confecțiilor—6.508 angajați—adică 20,55 %. Cele mai mari investiții nete au fost făcute în sectorul metalurgic, 299,9 mld. lei din 1.243,6 mld. lei, (adică 24,11 %).

Municipiul Oradea deține 82% din unitățile economice active din mediul urban bihorean, cu 96 unități în sectorul primar, 1736, în sectorul secundar și 7426 unități în sectorul terțiar. Cu o cifră de afaceri de 77625,5 mld lei, Oradea a atras investiții în valoare de 7604,6 mld lei la nivelul anului 2004.

IX.2. ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • patrimoniu de mare valoare culturală și istorică • procent de renovare în creștere • construcția de locuințe în creștere • forța de muncă în creștere • existența unui mediu asociativ de afaceri • rata scăzută a șomajului (instabilă însă) • rata infracționalității sub media pe țară • poziție geografică • relief • accesibilitate – pentru țările UE • forța de muncă calificată în unele domenii • potențial turistic – ape termale, zona carstică, schi • investiții în infrastructură 	<ul style="list-style-type: none"> • serie de clădiri de patrimoniu sunt în proprietatea unor categorii sociale fără posibilități • situri industriale în declin • infrastructuri tehnice insuficient dezvoltate • cadru legislativ nefavorabil / incoerent în ceea ce privește reabilitarea / restaurarea • infrastructura de drumuri, poduri, etc este în unele locuri inexistentă în altele deficitară.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • racordarea la magistrala de gaz metan • parcuri industriale • liberalizarea pieței • existența unor Facultăți care produc specialiști în aceste domenii • existența unui centru universitar – atrage un număr ridicat de studenți, • crearea zonei metropolitane • autostrada • existența unei piețe imobiliare 	<ul style="list-style-type: none"> • lucrativitatea pieței imobiliare • degradare accelerată în lipsa renovării • concurența neloială • disponibilizări în zonele monoindustriale • segregare socială • proprietatea asupra industriilor • falimentele sunt semnificative • transformarea zonelor industriale în zone de speculații • lipsa de interes pentru reabilitarea zonelor industriale • zone industriale în centrele orașelor – poluare • lipsa de interes față de problemele de poluare din orașe • dezafectarea necontrolată • lipsa unor studii de dezvoltare – ca efect al lipsei de interes • implementarea haotică a unor proiecte de dezvoltare. – necorelarea acestora pe direcții de dezvoltare.

IX.3. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI REGENERĂRII URBANE

Obiective

1. Reabilitarea mediului construit prin:

- Renovarea centrelor urbane
- Reabilitarea arealelor cu infrastructură deficitară (zone periferice, cartiere în care predomină o populație defavorizată)
- Reabilitarea spațiului locativ
- Reabilitarea patrimoniului istoric, industrial și cultural
- Reconversia “brownfield”-urilor

2. Sprijinirea antreprenoriatului prin:

- Ajutor financiar și servicii de consiliere pentru IMM-uri
- Crearea incubatoarelor de afaceri
- Crearea și dezvoltarea rețelelor locale de servicii

3. Promovarea incluziunii sociale prin:

- Dezvoltarea de infrastructuri sociale (centre de îngrijire a copiilor, aziluri pentru bătrâni, centre de asistență pentru persoanele cu deficiențe)
- training pentru grupurile marginalizate
- acțiuni pentru creșterea siguranței și prevenirea criminalității
- investiții în echipamente informatice și de comunicații

Măsuri prioritare

- finalizarea și/sau renovarea clădirilor abandonate și pregătirea lor pentru noi activități economice și sociale
- reabilitarea patrimoniului istoric, industrial și cultural
- recuperarea siturilor abandonate pentru noi folosințe
- dezvoltarea și/sau reabilitarea infrastructurii și utilităților publice urbane
- centre de acomodare a afacerilor
- sprijin financiar pentru imm-uri
- incluziune socială - infrastructură și echipamente sociale
- investiții în facilități și puncte de atracție culturală
- asigurarea de training și dezvoltarea de abilități profesionale pentru grupurile marginalizate (șomeri, minorități etnice, tineri, etc.)
- stimularea antreprenoriatului și a rețelelor locale de afaceri
- servicii de consiliere pentru IMM-uri

PARTEA III. PROGRAMUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BIHOR

CAPITOLUL XI. PROPUNERI DE PROIECTE OPERAȚIONALE

În această secțiune enumerăm listele de proiecte pe fiecare sector de dezvoltare, în forma în care fiecare echipă de lucru a întocmit fișele proiectelor și listele lor finale. Păstrăm ordinea sectoarelor de dezvoltare din partea de analiză diagnostic a Județului Bihor.

Listele sunt completate de propuneri primite în urma dezbaterii publice din partea mai multor primării din județ. Aceste propuneri sunt anexate de asemenea acestor liste, fără a fi incluse în propunerile realizate de echipele de lucru. Completări ulterioare ale acestor liste de proiecte este posibilă în măsura în care din județ sunt trimise noi propuneri.

PORTOFOLIUL DE PROIECTE A SECTORULUI TRANSPORTURI

A. PROIECTE CUPRINSE ÎN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

NR. CRT	TITLUL PROIECTULUI	DURATA	BENEFICIAR	COSTURILE PROIECTULUI		
				TOTAL mil €	FONDURI EUROPENE mil €	BUGET LOCAL mil €
1.	Reabilitarea și modernizarea DJ 763 Sudrigiu – Padiș – Lim. Jud. Cluj L: 44,180 km.	2007 -2008	C.J. Bihor	8,521	6,817	1,704
2.	Reabilitarea DJ 191 Marghita – Lim. Jud. Satu Mare (Tășnad) L: 16,059 km.	2007 -2008	C.J. Bihor	2,965	2,372	0,593
3.	Reabilitarea DJ 767 Uileacul de Criș – Brusturi – Spinuș – DJ 191 L: 22,543 km.	2009 – 2011	C.J. Bihor	5,060	4,048	1,012
4.	Reabilitarea DJ 795 Salonta – Tinca și DJ 709 A Belfir – Pocola L: 55,940 km.	2009 – 2011	C.J. Bihor	10,389	8,311	2,078
5	Reabilitarea DJ 792 A Leș – Tinca – Beliu – DN 79 A	2012 - 2013	C.J. Bihor	5,553	4,442	1,111

B . PROIECTE CARE AU FINANTARE ASIGURATA

Proiect	Buget MEuro
Autostrada Bors-Brasov: tronson Bors-Suplacu de Barcau	245,3
Autostrada Bors-Brasov: tronson Suplacu de Barcau-Mihailesti	488,5
Modernizare DE79 Oradea – Arad	115,92
76 Oradea – Deva ¹	FA

C. PROIECTE PRIORITARE

Proiect	Buget MEuro
Electrificarea, dublarea si modernizare CF Episcopia Bihor - Cluj-Napoca - Teius pentru viteze maxime de 160 km/h	750
Electrificare, dublare, modernizare si transformare in CF rapida Episcopia Bihor - Apahida	
Drum rapid Satu Mare - Oradea	180
Drum expres Satu Mare – Oradea	
Autostrada Oradea - Arad	650
Oradea - Arad: T1 Racord Autostrada Bors-Brasov - Salonta 2x2	
Oradea - Arad: T2 Salonta - Chisineu Cris 2x2	

PROIECTE PRIORITARE - IMBUNATATIREA SI DEZVOLTAREA RETELELOR DE TRANSPORT SI A UTILITATILOR PUBLICE CONEXE

Proiect	Buget MEuro
Realizare inel de ocolire Nord Oradea si acces in zona nordica a zonei metropolitane Oradea	10
Reabilitarea si modernizarea infrastructurii rutiere de acces Oradea-drum principal de acces către zona industrială Nord-vest Oradea-Bors	8
Oradea - Prelungirea pistei cu 700 m	6,3
DJ 767F Oradea (DN19) - Paleu - Cetariu - Cauaceu (DJ191)	14,92
DJ 768 DN76 - Calea Mare - Bicacel - Holod – DJ795	14,7
Infiiintarea unui centru logistic în perimetrul aeroportuar existent aferent terminalului cargo cu legaturi de transport la infrastructura rutiera existenta, Oradea	7,3
Oradea - Construcție terminal cargo	6,5
Extensie CF Oradea: CF spre Arad - Aeroport - CF spre Băile Felix	3,25
Centru intermodal Oradea Vest (intersecție AOA-DJ797-centura Oradea)	8
Centru intermodal Oradea Nord (intersecție ABB-AOA-DN19)	8
Oradea - Reparații capitale si consolidare pista	6,5
Oradea - Mărirea capacitatii de parcare a aeronavelor la sol	1,68
Oradea – Modernizare parcare pasageri si extindere suprafete de manevra mărfuri cargo. Racorduri cai de acces	1,3
Reamenajarea intersecției DJ 797 cu drum de centura Oradea	0,6
DJ 764I Draganesti (DN76) - Belejeni - Sebiș – Buntești - Poienii de Jos-Poienii de Sus-Cociuba Mica - DJ 763	2,05
DJ 190 DN19 - Episcopia Bihor- Bors	6,60
DJ 795 Salonta - Tulca – Tinca - Holod - DN76	36,9
Oradea – Modernizare terminal existent	2
Reabilitare DC 59 Sânmartin – Haieu – Betfia	4,8
Oradea - Sistem de iluminare si marcaje luminoase (balizaj) suprafete de rulare	4,7
Reabilitare DC 238 Rontău – Cheriu	2,84
Reabilitare DC 44 Osorhei – Fughiu – Ineu	0,62
DJ 764 Beiuș - Remetea – Aștileu – Aleșd	55,2
DJ 191B Pșulesti – Derna - Popesti - Suplacu de Barcau	29,1
Reamenajare intersecției DJ 795 cu DJ 792 A in localitatea Tinca	0,6
DJ 764A Beiuș – Stana de Vale	21,76
Modernizare DJ 108I Bucea (DN1 jud. Cluj) – Lorău – Bratca – Măgești – Aștileu – Tileagd	41
DJ 190F DN 19B – Abrămuț – Sânlazăr – DJ 191	1,23
DJ 764 H Beiuș –Nimaiești - Curatele (DC 221)	0,8
DJ 764F Uileacu de Beiuș (DJ709A)- Suncuis - Finis –Tărcaia - Totoreni – Băleni - Lazuri de Beiuș –Cusuius - Cucuceni Ghighișeni – Hotărel - Lunca(DN76)	26,8
Reabilitare DJ108J DJ108K – Remeți – Stana de Vale, Bihor	11,4
DJ 767A Uileacu de Cris (DN1)- Bălaia - Burzuc – Chioag – Saniob - Sânicolau de Munte - Sacuieni (DN19B)	34,25
Modernizare DJ 108K DJ 108I – Bulz – Munteni – Remeți – lim. Jud. Cluj	21,16
Reabilitare DC 177 DJ 108I – Suncuius – DJ 764, jud. BH	1,16
By-pass Beiuș	21

Proiect	Buget MEuro
Reabilitare DC 145 DJ 108H – Poiana Florilor, jud. BH	0,93
DJ 764G DN76 - Lazuri de Beiuș (DC231)	0,27
Reparație capitala DJ 191F Otomani (DN19) - Marghita (DN19B)	12,5
DJ 191A Popești - Chiribiș	28
DJ 709A Batar-Belfir-Cociuba Mare - Șoimi - Uileacu de Beiuș – Pocola	36,4
DJ 797B DN79-Madaras	0,24
DJ 190A DN 19 – Diosig, jud. Bihor	0,13
DJ 764D Borod - Bratca – Damiș	22,30
DJ 764K Răbăgani (DN76) – Pomezeu	1,06
DC 34 Sârbi - Sălard	5
DJ 792A Lim. Jud. Arad – Ucuriș – Olcea – Leș	34,2
DJ 768A Șoimi (DJ 709A)- Sânicolau de Beiuș - Suplacu de Tinca - Capâlna - Rohani -Ginta -Valea Mare de Codru Miheleu (DC69)	18,07
DJ 709 Lim. Jud. Arad – Talpoș – Batăr – Arpășel	17,12
Reabilitare DJ108H Bucea-Bulz-Vadu Crișului – Măgești - Aștileu – Țețchea – Tileagd	13,81
Reabilitare DC 252 DJ 763 – Stancești – Chiscau (Peștera Urșilor)	0,6
Reparație capitala DJ 767A Tileagd (DN1) - Ciuhoi	25
Reabilitare DC 193 Ceica – Incești – Bicacel	1,04
Reabilitare DC 180 Vîrciorog – Fâșca – Subpiatra – Țețchea	0,54
Sosea de ocolire in orașul Marghita, jud. Bihor	2,5
Reabilitare DJ764C Remetea – Meziad	1,5
DJ 190 F DN 19B-Abramut-Sanlazar-DJ 191	1,23
Reabilitare DC 54 Oradea – Cheriu – Felcheriu	5,92
DJ 797A DN79 - Bicaciu – Ianoșda - Homorog -DN79	17,36
DJ 108O Topa de Cris - Vadu Crișului	1,28
Reabilitare DNC (neclasificat) DJ 108J – Suncuius – Acces Peștera Ungurului, jud. Bihor	1,2
Reabilitare DC 257 Câmpani – Sighiștel	0,97
DJ 190C Otomani – Sălacea	0,88
Reabilitare DC 199 Sâmbăta – Holod	0,45
DJ 767G DN1 - Ineu - Botean- Bălaia (DJ767A)	6,72
Reabilitare DJ 764E Cărpinet – Mănăstirea Izbuc, Bihor	3,6
Reabilitare DC 19 DN19 – Roșiori – Vaida – Santimbreu, jud. BH	0,91
DJ 795A Husasău de Tinca -Mierlau- DJ768	2,73
DJ 767D Varciorog - DJ764	8,44
DJ 764J Beiuș (DN76) - DJ 764F	0,80
DJ190 B DN 19 C-Șimian	0,28
DJ 190H DN19 – Cherechiu	0,25
DJ 709E Ciurmeșiu – Ghiorac – Arpășel	1,70

Proiect	Buget MEuro
Reabilitare DC 194 Ceica –Ceișoara –Topa de Sus	0,3
DJ 190E DJ 191 – Chișlaz	0,14
DJ 767H DN1 – Sacadat – DN1	3,76
DJ 768B Petid – Capâlna	0,35
DJ 190D Pagaia Boianu – Mare	0,54
DJ 190 H DN 19 –Cherechiu	0,25
DJ 190G DN 19B - Saldabagiu – Balc, jud. BH	6,40
Reabilitare DNC (neclasificat) Bratca – Valea Brătcuței, Bihor	5,5
DJ 767B DN76 - Tasad – Copăcel - Serghiș - DJ767	17,71
Reabilitare DC 25 (DJ 191) Sălard – Șișterea	1,29
Reabilitare DC 12 DN 19B – Olosig – Cubulcut, jud. Bihor	0,43
Reabilitare DC 91 DJ 797B Mădăras – Marțihaz	1,13
Reabilitare DJ 767 si DJ 767C DN76 – Rotărești – Dobresti – Lunca Sprie, Bihor	1,3
DJ 768C DJ768 - Lăzăreni - DC68	0,19
Reabilitare DC 95 Homorog – Tulca, jud. BH	0,02
Reabilitare DC 8 DN 19 – Adoni	0,36
Modernizare DJ191 Tășnad (DN 1F) – Blaja - Biharia – Marghita (DN1 9B) 8,14+16,9 km	15
Modernizare drum comunal DC Girișu de Criș - Borș	
Reparații capitale la podul de lemn peste Crișul Repede sat Toboliu com. Girișu de Criș.	
Reabilitarea DJ 797/A pentru deschiderea punctului permanent de trecere a frontierei Cheresig - Hărșand	
Asfaltare a 10 km de drum comunal în Girișu de Criș , Tărian , Toboliu și Cheresig	
Asfaltare drum comunal în Tărian	
Amenajare drum forestier Vărzari - Șinteu com. Popești	
Modernizare DC 192A DN 76 Dicănești com Drăgești	
Modernizare DC 190 DN 76 Stracoș com Drăgești	
Modernizare DC 191Topești – Incești com Drăgești	
Realizare drum asfaltat Roit – Livada de Bihor – 6 km com .Sânicolau Român	4 mil lei
Reabilitare străzi și trotuare com. Sânicolau Român	
Pietruirea drumurilor de pământ în toate localitățile din județul Bihor	
Asfaltarea drumurilor comunale importante în toate localitățile din județul Bihor	
DJ 797 Oradea - Toboliu - Cefa - Inand - DN79	
Modernizare DC 99 Cheșa – Ginta – Com. Cociba - Mare	
Modernizare DC 97 Petid – Cărăsău - Olcea	
Modernizare DC 102 Cociuba Mare - Tinca	

PROIECTE PRIORITARE PROPUSE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII DE TRANSPORT, UTILITĂȚI PUBLICE CONEXE ȘI SERVICII PUBLICE URBANE

Proiect	Buget MEuro
Introducere sistem de transport cu troilebuzele in Oradea, Biharia, Borș, Sânmartin	3
Reabilitare cai de rulare tramvaie in Oradea	5
Modernizare baza transport public urban cu 20 autobuze, 50 troilebuze, 20 tramvaie, Oradea	20
Modernizare străzi zona est mun. Oradea	3
Modernizare străzi zona vest mun. Oradea	3
Reabilitare si modernizare stații transport public auto si tramvaie in Oradea	3
Reabilitarea și modernizarea de drumuri locale în orașul Aleșd	
Devierea traficului greu și tranzit în municipiul Salonta	
Realizarea unui inel de centură interioară Salonta	
By-pass Stei	
Sosea de centura in orașul Aleșd	
Drum rapid de fluidizare a traficului rutier în zona metropolitană Oradea Etapa I Etapa I Borș ,Sîntandrei , Nojorid , Sînmartin ; Etapa II Oșorhei ,Paleu , Cetariu , Biharia Borș.	146

PROIECTE PENTRU REABILITAREA INFRASTRUCTURII FERROVIARE ȘI A DRUMURILOR NAȚIONALE

Proiect	Buget MEuro
Electrificare si modernizare CF Oradea - Satu Mare	
Electrificare si modernizare CF Arad – Oradea	
Reparație capitala DN 19B Sacuieni – Nusfalau	
Extensie CF Satu Mare: CF spre Oradea - Aeroport - CIM Satu Mare Sud cu centru logistic, Aeroport-Acas-27 km	

PORTOFOLIUL PROIECTE – PROTECȚIA MEDIULUI

Nr.crt.	Denumire proiect	Beneficiar	Val. proiect mii lei	Val. proiect mii Euro	Perioada de derulare	Surse proprii (%)	A su (%)
CAP.I – CALITATEA APEI							
1	Extindere rețea de apă potabilă și construire stație de epurare și canalizare	PRIMĂRIA COMUNEI CEFA, loc.Inand	1000	278	2006-2012		
2	Construire rețea alimentare apă potabilă, canalizare și stație de epurare	PRIMĂRIA COMUNEI CEFA, loc.Ateas	500	140	2006-2010		
3	Reabilitare și extindere rețea de apă .	PRIMĂRIA COMUNEI CEFA	800	224	2006-2010		
4	Alimentare cu apă a localității Sudrigiu	PRIMĂRIA COMUNEI RIENI	1300	361	2007-2010		
5	Canalizare menajeră oraș Nucet-cartier Baita	PRIMĂRIA COMUNEI NUCET	1158	321	2005-2007	10	
6	Extinderea capacității stației de epurare a municipiului Beiuș	SC EDILUL SA BEIUȘ	2880	800	2007-2010	5	
7	Managementul apei (ape potabile și ape reziduale) în loc. Gepiu	NORD VEST BIHOR - GEPIU	1800	500	2007-2008		
8	Reabilitarea alimentare apă potabilă în loc. Livada, com. Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	3200	900	2006-2007		
9	Reabilitare alimentării cu apă a localității Nojorid - comuna Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	4000	1111	2006-2007	10	
10	Reabilitarea alimentării cu apă a localității Les-comuna Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	2400	660	2006-2007	10	
11	Refacerea canalizării pluviale și menajere cu separarea rețelei de SC CEMTRADE SA	SC CESAL SA	700	194	2006-2007	20	
12	Realizarea sistemului de canalizare pentru comuna Holod	CONSILIUL LOCAL HOLOD	454	126	2007-2011	15	
13	Extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare. Modernizarea și extinderea stațiilor de epurare.	SC SALUBRI SA ALESD	5760	1600	2005-2008	10	
14	Extindere rețea de alimentare cu apă și contorizare. Marirea capacității stației de captare a apei.	SC SALUBRI SA ALESD	3600	1000	2005-2008	10	
15	Retehnologizarea stației de epurare a apelor uzate	SC INTEROIL SA	1340	372	2007	20	
16	Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă în Mun. Salonta.	Consiliul Local Salonta	4320	1200	2007-2010	15	
17	Extinderea rețelelor de apă și canal în Municipiul Oradea	RA Apa Canal Oradea	1300	361	2006-2009		
18	Extinderea rețelelor de apă și canal în zona Metropolitană..	RA Apa Canal Oradea	1244	345	2007-2009		
19	Înlocuirea rețelelor de apă din azbociment și a bransamentelor de plumb	RA Apa Canal Oradea	800	222	2006-2009		

Nr.crt.	Denumire proiect	Beneficiar	Val. proiect mii lei	Val. proiect mii Euro	Perioada de derulare	Surse proprii (%)	A su (
20	Achiziționare stație pre-epurare și rețehnologizare secție vopsitorie produse	SC AURA SA ORADEA	723	200	2007-2008	40	
21	Amenajare Valea Nimaiesti	Directia Ape Crisuri Oradea	5400	1500	2007-2008		
22	Rețea de canalizare pentru localitatea Santandrei, comuna Santandrei, jud. Bihor	CONSILIUL LOCAL SANTANDREI	4068	1130	2007-2008		
23	Canalizare menajera oraș Vașcău	PRIMARIA VAȘCĂU	1159	321	2006-2010	10	
24	Inițierea unei stații de epurare și canalizarea menajera și pluvială a loc.	Asociația "Pro Valea lui Mihai"	2520	700	2007-2011	10	
25	Extindere sistem alimentare cu apă în Diosig-Ianca	CONSILIUL LOCAL DIOSIG	2183	606	2007-2010	25	
26	Acumulare nepermanentă la Lazuri de Roșia	Directia Ape Crisuri Oradea 5400 - 1500	1700	472	2007-2008		
27	Alimentarea cu apă potabilă a loc. Apateu, com. Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	1920	533	2006-2007	10	
28	Reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă potabilă a loc. Nojorid, Livada și Les, com. Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	9600	2684	2007-2008		
29	Alimentare cu apă a loc. Sauaieu, com. Nojorid	CONSILIUL LOCAL NOJORID	2000	555	2007-2008		
30	Alimentare cu apă a municipiului Beiuș din albia Crișului Pietros	SC EDILUL SA BEIUȘ	3600	1000	2008-2011		
31	Rețea de alimentare cu apă a loc. Boianu Mare	PRIMARIA COMUNEI BOIANU MARE	850	236	2005-2006	20	
32	Amenajare Valea Borumblaca	Directia Ape Crișuri Oradea 5400 - 1500	2100	583	2007-2008		
33	Amenajare Valea Bucuresci	Directia Ape Crisuri Oradea 5400 - 1501	2300	639	2007-2008		
34	Amenajare Valea Chijic	Directia Ape Crisuri Oradea 5400 - 1502	3800	1056	2007-2008		
35	Amenajare Valea Dezna	Directia Ape Crisuri Oradea	5700	1583	2007-2008		
39	Amenajare Valea Dobricionesti	Directia Ape Crisuri Oradea	1800	500	2007-2008		
40	Amenajare Valea Finis	Directia Ape Crisuri Oradea	4000	1111	2007-2008		
41	Amenajare Valea Meziad	Directia Ape Crisuri Oradea	2800	778	2007-2008		
42	Amenajare valea Pietroasa	Directia Ape Crisuri Oradea	126400	35111	2007-2010		
43	Amenajare valea Ribita	Directia Ape Crisuri Oradea	2800	778	2007-2008		
44	Amenajare Valea Tarcaita	Directia Ape Crisuri Oradea	2600	722	2007-2008		
45	Amenajare Valea Vata	Directia Ape Crisuri Oradea	6100	1694	2007-2008		
46	Dotarea Direcției Apelor Crisuri cu un autolaborator pentru depistarea și evaluarea rapidă a nivelului poluarilor accidentale și dotarea cu materiale de intervenție moderne	Directia Ape Crisuri Oradea	1260	350	2007-2008		

Nr.crt.	Denumire proiect	Beneficiar	Val. proiect mii lei	Val. proiect mii Euro	Perioada de derulare	Surse proprii (%)	A su (
47	Extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare menajeră și pluvială a municipiului Salonta	CONSILIUL LOCAL SALONTA	97800	27167	2007-2010		
48	Dotarea Direcției Apelor Crisuri cu materiale de intervenție adecvate în caz de poluare accidentală	Directia Ape Crișuri Oradea	450	125	2007-2008		
49	Modernizarea stației de pre-epurare de pe platforma unității	IOAN SILVA COM SRL ORADEA	2880	800	2007-2010	20	
	TOTAL:		337069	93649			
CAP.II - GESTIUNEA DEȘEURILOR							
1	Achiziționare de utilaje și materiale în vederea unei mai bune gestionări a deșeurilor și în vederea combaterii poluării apelor de suprafață și subterane, solului și aerului	SC NUTRIENTUL SA PALOTA	1116	310	2007-2008	20	
2	Achiziționare de utilaje și materiale în vederea unei mai bune gestionări a deșeurilor și în vederea combaterii poluării apelor de suprafață și subterane, solului și aerului	SC NUTRIPIG SRL PALOTA	1152	320	2007-2008	20	
3	Închiderea și ecologizarea haldelor de slam roșu CI, CII, CIII - Ep. Bihor	SC CEMTRADE SA ORADEA	11448	3180	2007-2010	25	
4	Modernizarea tehnologiei de depozitare a slamului roșu la halda CO	SC CEMTRADE SA ORADEA	12528	3480	2006-2008	25	
5	Halada de deseuri cu conținut de azbest	SC FIBROCIM SA ALESD	1800	500	2006-2009	20	
6	Realizarea măsurilor de reabilitare a depozitului de zgură și cenușă Santaul Mic	SC Electrocentrale SA Oradea	540	150	2007-2009	10	
7	Implementarea tehnologiei non-azbest la fabricarea plăcilor de azbociment	SC CONGIPS SA ORADEA	1800	500	2006-2007	10	
8	Realizarea stațiilor de transfer pentru deseuri în jud. Bihor - Alesd, Beiuș, Marghita, Salonta, Sacuieni.	CONSILIUL LOCAL Aleșd; Beiuș; Marghita; Salonta; Săcuieni	12600	3500	2007-2008		
9	Achiziționare mașină specializată pt. transportarea gunoierului menajer și achiziționare de europubele pentru gunoierul menajer și gunoierul selectiv	Com. Cefa, Gepiu, Sanicolau Roman	500	140	2006-2010		
10	Retehnologizarea cuptorului de ardere ape uzate pentru incinerare deșeurilor.	SC SINTEZA SA ORADEA	1440	400	2005	20	
11	Înființarea unei stații de transfer pentru deservirea localităților aderente.	As. "Pro Valea lui Mihai"	2160	600	2007-2009	10	
12	Modernizarea procesului de colectare a deșeurilor în Mun. Oradea și localitățile zonei metropolitane.	Primăria Municipiului Oradea	2800	780	2007-2011	20	
13	Formare, informare și acțiune pentru un management performant al gestiunii deșeurilor în zona rurală a jud. Bihor	Fundația "Ecotop" pentru cultură și educație ecologică	504	140	2006-2009	25	

Nr.crt.	Denumire proiect	Beneficiar	Val. proiect mii lei	Val. proiect mii Euro	Perioada de derulare	Surse proprii (%)	A su (
14	Trecere de la produse cu azbest la produse non-azbest la SC Fibrocim SA Alesd.	SC FIBROCIM SA ALESD	1800	500	2005-2006	30	
	TOTAL:		52188	14500			
CAP.III- PROTECȚIA NATURII							
2	Biologia lacurilor artificiale din bazinul hidrografic Crisuri conform directivelor europene.	DIRECTIA APE CRISURI ORADEA	1260	350	2007-2008	30	
3	Administrare eficienta a ariei naturale protejate Defileul Crișului Negru la Borz.	Fundatia "Ecotop" pentru cultura si educație ecologica	300	84	2006-2008	25	
	TOTAL:		1560	434			
CAP. IV- ZGOMOT							
1	Perdele de protectie impotriva poluarii fonice pe principalele artere de circulatie	PRIMARIA Municipiului Oradea	4500	1250	2007-2010	20	
Â	TOTAL:		4500	1250			
CAP.V - CALITATEA AERULUI							
1.	Reducerea emisiilor de oxizii de azot,bioxid de sulf si pulberi la instalatia mare de ardere tip I nr 2 din cadrul SC Electrocentrale SA Oradea.	SC Electrocentrale SA Oradea	270000	75000	2010-2016		1
2.	Reducerea emisiilor de oxizi de azot la instalatia mare de ardere tip I nr 1 din cadrul SC Electrocentrale SA Oradea.	SC Electrocentrale SA Oradea	720000	20000	2007-2010		1
	TOTAL:		990000	95000			

Intocmit
ing. Felicia Enache
consilier principal
Comp. Relatii Publice si Comunicare,Planuri ,Proiecte,Programe

PORTOFOLIU PROIECTE A SECTORULUI COMPETITIVITATE

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Axa 1 Un sistem productiv prioritar						
1.1. Investiții în producție și pregătirea pentru competitivitatea pieței, în special în sectorul IMM						
Dezvoltarea industriilor mici și a serviciilor	Camera de Comerț și Industrie Bihor				150.000	
Dezvoltarea produselor de marca regionale	Camera de Comerț și Industrie Bihor				250.000	
Sustinerea și dezvoltarea imm-urilor din comunitate în domeniile: panificație, prelucrarea carni, textil, forestier (formare manageri, modernizare instalații de prelucrare, susținere angajare personal calificat din comunitate)	Camera de Comerț și Industrie Bihor				200.000	
Sustinerea dezvoltării sectorului zootehnic în comunitate și colaborarea cu imm-urile locale în prelucrarea și distribuirea produselor						
Îmbunătățirea productivității imm-urilor din sfera productivă, prin aplicarea metodei lean manufacturing						
Parc Industrial Marghita	Consiliul Local Marghita	- amenajarea unei platforme industriale în zona limitrofă a municipiului Marghita în vederea atragerii de noi investitori - dotarea platformei cu infrastructura și utilitățile necesare funcționării unor noi unități industriale locale		Zona Marghita	1.500.000 €	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.2. Acces la credite și instrumente financiare pentru IMM						
Program de formare în managementul fondurilor structurale	Asociații patronale, IMM, firme de consultanță, asociații de localități			BH	300 000	
Crearea unor fonduri de susținere a IMM care activează în domenii prioritare, inovative					5.000.000	
1.3. Dezvoltarea antreprenoriatului						
Crearea infrastructurii						
Rețea de centre microregionale de dezvoltare a afacerilor	Asociațiile de localități, asociațiile patronale, Parteneri: firme private de instruire și consultanță	Crearea unor centre de afaceri microregionale, de tip rețea, interconectate și complementare		BH Aleșd, Ștei, Salonta, Marghita, etc.	3 600 000	
Rețea de incubatoare de afaceri în sprijinul IMM (inclusiv pentru industrii inovative)	asociații ale consiliilor locale, CCIBH, CLIMM, CJ, Asociația Integra, AJOFM Romarketing		promovarea IMM - urilor, crearea locuri de munca	BH (Valea lui Mihai-60ha)	52 000 euro	proiect, studiu de fezabilitate
Realizarea unui centru expozițional	Camera de Comerț și Industrie Bihor				4.000.000	
Centre de educație comunitară și antreprenorială în mediul rural	ISJ BH, Asociația Integra, PISC			BH	1.500.000,00	
Centru Internațional de Afaceri Oradea	Zona Metropolitană Oradea	Crearea condițiilor de amplasament pentru realizarea unui Centru Internațional de Afaceri, cu toate dotările și utilitățile necesare unui standard maximal		BH		
Dezvoltarea resurselor umane						
Dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor absolvenți	Camera de Comerț și Industrie Bihor AJOFM, Asociația Integra				200.000	
Formarea femeilor ca antreprenori locali pentru sprijinirea inițiativelor lor zonale de dezvoltare în domenii competitive	Camera de Comerț și Industrie Bihor, Asociația Integra, AJOFM				500.000	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Organizarea unor cursuri de instruire pentru producătorii agricoli la nivel de comune, privind integrarea în Uniunea Europeană	AJOFM			BH	2.500.000,00	
Încurajarea activităților agroturistice în zonele folclorice tradiționale ale Beiusului prin reconversie profesionala si asistenta pentru infiintarea si dezvoltarea de afaceri in zona	AJOFM, asociatia țarăBeiusului			BH	1.000.000,00	
Pregatire antreprenoriala pentru cetatenii din mediul rural,	asociatii de localitati Prefectura Bihor, AJOFM, CCIBH, Asociatia Integra			BH	210.000,00	
Certificarea competențelor antreprenoriale	Universitatea Oradea, Directia Muncii, ISJ, CLIMM, CCIBH, Directia Statistica			BH	150.000,00	
Axa2: Cercetare și dezvoltare pentru competitivitate						
2.1. Parteneriat în cercetare-dezvoltare între universități/institute de cercetare și întreprinderi pentru generarea unor rezultate direct aplicabile în economie						
Consortiu regional de dezvoltare tehnologica						
Dezvoltarea si implementarea sistemului de educație tehnologica in diferite domenii utile imm-urilor						
Managementul afacerilor bazate pe patente si licente	Camera de Comerț și Industrie Bihor				200.000	
Incubatoare tehnologice si de afaceri	Camera de Comerț și Industrie Bihor, Asociatia Integra				200.000	
Crearea unui centru regional de servicii pentru promovarea ocuparii in cadrul imm-urilor locale a tinerilor absolventi din regiunea Județului bihor	Camera de Comerț și Industrie Bihor				150.000	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Sporirea gradului de constientizare privind responsabilitatea sociala corporatista in rândul imm-urilor	Asociatia Integra				200.000	
Armonizarea ofertei locurilor de munca existente in localitatea si zona Metropolitana Oradea cu cererea.	AJOFM, Universitatea Oradea			BH	1.000.000,00	
Analiza pietei muncii in zona Metropolitana Oradea	AJOFM			BH	150.000,00	
Reconversia profesionala a persoanelor disponibilizate din industria textila si a confectiilor	asociatii de consilii locale, AJOFM, CLIMM, ISJ			BH	100.000,00	
2..2. Investiții în infrastructura de cercetare-dezvoltare						
Centru de cercetare a pietei pentru produse si tehnologii	Camera de Comerț și Industrie Bihor				250.000	
Centru de consultanta si marketing pentru promovarea produselor cu specific ale Județului	Camera de Comerț și Industrie Bihor, Asociatia Integra				100.000	
Crearea unui centru regional de stimulare a potentialului de dezvoltare a imm-lor, pentru furnizarea de servicii in vederea cresterii calitative a ofertei de forta de munca	Camera de Comerț și Industrie Bihor				350.000	
Centru Logistic de Sprijin in Afaceri	Primaria Oradea, CCIBH, CLIMM,			BH	500.000,00	
Centru Regional de Formare in logistica si Transporturi specializate	Universitatea Oradea			BH	1.700.000,00	
Centre de excelenta in domenii cu potential de dezvoltare	ISJ BH			BH	1.500.000,00	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Servicii de asistentă, consultanță și asigurarea calității pentru întreprinderi mici și mijlocii din Județul Bihor și regiunea nord-vest						
Ateliere profesionale în școli din mediul rural (agricultură, servicii, construcții, resurse naturale, turism).	AJO FM, ISJ			BH	100.000,00	
2.3. Susținere în cercetare-dezvoltare pentru întreprinderi						
Afaceri rentabile prin training	Camera de Comerț și Industrie Bihor				150.000	
Școala – centru de resurse pentru relansarea locală a agriculturii și zootehniei	AJO FM			BH	30.000,00	
Bursa Ideilor (Jocul de-a afacerea) -se va organiza anual-	AJO FM, Universitatea Oradea, ISJ, Asociația Integra	Dezvoltarea resurselor umane – dezvoltarea sistemului de educație pentru adulți		BH	400.000,00	
Axa 3 IT pentru sectorul public și privat						
3.1. Susținerea utilizării instrumentelor informatice						
Dezvoltarea unei linii de ghidare, consiliere și informare pentru angajații din IMM-uri	Camera de Comerț și Industrie Bihor				200.000	
Îmbunătățirea managementului financiar și a standardelor internaționale de contabilitate						
Creșterea capacității manageriale a administrației publice locale	AJO FM			BH	500.000,00	
Perfecționarea competențelor de utilizare a mediilor virtuale pentru învățământ	Universitatea Oradea, ISJ			BH	200.000,00	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
3.2. Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice (E-guvernare, e-educație, e-sănătate)						
Cresterea calitatii serviciilor publice furnizate de administratia publica locala, in special sectorului IMM	Prefectura Bihor, Consiliul județean Bihor, Primaria municipiului Oradea, asociatii de consilii locale			BH	1.000.000	
Implementarea unui sistem de management integrat în administrația publică Marghita	Consiliul Local Marghita	implementarea unui Sistem Informatic Integrat destinat informatizării activităților din administrația publică Marghita: financiar-contabilitate, investiții-achiziții publice, RU, relații publice, taxe și impozite, etc.		Primăria Marghita	50.000 €	
Program de perfecționare a personalului din administrația publică și instituțiile locale din Marghita	Consiliul Local Marghita, Parteneri: alte instituții descentralizate din municipiul Marghita	- cursuri de specializare în utilizarea calculatorului, cursuri de limbi străine, cursuri de management		Municipiul Marghita	50.000 €	
Program de formare a personalului din instituțiile publice în dezvoltarea unor competențe de cunoaștere a unei limbi de circulație internațională și a utilizării calculatorului	Direcția Muncii Bihor, Primăria Oradea, CJBH, ISJ BH	cursuri de specializare pentru 12.000 de lucratori din instituții le publice		BH	2.400.000	
3.3 .Sustținerea e-economiei						
Parcuri Tehnologice și Platforme de Servicii pe teritoriul metropolitan	ZMO	Crearea de condiții și amplasamente pentru Parcuri Industriale, Parcuri Tehnologice și Platforme de Servicii pe teritoriul metropolitan (2PIx200ha, 2PTx75 ha și 2PSx30ha).		Zona Metropolitana Oradea		
Axa 4 Eficienta energetica crescuta și dezvoltare durabilă pentru sectorul energetic						
4.1. Creșterea eficienței energiei						

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
4.2. Valorificarea noilor surse de energie						
Parc balnear în Regiunea de Nord -Vest, locațiile Tășnad, Beltiug, Marghita	Consiliul Județean Satu Mare, Consiliul local Tășnad, Consiliul local Beltiug, Consiliul local Marghita	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii suport pentru dezvoltarea turismului balnear în regiunea de Nord-Vest, în locațiile Tășnad, Beltiug și Marghita, în vederea integrării acestor zone într-un parc balnear, care să reprezinte o ofertă competitivă în turismul național.	4.1., 4.2.	Regiunea de Nord-Vest, localitățile Tășnad, Beltiug, Marghita	2.802.375	SF, Raport SF
Turism Balnear-rețea de baze de agrement și tratament balnear	Consiliul Județean Bihor, asociațiile de localități, CCIBH, hoteluri, moteluri	Infrastructuri balneare	4.1., 4.2., 5.1.	Zonele Aleșd, Beiuș (Spitalul orașenesc Beiuș), Marghita, jud. Bihor	5.000.000	
Aquapark Felix	CJ Bihor, CL Sanmartin	Punerea în valoare și dezvoltarea turismului în Băile Felix și 1 Mai Parteneriat public-privat, rețea de colaboratori din "show-biz"		Băile Felix, 1 Mai	7.200.000	Fisa de proiect
4.3. Reducerea impactului de mediu negativ asupra sistemului de energie						
Axa 5 Bihor, o destinație atractivă pentru afaceri și turism						
5.1. Promovarea potențialului turistic și de afaceri bihorean						
Promovarea brandurilor locale	CJ, Prefectura, Univ.Oradea, asociații de consilii locale, Asociația Integra, firme de profil				1.000.000	
Evenimente de promovare zonala pentru atragerea investițiilor străine	asociații de consilii locale, prefectura, CJ, CCIBH				1.000.000	
Cetatea "Șoimul"	Orașul Aleșd	Valorificarea potențialului turistic al monumentului istoric		sat Peștiș-Valea de Șinteu	1.500.000	
Centru athletic Băile Felix	CL Sânmartin și Fundația "Atletismul românesc"	Inițierea și amenajarea unei baze sportive de nivel european		Sânmartin, jud. Bihor		Fisa de proiect, HCL, alocare 11 ha

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Valorificarea potențialului turistic și uman al mediului rural din regiunea de Nord Vest	AJOFM			BH	11.000,00	
Crearea de sisteme de servicii complexe în stațiunile cu apă termală și minerală	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Administrații locale, spațiile de cazare ce pot asigura servicii de calitate, populația localității populația ce se ocupa de pensiuni			800.000	
Crearea condițiilor pentru turismul de "fitness" și "wellness"	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Administrații locale, hoteluri, moteluri, pensiuni, restaurante localnici			500.000	
Turismul pentru congrese	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Administrații locale, instituții de învățământ, hoteluri, moteluri, pensiuni, restaurante localnici			650.000	
Turismul pentru afaceri	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Unități de cazare, mediul de afaceri ce se ocupa cu servicii conexe expozițiilor sau tragurilor (servicii de paza, hostess)			3.000.000	
Turismul de stimulare a angajaților (incentiv)	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Unități de cazare de specialitate, întreprinzători care organizează programe de recreație			1.000.000	
Turismul legat de întruniri	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Consiliul Județean, administrații locale, hoteluri cu infrastructura corespunzătoare, organisme ce derulează programe de recreere activă			800.000	
Dezvoltarea ecoturismului din zona țară Beiusului	Asociația țară Beiusului			microregiunea Beiuș	172500	fisa de proiect
Dezvoltarea turismului de iarnă în Munții Apuseni-Partie de schi-Vartop	Consiliul Local Nucet-CJBihor	Amenajarea unei părți de schi în incinta satului de vacanță Vartop, pe partea Județului Bihor, cu telescaun și parcuri amenajate la baza părții	dezvoltarea turismului în Munții Apuseni-crearea de locuri de muncă	Județul Bihor, la limita cu Județul Alba	14 440 000 ron	studiu de fezabilitate, proiect

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
5.2. Dezvoltarea centrelor de informare și promovare turistică și de afaceri						
Retea de centre de informare și promovare a turismului	Asociații de localități, ONG, CCIBH, CDR	Realizarea unei rețele de centre de informare și documentare pentru turiști, localizate în orașele reședință de județ și în stațiunile turistice din regiune, coordonate și administrate de Consiliile Locale & Județene.		Beiuș, Alesd, Salonta, Valea lui Mihai, Ștei etc. ONG (Asociația Salvatorilor Montani Ștei)	2 400 000	fisa de proiect
Crearea unei rețele de centre locale de asistență și servicii pentru IMM-uri	Camera de Comerț și Industrie Bihor				250.000	
Centru Internațional de Afaceri în Zona Metropolitană Oradea		Crearea condițiilor de amplasament pentru realizarea unui Centru Internațional de Afaceri, cu toate dotările și utilitățile necesare unui standard maximal.				
Accesul IMM-urilor și întreprinderilor la informații	Camera de Comerț și Industrie Bihor				100.000	
Înființarea de centre educaționale pentru IMM-uri	Camera de Comerț și Industrie Bihor				150.000	
Informare și asistență-factor activ pentru integrarea europeană a IMM-urilor din Județul Bihor	Camera de Comerț și Industrie Bihor, IMM	Consultanță			295.000	
Centre zonale de consultanță agricolă și turism rural					300.000	
Birou de Consultanță Europeană pentru locuitorii din Bazinul Ștei	Primăria Ștei			Ștei, Bihor	570.000,00	
Întărirea cooperării între organisme cu activități turistice	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Populația din județ ce trăiește din turism, precum și populația ce se bucură de rezultatele turismului			400.000	
Crearea mijloacelor de comunicare și marketing; popularizarea acestora	Camera de Comerț și Industrie Bihor	Administrații locale cuprinse în dezvoltarea turistică, ONG-uri și asociații private, populația;			400.000	
Centru județean de formare managerială continuă	Camera de Comerț și Industrie Bihor				250.000	

TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	PRIORITATE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
Dezvoltarea de clustere locale	Camera de Comerț și Industrie Bihor				200.000	
Climat de afaceri interactiv	Asociatia Integra				80.000	
Centru Regional de Excelență și Informare în Turism	AJOFM	Promovarea accesului egal și a incluziunii sociale în educație, formare profesională și pe piața muncii		BH	260.000,00	

PORTOFOLIUL PROIECTELOR A SECTORULUI REGENERARE URBANĂ

Propuneri de proiecte Oradea

Nr. crt.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	OBIECTIV/PRIORITATE/ POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.	Reabilitarea locuințelor sociale din zona Voltaire	Primăria municipiului Oradea	Prioritatea 4 -dezvoltare urbana durabila	Oradea	300.000 EUR	
2.	Dezvoltarea serviciilor sociale pentru populația defavorizată din cartierul Velenta	Primăria municipiului Oradea	Prioritatea 4 -dezvoltare urbana durabila	Oradea - Cartierul Velenta	200.000 EUR	
3.	O educație ecologică social-comunitară	Primăria municipiului Oradea	Prioritatea 4 -dezvoltare urbana durabila	Oradea	45.000 EUR	
4.	Regenerarea urbană a Centrului Istoric a Mun. Oradea	Primăria municipiului Oradea	Prioritatea 4 -dezvoltare urbana durabila	Oradea	32.850.000 RON/9.000.000	Fisa de proiect Maricea cadru logic Studiu de fezabilitate SF PUZ-zona centrală PT-partial Analiza economică Analiza financiară Studiu de piață Studiu de management și Marketing Urban
5.	Regenerarea și introducerea în contextul urban a Cetății Oradea-Centru Multifuncțional Cetatea Oradea-Palat Princiar	Primăria municipiului Oradea	Prioritatea 4 -dezvoltare urbana durabila	Oradea	13.300.000 Eur	Fisa de proiect Matricea cadru logic SPF SF PT- în realizare Studiu de piață PUZ Cetatea Oradea

Propuneri proiecte ZONA METROPOLITANĂ ORADEA

Nr. Crt.	Nume proiect	Buget estimat	Perioada de implementare
1. Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii de acces			
1	Decongestionarea traficului între polii economici de dezvoltare ai regiunii Nord-Vest, Cluj Napoca și Oradea	8000	2007- 2012
2	Alinierea infrastructurii rutiere din Zona Metropolitană Oradea la standardele EU ale transportului de persoane și bunuri	152.000	2007-2013
3	Modernizarea aeroportului Oradea	30.000	2007- 2012
4	Extinderea rețelei de transport public local la nivelul spațiului rural al Zonei Metropolitane Oradea	5.000	2007- 2009
5	Modernizarea și dezvoltarea transportului public în Zona Metropolitană Oradea	25.000	2007- 2012
2. Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii de mediu			
6	Extinderea alimentării cu apă și canal a străzilor din Municipiul Oradea	48.000	2007- 2011
7	Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă, canalizare, epurare a apelor uzate în Zone Metropolitană Oradea	100.000	2007- 2013
8	Sistem de gestionare a deșeurilor în spațiul rural al Zonei Metropolitane Oradea și uniformizarea serviciului cu spațiul urban	1.500	2007- 2010
3. Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii energetice			
9	Eficientizarea sistemului termoelectric în Municipiul Oradea și Zona Metropolitană prin utilizarea surselor de energie alternativă	115.000	2007- 2013
4. Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii de turism și de afaceri			
10	Centru internațional pentru conferințe și expoziții (CICE)	40.000	2007- 2013
11	Valorificarea potențialului imobiliar local prin alezarea cetății medievale din Oradea în circuitul turistic internațional	30.000	2007- 2012
12	Regenerarea urbană a centrului istoric al Municipiului Oradea	11.000	2007- 2011
13	Reabilitarea malurilor Crișului Repede pe aliniamentul ce străbate teritoriul Zonei Metropolitane Oradea și transformarea acestuia în spații de recreere și agrement	20.000	2009- 2013
14	Parcul tehnologic / industrial Oradea	3.000	2007- 2011
15	Parcul de agrement și rezervația naturală Săldăbagiu de Munte	8.000	2008- 2013
16	Metropolitan Info Center	100	2007- 2009
17	Rețea metropolitană intranet	200	2007- 2009
18	Centrul de informații turistice Oradea, extindere și încadrare în rețeaua națională și cea internațională	1500	2007- 2011
19	Modernizarea infrastructurii de acces în stațiunile balneare Felix și 1 Mai.	4.000	2007- 2012
5. Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii sociale, de învățământ și sănătate			
20	Centrul social multifuncțional	1.000	2007- 2013
21	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare primare și pre-universitare în localitățile Zonei Metropolitane Oradea	6.000	2007- 2013
22	Modernizarea ambulatoriilor și secțiilor de urgență ale unităților medicale locale	1.000	2007- 2012
6. Dezvoltarea resurselor umane, forță de muncă și instruire			
23	Centrul pentru educație vocațională	6.000	2007- 2013
7. Dezvoltare rurală, agricultură și piscicultură			
24	Piața de gross a produselor agricole biologice și de consum natural	2.500	2007- 2013

Nr. Crt.	Nume proiect	Buget estimat	Perioada de implementare
8. Cooperarea transfrontalieră și transnațională			
25	Planul de dezvoltare cluster-elor în microregiunea transfrontalieră BH-HBH	300	2007- 2009
26	Planul director de dezvoltare a infrastructurii de transport Zona Metropolitană Oradea și Conexiunea la rețelele TEN-T și TEN-R	225	2007- 2009
9. Alte proiecte care susțin implementarea strategiei de dezvoltare 2007- 20013			
27	Ansamblu de locuințe cu caracter tranzitoriu, pentru forței de muncă ce va fi implicată în realizarea proiectelor	20.000	2007- 2012
28	Modernizarea străzilor din municipiul Oradea (rețea est și vest)	6.000	2007- 2013
29	Realibiltarea străzilor care fac legăturile dintre centrul urban al Zonei Metropolitane Oradea și comunele componente ale acesteia	6.000	2007- 2013
30	Realizarea / modernizarea unor obiective sportive ale Municipiului Oradea (Bazinul acoperit, stadionul municipal, Sala Sporturilor, Patinoarul Municipal, etc.)	2.100	2007- 2012
31	Centrul de recreere pentru tineret (Discoteca tinerilor din Oradea)	250	2007- 2009
32	Ansanblul simbolic „Oradea”	200	2007- 2010
33	Parcul de distracții și ansamblul imobiliar de agrement „Lotus II”	35.450	2007- 2013

Propuneri de proiecte Salonta

Nr. Crt.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.	Extindere și reabilitare sistemului de alimentare cu apă și canalizare, stație de epurare	Consiliul Local	Extindere canalizare pe străzile municipiului, reabilitare canal/8km, reab. stație de epurare Reabilitare 33 km rețea apă potabilă, extindere rețea pe 32 km.	Intravilan	13.000 mii Euro	Studiu de fezabilitate
2.	Reabilitarea și modernizarea străzilor din municipiu	Consiliul Local	Reasfaltarea 36 km, modernizare 15 km și pietruirea a 17 km străzi, asfaltarea trotuarelor aferente.	Intravilan	17.000 mii Euro	Studiu de fezabilitate parțiale
3.	Centura de ocolire a municipiului	Consiliul Local	Realizarea centurii pe lungimea de cca. 8,5 km pentru dezafectarea tranzitului greu prin centrul municipiului.	Extravilan	4.500 mii Euro	
4.	Amenajare zonă turistică și agrement	Consiliul Local	Amenajarea unui complex turistic ștrand geotermal, motel obiective recreative în zona “Pădurice” situat la ieșirea din Salonta spre Arad (DN 79)	Intravilan	10.000 mii Euro	Studiu de prefezabilitate

Nr. Crt.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
5.	Pistă cicliști	Consiliul Local	Se va sigura circulația în siguranță, pe teritoriul intravilan a deținătorilor de biciclete, în special pe principalele străzi.	Intravilan	30 mii Euro	
6.	Gestionare deșeuri menajere MUTAT MEDIU	Consiliul Local	Asigurarea colectării selective, transp. și depozitare/neutralizare a deșeurilor menajere	Intravilan	3.100 mii Euro	
7.	Reabilitarea centru civic P-ța Libertății	Consiliul Local	Se vor reamenaja spațiile verzi din parc, se vor reface trotuarele rigolele, canaliz., mobilierul urban, iluminatul public, etc.	Intravilan	1.500 mii Euro	
8.	Centru cultural "Arany János"	Consiliul Local	Se urmărește valorificarea potențialului și tradiției culturale a Salontei și zonei de influență	Intravilan	60 mii Euro	
9.	Centru afaceri	Consiliul Local	Amenajarea centrului pentru monitorizarea și promovarea IMM-urilor relații comerciale și investiții.	Casa de cultură	110 mii Euro	
10.	Ștrand municip. acoperit	Consiliul Local	Sprijinirea sportului de masă valorificarea apei geotermale.	Intravilan	380 miiEuro	

Propuneri de proiecte Marghita

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	BUGET ESTIMAT
1.	Reabilitarea cladirilor cu valoare istorica	Primaria municipiului Marghita	Reabilitarea principalelor clădiri cu valoare istorica: Primaria Marghita si Biblioteca locala	57.000 euro
2.	Marghita – "Orașul florilor"	Primaria municipiului Marghita	Reabilitarea parcurilor si spatiilor verzi din municipiul Marghita.	20.000 euro
3.	Dezvoltarea infrastructurii publice prin amenajarea de piste pentru biciclisti	Primaria municipiului Marghita	Construirea de benzi de circulatie pentru biciclisti care sa faca legătura dintre principalele zone ale orasului si ale viitorului parc balnear.	1.000.000 euro
4.	Drum de centura Marghita	Primaria municipiului Marghita	Construirea unei centuri ocolitoare a municipiului Marghita care sa preia traficul greu si circulatia dinspre zonele Tasnad, Valea lui Mihai, Sacueni către punctul de urcare al viitoarei autostrazi Bors – Brasov.	2.500.000 euro

Propuneri de proiecte Alesd

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.	Șosea de centură orașul Aleșd	Orașul Alesd		7.300.000 (2.000.000)	Planurile de Amenajare ale Județelor

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
2.	Realizare infrastructură cartier case unifamiliale	Orașul Alesd	Reabilitarea parcurilor si spatiilor verzi din municipiul Marghita.	11.850.000 (2.560.000)	Plan Urbanistic Zonal
3.	Modernizarea străzilor Lunca Crișului, Vișinului, Pârâului	Orașul Alesd	Construirea de benzi de circulație pentru biciclisti care sa faca legătura dintre principalele zone ale orasului si ale viitorului parc balnear.	700.000 (190.000)	Studiu fezabilitate Str. Lunca Crișului
4.	Modernizare parcuri	Orașul Alesd	Construirea unei centuri ocolitoare a municipiului Marghita care sa preia traficul greu si circulatia dinspre zonele Tasnad, Valea lui Mihai, Sacueni către punctul de urcare al viitoarei autostrazi Bors – Brasov.	20.000 (4.000)	

Propuneri de proiecte Beiuș

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	OBIECTIV/ PRIORITATE/ POR/POS/PDR	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.	Realizarea unei stații de transfer a deșeurilor la nivelul municipiului Beiuș MEDIU	CL Beiuș	Prioritatea 4/ mas .4.1 POR	RON 2562000 (700000 EUR)	Schita proiect
2.	Extinderea capacitatii statiei de epurare MEDIU	Consiliul local si Primaria municipiului Beiuș	Prioritatea 4/ mas .4.1 POR	1930463RON/ 534000 EURO	Schita proiect

Propuneri de proiecte Ștei

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
1.	STATIE DE SORTARE SI TRANSFER DESEURI IN DEPRESIUNEA BEIUSULUI SI PARCUL NATURAL APUSENI	Primaria Stei	5.000.000 EURO	Fisa de proiect Proiect tehnic

Propuneri de proiecte Valea lui Mihai

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	BUGET ESTIMAT	DOC. EXISTENTE
1.	Dezvoltarea si reabilitarea distributiei apei si canalizare	Consiliu Local Valea lui Mihai	pentru imbunatatirea vietii locuitorilor si incurajarea investitiilor economice este nevoie de extinderea si reabilitarea retelei de distributie a apei si canalizarii conform normelor UE. Orasul Valea lui Mihai are 56 km strazi	18.000.000	Studiu de prefezabilitate; Studiu de fezabilitate
2.	dezvoltarea si reabilitarea sistemului de iluminat public	Consiliu Local Valea lui Mihai	pentru imbunatatirea vietii locuitorilor si incurajarea investitiilor economice este nevoie de extinderea si reabilitarea sistemului de iluminat public	350.000	Studiu de fezabilitate
3.	Valea lui Mihai - Reciclare Ecologica	Consiliu Local Valea lui Mihai	Sistemul ecologic de gestionare a deseurilor este cerinta minimala pentru o activitate economica sanatoasa cu poluare minima a mediului inconjurator si implicit a populatiei locuitorilor orasului Valea lui Mihai	1.030.000	Studiu de fezabilitate

NR. CRT.	TITLUL PROIECTULUI	BENEFICIAR	DESCRIERE	BUGET ESTIMAT	DOC. EXISTENTE
4.	Reabilitarea parcului oraşenesc	Consiliu Local Valea lui Mihai	Parcul oraşenesc este una din locurile importante de petrecere a timpului liber, recreare. Este necesara dotarea parcului cu un teren de joaca, banci, mese, sistem de alimentare cu apa potabila	55.000	
5.	Parc industrial - incubator de afaceri	Consiliu Local Valea lui Mihai	Parcul Industrial (60 ha), incubatorul de afaceri (150 mp) are un rol important in sprijinul IMM - urilor, reducerea somajului si crearea a noi locuri de munca.	2.000.000	
6.	Reabilitare lac de acumulare	Consiliu Local Valea lui Mihai	lacul de acumulare (10 ha) in momentul de fata este desecat. Reabilitarea acesteia si reecologizarea respectiv amenajarea zonei si dotarea cu utilitati va genera dezvoltarea turismului local devenind un important loc de petrecere a timpului liber cu un impact social si economic semnificativ	300.000	
7.	Modernizarea si reabilitarea stadionului oraşenesc	Consiliu Local Valea lui Mihai	Modernizarea si reabilitarea stadionului, aducerea acesteia la standarde europene consta in renovarea si extinderea cladiri, dotarea cu utilitati, dotarea cu nocturna; amenajarea unui teren de minifotbal si de tenis cu scop de agrement.	300.000	
8.	Reabilitarea si modernizarea clubului de tineret	Consiliu Local Valea lui Mihai	renovarea cladiri existente in parcul oraşenesc, dotarea cu tehnologie IT in scopul crearii unui punct informational si de agrement pentru tineret	100.000	
9.	Reabilitarea si modernizarea clubului de pensionari	Consiliu Local Valea lui Mihai	reabilitarea cladirii si dotarea cu utilitati si mobilier cu scopul crearii unui punct de odihna si de petrecere a timpului liber pentru pensionari	50.000	
10.	Extinderea si dezvoltarea centrului diaconal	Biserica Reformata	centrul diaconal are obiectivul de a oferi un pachet complet de: cazare, loc de conferinta intr-o atmosfera placuta.	500.000	

PORTOFOLIU DE PROIECTE A SECTORULUI RESURSE UMANE

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Beneficiar/ partener	Buget estimativ	Obiectiv/ Masura*	Prioritate
1.	Centru de Dezvoltare Antreprenoriala	Beneficiari directi: Tinerii absolventi de facultate Parteneri: companii private de training si consultanta, facultati si ong-uri de profil	3 milioane Euro	Promovarea si sprijinirea antreprenoriatului prin dezvoltarea de cursuri si servicii pentru initierea si dezvoltarea afacerilor /Pregatirea fortei de munca pentru dezvoltarea economiei bazate pe cunoastere si promovarea instruirii antreprenoriale	2007-2009
2.	Centru de Resurse (cercetare si dezvoltare a managementului de resurse umane, la nivel regional)	Beneficiari directi: institutii le publice, companiile private, persoane fizice Parteneri: organizatii de profil, universitati	2,5 milioane Euro	Infintarea unei centru regional de management a resurselor umane/ Promovarea cercetarii si inovării in domeniul dezvolt. resurselor umane pentru o mai buna adaptare la nevoile economiei bazate pe cunoastere	2010-2011
3.	Centru de Evaluare si Consiliere Profesionala	Beneficiari directi: absolventii de facultate, personalul angajat din firme si institutii Parteneri: centre de evaluare, firme de recrutare, AJOFM, Facultatea de Psihologie	1,5 milioane Euro	Prevenirea si reducerea somajului/Cresterea ocuparii profesionale/Dezvoltarea de parteneriate între mediul privat si sistemul educational	2007-2009
4.	Educatie continua prin mentoring	Beneficiari directi: mediul de afaceri regional, echipa de consultanti /mentori regionali, din diverse domenii de activitate Parteneri: Companiile de consultanta, Experti PFA, mediul de afaceri	1 milion Euro	Cresterea performantelor organizatiilor prin programe de mentoring, derulate de consultanti acreditati si recunoscuti cel putin la nivel regional	2007-2009
5.	Centru de Educatie pentru Sanatate	Beneficiari directi: populatia din judet, cadrele medicale Parteneri: Institutiile publice si ong-urile de profil	2,5 milioane Euro	Elaborarea unei strategii pentru cresterea calitatii serviciilor de sanatate/Promovarea serviciilor sociale de interes general/Dezvoltarea si implementarea programelor de promovare a sanatatii si a educatiei pentru sanatate, in randul populatiei/facilitarea accesului la serviciile medicale de baza in zonele rurale	2010-2013
6.	Program de formare continua pentru adulti	Beneficiari directi: agentii economici Parteneri: centrele de pregatire profesionala, companiile de training	1 milion Euro	Dezvoltarea programelor de reconversie profesionala/Dezvoltarea si sustinerea unor programe de formare si instruire vocationala pentru manageri, antreprenori si liberi profesionisti	2008-2010

DEZVOLTAREA TURISMULUI IN BIHOR

În vederea realizării unei dezvoltări durabile și responsabile a turismului în Bihor, am identificat următoarele **principii de dezvoltare turistică** care trebuie respectate:

Utilizarea și valorificarea responsabilă și durabilă a resurselor naturale și antropice ale Județului

Înțelegerea și aplicarea turismului ca activitate educațională și socială (educarea locuitorilor și a vizitatorilor prin activități turistice și interacțiunea dintre acestea)

Dezvoltarea economică a Județului în ansamblu, dar și a comunităților locale în particular

Integrarea Județului în circuitul turistic internațional

Cunoașterea pieței turistice

Definirea identității turistice a Județului Bihor

Îmbogățirea spirituală și materială a locuitorilor Județului.

Fundamentare

Dezvoltarea turismului în Județul Bihor a devenit o prioritate încă din momentul când instituții le județene și alți actori în acest domeniu au constatat potențialul enorm pe care-l deține acest județ. În prezent, mai trebuie să constientizeze acest lucru populația Județului (inclusiv factorii de decizie), cea care poate facilita dezvoltarea turismului și fără implicarea căreia nu este posibilă valorificarea patrimoniului natural și cultural atât de bogat din Bihor.

Problemele majore care împiedică dezvoltarea turismului la un nivel de calitate ridicat și cu utilizarea resurselor turistice existente tin de oameni, infrastructură, resurse financiare și nu în ultimul rând identitatea și promovarea turistică a Județului Bihor.

Județul Bihor are un potențial turistic foarte ridicat – atât natural cât și cultural, cu o varietate de resurse turistice - și o poziționare geografică favorabilă mai multor forme de turism (balnear, ecologic, rural, cultural, de afaceri etc.). Pentru ca aceste elemente să fie valorificate, în contextul actual și cu resursele disponibile, am formulat 5 **priorități de dezvoltare a turismului în Bihor**:

P.1. Formarea și instruirea resurselor umane direct implicate în turism și profesionalizarea factorilor de decizie în turism.

P.2. Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a infrastructurii turistice în Bihor.

P.3. Promovarea Județului Bihor ca destinație turistică pe piața națională și internațională (necesită monitorizarea pieței turistice, identificarea formelor de turism care se pot desfășura în Bihor, elaborarea unei oferte)

P.4. Mobilizarea susținută de resurse financiare pentru dezvoltarea turismului județean .

P.5. Educarea și constientizarea cetățenilor Județului pentru impulsivitatea participării și inițiativelor locale cu privire la turismul județean .

Propunerile de proiecte prezentate mai jos se integrează atât în prioritățile județene cât și în cele regionale (POR) și respectă principiile de dezvoltare turistică enunțate.

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
P.1.	Prioritatea 1 PDJ	Formarea si instruirea resurselor umane direct implicate in turism.					
1.	Instruirea personalului turistic din Bihor	Universitatea Oradea, Camera de Comert si Industrie Bihor (CCIBH), Romarketing, Consiliile locale	Infiintarea unor centre de instruire si perfectionare in turism, pentru formarea personalului implicat in turism - un centru județean si 5 centre zonale, in orașele mai mari din judet.	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Produsul turistic)	Oradea, Marghita, Salonta, Alesd, Stei, Beius	6.000.000 Euro	- Fise de proiect, -Analize economice in curs de eaborare
P.2.	Prioritatea 2	Imbunatatirea calitativa si cantitativa a infrastructurii turistice in Bihor.					
P.3.	Prioritatea 3	Promovarea Județului Bihor ca destinatie turistica pe piata nationala si internationala					
2.	Dezvoltarea ecoturismului in Bihor	Administratia Parcului Natural Apuseni, Centrul pentru Arie Protejate si Dezvoltare Durabila Bihor, Asociatia țarăBeiusului, agenti economici, consilii locale	Crearea si îmbunătățirea infrastructurii specifice pentru ecoturistii care viziteaza Județul Bihor si dezvoltarea de programe de ecoturism in cel putin 7 zone cu potential din judet.	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente , Domeniul de interventie 3.1.	Judetul Bihor	4.000.000 Euro	- Fisa de proiect - Analize economice in curs de elaborare
3.	Drumetie in Muntii Apuseni	Administratia Parcului Natural Apuseni, Centrul pt. Arie Protejate si Dezvoltare Durabila Bihor, agenti economici, consilii locale	Dezvoltarea zonei Muntii Apuseni ca si destinatie turistica nationala si europeana pentru practicarea turismului pedestru (drumetiei), prin îmbunătățirea infrastructurii si dezvoltarea zonei pentru acest tip de turism.	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente , Domeniul de interventie 3.1.	Muntii Apuseni	2.000.000 Euro	- Fisa de proiect - Analize economice in curs de elaborare
4.	Dezvoltarea speoturismului in Muntii Apuseni	Administratia Parcului Natural Apuseni, Centrul pt. Arie Protejate si Dezvoltare Durabila Bihor, Asoc. țarăCrisurilor, ag. Ec., consilii locale	Pregatirea zonei Muntii Apuseni pentru a deveni o destinatie turistica nationala si europeana pentru speoturism, prin îmbunătățirea infrastructurii si dezvoltarea unei oferte turistice specifice.	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente , Domeniul de interventie 3.1.	Muntii Apuseni	4.000.000 Euro	- Fisa de proiect - Analize economice in curs de elaborare

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
5.	Dezvoltarea cicloturismului in Bihor	Administratia Parcului Natural Apuseni, Centrul pt. Arii Protejate si Dezvoltare Durabila Bihor, agenti economici, consilii locale	Facilitarea crearii infrastructurii de vizitare pentru turistii care viziteaza Județul Bihor cu bicicleta sau sunt in tranzit cu bicicleta prin Bihor si realizarea unei oferte turistice specifice.	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente , Domeniul de interventie 3.1.	Judetul Bihor	3.000.000 Euro	- Fisa de proiect
6.	Circuitul bisericilor de lemn din Bihor	Fundatia pentru protejarea monumentelor istorice din Județul Bihor, Fundatia Ecotop Oradea, Centrul pentru arii protejate si dezvoltare durabila- Bihor	Restaurarea, protecția și conservarea patrimoniului regional specific bisericilor de lemn din Regiunea Crișana si introducerea lor in circuitul turistic din Bihor.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente Măsura 3.1	Judetul Bihor	3.500.000 Euro	- Fisa de proiect
7.	Drumul vinului in Bihor	Consiliile locale Diosig, Valea lui Mihai si Sacuieni, Asociatia producatorilor de vin	Restaurarea, protecția și conservarea patrimoniului regional specific domeniului viticol din Crișana, crearea unor centre de degustare a vinului in zona si realizarea Unui traseu turistic pe teme legate de viticultura.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente Măsura 3.1	Nordul si vestul Județului Bihor	1.500.000 Euro	-Fisa de proiect
8.	Valorificarea turistica a mestesugurilor traditionale din Județul Bihor	Centrul pentru arii protejate si dezvoltare durabila- Bihor, 10 primarii locale, Asociatia țarăBeiusului, Directia pt cultura, culte si patrimoniu	Sustinerea, valorificarea si conservarea patrimoniului mestesugaresc al Județului Bihor , reabilitarea atelierelor mestesugaresti din zonele cu traditie din Bihor, cresterea accesibilitatii acestora si includerea loc in circuitul turistic județean .	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente Măsura 3.1	Judetul Bihor (zonele etnografice)	1.000.000 Euro	- Fisa de proiect, Analize economice in curs de elaborare

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
9.	Revitalizarea Cetății Oradea în vederea introducerii în circuitul turistic	Primaria Municipiului Oradea	Renovarea, restaurarea, refuncționalizarea unor corpuri ale Cetății Oradea, înființarea unor centre culturale multifuncționale și crearea unor facilități turistice în cadrul ei	POR - Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente	Oradea	15.000.000 Euro	Fisa proiect Studiu de fezabilitate
10.	Revitalizarea și introducerea în circuitul turistic a Centrului Istoric al Municipiului Oradea	Primaria Municipiului Oradea	Restaurarea/renovarea/reabilitarea fațadelor clădirilor din centrul istoric al orașului, pentru atragerea unui număr mai mare de vizitatori și echiparea turistică a zonei.	POR: Axa prioritară 3, măsura 3.1 – Reabilitarea zonelor turistice, renovarea patrimoniului istoric și cultural, protecția și valorificarea patrimoniului natural	Oradea	9.000.000 Euro	-Fisa de proiect -Studiu de prefezabilitate -Studiu de fezabilitate-PUZ zona centrală -Proiect tehnic parțial -Analiza economică– estimativa -studiu de management și marketing urban - Studiu privind standarde de reabilitare și Studiu privind crearea de PPP – în curs de realizare
11.	Înființarea unor tabere școlare cu tematică eco-turistică în zona ȚARA BEIUȘULUI	Asociația țarăBeiusului	Reabilitarea și organizarea unor tabere școlare cu tematică eco-turistică pentru perioada estivală în localitățile cu potențial turistic din zona Beiusului	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Zona Beiusului	150.000 Euro	-Fisa de proiect
12.	Spații de cazare tradiționale în Bihor	Centrul pentru arii protejate și dezvoltare durabilă-Bihor	Sustinerea realizării de gospodării tradiționale cu funcționalitate de servicii turistice (cazare, masă etc.), prin reabilitarea unor case tradiționale existente în Județul Bihor.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Județul Bihor	3.000.000 Euro	-Fisa de proiect -Analize economice în curs de elaborare

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
13.	Centru de afaceri si expozitional in turism	Camera de Comert si Industrie Bihor	Realizarea unui centru de afaceri si expozitional in turism in Oradea, pentru organizarea de targuri turistice si alte manifestari de profil	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism	Oradea	2.000.000 Euro	-Fisa de proiect
14.	Valorificarea energiei geotermale prin realizarea unei baze de tratament balnear	Consiliul local și Primăria Beiuș, Spitalul municipal Beiuș	Valorificarea eficientă a apei geotermale și a proprietăților terapeutice ale acesteia prin realizarea unei baze de tratament, amenajarea unei sectii a spitalului municipal pentru astfel de tratamente.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Beius	1.000.000 Euro	-Fisa de proiect
15.	Modernizarea și extinderea infrastructurii de acces în stațiunile balneare Băile Felix și 1 Mai, comuna Sanmartin	Consiliul Local Sanmartin	Reabilitare drumuri de acces pentru stațiunile 1 Mai si Felix, construire drum nou.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Comuna Sanmartin	3.811.363 Euro	-Fisa de proiect
16.	Reabilitare rețea stradală în perimetrul stațiunii balneare Marghita	Consiliul Local Marghita	Amenajarea și modernizarea rețelei stradale a intersecțiilor și a unor platforme de parcare în aria stațiunii balneoturistice, amenajare rețele pietonale si alei	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local	Com. Marghita	400.000 Euro	Fisa de proiect
17.	Amenajări specifice în cadrul „Parcului Balnear” Marghita	Consiliul Local Marghita	Amenajare alei, teren de sport, piste, loc de picnic, parcare auto	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local	Com. Marghita	300.000 Euro	Fisa de proiect
18.	Amenajare camping în cadrul Parcului Balnear Marghita	Consiliul Local Marghita	Amenajare parcele campare pentru cort, casute si bungalow-uri	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local	Com. Maghita	95.000 Euro	Fisa de proiect

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
19.	Modernizarea actualei baze de tratament balneo- fizioterapeutice	Consiliul Local Marghita	Utilarea cu aparatură și instalații de tratament moderne, performante, actualei baze de tratament balnear	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Com. Marghita	100.000 Euro	Fisa de proiect
20.	Construire bază salvamont în Munții Bihorului	Consiliul județean Bihor- Serv. Salvamont	Construirea a doua baze Salvamont in doua locatii din M. Bihor (Stana de Vale si Vartop) si amenajarea lor.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local	Stana de Vale, VArtop	220.000 Euro	Fisa de proiect,
21.	Dezvoltarea turismului de iarnă în Munții Apuseni – Vartop	Consiliul județean Bihor	Amenajare parte de schi, instalatii si drum de acces	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local	Vartop	4.858.815,0 Euro	Fisa de proiect,
22.	Turismul pentru afaceri	Camera de Comert si Industrie Bihor	Asigurarea infrastructurii necesare pentru intalnirile de afaceri	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism	Oradea	3.000.000 Euro	Fisa de proiect
23.	Turismul pentru congrese si intruniri	Camera de Comert si Industrie Bihor	Crearea si modernizarea de locatii potrivite pentru organizarea de congrese, intruniri, seminarii, asigurarea conditiilor si echipamentelor necesare desfasurarii acestor evenimente (de ex. dotarea spatiilor cu aparatura pentru traducere simultana, etc.)	POR-Axa prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Domeniul de interventie 3.2. Dezvoltarea mediului de afaceri in turism.	Oradea	1.400.000 Euro	Fisa de proiect
24.	Turismul de stimulare a angajatilor	Camera de Comert si Industrie Bihor	Crearea conditiilor materiale pentru turimul de instruire si calificare Modernizarea unitatilor de cazare si de alimentatie publica de pe terase; Realizare de locatii capabile pentru primirea acstui tip de turisti si modernizarea acestora.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Masura 3.1.	Jud. Bihor	1.000.000 Euro	Fisa de proiect

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
P.3.	Prioritatea 3 (PDJ)	Promovarea Județului Bihor ca destinație turistică pe piața națională și internațională					
25.	Dezvoltarea turismului tematic în Județul Bihor	Asociația ȚarăCrisurilor, Camera de Comerț și Industrie Bihor, tour-operatori	Elaborarea unui pachet unitar de oferte turistice tematice în Bihor, care să includă: cicloturism, drumetie, ecoturism, speoturism, turism balnear, turul bisericilor de lemn, drumul vinului, turism cultural etc.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Produsul turistic)	Oradea	500.000 Euro	Fisa de proiect Analize economice în curs de realizare
26.	Promovarea turismului bihorean	Camera de Comerț și Industrie Bihor, tour-operatori	Realizarea de materiale unitare și complexe de promovare a turismului în Bihor, pe tipuri de turism, și distribuirea lor pe piața internațională și internațională (participare la târguri, expoziții etc.)	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Produsul turistic)	Oradea, România, străinătate	630.000 Euro	Fisa de proiect Studii economice în curs de realizare
27.	Strategie de imagine turistică a Județului Bihor	Camera de Comerț și Industrie Bihor , Asociația de Turism ȚarăCrisurilor, tour- operatori, consilii locale, furnizori de servicii turistice	Elaborarea unei strategii de dezvoltare turistică a Județului Bihor, pe baza unor elemente de identitate turistică locală a comunelor identificate în prealabil, crearea unui brand turistic al Județului, publicarea lor.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Produsul turistic)	Județul Bihor	550.000 Euro	Fisa de proiect Analize financiare în curs de realizare
28.	Centru de cercetare și dezvoltare în turism Bihor	CJ, Direcția de Statistică, Universitatea Oradea, operatori de turism	Crearea unui set de indicatori calitativi și cantitativi specifici și relevanți, unici pe județ și urmărirea continuă a acestora, realizarea de studii de piață în turism.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Obiectiv: Valorificarea resurselor turistice existente, Măsură 3.1.	Oradea și regiuni	500.000 Euro	Fisa proiect Analize economice în curs de elaborare

Nr.	TITLU	BENEFICIAR	DESCRIERE	OBIECTIV/PRIORITATE POR/POS/PDR	LOCALIZARE	BUGET ESTIMAT	DOCUMENTE EXISTENTE
29.	Retea de punct de informare turistica in Bihor	CCIBH, Centrul pentru arii protejate si dezvoltare durabila-Bihor, Universitatea Oradea, Administratia Parcului Natural Apuseni, Asociatia țarăBeiusului, consiliile locale ale comunelor, CJ	Infiintarea unei retele de puncte de informare turistica in județ in spatii deja existente, dotarea lor cu utilitati si materiale de promovare si persoane-resursa.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Produsul turistic)	Oradea, Alesd, Stei, Beius, Marghita, Salonta, Valea lui Mihai	3.500.000 Euro	Fisa proiect, Analize economice in curs de realizare
P.4.	Prioritatea 4	Mobilizarea sustinuta de resurse financiare pentru dezvoltarea turismului județean .					
30.	Agentie de sprijin financiar pentru activitati turistice	CJ, operatori de turism, CCIBH, specialisti, ONG in domeniu	Infiintarea unei agentii independente care va face lobby pentru mobilizarea de resurse in turism, va sprijini strangerea de fonduri si finantarea activitatilor turistice in judet.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Mediul de afaceri in turism)	Oradea	1.000.000 Euro	Fisa proiect
P.5.	Prioritatea 5 (PDJ)	Educarea si constientizarea cetatenilor Județului pentru impulsionarea participarii si initiativelor locale cu privire la turismul județean.					
31.	Stimularea initiativelor locale in turism	CJ, APL, ONG-uri, Universitatea Oradea, Inspectoratul Scolar județean	Implementarea unei campanii judetene pentru sensibilizarea si educarea populatiei Județului privind avantajele si implicatiile turismului - organizarea de evenimente de informare si educare a cetatenilor si conceperea de materiale informative, realizarea de schimburi de experienta in turism in țarăsi in strainatate, stimularea antreprenoriatului in turism.	POR - Axa Prioritară 3: Dezvoltarea turismului regional și local, Domeniul de interventie 3.2 Dezvoltarea mediului de afaceri în turism (Mediul de afaceri in turism)	Intreg Județul	1.000.000 Euro	Fisa proiect, Analiza de necesitate

**PORTOFOLIU DE PROIECTE A SECTORULUI AGRICULTURĂ
PROPUNERI DE INVESTITII PENTRU PERIOADA 2007-2013 IN JUDETUL BIHOR**

Nr. crt	Comuna	Ferme de vaci de lapte	Ingrasatorie taurine	Ferme porci	Ferme pasari	Ferme ovine (lapte/carne)	Ferme caprine	Alte ferme zootehnice	Procesare lapte	Procesare carne	Ferme legume camp	Ferme solarii reci	Ferme-Sere sau Solarii Calde	Plante med. si aromatice	Ferme intensive si super intensive	Ferme arbusti fructiferi	Ferme viticole noi	Ferme ecologice
1	ABRAM	8	1			7	3		2		4	6			3	1	3	
2	ABRAMUT	8		6		3	1										5	2
3	ALESD	2	1	1		1	1		1									
4	ASTILEU																	
5	AUSEU																	
6	AVRAM IANCU	20	16	14	11	24			1	1	3	2	2	2	6		7	8
7	BALC	2	2	2	2	4	2		1	1					2			
8	BATAR	6	1	3		8	1				2			1				
9	BEIUS	6		3	2	5	3			3	3	7	3		9		2	6
10	BIHARIA																	
11	BOIANU MARE	2				3	1											
12	BOROD	3	1			3	2		1		3	2		2	4	5		3
13	BORS	1	1	1	1	1	1	1 melci	1	1	6	30	3	2	3	3	2	27
14	BRATCA	4	2	2		4			1	2					2		2	2
15	BRUSTURI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	BUDUREASA	1		2														1
17	BUDUSLAU																	
18	BULZ																	
19	BUNTESTI																	
20	CABESTI	7	3			3	3											
21	CAPALNA	3	1	1	1	4						1						
22	CARPINET																	
23	CEFA	2				10					1	2				1		1
24	CEICA	5	3			5			1			18			12			
25	CETARIU																	
26	CHERECHIU	4	1	2		1	1		1		6	8	1			1	1	1
27	CHISLAZ	4	1	8		2			1	1	5	8	3	10	1		1	1
28	CIUHOI	6	3	5	5	7	4		28	5	8	9	6	7	5	3	9	4
29	CIUMEGHIU	6	1	3	1			1 melci	1		2	1		1		1		
30	CIMPANI	6	6	3		2	2									5		5
31	COCIUBA MARE	4		1		3					1	1						
32	COPACEL	2					1											
33	CRISTIOR DE JOS	2	2	5	2	3	2		1	1				1	4	1		5
34	CURATELE					2	1											
35	CURTISENI																	
36	DERNA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	DIOSIG																	
38	DOBRESTI																	
39	DRAGANESTI																	
40	DRAGESTI																	
41	FINIS					3			1						2			
42	GEPIU																	

Nr. crt	Comuna	Ferme de vaci de lapte	Ingrasatorie taurine	Ferme porci	Ferme pasari	Ferme ovine (lapte/carne)	Ferme caprine	Alte ferme zootehnice	Procesare lapte	Procesare carne	Ferme legume camp	Ferme solarii reci	Ferme-Sere sau Solarii Calde	Plante med. si aromatice	Ferme intensive si super intensive	Ferme arbusti fructiferi	Ferme viticole noi	Ferme ecologice
43	GIRISU DE CRIS	9	1	9	1	5		2 melci	1	1	7	1	1		1			
44	HIDISELU DE SUS																	
45	HOLOD	8	1	4	2	1	1		2	2	2	3		1	7	5	2	6
46	HUSASAU DE TINCA	19	8	3	2	17	2	1 struti			7	8		1	2		1	9
47	INEU DE CRIS	4		2		3	1					1						
48	LAZURI DE BEIUS																	
49	LAZARENI																	
50	LUGASU DE JOS	11	6	5		5	3		1		2	2			3			
51	LUNCA	13	10	12	6	6	6		3	3	6	12	7		4			52
52	MARGHITA	31	1	1	1	5	1		1	1	1		2		6		16	2
53	MADARAS																	
54	MAGESTI																	
55	NOJORID																	
56	NUCET																	
57	OLCEA	6					6		1									2
58	ORADEA																	
59	OSORHEI																	
60	PALEU	12	2	9	6	2	9		1	1		6		1	6	2	2	14
61	PIETROASA		2		1	9	3	5 albine				8			4			5
62	POCOLA	37	8	24	6	12	11		5		49	10			17	9	21	36
63	POMEZAU																	
64	POESTI	5	1			3	3		1			20		2	2	2	2	40
65	RABAGANI	13				5												
66	REMETEA																	
67	RIENI	20		15	1	1	2		1	1								2
68	ROSIA	7		9														
69	ROSIORI																	
70	SALONTA																	
71	SACADAT	4				1			1			3						
72	SACUIENI	6	3	3	6	6	2	5 melci			4	4	1		4		2	4
73	SALACEA	2	1				1				1			1	1		1	10
74	SALARD																	
75	SINICOLAU ROMAN																	
76	SIMBATA																	
77	SINMARTIN	20		10	15	27	4				3	2	3	3		2		5
78	SINTANDREI	3				2				1		3	1					
79	SIRBI	10	1	25	3	12	4	25 albine	1		31	6	3	1	5	15		
80	SPINUS	2	1	2	2		2				1	2			1		1	
81	SUPLACUL DE BARCAU	1	1	1	1	1	1		1	1								
82	SIMIAN	20	9	7	1	5	2	4 struti	1	1	18	3		7	10	6	5	60
83	SINTEU	15	5	30		1	2			1					2			50
84	SOIMI	4				2	4		1			6	6	5		5		8
85	STEI																	

Nr. crt	Comuna	Ferme de vaci de lapte	Ingrasatorii taurine	Ferme porci	Ferme pasari	Ferme ovine (lapte/carne)	Ferme caprine	Alte ferme zootehnice	Procesare lapte	Procesare carne	Ferme legume camp	Ferme solarii reci	Ferme-Sere sau Solarii Calde	Plante med. si aromatice	Ferme intensive si super intensive	Ferme arbusti fructiferi	Ferme viticole noi	Ferme ecologice
86	SUNCUIUS	8				8												20
87	TARCEA	3	1												2			
88	TAMASEU	3	1	1	2	2			2	1	3	3	1	3				3
89	TARCAIA																	
90	TAUTEU	25	2	4	1	9	2	9 albine	2		7	18		5	7		6	21
91	TILEAGD																	
92	TINCA																	
93	TULCA																	
94	TETCHEA	6	2	6		2	1				1	1	1		1		1	
95	UILEACU DE BEIUS																	
96	VADU CRISULUI																	
97	VALEA LUI MIHAI	3	2	2	1	1			1	1	3			2	4		4	2
98	VARCIOROG	13		16		7			7	7						6		
99	VASCAU	8	8	11	9	9	7		6	2	2	6	3	3	8	9		6
100	VIISOARA	4		3	1	6		2 albine			3	2			2	1		3

POPUNERI DE PROIECTE OBTINUTE ÎN URMA DEZBATERII PUBLICE

Proiectul 1. Centre sociale de zi

Grup tinta- varstnicii

- activitati pentru pensionari
- consiliere medicala si psihologica
- terapie ocupationala si gimnastica medicala

Locatie: Orasele din judet , fara spitale orasenesti

Parteneri: Consiliul judetean ,consiliile locale, primarii

Fundatiile si asociatiile din domeniu

Durata proiectului: 2 ani (minim)

Proiectul 2. Centru de zi pentru asistenta medicala a varstnicului

Grup tinta: varstnicii din Oradea si comunele limitrofe

Functioneaza pe langa Spitalul de Recuperare, Baile Felix

Asigura: - tratamente BFR

- terapii anti-imbatranire
- gimnastica medicala
- Consiliere psihologica si medicala
- Activitati cupationale

Parteneri: Spitalul de Recuperare, Consiliul local Oradea ,Primaria Oradea

Asociatii si fundatii de profil

Durata: nelimitata

Proiectul 3. Caravana integrarii

Grup tinta: Populatia rurala a judetului

Actiuni de educatie in localitatile rurale cu participare multidisciplinara

Scop: educatie in ceea ce priveste politica europeana de mediu si agrara

Consiliere economica

Dezvoltarea comunitatii locale

Parteneri: Primariile, Directia judeteana de mediu, directia agricola,

Consiliul judetean, fundatii si asociatii

Durata: 2 ani

TABEL CU PROPUNERILE DE PROIECTE

I. Economie

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Realizarea de studii și crearea unei baze de date necesare dezvoltării IMM-urilor	Administrația locală, Camera de Comerț și Industrie Bihor	2008
2.	Elaborarea unui pachet informativ privind potențialul economic și investițional al municipiului Salonta	Administrația locală și asociații patronale	2008
3.	Amenajarea unei zone industriale a municipiului Salonta	Birou Urbanism – Primăria Salonta	2009
4.	Crearea unui centru de informare pentru investitori	Administrația locală, Camera de Comerț și Industrie Bihor	2008
5.	Amenajarea unei piețe zonale pentru comercializarea produselor agricole	Administrația locală și instituții județene de profil	2009
6.	promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibilă și de adaptare a sistemului de formare profesională inițială și continua la nevoile locale	Administrația locală și AJOFM Bihor	2008
7.	Organizarea periodică de târguri și expoziții cu caracter regional pentru promovarea produselor și serviciilor	Administrația locală, Asociația Patronilor și Camera de Comerț și Industrie Bihor	2008 – 2013
8.	Dezvoltarea și promovarea unor branduri (mărci locale) pentru bunuri / produse tradiționale	Administrația locală	2008 – 2013
9.	Centru antreprenorial pentru tineri fermieri și dezvoltare IMM-uri	Administrația locală și instituții de profil	2009

II. Turism

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Dezvoltarea turismului cultural - istoric	Administrația locală și instituții descentralizate de profil	2009
2.	Dezvoltarea potențialului cultural al municipiului Salonta prin crearea unui "Itinerar cultural" – circuit case memoriale	Administrația locală și Asociații culturale	2008
3.	Amenajarea unui centru balnear prin valorificarea surselor de apă termală	Administrația locală și sectorul privat	2009
4.	Înființarea de școli de vară pentru promovarea tradițiilor și meșteșugurilor	Administrația locală și asociația meșteșugărești	2009
5.	Dezvoltarea turismului de week-end și de scurtă durată	Administrația locală	2008
6.	Înființarea unui birou de promovarea turismului	Administrația locală	2008
7.	Editarea și distribuirea unor materiale promoționale	Administrația locală și sectorul privat	2008
8.	Organizarea unor tururi, circuite turistice	Administrația locală și sectorul privat	2009
9.	Reabilitarea centrului istoric al municipiului	Administrația locală, sectorul privat, societatea civilă și instituții descentralizate de profil	2011
10.	Reamenajarea ștrandului municipal	Administrația locală și sectorul privat	2011

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
11.	Amenajarea unor locații pentru valorificarea producției artisanale	Administrația locală, societăți comerciale și societatea civilă	2009
12.	Încurajarea investițiilor în turism, facilitarea construcției unui hotel	Administrația locală, societăți comerciale și societatea civilă	2012
13.	Dezvoltarea ecoturismului, sustinerea și promovarea la nivel regional și european a evenimentelor și concursurilor de atelaje (hipism)	Administrația locală, societatea civilă, sector privat	2009

III. Urbanism / Mediu

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul	Partenerii	Bugetul	Implementare	Termen de realizare
1.	Programul de deviere a traficului greu și de tranzit	Dezvoltarea infrastructurii rutiere	Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale, Consiliul Județean, Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2010
2.	Programul de descongestionare a circulației prin realizarea unui inel de centură interioară	Dezvoltarea infrastructurii rutiere	Consiliul Județean Bihor și Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2008
3.	Program de realizare a circulației bicicliștilor – pistă cicliști	Cosntruire de pistă pentru cicliști	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2009
4.	Programul de optimizarea circulației rutiere	Optimizarea fluxului circulației prin semaforizare inteligentă	Consiliul Județean, Poliția Rutieră, și Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2009
5.	Programul de siguranța traficului ferovial	Semanlizare acustică și optică la trecere la nivel cu cale ferată	Regionala CF Cluj		Administrația Publică Locală	2008
6.	Programul de realizare a unei infrastructurii rutiere adecvate pentru mijloacele auto în mediul urban	Crearea de parcaje în cartiere și pericentral, asfaltarea străzilor în zonele periferice, modernizarea căilor de rulaș pentru automobile, crearea de piste pentru biciclete	Consiliul Județean și Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2009
7.	Modernizarea rețelei de utilități publice	Extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare, modernizarea și rețehnologizarea stației de epurare, eficientizarea energetică a sistemului de alimentare cu apă, canalizare și epurare	Microregiunea Salonta	47.250.0000 lei	Administrația Publică Locală	2010

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul	Partenerii	Bugetul	Implementare	Termen de realizare
8.	Monitorizare și automatizare a sistemului de alimentare cu apă și de canalizare	Implementarea unui sistem computerizat de urmărire a defecțiunilor în rețea, monitorizarea frontului de captare a apei potabilă	Compania de Gospodărie Comunală și Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2012
9.	Program de reabilitare și extindere a canalizării pluviale din intravilanul localității	Reabilitarea sistemului existent tubat, cât și a șanțurilor, rigolelor și a colectoarelor pluviale principale, amenajări de poduri, podețe, dalarea taluzului colectoarelor principale	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2013
10.	Programul de echipare edilitară adecvată a intravilanului existent	Extinderea rețelelor de apă, canal, gaze și electricitate	Compania de Gospodărie Comunală, SC. SALGAZ SA, SC. ELECTRICA SA		Administrația Publică Locală	2010
11.	Programul de reabilitare termică a locuințelor – utilizarea energiilor neconvenționale la încălzirea locuințelor prin rețehnologizarea centralelor termice	Reabilitarea termică a blocurilor	Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Asociații de proprietari, Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2013
12.	Programul de construire a locuințelor pentru categorii defavorizate de cetățeni (sociale, pentru tineret)	Construirea de locuințe, punerea la dispoziția persoanelor tinere a terenurilor pentru locuințe	Administrația Publică Locală și A. N. L.		Administrația Publică Locală și A. N. L.	2008
13.	Reabilitare și modernizare "Zona Gării" - Salonta	Dezvoltarea infrastructurii rutiere prin amenajarea de parcaje, spații verzi, iluminat public, trotuare, asfaltări, refugii etc.	Consiliul Județean, Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2010

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul	Partenerii	Bugetul	Implementare	Termen de realizare
Valorificarea potențialului turistic al centrului istoric						
14.	Programul de reabilitare a infrastructurii și reamenajare a centrului istoric	Îngrădirea traficului auto și stabilirea de zone pietonale compacte, crearea unei magistrale subterane pentru rețelele de cabluri electrice și de comunicații, instalarea unor stâlpi de iluminat a căror formă și corespunde aspectului zonei, realizarea unui sistem de iluminare nocturnă adecvată a monumentelor arhitectonice și altor clădiri valoroase ca aspect, dotarea cu mobilier urban adecvat, pavarea aleilor pietonale	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2010
15.	Programul de menținere și protecție a zonelor naturale cvasinaturale de agrement de la periferia orașului	Salubritatea și amenajarea acestor zone pentru a evita antropizarea aspectului natural actual	Administrația Publică Locală și Fundația Pro Salonta		Administrația Publică Locală	2011
16.	Crearea unei metropolitane în care inițiativă să aparțină municipalității	Asocierea autorităților publice interesate în zonă metropolitană	Consiliile Locale din Mădăras, Ghiorac, Arpășel, Tulca, Șarcad, Vésztő, Micherechi		Consiliile locale din zonă	2009
17.	Programul comun de extindere a utilităților și serviciilor municipale în ariile cuprinse în zonă metropolitană	Extinderea serviciilor de salubritate, rețelelor de utilități, apă, canalizare și gaz	Consiliile Locale din Mădăras, Ghiorac, Arpășel, Tulca, Șarcad, Vésztő, Micherechi		Consiliile locale din zonă	2014
Protecția Mediului						
18.	Programul de dezvoltare a unui sistem de management integrat al deșeurilor având în vedere localitățile arondate conform strategiei elaborate de Consiliul Județean Bihor	Gestionarea deșeurilor în mun. Salonta și, localitățile arondate în concordanță cu legislația și politicile regionale și naționale în domeniu și cu reglementările și strategiile din UE.	Consiliile Locale din: Salonta, Tinca Batăr, Ciumeghiu, Holod, Avram Iancu, Cociuba Mare, Tulca, Mădăras, Olcea, Cefa Husasău de Tinca, Sănnicolau Român, Gepiu.		Consiliile Locale din Zonă	
19.	Program de implementare a unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor	Colectarea completă și selectivă la sursă, transport și procesare eficientă, recuperare și valorificare a deșeurilor reciclabile	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul	Partenerii	Bugetul	Implementare	Termen de realizare
20.	Program de închidere a depozitului actual neecologic de deșeuri	Închiderea și ecologizarea depozitului neconform cu cerințele UE	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	2013
21.	Program de amenajare a unei stații de transfer	Înființarea unui sistem de colectare și transport a deșeurilor la depozitul zonal ecologic, în vederea asigurării deservirii unui număr cât mai mare de generatori de deșeuri din mediul urban și rural	Administrația Publică Locală din localitățile vizate și Consiliul Județean	2,5 – 3,5 milioane EURO	Administrația Publică Locală din localitățile vizate și Consiliul Județean	
22.	Program de realizare a unei instalații de ardere a deșeurilor menajare și industriale în perimetrul microregiunii	Utilizarea energiei chimice înmagazinate și deșeuri și producerea de energie electrică și termică	SC CANAH Internațional SRL și Administrația Publică Locală	10 milioane EURO	SC CANAH Internațional SRL și Administrația Publică Locală	
23.	Program de conștientizare a populației și a agenților economici privind prevenirea poluării mediului	Dezvoltarea de măsuri de informare sistematică, comunicare, conștientizare și educație ecologică a populației	Administrația Publică Locală, Agenți economici, populație		Administrația Publică Locală, Agenți economici, populație	
24.	Program de reabilitare și creare a unor habitate naturale și arhitectonice în mun. Salonta	Extinderea suprafețelor de verzi și plantări de arbori	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
25.	Programul de realizare a unui sistem de monitorizare a calității aerului	Monitorizarea calității aerului în zonele cu densitate mare a populației	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
26.	Program de educare, cunoaștere și ocrotire a naturii de către copii	Amenajarea unui centru de educare pentru copii privind protecția mediului în Pădurea din localitatea Aleșd	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
27.	Program de ocrotire a raselor de animale specifice zonei Salonta	Ocrotirea raselor de animale specifice zonei Salonta: - porcine – Mangalița; -cabaline – Nonius de Salonta	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
28.	Program de amenajare de locuri de joacă pentru copii		Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
29.	Program de amenajare a cursului canalului Culișer	Amenajarea se face în vederea protejării florei și faunei specifice	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
30.	Program de colectare a deșeurilor periculoase spitalicești	Colectarea deșeurilor periculoase spitalicești în vederea predării lor unor firme specializate în vederea neutralizării	Administrația Publică Locală Spitalul Municipal Salonta		Administrația Publică Locală Spitalul Municipal Salonta	

Nr. crt.	Titlul proiectului	Domeniul	Partenerii	Bugetul	Implementare	Termen de realizare
31.	Program de realizare a unor evidențe informatizate cu privire la starea factorilor de mediu și actualizarea permanentă a acestora	Realizarea unor evidențe care vor fi permanent completate cu date noi și actualizate cele existente în ceea ce privește starea factorilor de mediu	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
32.	Program pentru introducerea unor sisteme alternative celor actuale pentru dezinfectia și coagularea apei potabile	Înlocuirea sistemului actual de dezinfectie a apei potabile	Administrația Publică Locală		Administrația Publică Locală	
33.	Amenajare scenă pentru activități culturale	Cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, D.J.C.C. Bihor	16.000 Euro	Administrația Publică Locală	2007
34.	Protejarea clădirilor din patrimoniu public al municipiului, reabilitarea clădirilor	Sector de Dezvoltare Urbană	Consiliul Local, Consiliul Județean, M.T.C.T.	2.900.000 Euro	Administrația Publică Locală	2010
35.	Revitalizarea zonei centrale și a zonei gării	Serviciul de Dezvoltare Urbană și Biroul de Urbanism	Consiliul Local, Consiliul Județean	300.000 Euro	Administrația Publică Locală	2011
36.	Cadastru imobiliar edilitar, intra și extravilan, informatizare, dotăro	Cadastru comunitar	Consiliul Local O. J. C. C. Bihor	650.000 Euro	Administrația Publică Locală, M.T. C. T.	2011
37.	Punerea în valoare a patrimoniului cultural – case memoriale	Cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, Direcția Județeană de Culte și Cultură Bihor	25.000 Euro	Administrația Publică Locală	2009
38.	Zonă de agrement polifuncțional (cazare căsuțe, motel, minigolf, popice etc.)	Sport , cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, M.T.C.T.	2.300.000 Euro	Administrația Publică Locală, Consiliul Județean	2011
39.	Bazin de înot acoperit în apropierea zonei de agrement	Sport, Cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, M. C. T. C.	1.100.000 Euro	Administrația Publică Locală	2010
40.	Muzeu etnografic și de istoria meseriilor din zonă	Sport, Cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, D.J. C. C. Bihor	60.000 Euro	Administrația Publică Locală	2010
41.	Centru cultural „Arany Janos” polivalent, inclusiv organizare tabere de creație (arte plastice, literatură, muzică etc.)	Cultură	Consiliul Local, Consiliul Județean, D.J. C. C. Bihor	115.000 Euro	Administrația Publică Locală	2012
42.	Centru de afaceri interregional	Economic	Consiliul Local, Consiliul Județean, Camera de comerț Bihor	300.000 Euro	Administrația Publică Locală	2009

IV. Dezvoltarea resurselor umane

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Corelarea ofertei educaționale din municipiul Salonta cu piața muncii	Administrația locală și mediul de afaceri	2007 – 2008
2.	Realizarea de studii al cererii de pe piața muncii locale pentru evidențierea nevoilor imediate și pe termen mediu	Administrația locală și instituțiile școlare	2008 – 2009
3.	Promovarea unui sistem de susținere a tinerilor absolvenți pentru atragerea și menținerea potențialului intelectual pe piața muncii locale	Administrația locală și instituțiile școlare	2008
4.	Dotarea și dezvoltarea infrastructurii școlare	Administrația locală	2008
5.	Crearea unui sistem de comunicare intrașcolare	Administrația locală și instituțiile școlare, Inspectoratul școlar	2009
6.	Construcția de locuințe pentru tineri cu loc de muncă în Salonta	Administrația locală	2008 – 2010
7.	Realizarea unui centre de calificare / recalificare și perfecționare continuu a adulților	Administrația locală	2008
8.	Implementarea programului “A doua șansă”	Administrația locală și Inspectoratul Școlar	2008 – 2009
9.	Crearea cadrului necesar înființării de asociații meșteșugărești și profesionale	Administrația locală și comunitatea de afaceri	2008
10.	Implicarea administrației publice locale în valorizarea socială a persoanelor cu dizabilități	Administrația locală, ONG –urile și mediul de afaceri	2008
11.	Sprijinirea unităților școlare pentru acreditarea lor ca furnizori de educație și formare profesională pentru adulți	Administrația locală și unitățile școlare	2008

V. Dezvoltarea capacității administrative

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Certificarea calității serviciilor furnizate către populație	Administrația locală	2008
2.	Sistem informatic integrat interinstituțional	Administrația locală și toate instituțiile publice din localitate	2009
3.	Introducerea sistemului informatic ca mijloc de transmitere / culegere informații către / de către cetățeni (touch screen)	Administrația locală	2008
4.	Introducerea sistemului informatic ca mijloc de plată a taxelor și impozitelor locale	Administrația locală	2008
5.	Instruirea funcționarilor publici din domeniul legislației comunitare și aplicării politicilor publice	Administrația locală	2008
6.	Dezvoltarea de aptitudini de comunicare pentru personalul din administrație publică locală (cursuri de limbi de circulație internațională, limbaj mimico-gestual și limbaj specific persoanelor cu surdocecitate)	Administrația locală și ONG-le de profil	2008
7.	Înființarea de Cente de Informare a Cetățenilor	Administrația locală	2008

VI. Dezvoltare comunitară

1. Tineret

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Promovarea educației non-formale – prin dezvoltare personală, voluntariat și implicare civică	Organizații de tineret, Autoritatea Județeană de Tineret, Administrația locală	2010 - 211
2.	Consolidarea vieții asociative – cultivarea de relații sociale, servicii pentru tineret, implicarea în luarea deciziilor, implicarea în structuri asociative, participare civică	Organizații de tineret, Autoritatea Județeană de Tineret, Administrația locală	2008 - 2010
3.	Dezvoltare economică – Munca și participare economică – dezvoltarea carierei, piața muncii, drepturile și obligațiile tinerilor angajați	Autoritatea Județeană de Tineret, instituții abiliate în domeniul pieței muncii și ONG-le de profil, Administrația locală	2007 - 2013
4.	Dezvoltarea resurselor umane - Învățământ preuniversitar, postliceal, universitar, educație continuă – dezvoltare personală, dezvoltare relațională.	Autoritatea Județeană pentru Tineret, instituții de învățământ, Administrația locală	2010 - 2011
5.	Cultură – crearea/dezvoltarea cadrului de manifestare a aptitudinilor tinerilor în domeniile teatru, muzică, muzee, cultură scrisă, arte vizuale și plastice	Autoritatea Județeană pentru Tineret, instituții de cultură, organizații de profil, Administrația locală	2012 - 2013
6.	Petrecerea timpului liber și sport –servicii pentru tineri, activități sportive de sală și în aer liber, activități artistice, mobilitate	Autoritatea Județeană pentru Tineret, asociații sportive, Administrația locală	2009 - 2011
7.	Politici de sănătate, acțiuni de informare în următoarele domenii: droguri ilicite și licite, igiena, sănătatea reproducerii, sănătatea mintală, accidente și prim ajutor, asistență medicală.	ONG și instituțiile active în domeniu, Administrația locală	2012 - 2013

2. a) Sportul pentru toți

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Realizarea unor miniparcuri pentru practicarea de sporturi în aer liber / piste pentru role, mountain bike, street- ball etc.	Administrația locală și Direcția Județeană de Sport	2008 - 2009
2.	Diversificarea activităților sportive	Administrația locală și Direcția Județeană de Sport	2009 - 2010
3.	Realizarea unui calendar al evenimentelor sportive din municipiul Salonta	Administrația locală și Direcția Județeană de Sport	2009 - 2010
4.	Stimularea asociativității în domeniul sportiv la nivelul școlilor	Administrația locală și Direcția Județeană de Sport	2011 - 2013
5.	Program de promovare a sporturilor și combaterea sedentarismului în cadrul unor evenimente anuale	Direcția Județeană de Sport și reprezentanții cluburilor sportive de pe raza municipiului, administrația locală	2010 - 2011
6.	Promovarea sportului pentru persoanele cu dezabilități	Direcția Județeană de Sport, Instituții de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități, administrația locală	2010

2. b) Educație fizică școlară

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Nici o școală fără sală de sport – construirea/modernizarea de săli de sport pentru fiecare școală din localitate	Inspectoratul Județean Școlar și reprezentanții școlilor de pe raza municipiului, administrația locală	2010 - 2013
2.	Program de susținere a sporturilor individuale și concursurilor adresate elevilor	Direcția Județeană de Sport și Inspectoratul Județean Școlar și reprezentanții școlilor de pe raza municipiului Salonta	2009 - 2010

2. c) Sportul de performanță

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Susținerea sporturilor fanion ale municipiului Salonta	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive și sectorul de afaceri din localitate, administrația locală	2007 - 2013
2.	Atragerea unor competiții de nivel regional, național, european și mondial în municipiul Salonta	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive și administrația locală	2010 - 2012
3.	Recompensarea sportivilor de performanță pentru păstrarea lor în comunitate	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive și administrația locală	2007 - 2013

2. d) Baza materială

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Construirea unui complex sportiv municipal	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive, administrația locală și administrația județeană	2013
2.	Construirea unui patinoar artificial	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive, administrația locală	2011 – 2012
3.	Construirea unui bloc cu apartamente de serviciu pentru sportivii activi de valoare a municipiului	Direcția Județeană de Sport, cluburile sportive, administrația locală	2013
4.	Întărirea parteneriatului public – privat pentru sport	Direcția Județeană de Sport, școlile din localitate, întreprinzători privați	2007 - 2013

3. Cultură

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Construirea unui complex cultural – artistic și de conferințe	Administrația locală și operatorii culturali	2013
2.	Valorificarea imobilelor cu valoare culturală (case memoriale)	Administrația locală și operatorii culturali	2010
3.	Construirea de muzee etnografice	Administrația locală instituții de cultură, asociații de profil	2009
4.	Revitalizarea Palatului Cultural "Arany János"	Administrația locală și operatorii culturali	2010
5.	Crearea unui teatru de vară	Administrația locală și operatorii culturali	2010
6.	Îmbunătățirea activităților de promovare a ofertei culturale	Administrația locală și operatorii culturali	2007 – 2013

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
7.	Încurajarea și sprijinul dezvoltării profesionale a artiștilor și lucrătorilor din domeniul cultural	Administrația locală și operatorii culturali	2010
8.	Sprijinirea mobilității artiștilor și a produsului cultural	Administrația locală și operatorii culturali	2007 – 2013
9.	Organizarea unei gale în cadrul căreia să fie apreciate / premiate creațiile și creatorii	Administrația locală și operatorii culturali	2007 – 2013
10.	Dinamizarea vieții culturale a orașului pe timp de vară	Administrația locală și operatorii culturali	2007 – 2013
11.	Promovarea activității culturale de susținere a specificului local, a tradițiilor și meșteșugurilor	Administrația locală și operatorii culturali	2007 – 2013
12.	Protejarea și marcarea clădirilor vechi cu valoare istorică și culturală	Administrația locală și centrale	2009
13.	“Zile culturale Salontane”	Operatorii culturali	2007 – 2016
14.	Stimularea și sprijinirea inițiativelor private în domeniul dezvoltării culturii prin organizarea de evenimente	Organizațiile și operatori culturali, administrația locală	2007 – 2013
15.	Extinderea circuitelor culturale din Salonta	Operatorii culturali, reprezentanții bisericilor și administrația locală	2010
16.	Restaurarea sălii de cinema	Operatori sală cinema, administrația locală	2009
17.	Încurajarea de parteneriate între instituțiile cultural – artistice și firmele private	Operatorii culturali și firmele private	2007 – 2013
18.	Încurajarea dezvoltării industriilor creative la Salonta	Operatori de profil și autoritățile locale	2009 - 2010

4. Social

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Colectarea, centralizarea și analizarea datelor privind fenomenul de prevenire și combatere a marginalizării și excluziunii sociale, precum și de implementare a măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, sau a oricăror persoane aflate în nevoie	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2007 - 2019
2.	Înființarea unor servicii noi sau extinderea celor existente, pentru a le crește accesibilitatea (centre de zi, grădinițe sociale, cămine sociale, centre multifuncționale, creșe etc.)	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2007 - 2011
3.	Organizarea unor campanii publice de informare și sensibilizarea asupra problematicei abuzului, violenței și a exploatării	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2008
4.	Înființarea de centre locale de informare și consiliere pentru acoperirea tuturor domeniilor de interes social	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2007 – 2010
5.	Externalizarea unor servicii specializate către organizații acreditate	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2008 – 2011
6.	Organizarea unor campanii de sensibilizare a cetățenilor pentru creșterea gradului de acceptare la nivelul comunității a persoanelor aflate la risc de marginalizare socială (grupuri minoritare, persoane cu dizabilități, persoane infectate HIV)	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2008 - 2010

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
7.	Susținerea sau (după caz în lipsă) înființarea unor adăposturi de urgență și a unor servicii rezidențiale pentru persoanele aflate în situații de risc	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2009 - 2012
8.	Dezvoltarea unui program de voluntariat și implicarea voluntarilor în furnizarea de servicii persoanelor aflate la risc de marginalizare socială	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2009
9.	Completarea și dezvoltarea sistemului de protecție socială la nivel local, prin implementarea sistemului național de asistență socială și trecerea decisivă de la protecția socială de tip pasiv la activizarea capacităților individuale și colective	Consiliul Local al municipiului Salonta	2008 – 2010
10.	Promovarea și implementarea de programe pilot, împreună cu alte servicii publice sau organizații din țară și străinătate, prin schimburi de experiență, conferințe și seminarii comune	Consiliul Local al municipiului Salonta	2007 - 2013
11.	Crearea de instrumente de comunicare interinstituțională	Consiliul Local al municipiului Salonta și alte instituții de resort	2007 –2013
12.	Optimizarea cooperării cu toți actorii sociali – indivizi / grupuri privat/public, profit/nonprofit	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2008
13.	Organizarea unor ateliere tematice, conferințe de caz, campanii de responsabilizare	Consiliul Local al municipiului Salonta	2007 – 2012
14.	Preluarea experiențelor de succes din domeniul social din modele de parteneriat ale orașului înfrățite	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2008
15.	Dezvoltarea unui program de voluntariat la nivel local prin atragerea de resurse umane și materiale din comunitate	Consiliul Local al municipiului Salonta, ONG –urile de profil	2007 - 2010

5. Sănătate

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Înființarea unui Centru medical non-stop	Direcția Județeană de Sănătate Publică, medicii de familie, administrația locală	2010 – 2012
2.	Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu	Direcția Județeană de Sănătate Publică, organizațiile neguvernamentale interesate și administrația locală	2008 - 2012
3.	Dezvoltarea Spitalului Municipal Salonta	Direcția Județeană de Sănătate Publică, conducerea spitalului și administrația locală	2008 – 2010
4.	Dotarea / modernizarea utilităților publice de asistență medicală din localitate	Direcția Județeană de Sănătate Publică, conducerile unităților, administrația locală	2008 - 2012
5.	Îmbunătățirea condițiilor igienico – sanitare în școli și grădinițe	Direcția Județeană de Sănătate Publică, conducerile unităților școlare și administrația locală	2010
6.	Campanii de informare în domeniul sănătății	Direcția Județeană de Sănătate Publică, administrația locală și ONG-uri de profil	2008 - 2013

6. Organizații neguvernamentale

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Crearea unui centru comunitar care să poată fi folosit de ONG-uri în activitatea lor	ONG-le și administrația locală	2009
2.	Realizarea în cadrul Primăriei a unei baze de date cu ONG-le din comunitate	Administrația locală	2007
3.	Organizarea unor conferințe având ca și tematică parteneriatul APL – ONG - comunitate	ONG-le, administrația locală și sectorul de afaceri	2007 – 2013
4.	Promovarea conceptului de Social Corporate Responsibility (Responsabilitate Social Corporatistă) în rândul companiilor din Salonta	ONG-uri locale, administrația locală, mediul de afaceri	2007 - 2015
5.	Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene de către ONG-le din Salonta	ONG-uri locale, administrația locală	2007 – 2013
6.	Realizarea unui catalog de promovare a sectorului neguvernamental	ONG-uri locale, administrația locală	2008
7.	Realizarea unui portal al ONG-ilor din Salonta	ONG-uri locale, administrația locală	2010
8.	Organizarea unor campanii de promovare care să vizeze stimularea civismului (cu un accent asupra tinerilor) și a voluntariatului în comunitate	ONG-le din Salonta	2007 - 2013

VII. Multiculturalism

Nr. crt.	Titlul proiectului	Implementare	Termen de realizare
1.	Elaborarea unei strategii de comunicare a identității multiculturale a orașului	ONG-le și reprezentanții mass-media, administrația locală	2007 – 2008
2.	Inițierea periodică a unor întâlniri multisectoriale (instituții publice, organizații non-guvernamentale, sectorul de afaceri)	Administrația locală, ONG-le și reprezentanții sectorului de afaceri	2008 – 2013
3.	Realizarea unei publicații periodice reprezentative care să ilustreze potențialul multicultural al orașului și diseminarea bunelor practici	Administrația locală, ONG-le și reprezentanții diferitelor etnii	2010
4.	Organizarea de evenimente de promovare a multiculturalismului	Administrația locală și ONG-le	2008 – 2013

LISTA PROPUNERI PROIECTE PROPUSE – SELECTATE DE CATRE FIRMA CONSULTANTA DE LA ADMINISTRATIILE PUBLICE LOCALE

I/1. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea durabilă a agriculturii și silviculturii</i>
1.1.1. Măsurile:	Dezvoltarea capacității industriei prelucrătoare
Scop:	Scopul măsurilor este crearea unei economii agrare competitive, mărirea eficienței producției agricole, răspândirea unei producții agricole care protejează mediul.
Motive:	Exploatarea dotărilor interne ale județului, crearea condițiilor pentru producții agricole competitive se pot realiza numai prin îmbunătățirea economiei de piață a ramurilor agricole, prin mărirea capacității de creare de plusvaloare, respectiv prin dezvoltarea diferențiată a întreprinderilor agricole. Pentru realizarea acestora este necesară mărirea capacității industriei prelucrătoare.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - ajutor pentru dezvoltarea tehnologică a întreprinderilor, procurare de mașini, reabilitarea clădirilor - mărirea capacității de prelucrare a produselor agricole - mărirea capacității de depozitare
Locul realizării:	Toate unitățile zonale din județ, apte pentru gospodărie agricolă
Organizații colaboratoare:	succesorul de drept a biroului de SAPARD, camere economice, asociații agricole
Beneficiarii măsurilor:	Persoane fizice și juridice care se ocupă de producția agricolă în județ, asociații economice cu și fără personalitate juridică, respectiv asociații acestora
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - dintre toate întreprinderile, proporția întreprinderilor în ceea ce privește dezvoltarea - dimensiunea capacității industriei prelucrătoare - dimensiunea capacității de depozitare
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de muncă păstrate și înființate - din totalul capacităților, proporția capacităților modernizate a întreprinderilor sprijinite, pe ramuri de producție (locuri pentru bovine, porcine, păsări și silozuri)
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - venitul gospodăriilor - mărirea eficienței producțiilor
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea durabilă a agriculturii și silviculturii
1.1.2. Măsurile:	Formarea unor sisteme de producție agricolă modernă, intensivă
Scop:	Crearea unei economii agricole competitive, modernizarea sectorului agricol, mărirea eficienței producției agricole prin crearea optimă a mărimii, respectiv a formei organizațiilor agricole. Scopul este apropierea de normele UE de calitate a producției și valorificare agricolă, crearea unor relații de proprietate conform mărimilor celor din UE.
Motive:	Eficiența producției, respectiv siguranța ei, se poate mări considerabil prin acțiuni comune, care în afară de planificarea și coordonarea producției, a punerii ei în circulație, a valorificării, se extinde și asupra promoției comune, a raționalizării cheltuielilor de producție, a protecției mediului, a dezvoltării produsului și a tehnologiei, crearea unui sistem informațional privind necesarul de producție-valorificare. Prin funcționarea grupurilor de producători se întărește, respectiv se ușurează, ajungerea producătorilor pe piață, competitivitatea întărindu-se dacă colaborarea se realizează și pe plan vertical (prelucrare, valorificare).
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Stimularea formării unor măsuri eficiente (mărirea averii) - Sprijinirea înființării unor grupuri noi de producători - Întărirea activității asociațiilor
Locul realizării:	Toate unitățile zonale din județ, apte pentru o economie agrară
Organizații colaboratoare:	succesorul de drept a biroului de SAPARD, camere economice, asociații agricole
Beneficiarii măsurilor:	Persoane fizice și juridice care se ocupă de producția agricolă în județ, asociații economice cu și fără personalitate juridică, respectiv asociații acestora
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul organizațiilor noi - numărul organizațiilor sprijinite - suma ajutorului - produse valorificate prin asociații, respectiv achiziționate - dintre toți producătorii, proporția producătorilor agricoli din asociații
Indicatori de rezultate:	- creșterea eficienței producției
Indicatori de efect:	- creșterea veniturilor agricultorilor
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

I/1. Scop specific	Dezvoltarea durabilă a agriculturii și silviculturii
1.1.3. Măsurii:	Producție agricolă alternativă aducătoare de venituri
Scop:	Scopul principal al măsurii este îmbunătățirea calității de viață a celor care trăiesc în zone rurale, scăderea rămănelor în urmă a zonelor rurale, ridicarea capacității zonelor rurale de a întreține și menține populația, diversificarea activităților în zonă, dezvoltarea activităților economice care asigură un venit alternativ
Motive:	În județ sunt serioase diferențe teritoriale: într-o parte găsim puncte zonale cu o dezvoltare dinamică - în primul rând orașe mai importante, în special sediul reședință de județ, al căror nivel de dezvoltare nu rămâne în urma regiunii celei mai dezvoltate din țară, iar pe de altă parte există zone rurale unde practic nu există activitate economică, nici posibilități de muncă. Problema principală a structurii zonelor rurale este că sunt construite unilateral, numai pe agricultură.
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Diversificarea activităților cu caracter agricol - Dezvoltarea industriei meșteșugărești tradiționale - Sprijinirea activităților care asigură o sursă de venit alternativ
Locul realizării:	Toate zonele județului
Organe colaboratoare:	Camere economice, centre locale de antreprize
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale din județ, organizații non-profit și cu orientare spre profit, întreprinderi agricole care funcționează neeconomic, asociații, mici producători
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul produselor locale noi - numărul locurilor de muncă înființate în mediu rural
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - situația încasărilor realizate din produse, servicii noi - numărul locurilor de muncă păstrate și noi
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea încasărilor din impozite ale consiliilor locale - scăderea migrației - scăderea șomajului
Legături priorităților cu axa POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/2. Scop specific	Dezvoltarea condițiilor și a nivelului industriei
1.2.1. Măsurile:	Crearea parcurilor industriale, a zonelor de întreprinderi
Scop:	În județul Bihor, scopurile sunt creșterea atât a activității economice, cât și a efectivului angajaților. De aceea este importantă stimularea investițiilor, sprijinul acordat pentru pornirea unor întreprinderi noi și modernizarea celor existente, care au posibilități de creștere. De aceea este importantă crearea parcurilor industriale, a zonelor de întreprinderi care asigură un nivel de servicii și un mediu favorabil de funcționare.
Motive:	Unul dintre elementele cele mai importante ale competitivității economice a județului este întărirea bazei economice, evidențiind activitatea care ajută activitatea de incubație în legătură cu întreprinderile mici și mijlocii, și cea de încurajare a investițiilor. Aceasta va avea rezultate bune numai dacă dezvoltarea infrastructurii economice are un suport de servicii, iar soluția cea mai la îndemână este înființarea și dezvoltarea parcurilor industriale și a zonelor de întreprinderi.
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea dotărilor infrastructurale a suprafețelor industriale existente în zonele mici și de importanță locală și a nivelului de competitivitate a serviciilor - reabilitarea în scop economic a suprafețelor cu pământ brun - înființarea investițiilor pentru parcuri industriale în spații verzi
Locul realizărilor:	Întreaga suprafață a județului
Organizații colaboratoare:	Camere economice, organizații pentru dezvoltarea întreprinderilor, centre de antreprenori
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, organizații economice, organizații non profit pentru dezvoltarea economiei și a întreprinderilor, organizații care fac să funcționeze zonele industriale
Indicatori de monitorizare:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul secțiunilor infrastructurale limitate desființate cu ajutorul subvențiilor - suprafața de bază a stabilimentelor infrastructurale de afaceri nou înființate - valoarea totală a dezvoltărilor în curs de realizare
Indicatori de rezultat:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul întreprinderilor care se stabilesc în așezăminte - numărul întreprinderilor care se folosesc de serviciile așezămintelor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de muncă nou înființate - mărirea capitalului investit de întreprinderile care funcționează în așezăminte
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/2. Obiectiv special	Dezvoltarea condițiilor și a nivelului industriei
1.2.2. Măsurii:	Ajutorarea funcționării rețelelor de IMM-uri de furnizare
Scop:	Pentru mărirea veniturilor este necesară stimularea modernizării produselor și a tehnologiei întreprinderilor, în vederea cărora se va încuraja colaborarea între întreprinderi și cu instituțiile de cercetare-dezvoltare. În vederea acestora se va fixa ca scop funcționarea rețelelor de aprovizionare, îmbunătățirea acestora în cadrul sistemului de condiții. Alte scopuri sunt întărirea, stabilizarea, sprijinirea pentru colaborare a acestora, îmbunătățirea competitivității întreprinderilor care produc pentru piața locală și a serviciilor, ajutorarea înființării posibilităților de ocupație alternativă și de locuri de muncă practice.
Motive:	Unul dintre motivele eficienței și a slabei productivități a sectorului de întreprinderi mici și mijlocii este că o mare parte a întreprinderilor nu corespund cerințelor Uniunii Europene, utilizându-se mai puțin unele servicii de afaceri și neavând parteneri pregătiți pentru colaborare. De aceea trebuie asigurată colaborarea întreprinderilor, a rețelelor economice, a instituțiilor care efectuează C+D (Cercetare-Dezvoltare), formarea clusterelor (grupurilor), înființarea organizațiilor comune de producție-prelucrare-valorificare. Trebuie îmbunătățită eficiența colaborării dintre întreprinderile mici și mijlocii care produc și prelucrează.
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea serviciilor de afaceri și management pentru microîntreprinderi mici și mari - colaborări în cadrul microsectoarelor și IMM-urilor, ajutor pentru înființarea rețelelor integrate de aprovizionare
Locul realizării:	Toată suprafața județului
Organizații colaboratoare:	Camere economice, organizații pentru dezvoltarea întreprinderilor, centre de antreprize
Beneficiarii măsurii:	Consiliile locale, organizații economice, organizații non profit pentru dezvoltarea economiei și întreprinderi, organizații care pun în funcțiune suprafețe industriale
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul IMM-urilor care se folosesc de servicii - numărul IMM-urilor care primesc ajutor financiar
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul mijloacelor de marketing terminate - numărul tehnologiilor noi și inovațiilor aplicate - numărul aplicațiilor care eficientizează producția - circulație mărită la IMM-uri
Indicatori de efect:	- creșterea valorii de investiție a tuturor IMM-urilor sprijinite, plusvaloare generată pe an
Legări de axa priorităților POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională sau locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/2. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea condițiilor și a nivelului industriei</i>
1.2.3. Măsuri:	Dinamizarea legăturilor economice și cooperărilor transfrontaliere
Scop:	Formarea suportului infrastructural, bază pentru colaborările de pe lângă graniță, promovarea formării legăturilor de aprovizionare transfrontaliere, având în vedere în special întreprinderile mici și mijlocii
Motive:	Pentru dinamizarea economiei locale este neapărat nevoie de alinierea zonelor rămase în urmă așezate lângă frontieră, la care de un mare ajutor sunt potențialele colaborări economice. Colaborările transfrontaliere pot fi ajutate în mare măsură de stabilimente infrastructurale de afaceri (parcuri industriale, centre comerciale și logistice, case-incubator) care actualmente funcționează în zona frontierei în număr mic și cu o eficiență necorespunzătoare
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltări infrastructurale de afaceri transfrontaliere - Sprijinirea dezvoltărilor pe care se bazează construirea legăturilor transfrontaliere de aprovizionare a IMM-urilor
Locul realizării:	Teritoriile de pe lângă frontieră
Organizații colaboratoare:	camere economice, organizații pentru dezvoltarea întreprinderilor, centre de întreprinzători
Beneficiarii măsurilor:	Populația județului de lângă frontieră și participanții economici cu relații transfrontaliere
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor pentru infrastructura de afaceri care iau ființă în zona de lângă frontieră - numărul IMM-urilor atrase în proiecte de dincolo de frontieră
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul întreprinderilor cu legături de aprovizionare externe - numărul întreprinderilor așezate în parcurile industriale, cu legături de aprovizionare dincolo de frontieră
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - indexul de producție al rețelei de aprovizionare transfrontaliere - numărul noilor locuri de muncă care se vor crea
Legături la axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea condițiilor și a nivelului industriei
1.2.4. Măsur:	Crearea producției de energie alternativă
Scop:	Îmbunătățirea calității vieții populației prin favorizarea tehnologiilor care protejează mediul și a gospodăririi energiei. Îmbunătățirea calității vieții este indispensabilă pentru ameliorarea stării de sănătate a populației și pentru utilizarea eficientă a resurselor naturale existente.
Motive:	La realizarea dezvoltării economiei poate fi vorba numai de dezvoltările acceptabile din punct de vedere al mediului, cu împovărarea minimă a lui. În afară de aceasta, atât la nivel teoretic cât și practic este necesar să se dea prioritate și să se răspândească formele economice agricole și industriale care se pot pune de acord cu dezvoltarea susținută.
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Sprijin pentru aplicarea tehnologiilor industriale și agricole care protejează mediul - Stimularea soluțiilor care utilizează resurse regenerabile
Locul realizării:	Locurile producției industriale și agricole
Organizații colaboratoare:	întreprinderi, organizații profesionale și civile, consiliile locale
Beneficiarii măsurii:	Locuitorii din județ, consiliile locale, întreprinderi care folosesc tehnologia nouă
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul întreprinderilor care introduc tehnologia de producție de tip „prieten al naturii” și gospodărirea energiei - numărul uzinelor noi subvenționate - capacitate nouă sau reînnoită
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului consumatorilor - creșterea proporției resurselor care se reînnoiesc
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția întreprinderilor care corespund normelor de mediu din țară și UE - scăderea împovărării mediului - creșterea circulației întreprinderilor subvenționate
Legături la axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea serviciilor de sprijin a economiei
1.3.1. Măsuri:	Lărgirea capacității de C+D (Cercetare-Dezvoltare)
Scop:	Un scop evidențiat pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii ale județului și alăturarea proceselor pieței unitare europene, are nevoie de promovarea dezvoltării unui cerc inovativ de întreprinzători, capabil de un export independent
Motive:	Prin mijloacele sistemului de dezvoltare a întreprinderilor, trebuie stimulată răspândirea tehnologiei noi, formarea rețelelor de întreprinzători, și odată cu dezvoltarea relațiilor de producție, crearea unui suport de aprovizionare pentru întreprinderile multinaționale. Alăturarea în activitățile IMM-urilor, a activităților de C+D (Cercetare-Dezvoltare), se poate realiza prin strângerea și mai mare a legăturilor dintre instituțiile de învățământ superior, locurilor de cercetare și întreprinderi. Este necesar să se dezvolte capacitatea inovativă, dezvoltarea legăturilor de colaborare dintre economie și cercetare, întreprinderi și locurile de cercetare.
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Stimularea activității inițiative a întreprinderilor și a activităților C+D - Întărirea colaborărilor dintre întreprinderi și locuri de cercetare, precum și cu instituțiile de învățământ superior
Locul realizării:	Întregul județ, în special acele așezări unde funcționează instituții care se ocupă cu cercetarea sau întreprinderi care se ocupă și de cercetare
Organe colaboratoare:	instituții de cercetare, instituții de învățământ superior, întreprinderi care se ocupă de activitatea C+D, specialiștii care se ocupă de cercetare
Beneficiarii măsurii:	instituții de cercetare, instituții de învățământ superior, întreprinderi care se ocupă de activitatea C+D, specialiștii care se ocupă de cercetare
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul întreprinderilor locale care sunt atrase în proiecte de C+D - numărul lucrărilor comune ale instituțiilor de cercetare și ale întreprinderilor subvenționate
Indicatori de rezultat:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția proiectele de C+D încheiate cu succes - creșterea numărului brevetelor realizate din cercetare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea proporției activităților de C+D din PIB
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea serviciilor de sprijin a economiei
1.3.2. Măsură:	Dezvoltarea comerțului, stimularea investițiilor
Scop:	Creșterea investițiilor străine, evaluarea, înregistrarea suprafețelor propice pentru investiții, trimiterea informațiilor referitoare la județ unor potențiali investitori
Motive:	Atragerea capitalului străin activ poate da un imbold deja pe termen scurt dezvoltării economiei zonei, accelerează formarea structurii și schimbarea tehnologiei. Condiția atragerii capitalului străin activ este activitatea de stimulare a investițiilor active.
Conținutul Măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Formarea bazei de date a suprafețelor industriale - Producerea unor mijloace de publicitate care ajută la informarea unor potențiali investitori
Locul realizării:	suprafața întregului județ
Organizații colaboratoare:	camere economice, organizații pentru dezvoltarea întreprinderilor, centre de întreprinzători
Beneficiarii măsurii:	Consiliile locale, organizații economice, organizații economice non-profit și pentru dezvoltarea întreprinderilor, organizații ce mențin în funcționare suprafețe industriale
Indicatori monitorizații:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul proiectelor de dezvoltare reală/a suprafețelor care figurează în baza de date - numărul exemplarelor materialelor promoționale create - numărul manifestărilor organizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul investitorilor potențiali la care informațiile au ajuns - numărul celor interesați concret
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - suma totală a investițiilor realizate - numărul locurilor noi de muncă care se vor realiza
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/3. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea serviciilor de sprijin a economiei</i>
1.3.3. Măsuri:	Crearea unor centre logistice și de servicii
Scop:	Folosirea posibilităților care se ascund în rolul logistic dat de întâlnirea rețelelor de comunicație și din poziționarea de lângă frontiera de stat, acesta fiind unul dintre rolurile logistice hotărâtoare în ce privește economia.
Motive:	Poziționarea pe lângă culoarele UE este o situație favorabilă pentru dezvoltarea economică a zonei și a atragerii investițiilor de capital.
Conținutul măsurii:	Facilitarea dezvoltării intensive a centrelor logistice
Locul realizării:	Zona Oradiei, zona Salonteii, împrejurul orașului Valea lui Mihai
Organizații colaboratoare:	Întreprinderi participante la dezvoltarea capacităților logistice, consiliile locale și alte organizații profesionale
Beneficiarii măsurii:	Întreprinderi participante la dezvoltarea capacităților logistice, consiliile locale și alte organizații profesionale
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul angajărilor în tehnologia informațională - numărul centrelor logistice - suprafața centrelor logistice
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea cantității de marfă transportată - scăderea traficului greu în interiorul orașului
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea valorii de dezvoltare a centrelor logistice
Legături cu axa de priorități POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea serviciilor de sprijin a economiei
1.3.4. Măsură:	Dezvoltarea culturii antreprenoriale
Scop:	Înființarea rețelelor de aprovizionare aducătoare de plusvaloare mare în industrie și servicii, în cadrul acestora, clădindu-se pe resursele interne, facilitarea și respectiv începerea colaborării dintre întreprinderile producătoare care își desfășoară o activitate asemănătoare.
Motive:	Înființarea rețelelor de aprovizionare aducătoare de plusvaloare mare, dotarea lor cu informații corespunzătoare și cu know-how
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Facilitarea aplicării normelor Uniunii Europene, asigurarea calității - Dezvoltarea tehnicii tehnologice - Consiliere în afaceri - Cultura muncii în întreprinderi, dezvoltarea organizațiilor, formarea managerilor
Locul realizării:	Zona Oradiei, zona Salontei, împrejurul orașului Valea lui Mihai
Organizații de colaborare:	Organizații economice, întreprinderi, organizații profesionale care ajută colaborarea întreprinderilor, Camera de Comerț și Industrie, centre de întreprinzători
Beneficiarii măsurii:	Întreprinderi care au sediu sau punct de lucru în județ
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului rețelelor de aprovizionare - numărul de consilieri efectuate - numărul întreprinderilor care dispun de standarde
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea capitalului întreprinderii - numărul produsului nou cu garanție de calitate și a serviciilor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea valorii tuturor valorilor de investiții a întreprinderilor subvenționate - plusvaloarea întreprinderilor pe an
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

I/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea serviciilor de sprijin a economiei
1.3.5. Măsuri:	Dezvoltarea unei "industrii" cultural-creative
Scop:	Dezvoltarea inițiativelor cultural-creative ale județului, întărirea rolului ocupat în economia regională.
Motive:	Dezvoltarea societății aflată în criză de valoare culturală, transportarea în sfera socială a modelelor și valorilor culturale stabile, respingerea „sărăciei culturale” largi (care se extinde în prezent)
Conținutul măsurii:	<ul style="list-style-type: none"> - Facilitarea apariției, valorificării și ajungerii pe piață a produselor creative culturale, artistice; sprijinirea activității de marketing - Întărirea rolului obiectelor de studii care se ocupă cu cultura creativă și de dezvoltare a capacităților, creșterea importanței lor - Îmbunătățirea accesibilității la infrastructura culturală
Locul realizării:	Întregul teritoriu din județ
Organizații de colaborare:	Instituțiile culturale și de artă ale consiliile locale, organizații artistice și științifice, întreprinderi de cultură și artă
Beneficiarii măsurii:	Populația județului, instituții, întreprinderi
Indicatori monitorizați:	
Indicatori output:	- numărul serviciilor culturale
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - contribuția „ramurii de industrie” la PIB-ul județean - încasări culturale și artistice ale întreprinderilor
Indicatori de efect:	- nivelul cultural al populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea comunicațiilor
2.1.1. Măsur:	Reînnoirea drumurilor de calitate inferioară și prevederea lor cu înveliș asfaltic
Scop:	Îmbunătățirea condițiilor de acces la așezările județului, a situației mediului și formarea cadrului infrastructural pentru serviciile care se pot obține loco.
Motive:	În cadrul județului este nevoie de îmbunătățirea drumurilor de circulație principală („culoare de drumuri publice”), precum și îmbunătățirea accesului la centrele zonelor periferice. Pe lângă acestea este indispensabilă reînnoirea drumurilor de calitate inferioară, precum și a drumurilor intra- și extravilane aparținând consiliilor locale, creșterea fluidizării traficului, ceea ce ajută nu numai la obținerea serviciilor, ci îmbunătățește și calitatea vieții cetățenilor. O problemă majoră în județ o constituie întreținerea drumurilor fără înveliș dur.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea calității rețelei de drumuri publice de calitate inferioară, completarea porțiunilor lipsă - învelirea, înnoirea drumurilor intra- și extravilane aparținând așezărilor - construirea legăturilor lipsă a drumurilor publice zonale (exemplu: încetarea caracterului de fundătură a așezărilor)
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, ale așezărilor, întreprinderea de administrare a drumurilor publice, Consiliul Județean Bihor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, societăți de transport în comun
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea drumurilor cu înveliș asfaltic - lungimea drumurilor reabilitate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - timpul de ajungere în centru - îmbunătățirea transportului în comun pe drumuri publice
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - densitatea rețelei județene - numărul accidentelor rutiere - eficiența transportului pe drumurile publice
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea comunicațiilor
2.1.2. Măsuri:	Îmbunătățirea accesului la punctele de trecere a frontierei
Scop:	Unul dintre impedimentele relațiilor bilaterale de pe lângă granița româno-maghiară este lipsa unei infrastructuri construite corespunzător. Cel mai important scop este deblocarea acestei situații și deschiderea de noi puncte de trecere.
Motive:	Bihorul și județul Bihor din Ungaria, două țări și două teritorii care au fost mult timp închise unul față de altul, reducându-se astfel și legăturile personale și oficiale. Aceasta s-a văzut și în dezvoltarea defectuasă a infrastructurii. După schimbarea sistemului, aceste relații au reînviat, dar eficiența lor este încă slabă. Pentru dezvoltarea acesteia este indispensabilă o rețea de drumuri bine construită, pe care să se deruleze un trafic mare, precum și puncte de trecere de frontieră.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - reînnoirea, învelirea drumurilor care duc către punctele de trecere a frontierei și a drumurilor de pe lângă graniță - deschiderea noilor puncte de trecere a frontierei
Locul realizării:	Valea lui Mihai, Săcuieni, Borș, Salonta, Tămășeu, Cheresig
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale așezărilor de pe lângă graniță, întreprinderea de întreținere a drumurilor publice, Consiliul Județean Bihor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale așezărilor de pe lângă graniță, populația și societățile de transport în comun
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul punctelor de trecere de frontieră reînnoite - numărul punctelor de trecere de frontieră nou deschise - lungimea drumurilor învelite în așezările de pe lângă graniță - lungimea drumurilor reînnoite în așezările de pe lângă graniță
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de trecere a granițelor - mărirea traficului la graniță
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - numărul relațiilor de pe lângă graniță
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea comunicațiilor
2.1.3. Măsurile:	Modernizarea căilor ferate
Scop:	Crearea infrastructurii calitative a transportului local și zonal pe căile ferate cu îmbunătățirea accesului în județul Bihor și în cadrul acestuia la localitățile cheie ale acestuia, asigurarea pentru economie a posibilităților de transport rapid și de capacitate corespunzătoare pe căile ferate, în relațiile naționale și internaționale, atât pentru persoane, cât și în privința mișcării libere a mărfurilor, crearea unei infrastructuri de transport calitativ pe căile ferate locale și zonale.
Motive:	Dezvoltările pot avea succes și pot induce alte efecte pe teritoriile rămase în urmă dacă asigurăm accesul la localitățile mai îndepărtate de centre, subcentre și totodată posibilitatea alăturării lor la economia regională. Pe lângă acestea, întărirea rolului transportului pe cale ferată a persoanelor și a mărfurilor motivează dezvoltarea rețelei de căi ferate.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Electrificarea, dezvoltarea, modernizarea rețelei secundare de căi ferate - Modernizarea stațiilor de cale ferată
Locul realizării:	Consiliile locale, care dispun de stație de cale ferată, care sunt așezate pe lângă căi ferate
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, Căile Ferate Române, Consiliul Județean Bihor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația și organizațiile economice
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea căilor ferate secundare construite sau reînnoite - numărul stațiilor de cale ferată reînnoite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cât timp durează pentru ajungerea în centru - îmbunătățirea transportului în comun pe cale ferată
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - densitatea rețelei județene - numărul accidentelor de circulație - eficiența transportului pe căile ferate
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea comunicațiilor
2.1.4. Măsuri:	Dezvoltarea centurilor ocolitoare a așezărilor
Scop:	Construirea, înnoirea și mărirea capacității de trafic a drumurilor intra- și extravilane aparținătoare localităților și a porțiunilor drumurilor de calitate inferioară care ocolesc așezările.
Motive:	Îmbunătățirea transportului urban și de suburbie contribuie la accesul mai ușor la locurile de muncă și la serviciile publice organizate pe bază zonală, la puterea de mobilitate a populației, precum și la micșorarea împovărării mediului din cauza traficului. Devierea porțiunilor de căi ferate principale ale așezărilor scade riscul de accidente și alte probleme de sănătate.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea drumurilor de ocolire, drumurilor de legătură, drumurilor de racordare și a drumurilor extravilane - Crearea unor locuri de refugiu, odihnă pe lângă drumuri
Locul realizării:	Toate localitățile prin care trece un drum principal de mare circulație, în special în orașele mari
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, întreprinderea de întreținere a drumurilor, întreprinderi ce au ca activitate construcția de drumuri
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea drumurilor învelite care ocolesc așezările - lungimea drumurilor înnoite care ocolesc așezările - numărul locurilor de refugiu, odihnă de pe lângă drumuri
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cât timp durează pentru ajungerea în centru - îmbunătățirea transportului rutier - mărirea poluării fonice
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - densitatea rețelei județului - numărul accidentelor rutiere - mărirea poluării aerului
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/1. Obiectiv specific	Dezvoltarea comunicațiilor
2.1.5. Măsurile:	Construirea pistelor pentru biciclete
Scop:	Construirea unei rețele dense de piste pentru biciclete conform pretențiilor sociale moderne, pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației și a evitării accidentelor de circulație.
Motive:	Circulația pe biciclete oferă o posibilitate de realizare a pretenției societății moderne de a avea o sănătate bună și un mediu curat, care pe de o parte este și un mod de circulație „prietenos mediului” și pe de altă parte o atracție turistică. În județ sunt puține drumuri pentru biciclete, astfel rebuie să ajungem ca participanții în trafic cu biciclete să poată circula repede în interiorul așezărilor și între ele. În județul Bihor lungimea drumurilor construite pentru biciclete este neînsemnat și nici dezvoltarea celorlalte infrastructuri pentru biciclete (împrumuturi de biciclete, rețea de service, afișaj, etc) nu sunt corespunzătoare.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - construirea pistelor pentru biciclete - construirea infrastructurii pentru biciclete
Locul realizării:	Toate așezările din județ, în special orașele
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, Consiliul Județean Bihor, Camera de Comerț și Industrie Bihor, întreprinderi
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea pisterol construite pentru biciclete - lungimea pisterol înnoite pentru biciclete - numărul panourilor semnalizatoare
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locuitorilor care circulă cu bicicleta - numărul accidentelor rutiere
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - starea de sănătate a populației - mărimea îngreunării mediului
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2010

II/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei electrice și gaze
2.2.1. Măsurile:	Dezvoltarea și modernizarea rețelei electrice pentru populație
Scop:	Ridicarea nivelului de trai și a serviciilor pentru populație prin dezvoltarea și modernizarea rețelei electrice.
Motive:	În zilele noastre, pentru ridicarea tuturor activităților economice, dar și pentru asigurarea unui nivel de trai normal pentru oameni, o condiție fundamentală este existența unei rețele electrice bine construite și cu o capacitate corespunzătoare. Întreruperile de curent, caracteristice încă astăzi, duc la scăderea productivității economice și la nemulțumirea populației.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - construirea unei rețele electrice - modernizarea rețelei existente - dezvoltarea capacității stațiilor de transformatoare
Locul realizării:	Toate așezările județului, în special așezările care au o activitate economică importantă
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, întreprinderea de furnizare de energie electrică, întreprinderea care construiește rețeaua
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația din localități, întreprinderi
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei electrice - numărul locuințelor care au fost branșate la rețeaua electrică
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitatea curentului electric furnizat - consumul de curent electric al locuințelor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărimea prețurilor locuințelor
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2009

II/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei electrice și gaze
2.2.2. Măsur:	Reînnoirea iluminatului public al așezărilor
Scop:	În unele părți ale așezărilor, dezvoltarea iluminatului public este foarte scăzut, dezvoltarea acestuia în județ fiind un scop prioritar.
Motive:	O rețea de iluminat public bine dezvoltată contribuie considerabil la îmbunătățirea siguranței publice și la scăderea numărului de accidente rutiere. Aceasta este astăzi deja o pretenție de bază a societății, care trebuie asigurată la un nivel corespunzător.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea și modernizarea rețelei de iluminat public - amplasarea, întreținerea corpurilor noi de iluminat public
Locul realizării:	Toate așezările din județ, în special așezările de pe lângă drumurile principale
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, întreprinderi furnizoare de curent electric, întreprinderi de întreținerea drumurilor publice, antreprize pentru dezvoltarea rețelei
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, întreprinderi
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de iluminat public - numărul corpurilor de iluminat legate la rețeaua publică
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitate curentului electric furnizat - consumul de curent electric al așezărilor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul accidentelor rutiere - numărul infracțiunilor - mulțumirea populației
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2009

II/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei electrice și gaze
2.2.3. Măsur:	Dezvoltarea și modernizarea rețelei de gaze
Scop:	Dezvoltarea în județ a unui sistem de furnizare de gaze și energie termică de un nivel și de o capacitate corespunzătoare, pentru populație și producția economică, în vederea alinierii județului.
Motive:	În România și în cadrul ei, județul Bihor, dezvoltarea rețelei de gaze este mult sub media Uniunii Europene, deși gazul metan reprezintă o bogăție minerală importantă a țării. Infrastructura neconstruită împiedică dezvoltarea economică a localităților, dar atinge negativ și populația în activitatea de zi cu zi.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea rețelei de gaze - branșarea locuințelor la rețeaua de gaze - construirea și modernizarea centrelor de servicii termice
Locul realizării:	Toate așezările județului
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, întreprinderea de furnizare de gaz și energie termică, întreprinderi care construiesc rețeaua
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, întreprinderi, antreprize
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de gaze - numărul locuințelor legate la rețeaua de gaze
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitate de gaz furnizată - consumul de gaz al locuințelor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - mulțumirea populației - mărimea prețului locuințelor
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2010

II/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei de apă potabilă și reziduală
2.3.1. Măsurile:	Modernizarea rețelei de apă potabilă a populației
Scop:	Crearea condițiilor de furnizare a apei potabile de calitate corespunzătoare, conform prescrierilor întreprinderilor de gospodărire comunală, prin construirea unei tehnologii noi de epurare a apei, respectiv prin crearea de noi baze de apă.
Motive:	Aprovizionarea cu apă a întreprinderilor de gospodărire comunală se face din stratul de apă de sub suprafață. O parte importantă a rezervelor de apă care se folosește este deteriorabilă, astfel o sarcină importantă este punerea în siguranță a rezervelor de apă și menținerea lor în siguranță pe termen lung. Întrucât rezerva de apă care servește ca „materie de bază” a aprovizionării a dizolvat din minereul natural substanțe cu impurități este nevoie de tratarea, curățirea apei înainte de a ajunge în rețeaua de aprovizionare. Acestei sarcini i se dă o importanță mare în cadrul programului de armonizare UE prin apariția prevederilor unionale în ce privește normele de calitate a apei.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea și modernizarea rețelei de apă pentru populație ale întreprinderilor de gospodărire comunală - punerea și menținerea în siguranță a rezervelor de apă - construirea noii tehnologii de epurare a apei, conformă cu prevederile de calitate a apei aprovizionate prin întreprinderi de gospodărire comunală
Locul realizării:	Toate așezările din județ, în special așezările ce au o rezervă de apă deteriorabilă
Organizații colaboratoare:	Ministerul Mediului, direcțiile de apă, Consiliul Județean Bihor, consiliile locale în cauză.
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, întreprinderi, antreprize
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de apă din întreprinderile de gospodărire comunală - numărul locuințelor legate la rețeaua de apă - numărul bazelor de apă puse în siguranță
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția populației ce beneficiază de o aprovizionare cu apă de calitate - proporția apei potabile de calitate corespunzătoare furnizate de întreprinderile de gospodărire comunală
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea stării de sănătate a populației - scăderea proporției impurităților în bazele de apă
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007-2013

II/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei de apă potabilă și reziduală
2.3.2. Măsuri:	Lărgirea și modernizarea rețelei de canalizare a apei reziduale
Scop:	Un scop de importanță prioritară în așezările județului îl formează îmbunătățirea investițiilor comunale de infrastructură și protecția mediului. Pentru aceasta, acolo unde este încă deficitar, trebuie dezvoltat sistemul de apă potabilă, iar în celelalte așezări, scopul principal este dezvoltarea sistemului de tratare a apei reziduale.
Motive:	În afară de unele lipsuri de calitate, aprovizionarea populației în țară și în raport cu prevederile UE, se poate califica ca fiind bună. În schimb, dezvoltarea întreprinderilor de epurare a apelor reziduale arată că marea parte a apei reziduale ajunge în improvizații de uzine de apă. Întrucât majoritatea acestor uzine improvizate funcționează nespecializat există o poluare gravă a solului și a apei freatice. Dezvoltarea în continuare a rețelei de apă reziduală, sprijinirea acordată pentru racordarea locuințelor la rețea în așezările canalizate și găsirea unor soluții alternative, motivează realizarea obiectivului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea rețelei de canalizare a apei reziduale - racordarea locuințelor la rețea
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale din județ, Direcția apelor a județului Bihor, organizații care asigură întreținerea așezării, populația locală, antreprize.
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de canalizare a apei reziduale - numărul locuințelor racordate la rețea
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitatea de apă reziduală colectată - cantitatea de materii reziduale eliminate
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea împovărării mediului - mulțumirea populației
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007 – 2013

II/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea rețelei de apă potabilă și reziduală
2.3.3. Măsurile:	Construirea, modernizarea stațiilor de epurare a apelor reziduale
Scop:	Modernizarea stațiilor de epurare a apelor reziduale, respectiv construirea altora noi și găsirea unor soluții alternative prin recultivarea stațiilor actuale.
Motive:	Protecția mediului ambiant natural, a bazelor de apă subterane, îmbunătățirea condițiilor de viață a populației, solicită ca stația de apă reziduală să fie construită aproape de nivelul de aprovizionare cu apă. Îmbunătățirea investițiilor pentru infrastructura comunală și a protecției mediului este de importanță majoră pentru localitățile județului. Aceasta are un efect favorabil în ceea ce privește satisfacerea populației și starea ei de sănătate, fiind de o importanță majoră și pentru turism ori protecția mediului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea stațiilor de epurare a apelor reziduale existente - construirea stațiilor de epurare noi - recultivarea stațiilor avariate
Locul realizării:	Toate așezările din județ, având în vedere în special centrele
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale din județ, Direcția apelor a județului Bihor, organizații care asigură întreținerea așezării, populația locală, antreprize.
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, întreprinderi care execută lucrările
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul stațiilor noi de epurare a apei reziduale - numărul stațiilor de epurare a apei reziduale reînnoite - numărul consiliilor locale subvenționate/locuitori
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - mărirea cantității de apă reziduală tratată
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - micșorarea diferenței dintre racordările la rețea de apă potabilă și canalizare - micșorarea impurităților de origine comunală și de origine industrială a apei freatică
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007 – 2013

II/4. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații</i>
2.4.1. Măsuri:	Dezvoltarea și modernizarea rețelei de telefonie prin cablu
Scop:	Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a rețelei de telefonie prin cablu în cadrul județului, dezvoltarea serviciilor telefonice, răspândirea lor într-un cerc cât mai larg, dezvoltarea unor sisteme informaționale turistice și de așezări, precum și dezvoltarea și asigurarea accesibilității telefoniei prin cablu.
Motive:	Prin mărirea spectrului de servicii telefonice și a îmbunătățirii accesibilității acestora, în județ se va răspândi cultura unei societăți informatizate. Pe lângă aceasta trebuie continuată dezvoltarea, modernizarea rețelelor existente. O sarcină importantă este modernizarea infrastructurii informaționale, manipularea electronică a proceselor interne, folosirea unei baze de date comune, sprijinirea soluțiilor cu cheltuieli minime.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea rețelei de telefonie prin cablu - racordarea locuințelor la rețea - dezvoltarea, modernizarea centrelor telefonice
Locul realizării:	Toate așezările din județ, în special centrele zonale de telefonie
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, prestatori de servicii telefonice, întreprinderi care execută lucrările.
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, instituții, antreprize
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de telefonie prin cablu - numărul consumatorilor legați în rețeaua telefonică prin cablu - centre telefonice modernizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea circulației datelor - îmbunătățirea cantitativă și calitativă a acoperirii
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - viteza curgerii informațiilor - îmbunătățirea accesibilității virtuale - mulțumirea populației
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007 - 2009

II/4. Obiectiv specific	Dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații
2.4.2. Măsurile:	Dezvoltarea rețelei de televiziune prin cablu pentru populație
Scop:	Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a rețelei de televiziune prin cablu pentru populație în cadrul localităților județului, dezvoltarea serviciilor de televiziune prin cablu, răspândirea lor într-un cerc cât mai larg, dezvoltarea, precum și asigurarea și dezvoltarea accesibilității rețelei de televiziune prin cablu pentru populație.
Motive:	Prin mărirea spectrului serviciilor de televiziune prin cablu și a îmbunătățirii accesibilității acestora, în județ se va răspândi cultura unei societăți informatizate. Pe lângă aceasta trebuie continuată dezvoltarea, modernizarea rețelelor existente. O sarcină importantă este modernizarea infrastructurii informaționale, manipularea electronică a proceselor interne, sprijinirea unor soluții cu cheltuieli minime.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea rețelei de televiziune prin cablu - racordarea locuințelor la rețea - dezvoltarea serviciilor de televiziune prin cablu
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, prestatori de servicii de televiziune prin cablu, întreprinderi care execută lucrările
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, instituții, antreprize
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de televiziune prin cablu - numărul consumatorilor legați în rețeaua de televiziune prin cablu - numărul serviciilor de televiziune prin cablu
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea circulației datelor - îmbunătățirea cantitativă și calitativă a acoperirii
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - viteza curgerii informațiilor - mulțumirea populației
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală
Perioada realizării	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
	2007 - 2009

II/4. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații</i>
2.4.3. Măsur:	Lărgirea, dezvoltarea rețelei de internet cu largă acoperire
Scop:	Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a acoperirii și a lățimii de bandă în interiorul așezărilor, dezvoltarea serviciilor electronice, răspândirea lor într-un cerc cât mai larg, dezvoltarea sistemului informațional al așezărilor, precum și dezvoltarea și asigurarea accesului la infocomunicații.
Motive:	Creșterea spectrului serviciilor electronice și prin îmbunătățirea accesului la acestea se întărește în județ cultura societății informatizate. O sarcină importantă este modernizarea infrastructurii informaționale, manipularea electronică a proceselor interne, folosirea de baze de date comune, sprijinirea unor soluții cu cheltuieli minime. Din cauza dezvoltării infrastructurii naționale, se îmbunătățește accesibilitatea virtuală a județului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea calitativă și cantitativă a lățimii de bandă și a acoperirii pe suprafața regiunii - Formarea serviciilor electronice, introducerea lor, dezvoltare teritorială și de conținut - Înființarea punctelor infocomunicaționale ale așezărilor (care pun în față globalizarea societății, punând în mișcare comunitatea)
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, întreprinderi de telecomunicații, organizații economice
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, organizații economice, organizații non-profit, populația
Indicatori monitorizați:	
Indicatori de ieșire:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul consumatorilor legați în rețeaua de internet cu bandă lată - viteza transmiterii datelor
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul punctelor de infocomunicații ale așezărilor - îmbunătățirea cantitativă și calitativă a acoperirii
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - viteza curgerii informațiilor - îmbunătățirea accesului virtual
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflate în proprietate publică regională și locală Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării	2007 - 2010

III/1. Obiectiv specific	Îmbunătățirea condițiilor de învățământ
3.1.1. Măsur:	Renovarea, modernizarea clădirilor pentru învățământ
Scop:	Dezvoltarea tehnică și calitativă a sistemului instituțional de învățământ al județului, întărirea colaborării între diferitele nivele de învățământ.
Motive:	Aceste scopuri se pot realiza având numai un suport infrastructural de calitate corespunzătoare. În interesul acestora trebuie îmbunătățită starea școlilor, a instituțiilor culturale și de calificare, echiparea lor, precum și instruirea generației mai tinere prin îmbinarea valorilor naturale și culturale locale, înființând școlile în cadrul naturii.
Conținutul măsurilor:	Renovarea clădirilor școlare, construirea unor clădiri noi pentru învățământ, formarea școlilor în cadrul naturii.
Locul realizării:	Toate localitățile din județ care au școli
Organizații colaboratoare:	Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul Școlar județean, instituții de învățământ superior, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, institute de învățământ
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul clădirilor și spațiilor reînnoite - numărul școlilor în cadru natural formate - valoarea investițiilor terminate în infrastructura educațională - valoarea mijloacelor achiziționate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul celor care utilizează infrastructura educațională - numărul elevilor, studenților instruiți, recalificați loco și plasați în zonă
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea mediei școlarizării a populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007-2010

III/1. Obiectiv specific	Îmbunătățirea condițiilor de învățământ
3.1.2. Măsuri:	Modernizarea condițiilor de învățământ
Scop:	Formarea unui sistem organizat de învățământ – educație de grădiniță și primar, care sunt funcționabile și oferă prestații de un nivel corespunzător, astfel putându-se micșora diferențele calitative din învățământ.
Motive:	Indicatorul principal al dezvoltării unui județ este cantitatea și calitatea resurselor umane. Însă la resursa umană corespunzătoare care să ne stea la dispoziție se poate ajunge doar având suport instituțional corespunzător și o infrastructură dezvoltată. În toate localitățile județului (în diferite măsuri) este nevoie de dezvoltarea unui suport școlar, atât în sens fizic cât și intelectual. Aceasta contribuie la dezvoltarea resurselor umane în județul Bihor și la îmbunătățirea stării instituționale a localităților.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea sistemului instituțional de învățământ primar - Dezvoltarea sistemului instituțional de învățământ mediu - Dezvoltarea sistemului instituțional de învățământ superior
Locul realizării:	Toate localitățile din județ care au școli
Organizații colaboratoare:	Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul Școlar județean, instituții de învățământ superior, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, institute de învățământ
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor de învățământ sprijinite - numărul copiilor care participă în program educațional special - numărul proiectelor comune
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția elevilor promovați la examene - proporția continuării studiilor în institute superioare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - ridicarea calificării școlare medii a populație
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/1. Obiectiv specific	Îmbunătățirea condițiilor de învățământ
3.1.3. Măsurile:	Raționalizarea locațiilor pentru învățământ
Scop:	Dezvoltarea indicatorilor calitativi ai învățământului public; acolo unde este posibil, menținerea grădinițelor și a învățământului primar, iar în cazul învățământului superior se poate face prin crearea zonelor (unirea zonelor mici, eventual prin angajarea unor cadre didactice de specialitate itinerante). Întărirea infrastructurii instituțiilor de învățământ superior, dezvoltarea colaborării dintre ele.
Motive:	După cum am arătat în cele anterioare, unul dintre indicatorii de dezvoltare a unei așezări, zone, este cantitatea și calitatea resurselor sale umane. La acestea din urmă se poate ajunge dacă în cadrul așezării sau între așezări se rezolvă calificarea populației locale la un nivel cât mai înalt. O așezare de 5-6000 locuitori reprezintă deja o bază corespunzătoare (după cum actualmente funcționează) pentru ca localitatea să poată asigura o instruire de nivel mediu – cel puțin prin învățământ la distanță, dar în primul rând prin învățământ de zi). În așezările mai mici decât acestea se motivează organizarea exclusivă a învățământului primar.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Întărirea instruirii de informatică și limbi străine - Întărirea colaborării între diferitele nivele ale învățământului
Locul realizării:	Toate localitățile din județ care au școli
Organizații colaboratoare:	Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul Școlar județean, instituții de învățământ superior, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, institute de învățământ
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor de învățământ sprijinite - numărul proiectelor comune
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția elevilor promovați la examene - proporția continuării studiilor în institute superioare
Indicatori de efect:	- ridicarea calificării școlare medii a populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/2. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea sistemului de asistență socială</i>
3.2.1. Măsuri:	Reînnoirea, modernizarea instituțiilor sociale
Scop:	Dezvoltarea tehnică și calitativă a sistemului de instituții sociale ale județului Bihor, întărirea colaborării între diferitele nivele de învățământ
Motive:	Scopul de mai sus se poate atinge numai printr-un suport infrastructural de o calitate corespunzătoare. În interesul acestuia trebuie îmbunătățită starea instituțiilor sociale, utilarea lor, precum și îngrijirea bătrânilor și a categoriilor defavorizate.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - reînnoirea clădirilor sociale - construirea unor clădiri sociale noi
Locul realizării:	Așezările din județ care au o funcție centrală socială
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, instituții sociale, Consiliul Județean Bihor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, partea atinsă a populației, instituții sociale
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul clădirilor și spațiilor reînnoite - numărul stabilimentelor sociale create - valoarea investițiilor în infrastructuri sociale terminate - valoarea mijloacelor achiziționate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul celor care utilizează infrastructura socială - numărul bolnavilor, bătrânilor plasați în zonă
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea asistenței sociale a populației - mulțumirea populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea sistemului de asistență socială
3.2.2. Măsur:	Formarea unor cămine pentru bătrâni, cantine pentru săraci
Scop:	Un scop general este dezvoltarea serviciilor sociale și a sistemului instituțional legat de acestea, întărirea organizațiilor civile care au o activitate socială. Legat de acestea, prin modernizarea rețelei instituționale sociale existente (ridicarea concomitentă a condițiilor personale, profesionale și materiale), respectiv prin lărgirea accesului la serviciile sociale, atât din punct de vedere al aspectului teritorial, cât și al capacității.
Motive:	Din cauza sărăcirii care atinge tot mai multe păături sociale, după schimbarea regimului, este nevoie de construirea unei protecții sociale pentru cei cu venituri mici, pentru familiile cu mai mulți copii și pentru un număr important de pensionari cu pensii mici, lucru ce poate fi îndeplinit numai printr-un suport instituțional corespunzător. Începând cu mijlocul anilor '90, în județ, au crescut în mod considerabil numărul consiliilor locale care se luptă cu o lipsă de fonduri, ceea ce a produs regresul sistemului de asistență socială, în special în cazul localităților mici. Tocmai de aceea, de o mare importanță este îmbunătățirea accesibilității la elementele existente ale rețelei instituțiilor sociale, respectiv înființarea, după posibilități, a instituțiilor noi.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - construire de cămine pentru bătrâni - actualizarea serviciilor sociale, dezvoltarea infrastructurii lor - sprijinirea organizațiilor civile sociale
Locul realizării:	Întreaga suprafață a județului, în special așezările mici
Organizații colaboratoare:	Instituții de Familie și Politică Socială, organizații civile, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, respectiv organizațiile civile care acordă asistență socială, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - instituții sociale nou construite - numărul organizațiilor sociale care au o activitate socială sprijinită - numărul consiliilor locale sprijinite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor care acordă asistență socială aflate sub administrație civilă și locală - numărul acelor care beneficiază de sistemul de asistență socială
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - scăderea proporției acelor care sunt lăsați pe din-afara asistenței sociale - satisfacția societății
Legături cu axa de prioritate POR	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea sistemului de asistență socială
3.2.3. Măsur:	Modernizarea creșelor
Scop:	Modernizarea serviciilor de asistență de bună-stare și sociale pentru copii, dezvoltarea infrastructurii acestora și în cadrul acesteia, reînnoirea materialelor pentru creșă
Motive:	Dezvoltarea infrastructurii sistemului de asistență socială din județul Bihor, prin aceasta creșterea calității vieții, mărirea puterii de a menține populația – sarcini prioritare a județului, o soluție putând fi dacă s-ar putea asigura servicii de creșă corespunzătoare, atât pentru părinți, cât și pentru copii.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - renovarea clădirilor de creșe - construirea de creșe noi - actualizarea serviciilor sociale și de bunăstare pentru copii
Locul realizării:	Întreaga suprafață a județului, în special localitățile mici
Organizații colaboratoare:	Instituții de Familie și Politică Socială, organizații civile, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, respectiv organizațiile civile care acordă asistență socială, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul clădirilor și spațiilor renovate - valoarea investițiilor infrastructurale terminate - valoarea mijloacelor achiziționate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul utilizatorilor ai infrastructurii - numărul celor de vârstă de creșă plasați în zonă
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea pregătirii școlare medii a populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2009

III/2. Obiectiv specific	Dezvoltarea sistemului de asistență socială
3.2.4. Măsur:	Programe de integrare a rromilor
Scop:	Scopul general este scăderea cauzelor care provoacă o stare de dezavantaj, crearea egalității de șanse pentru grupurile sociale atinse. Legat de aceasta, trebuie ajutată etnia rromă, cu un efectiv numeros și o tendință de creștere, a ridica nivelul lor de calificare și prin aceasta creșterea șanselor de a găsi un loc de muncă.
Motive:	În județ trăiește o populație importantă de rromi. Din cauza prejudecăților față de ei, respectiv a pregătirii școlare dovedit inferioare ori a unui grad mai mic de integrare socială, sunt într-o stare cumulat defavorizată, atât din punct de vedere al posibilităților de muncă, cât și din punct de vedere al condițiilor de viață. În vederea rezolvării problemelor foarte grave și care în mod previzibil se vor înrăutăți pe viitor, trebuie să ajutăm integrarea socială a minorității rrome, adică la pornirea programelor sociale și educaționale începând cu vârsta de grădiniță. În paralel cu aceasta, este nevoie de informarea familiilor, părinților de rromi ca să recunoască importanța cunoștințelor și să nu împiedice, ci după posibilități, să ajute la instruirea copiilor lor.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Programe de grădiniță și școală generală pentru copiii rromi defavorizați și un program-training legat de acestea pentru părinți - Impulsionarea copiilor rromi pentru a învăța mai departe în instituții școlare medii și superioare - Organizarea cursurilor pentru informarea părinților copiilor rromi
Locul realizării:	Întreaga suprafață a județului, în special zonele unde trăiește o minoritate importantă de rromi
Organizații colaboratoare:	asociații ale rromilor, organizații civile, consiliile locale
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația rromă, organizații civile
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor care exercită o instruire de integrare pentru rromi - numărul burselor care ajută la continuarea studiilor pentru elevii rromi
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul și proporția rromilor cu o calificare medie sau cu diplomă - numărul programelor speciale de integrare pentru grădinițe și școli generale pentru rromi
Indicatori de efect:	- scăderea numărului și proporției șomerilor rromi
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

III/3. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea instituțiilor sanitare</i>
3.3.1. Măsuri:	Modernizarea, construirea, dispensarelor medicale, policlinici
Scop:	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației județului, mărirea egalității de șanse și asigurarea condițiilor de calitate a vieții.
Motive:	Înrăutățirea în continuare a stării de sănătate a populației este un pericol, pentru a cărei evitare trebuie să ne străduim atât din punct de vedere economic, cât și social. Pentru ca aceste slăbiciuni să nu fie accentuate și să devină necontrolabile, trebuie să ne străduim să îmbunătățim starea de sănătate a populației, fiind nevoie de modernizarea locațiilor de acordare a asistenței medicale.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea dispensarelor și policlinicilor medicale - construirea a noi dispensare medicale - îmbunătățirea condițiilor tehnice
Locul realizării:	Toate așezările din județ, în special cele care au policlinici medicale
Organizații colaboratoare:	Instituții sanitare, consiliile locale și organizații civile
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, organizații non-profit, prestatorii de servicii medicale, instituții sociale și susținătorii săi, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - dispensare medicale reînnoite - dispensare medicale noi - numărul medicilor
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul celor care au beneficiat de consultații medicale - număr de cazuri / medic
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - starea de sănătate a populației - satisfacția populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea instituțiilor sanitare
3.3.2. Măsur:	Dezvoltarea serviciilor de medic de familie și medic specialist
Scop:	Îmbunătățirea stării de sănătate fizică și mentală a populației. La îmbunătățirea stării de sănătate se ajunge prin crearea condițiilor unui sistem sanitar apropiat de populație, dezvoltarea sistemului instituțional prin informații necesare unui mod de viață sănătos, încurajarea individului și a comunităților să conștientizeze starea de sănătate, luarea unor măsuri care sprijină un mod de viață sănătos și îmbunătățirea condițiilor de prevenire și reabilitare.
Motive:	În totalitate, starea actuală de sănătate a populației județului Bihor este în jurul nivelului național – însă comparativ cu starea internațională este nefavorabilă, dar starea diferiților indicatori de sănătate și modalitatea de formare a unor indicatori corespunzători unor așezărilor este foarte diferită.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - construirea unor cabinete noi pentru medici de familie - construirea, modernizarea cabinetelor de medici specialiști
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Instituții sanitare, consiliile locale și organizații civile
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, organizații non-profit, servicii sanitare, instituții sociale și susținătorii săi, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul așezărilor care dispun de cabinete de medic de familie - numărul medicilor de familie și a medicilor specialiști
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul celor care beneficiază de consultații medicale - numărul de cazuri / medic
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - starea de sănătate a populației - satisfacția populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2009

III/3. Obiectiv specific	<i>Dezvoltarea instituțiilor sanitare</i>
3.3.3. Măsuri:	Modernizarea, raționalizarea farmaciilor
Scop:	Îmbunătățirea în județ a stării de sănătate a populației, creșterea egalității de șanse, precum și asigurarea condițiilor de calitate a vieții.
Motive:	Unul din punctele slabe ale județului este starea precară a sănătății populației, durata scăzută a speranței de viață. În acest domeniu se constată importante inegalități teritoriale. Probleme majore sunt în ceea ce privește asigurarea populației cu medicamente.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - modernizarea farmaciilor existente - înființarea a noi farmacii
Locul realizării:	Toate localitățile din județ
Organizații colaboratoare:	instituții sanitare, consiliile locale și organizații civile
Beneficiarii măsurilor:	Farmacii, consiliile locale, organizații non-profit, prestatori de servicii sanitare, instituții sociale și susținătorii săi, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul localităților care dispun de farmacii - numărul farmaciilor noi și modernizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - circulația medicamentelor - număr de cazuri / medic
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - starea de sănătate a populației - satisfacția populației
Legături cu axa de priorități POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2009

III/3. Obiectiv specific	Dezvoltarea instituțiilor sanitare
3.3.4. Măsur:	Dezvoltarea serviciului de ambulanță
Scop:	Îmbunătățirea în județ a stării de sănătate a populației, creșterea egalității de șanse, precum și asigurarea condițiilor de calitate a vieții.
Motive:	Pe lângă un suport economic corespunzător și o infrastructură fizică dezvoltată, un scop important este ca în județ să existe condiții pentru o asistență medicală calitativă. Cea mai importantă condiție în cadrul acesteia este asigurarea ajungerii rapide a asistenței medicale la bolnavi.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - construirea și modernizarea stațiilor de ambulanță - creșterea numărului mașinilor de ambulanță - creșterea numărului medicilor de ambulanță
Locul realizării:	Localitățile principale din județ
Organizații colaboratoare:	Serviciul de ambulanță, instituții sanitare, consiliile locale și organizații civile
Beneficiarii măsurilor:	prestatori de servicii sanitare, instituții sociale și susținătorii săi, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul mașinilor de ambulanță - medici, asistenți de ambulanță - numărul stațiilor de ambulanță
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul așezărilor prevăzute cu serviciu de ambulanță - număr de cazuri / o ambulanță
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - starea de sănătate a populației - satisfacția populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2009

III/4. Obiectiv specific	<i>Păstrarea culturii locale</i>
3.4.1. Măsuri:	Reînnoirea, dezvoltarea instituțiilor culturale
Scop:	Dezvoltarea serviciilor culturale și a sistemului instituțional legat de acestea, precum și ridicarea nivelului cultural al populației. Legat de aceasta, prin lărgirea rețelei instituționale culturale și modernizarea ei, trebuie să se îmbunătățească accesul la prestări culturale.
Motive:	Domeniul sistemului instituțional cultural este în transformare, în culturalizarea maselor, pe lângă instituțiile bugetare - adică împreună cu acestea - , un rol tot mai important revine organizațiilor sociale cu activități proprii, organizațiilor civile. Pentru ridicarea nivelului cultural al populației este neapărată nevoie de dezvoltarea rețelei instituționale de cultură și de colecții publice, respectiv de sprijinirea organizațiilor care ajută la realizarea proiectelor culturale la nivel de localități și zone, ori a sarcinilor de păstrare a patrimoniului cultural. Dezvoltarea sistemului
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea sistemului instituțional cultural susținut de consilii locale sau de altele - Construirea caselor de cultură și ale comunităților, renovarea celor existente - Organizarea unor programe culturale
Locul realizării:	Toate localitățile din județ
Organizații colaboratoare:	Directia județeană pentru Cultura, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bihor, muzee județene, organizații civile, biblioteci, cămine culturale
Beneficiarii măsurilor:	Instituții culturale județene și susținătorii lor, organizații civile care au o activitate culturală, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul organizațiilor sociale care au o activitate culturală - numărul instituțiilor culturale reînnoite - instituțiilor culturale terminate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul instituțiilor care oferă servicii culturale, aflate în administrarea consiliilor locale sau a altora - numărul manifestărilor culturale
Indicatori de efect:	- numărul celor care beneficiază de sistemul de acțiuni culturale
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2010

III/4. Obiectiv specific	<i>Păstrarea culturii locale</i>
3.4.2. Măsur:	Înființarea caselor, muzeelor de prezentare a zonei
Scop:	Sprijinirea unor instituții și organizații care ajută la protejarea și conservarea patrimoniului cultural al județului, a elementelor de arheologie și mediu construit, sprijinirea elaborării strategiei comune de marketing regional al instituțiilor.
Motive:	În formarea funcțiilor localităților, în afară de folosirea posibilităților de culturalizare a maselor bazată pe pregătirea școlar-profesională și extrașcolară, un rol important îl au tradițiile moștenite și transmise de-a lungul generațiilor. De aceea este tot mai important să fie scoase la iveală particularitățile culturale ale unor zone, întărirea unor trăsături caracteristice și crearea condițiilor unor forme de viață culturalizate și nu în ultimul rând adâncirea identității zonale.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizarea caselor, muzeelor de prezentare a zonei - Înființarea unor muzee, colecții noi - Crearea unor trasee tematice culturale
Locul realizării:	Întregul teritoriu al județului, având în vedere în special localitățile importante din punct de vedere al patrimoniului cultural și al activității culturale.
Organizații colaboratoare:	Directia județeană a pentru Cultura, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bihor, muzee județene, organizații civile, biblioteci, case de cultură
Beneficiarii măsurilor:	Instituții culturale județene și susținătorii lor, organizații civile care au o activitate culturală, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul muzeelor și a colecțiilor reînnoite - numărul caselor zonale, muzeelor noi - numărul traseelor tematice culturale - numărul de vizitatori
Indicatori de rezultate:	- numărul manifestărilor culturale
Indicatori de efect:	- întărirea identității locale
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

III/4. Obiectiv specific	<i>Păstrarea culturii locale</i>
3.4.3. Măsuri:	Păstrarea identității locale și a tradițiilor
Scop:	Conservarea patrimoniului cultural și spiritual, a elementelor arheologice și a mediului construit, menținerea tradițiilor județului și prin aceasta întărirea identității locale.
Motive:	Serviciile publice sociale au o mare importanță pentru populația locală, deoarece joacă un rol important în organizarea vieții sociale, mai cu seamă în localitățile mici. Este important ca infrastructura acestora să fie aptă pentru realizarea mai multor scopuri, de aceea este nevoie să se înființeze clădiri care pot asigura funcția de învățământ-educație, sănătate, socială, precum și pentru petrecerea utilă a timpului liber, realizare de programe sportive și culturale. Toate acestea unesc populația locală și întăresc conștiința lor de identitate.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea programelor de păstrare a tradițiilor - protejarea moștenirii culturale
Locul realizării:	Toate localitățile din județ
Organizații colaboratoare:	Directia județeană a pentru Cultura, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bihor, muzee județene, organizații civile, biblioteci, case de cultură
Beneficiarii măsurilor:	Instituțiile culturale din județ și susținătorii lor, organizații civile care au o activitate culturală, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul manifestărilor locale - numărul proiectelor de păstrare a tradițiilor
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul participanților, vizitatorilor la manifestări - numărul manifestărilor culturale
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - întărirea identității locale
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/1. Obiectiv specific	<i>Protecția împotriva inundațiilor și apelor de infiltrație</i>
4.1.1. Măsur:	Lărgirea, modernizarea sistemelor de protecție împotriva apelor de infiltrație
Scop:	Modernizarea capacității apărării contra apelor de infiltrație, întreținerea și dezvoltarea sistemelor de drenare a apelor pluviale sunt sarcini importante care, pe lângă punerea în siguranță a averii, are ca scop îmbunătățirea imaginii așezării și a condițiilor economice.
Motive:	Aproape întreaga suprafață a județului Bihor este amenințată de apele de infiltrație. Întreprinderile de gospodărire comunală existente au fost suprasolicitate la sfârșitul anilor '90, în multe locuri ivindu-se situații grave de ape de infiltrație, în decursul cărora s-a observat o rămânere în urmă în ceea ce privește dezvoltarea și reconstruirea lor. În decursul anilor trecuți, în intravilan s-au construit drumuri cu înveliș dur. În multe cazuri, construirea drumurilor nu a fost urmată de construirea unui sistem de drenare a apelor pluviale.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Reconstruirea uzinelor de apă principale, a șanțurilor de scurgere - Construirea uzinelor de apă și menținerea lor în funcțiune - construirea unor uzine noi și menținerea lor în funcțiune
Locul realizării:	Toate localitățile din județ, în special așezările amenințate de ape de infiltrație
Organizații colaboratoare:	Ministerul mediului și direcția apelor, Consiliul Județean Bihor, consiliile locale atinse
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, antreprize, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea rețelei de canalizare a apelor de infiltrație - numărul canalelor de drenare a apelor aflate în reconstrucție, numărul stațiilor de pompare
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea capacității canalelor stațiilor de pompare - mărirea suprafețelor locuite, industriale și agricole care au fost salvate de pericolul apelor de infiltrație
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea proporției suprafețelor folosibile în siguranță - asigurarea scăderii proporției evenimentelor ce produc daune
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/1. Obiectiv specific	<i>Protecția împotriva inundațiilor și apelor de infiltrație</i>
4.1.2. Măsur:	Elaborarea unor planuri de acțiune naționale și internaționale de apărare contra inundațiilor
Scop:	Descoperirea celor mai importante surse de poluare care amenință apele curgătoare între județul Bihor și județele Hajdu-Bihar și Békés, formarea unui sistem informațional comun despre calitatea apei, crearea și dezvoltarea unui sistem comun de monitorizare.
Motive:	Valurile de inundații din ultimii ani, care au bătut recordul ultimului secol, au dovedit că dezvoltarea sistemelor de apărare împotriva inundațiilor nu sunt corespunzătoare pe multe porțiuni importante ale râurilor. Întrucât majoritatea suprafețelor de colectare a apă a râurilor este pe teritoriul României, iar gura de vărsare a râului este în țara vecină, o protecție corespunzătoare se poate realiza numai prin colaborarea coordonată a zonelor de pe lângă graniță. Aceeași situație este și în ceea ce privește calitatea apei râurilor.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unui plan de acțiune comun pentru apărarea contra inundațiilor - Realizarea unor programe de colaborare cu privire la protecția calității apei și inundații (monitorizare comună, acord de apărare împotriva catastrofelor)
Locul realizării:	Suprafețele așezate pe lângă râuri, periclitare de inundații
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale și județene, direcția apelor, organizații civile, parcuri naționale, organizații de apărare împotriva catastrofelor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, antreprize, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul suprafețelor comune protejate - înființarea unei baze de date comune în ce privește apele - dezvoltarea unui sistem comun, pe lângă graniță, de presemnalizare a inundațiilor și de observare a calității apei (numărul punctelor de observație)
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - constituirea populației apărare - proporția teritoriilor (așezărilor) de lângă graniță, periclitare de inundații
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - frecvența producerii catastrofelor de mediu și a inundațiilor - numărul proiectelor comune de apărare împotriva inundațiilor
Legături cu axa de priorități POR	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 – 2013

IV/1. Obiectiv specific	<i>Protecția împotriva inundațiilor și apelor de infiltrație</i>
4.1.3. Măsur:	<i>Întărirea și construirea digurilor și barajelor</i>
Scop:	În cadrul județului întărirea digurilor de apărare de pe lângă râuri, construirea digurilor de apărare împotriva inundațiilor conform nivelului prescris, prin aceasta crescându-se capacitatea de transportare a albiei râurilor în cazul apelor crescute.
Motive:	Județul Bihor este unul dintre județele din țară cele mai periclitate de inundații. Pe lângă toate râurile din zonă au fost construite instalații de apărare împotriva inundațiilor, care sunt în proprietate de stat, în administrarea direcțiilor de ape, dar valoarea de azi a dezvoltării lor nu corespunde peste tot din punct de vedere al securității prevăzute și a apărării pe termen lung (înălțimea prevăzută a digului, diametrul digului). În afară de acestea, atât din partea locuitorilor, dar și din cea a factorilor economici, este o pretenție îndreptățită crearea siguranței corespunzătoare în cazul inundațiilor.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Întărirea digurilor de apărare - Dezvoltarea unor sisteme de retenție - Mărirea capacității albiei de inundație pentru transportul apei
Locul realizării:	Localitățile așezate pe lângă râuri atinse de inundații
Organizații colaboratoare:	Ministerul mediului și direcțiile apelor competente, Consiliul Județean Bihor, Consiliile locale atinse
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, antreprize, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea digurilor contra inundațiilor întărite - mărirea capacității de transportare a apei în albiile de inundație - creșterea capacității de acumulare
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - diminuarea suprafețelor locuite, industriale și agricole periclitare de inundații - scăderea valorii totale a bunurilor amenințate de inundații
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - scăderea proporției populației amenințată de inundații - absența pierderilor datorită prevenirii inundațiilor
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 – 2013

IV/2. Obiectiv specific	Gospodărirea deșeurilor și înlăturarea pagubelor
4.2.1. Măsur:	Organizarea adunării selective a deșeurilor în localități
Scop:	În cadrul gospodării deșeurilor (industriale și comunale) scopul județului este diminuarea efectului nociv al deșeurilor solide exercitat asupra mediului, iar în cadrul acestuia colectarea selectivă a deșeurilor formate în vederea înlesnirii reciclării acestora.
Motive:	Dezvoltarea infrastructurii de protecție a mediului din județ și în special a deșeurilor solide, este defectuoasă. Problema în legătură directă cu deșeurile solide provine din procedurile tehnologice învechite aplicate în producția agricolă și industrială, care poluează în mare măsură mediul. Colectarea selectivă a deșeurilor a început deja.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - raționalizarea colectării deșeurilor din așezări - introducerea colectării selective a deșeurilor în mijlocul populației și a principalilor generatori industriali - îmbunătățirea evidenței și controlului deșeurilor periculoase
Locul realizării:	În locurile de producere a deșeurilor solide, industriale și comunale (orașe, respectiv în cazul unor localități mai mici corespunzător distribuirii geografice a locurilor de producere)
Organizații colaboratoare:	Ministerul mediului și autoritățile competente de protecție a mediului, Consiliul Județean Bihor, consiliile locale atinse
Beneficiarii măsurilor:	Populația județului, consiliile locale atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul localităților / antreprizelor legate de colectarea selectivă a deșeurilor - cantitatea deșeurilor periculoase ținute în evidență - cantitatea deșeurilor colectate din așezări
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul gospodăriilor individuale legate de colectarea deșeurilor în raport cu populația - cantitatea deșeurilor colectate pentru reciclare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția deșeurilor adunate pentru reciclare și reciclate - cantitatea deșeurilor neutralizare (depuse)
Legături cu axa de priorități POR	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/2. Obiectiv specific	<i>Gospodărirea deșeurilor și înlăturarea pagubelor</i>
4.2.2. Măsuri:	Construirea unor depozite regionale pentru deșeuri și a incineratoarelor conform UE
Scop:	În județ, în toate domeniile de gospodărire a deșeurilor este nevoie de o dezvoltare importantă, de construirea unui verticim complex al gospodăririi deșeurilor, respectiv este nevoie de întărirea capacităților existente, conform următoarelor scopuri concrete: stimularea tehnologiilor „prietenoase” mediului deja de la nivelul producției, instalarea unei industrii de reciclare și re folosire, precum și manipularea deșeurilor periculoase – ceea ce este de o mare importanță.
Motive:	În județ, colectarea selectivă a deșeurilor este la început, iar reciclarea și re folosirea lipsesc aproape de tot. În majoritatea localităților nu s-a rezolvat problema depunerii și neutralizării deșeurilor solide, iar manipularea deșeurilor periculoase nu este corespunzătoare. Aderarea la Uniunea Europeană motivează întru-totul.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Stimularea tehnologiilor industriale de producție „prietenoase” mediului - Înființarea unor depozite de deșeuri moderne, de un nivel tehnic corespunzător - Instalarea unei industrii de reciclare și re folosire a deșeurilor
Locul realizării:	În locurile de producere a deșeurilor solide, industriale și comunale (orașe, respectiv în cazul unor localități mai mici corespunzător distribuției geografice a locurilor de producere)
Organizații colaboratoare:	Ministerul mediului și autoritățile competente de protecție a mediului, Consiliul Județean Bihor, consiliile locale atinse
Beneficiarii măsurilor:	Populația județului, consiliile locale atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul întreprinderilor care aplică soluții în vederea scăderii formării deșeurilor - numărul așezărilor prevăzute cu depozite de deșeuri conform UE, proporția locuitorilor - creșterea capacității de colectare și prelucrare a deșeurilor
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitatea deșeurilor neutralizate - capacitatea de prelucrare a deșeurilor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția deșeurilor colectate pentru reciclare și reciclate - capacitatea noii instalații de reprelucrare - starea de sănătate a populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/2. Obiectiv specific	<i>Gospodărirea deșeurilor și înlăturarea pagubelor</i>
4.2.3. Măsuri:	Desființarea depozitelor ilegale de deșeuri
Scop:	Scopul măsurii este scăderea efectului nociv exercitat asupra mediului a deșeurilor solide (industriale și comunale) prin desființarea numărului mare de depozite ilegale de deșeuri.
Motive:	Întrucât în județ, dezvoltarea infrastructurii de protecție a mediului este deficitară în special în ceea ce privește manipularea deșeurilor solide, este nevoie de desființarea deșeurilor depozitate și necontrolate, în vederea îmbunătățirii stării populației și a mediului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Desființarea depozitelor de deșeuri ilegale - Îmbunătățirea evidenței și controlului deșeurilor ilegale
Locul realizării:	Toate localitățile din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, autoritățile competente de protecție a mediului, populația
Beneficiarii măsurilor:	Populația județului, consiliile locale atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul depozitelor ilegale luate în evidență - numărul depozitelor ilegale lichidate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitatea deșeurilor neutralizate produse prin lichidarea depozitelor ilegale de deșeuri - populația beneficiară de servicii
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția depozitelor ilegale de deșeuri închise sau transformate - scăderea cantității deșeurilor ajunse pentru neutralizare (depozitare) - starea mediului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/2. Obiectiv specific	<i>Gospodărirea deșeurilor și înlăturarea pagubelor</i>
4.2.4. Măsur:	Scăderea poluării industriale
Scop:	Minimalizarea poluării stabilimentelor industriale sau desființarea lor totală.
Motive:	În urma industrializării județului Bihor, după al II-lea război mondial, după schimbarea regimului, multe uzine industriale se găsesc în stare critică funcțională fiind și potențiale izvoare de poluare, iar desființarea acestora este motivată din toate punctele de vedere.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - desființarea surselor de poluare industrială - îmbunătățirea evidenței și controlului surselor de poluare industrială
Locul realizării:	Toate localitățile din județ care au uzine industriale
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, autoritățile competente de protecție a mediului, populația
Beneficiarii măsurilor:	Populația județului, consiliile locale atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul izvoarelor de poluare industrială luate în evidență - numărul izvoarelor de poluare industrială lichidate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - cantitatea deșeurilor neutralizate produse prin lichidarea surselor de poluare industrială - populația beneficiară de servicii
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - proporția surselor de poluare industrială salvate - scăderea cantității deșeurilor poluante - starea mediului
Legături cu axa de priorități POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate comună, regională și locală
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/3. Obiectiv specific	<i>Protecția naturii</i>
4.3.1. Măsuri:	Îmbunătățirea condițiilor de funcționare a zonelor protejate, parcurilor naționale
Scop:	Un scop principal este păstrarea diversității biologice și protecția sistemelor ecologice capabile de schimbări evolutive. Legat de aceasta un scop este crearea unei rețele ecologice din suprafețele mari înșămânțate și din lanțul locurilor vii naturale sau în apropierea naturii, conform următoarelor scopuri concrete: lărgirea suprafețelor ocrotite, împărțirea zonală a suprafețelor ocrotite și crearea unor zone „locomotivă” în jurul acestora, impunerea negreșit a criteriilor de ocrotire a naturii în gospodărirea zonelor, precum și înființarea unor coridoare ecologice prin restabilirea vechilor locuri vii.
Motive:	Județul Bihor este foarte bogat în valori naturale, care din mai multe puncte de vedere pot constitui o „cheie” de ridicare (ecoturism, dezvoltare zonală, gospodărirea ținutului, cercetări științifice, etc). În interesul obiectivului este importantă asigurarea menținerii acestor suprafețe, prin susținerea cu precădere a priorităților de ocrotire a naturii și evitare a degradării, fiind nevoie de îmbinarea lor și înființarea unor rețele unitare.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea suprafețelor naturale care sunt protejate - Împărțirea suprafețelor protejate pe zone și marcarea zonelor „locomotivă” - Validarea criteriilor pentru ocrotirea naturii în zonele protejate - Crearea unor coridoare ecologice cu protecția și restabilirea locurilor vii străvechi
Locul realizării:	Suprafețele naturale aflate sub protecție
Organizații colaboratoare:	Parcuri naționale, organele suprafețelor protejate, consiliile locale, organizații civile, populația
Beneficiarii măsurilor:	Parcuri naționale, organele suprafețelor protejate, organizații civile, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - suprafața zonelor protejate - schimbarea efectivului raselor de animale și a soiurilor de plante ocrotite sau cu ocrotire sporită
Indicatori de rezultate:	- stabilitatea sau creșterea diversității biologice
Indicatori de efect:	- numărul antreprizelor atinse de ecoturism, numărul ecoturiştilor
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/3. Obiectiv specific	Protecția naturii
4.3.2. Măsur:	Luarea în evidență, ocrotirea valorilor care merită să fie protejate
Scop:	Scopul măsurii este ca să se restabilească valorile individuale de nivel peisagistic pierdute sau degradate în multe locuri în secolul XX și prin aceasta restabilirea caracterului peisagistic de odinioară, dar totodată crearea unei structuri peisagistice moderne, sănătoase și dinamice. Trebuie să se aibă în vedere premisele ecologice la nivelul zonelor și principiile de dezvoltare. Legat de aceasta se pot schița următoarele scopuri concrete: luarea în evidență a valorilor peisagistice unice, identificarea zonelor în valori unice, ocrotirea lor, precum și dezvoltarea zonelor peisagistice sărace în valori unice.
Motive:	Pentru prezentarea formelor caracteristice județului în legătură cu relația om-natură, este nevoie de ocrotirea zonelor bogate în elemente peisagistice deosebite, respectiv reabilitarea zonelor mai puțin valoroase prin ocrotirea valorilor naturale locale, prin reînvierea formelor tradiționale de folosire a pământului, prin accentuarea caracteristicilor culturale și dezvoltarea centrată pe natură a mediului construit. Este nevoie de o sistematizare și reabilitare a zonelor, conform principiilor premiselor ecologice și a dezvoltării susținute.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea cadastrului pentru valorile peisagistice zonele unice (naturale și construite) - Identificarea zonelor bogate în valori unice, luarea măsurilor corespunzătoare pentru ocrotirea acestora - Elaborarea unor proiecte pentru ocrotirea și dezvoltarea zonelor sărace în valori unice, investigarea posibilității de realizare a folosirii zonale a unor forme peisagistice noi
Locul realizării:	Toate așezările care zone peisagistice de sine stătătoare sau care se pot delimita
Organizații colaboratoare:	Parcuri naționale, organele zonelor protejate, consiliile locale, organizații civile, populația
Beneficiarii măsurilor:	Parcuri naționale, organele zonelor protejate, organizații civile, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de muncă înființate pentru ocrotirea valorilor peisagistice unicate - mărimea suprafețelor atinse de sprijin acordat pentru protejarea zonei / reabilitarea zonei
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea valorii zonelor peisagistice beneficiare ale proiectelor - creșterea diversității biologice a zonelor și / sau a valorificării lor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea dezvoltărilor turistice realizate în paralel - numărul nopților de cazare
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/3. Obiectiv specific	Protecția naturii
4.3.3. Măsur:	Recultivarea degradărilor peisagistice provocate de minerit
Scop:	Recultivarea degradărilor peisagistice a gropilor, minelor părăsite provocate de exploatarea umană a materiilor și soluții în județul Bihor pentru valorificarea acestora.
Motive:	Mineritul materiilor prime și de construcție se găsesc în special în zonele muntoase, vizitate mai des de către turiști, provocând o poluare vizuală și degradare peisagistică. Acestea periclitează nu numai integritatea corporală a turiștilor dar este și nocivă din punct de vedere ecologic.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluarea reminiscentelor mineritului - Restabilirea degradărilor peisagistice provocate de minerit - Valorificarea zonelor miniere
Locul realizării:	Toate așezările care în trecut au fost atinse de minerit
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, Agenția Națională pentru Dezvoltarea și Implementarea Programelor de Reconstrucție a Zonelor Miniere, antreprize
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi, organizații civile
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul urmelor de minerit măsurate - numărul degradărilor restabilite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea suprafețelor miniere valorificate - numărul turiștilor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea pagubelor ecologice - mărimea traficului turiștilor
Legături cu axa de prioritate POR	Îmbunătățirea mediului de afaceri regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

IV/3. Obiectiv specific	<i>Protecția naturii</i>
4.3.4. Măsur:	Crearea relațiilor transfrontaliere
Scop:	În cadrul ocrotirii naturii, un scop prioritar este asigurarea și ocrotirea funcționării sistemelor ecologice transfrontaliere.
Motive:	În zilele noastre, în zonele de lângă graniță nu sunt asigurate corespunzător condițiile păstrării biodiversității, respectiv a condițiilor de funcționare a unor culoare ecologice divizate în două din cauza granițelor. De aceea este motivată crearea și dezvoltarea unor zone comune pentru protejarea naturii.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea și dezvoltarea zonelor comune pentru protejarea naturii - Elaborarea unor programe, proiecte comune
Locul realizării:	Zonele valoroase din punct de vedere ecologic așezate pe lângă graniță
Organizații colaboratoare:	Parcuri naționale, organele teritoriilor protejate, consilii locale, organizații civile, populația de lângă graniță
Beneficiarii măsurilor:	Parcuri naționale, organele teritoriilor protejate, organizații civile, populația de lângă graniță
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul suprafețelor comune ocrotite - numărul proiectelor pentru ocrotirea naturii realizate în colaborare transfrontalieră
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - situația numărului raselor de animale și a soiurilor de plante ocrotite - scăderea proporției zonelor (așezărilor) periclitate de pe lângă graniță
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - frecvența producerii catastrofelor naturale - numărul proiectelor comune de ocrotire a naturii
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 – 2010

V/1. Obiectiv specific	<i>Turism pentru sănătate</i>
5.1.1. Măsur:	Dezvoltarea complexă a stațiunilor care au ape termale și minerale
Scop:	Valorificarea apelor termale cu efect curativ pentru turism
Motive:	<p>Apele termale cu efect curativ care se găsesc în zonă fac posibilă formarea produselor turistice care reprezintă o atracție unică internațională, întrucât satisfac o motivație de bază a omului, dorința de a se vindeca. Dezvoltarea complexă a turismului de tratament ajută la valorificarea eficientă a resurselor naturale și crează un sezon turistic pe tot anul.</p> <p>În zilele noastre, apa termală în sine, nu satisface în întregime pretențiile turiștilor, fiind nevoie de construirea unor servicii de tratament medical legate de acestea.</p> <p>Apoi, subiecții turismului de tratament balnear, pretind diferite programe în vederea unei odihne și vindecări active (manifestări, excursii, etc), într-un cuvânt un cerc complex de servicii.</p>
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea condițiilor materiale necesare dezvoltării turismului balnear termal - Crearea serviciilor de tratament medical
Locul realizării:	Toate localitățile unde a început deja valorificarea în proporție mai mare prin turism a apelor minerale și termale, având la dispoziție o bază corespunzătoare de tratament (exemplu: Băile Felix)
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse și întreprinderile lor, instituțiile de învățământ superior ale județului
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale atinse, cazările care asigură servicii de calitate corespunzătoare, populația locală, populația care se ocupă de cazări cu plată
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	- creșterea numărului de tratamente complexe oferite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului oaspeților și a nopților de cazare - scăderea sezonality - creșterea duratei de ședere
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turistice din PIB județului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/1. Obiectiv specific	<i>Turism pentru sănătate</i>
5.1.2. Măsur:	Dezvoltarea stațiunilor de importanță locală
Scop:	Valorificarea apelor termale cu efect curativ pentru turism
Motive:	După cum am arătat mai înainte, unul dintre cele mai importante resurse turistice ale județului Bihor sunt apele termale și minerale, care se găsesc în multe localități din zonă. Având în vedere cheltuielile mari de investiții și pericolele care provin din exploatarea exagerată a resurselor, în decursul dezvoltărilor este bine să se concentreze asupra orașelor mici, așezărilor mai mici, unde este corespunzătoare înzestrarea infrastructurală, ambientul este frumos, fiind puse la dispoziție servicii complementare și programe de timp liber.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea infrastructurală a băilor atinse (exemplu: construirea de bazine noi și reînnoirea celor vechi) - investiții care ajută la exploatarea mai eficientă a băilor (exemplu: construirea unor locuri de cazare de calitate)
Locul realizării:	Toate localitățile care dispun de apă minerală și termală, unde valorificarea acestora a ajuns la un anumit nivel (Stâna de Vale, Băile 1 Mai, etc)
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse și întreprinderile lor
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale atinse, locurile de cazare care asigură servicii de calitate corespunzătoare, populația care se ocupă de cazări cu plată, populația locală
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	- valoarea dezvoltărilor efectuate pe teritoriul băilor
Indicatori de rezultate:	- creșterea numărului oaspeților și a nopților de cazare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-lui județului - creșterea proporției ramurii turistice din PIB județului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/2. Obiectiv specific	<i>Turism cultural</i>
5.2.1. Măsur:	Turism confesional și de patrimoniu
Scop:	Cartografierea manifestărilor din județ, asocierea-dezvoltarea destinațiilor turistice potențiale
Motive:	Turismul confesional și de patrimoniu este o direcție de perspectivă a dezvoltărilor turistice, întrucât religiozitate care reînvie începând din anii 1990, creșterea importanței culturii, a mișcat mulți oameni. Este nevoie de cartografierea manifestărilor existente, asocierea-dezvoltarea potențialelor destinații turistice. În acest proces trebuie să se creeze un parteneriat între biserică, organizații culturale și prestatorii de turism. Se menționează importanța culturală și estetică a clădirilor bisericesti. Prezentarea acestora, pentru o eventuală organizare a unui „itinerar turistic”, poate suscita un interes mare, întrucât construcțiile religioase-bisericesti din zonă oferă o imagine particulară, se pot prezenta diferențele religioase și culturale din cadrul județului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea mijloacelor materiale necesare turismului cultural - Dezvoltarea programelor
Locul realizării:	Toate localitățile din zonă care au manifestări religioase, culturale ce atrag mase largi, respectiv cele care dispun de clădiri și monumente istorice valoroase
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse, biserici, organizații civile
Beneficiarii măsurilor:	biserici atinse, consiliile locale, populația locală
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul clădirilor culturale, bisericesti reînnoite - numărul evenimentelor culturale, bisericesti organizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul care au vizitat manifestările și clădirile reînnoite
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-lui județului - creșterea proporției turismului din PIB județului - starea generală a monumentelor arhitecturale - măsura atașamentului populației de așezări / regiune
Legături cu axa de priorități POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/2. Obiectiv specific	<i>Turism cultural</i>
5.2.2. Măsură:	Turism de patrimoniu cultural
Scop:	Cartografierea manifestărilor existente în județ, asocierea-dezvoltarea destinațiilor turistice potențiale
Motive:	Turismul de patrimoniu este o direcție de dezvoltare turistică care se folosește nu numai de mediul construit al unei zone, ci și de moștenirea lăsată de cultura spirituală, de tradiții. Aceasta necesită crearea și dezvoltarea unor programe noi.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Luarea în evidență și inventarierea moștenirii arhitecturale și culturale; - reînnoirea, în mare măsură asemănătoare stării originale a construcțiilor care se pot folosi în turism - organizarea manifestărilor care reînvie tradițiile culturale
Locul realizării:	toate așezările din zonă care dispun de monumente arhitecturale, respectiv dispun de monumente culturale care au rădăcini în trecut
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse și instituțiile lor care se ocupă de manifestările culturale, proprietarii actuali ai clădirilor care reprezintă patrimoniu cultural, diferite organizații civile care conservă tradițiile
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale atinse, populația locală
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul clădirilor reînnoite - numărul evenimentelor culturale organizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul turiștilor care vizitează manifestările și clădirile reînnoite
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-lui din zonă - creșterea proporției turismului din PIB-ul zonei - starea generală a monumentelor arhitecturale - măsura atașamentului populației de așezări / regiune
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/2. Obiectiv specific	<i>Turism cultural</i>
5.2.3. Măsuri:	Crearea circuitelor tematice
Scop:	Cartografierea manifestărilor existente în județ, asocierea-dezvoltarea destinațiilor turistice potențiale
Motive:	Sistemul drumurilor tematice care sunt în legătură cu evenimentele culturale au un mare potențial în județ. Încadrarea factorilor de atracție a unor obiecte și personalități, religioase și de patrimoniu, face posibilă evitarea dezvoltărilor paralele, folosirea economicoasă a resurselor și schimbul de experiență. Cu ajutorul acestora se poate mări numărul nopților de cazare a turiștilor care vizitează zona, astfel putând crește și încasările realizate. Instituționalizarea destinațiilor turistice individuale, religioase și de patrimoniu, pot mări în perspectivă conștiința de apartenență regională, deoarece inspiră la colaborare părțile interesate poziționate pe cele două laturi ale graniței.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - luarea în evidență și inventarierea moștenirii culturale pe care se poate conta la elaborarea drumurilor tematice; - vizitarea potențialilor parteneri cu ocazia unor drumuri tematice, trecerea lor în baza de date - evaluarea investițiilor infrastructurale necesare, scoaterea în evidență a necesarului de resurse, realizarea investițiilor - prestarea unei munci de marketing exacte către grupurile țintă
Locul realizării:	toate localitățile din zonă care dispun de o atracție caracteristică pentru drumuri tematice, religioase sau de patrimoniu, monumente culturale
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse, biserici și instituțiile care se ocupă de manifestările religioase, diferite organizații civile care conservă tradițiile
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală, biserici
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul stabilimentelor infrastructurale construite / reînnoite - numărul drumurilor tematice organizate
Indicatori de rezultate:	- numărul turiștilor care vizitează drumurile tematice
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției turismului din PIB-ul județului - măsura atașamentului populației de așezări / zonă, respectiv de religie
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/3. Obiectiv specific	Turism activ
5.3.1. Măsurii:	Ecoturism și turism „peer pedes”
Scop:	Asigurarea în județ a practicării unui mod de viață sănătos
Motive:	În societatea modernă s-a supraevaluat tot mai mult rolul unui mediu, mod de viață sănătos, dorința pentru evenimente, nevoile de dobândire de cunoștințe și mișcare fizică. Parte organică din acestea este pretenția mărită pentru un mediu înconjurător curat, însăși turiștii străduindu-se să aibă un comportament de protecție a mediului. Județul Bihor, prin părțile sale încă virgine sau aproape de natură și prin formele sale de gospodărire tradițională, poate satisface această cerință specială în prezenta ramură a turismului. Pe lângă acestea, în zilele noastre, în toată lumea crește pretenția de petrecere activă a timpului liber, care să includă și mișcarea corpului. Turismul montan este inclus în această ultimă pretenție, prin care oamenii încearcă să se rupă de aglomerația orașelor mari și să se încarce spiritual, pe de altă parte se străduie să-și îmbunătățească condiția fizică, dar și dorind să se delecteze în priveliștile oferite de natură. Munții Apuseni pot satisface toate aceste trei cerințe. În prezent numărul nu prea mare al vizitatorilor pot încă asigura o liniște netulburată, dar pe de altă parte condițiile naturale fac posibile organizarea unor circuite de o dificultate variată, unele părți a munților abundând de priveliști de renume european.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Formarea mijloacelor materiale necesare modului de viață turistic: - instruirea profesională a ghizilor turistici
Locul realizării:	Părțile care se pot vizita în cadrul districtelor de protecție a zonelor peisagistice și a suprafețelor naturale protejate din județ și așezările din apropiere, unele părți din Munții Apuseni (Munții Bihorului, Pădurea Neagră, Munții Plopișului)
Organizații colaboratoare:	organizații răspunzătoare pentru ocrotirea mediului, organizații care dispun de informații în legătură cu geografia naturală a munților, asociații turistice, consiliile locale atinse, antreprize
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale care se găsesc în zona munților, locurile de cazare și unitățile comerciale care asigură condiții de calitate corespunzătoare, populația locală care au o gospodărie tradițională, întreprinzătorii care organizează programele
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul traseelor turistice formate și reînnoite - numărul diferitelor mijloace care asigură informații pentru vizitatori (exemplu: indicatoare de informare, centre de vizitare)
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului oaspeților și a nopților de oaspeți - creșterea duratei de ședere
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turismului din PIB-ul județului
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/3. Obiectiv specific	Turism activ
5.3.2. Măsur:	Turismul sportiv
Scop:	Asigurarea în județ a practicării unui mod de viață sănătos
Motive:	Turismul sportiv este una din posibilitățile de realizare a pretenției societății moderne de sănătate și un mediu curat, care este pe de o parte un mod de comportare de „prieten” al mediului și de altă parte este o atracție turistică. Având o căutare tot mai mare, ajută la prelungirea sezonului estival scurt și în perioada de vârf la îmbogățirea impresiilor de călătorie ale turiștilor. Pe lângă acestea, în zilele noastre, în circuitul turistic se conturează două trenduri importante: pe de o parte crește nevoia de a petrece timpul liber în mod activ și cu mișcare fizică, iar pe de altă parte un accent tot mai mare îl primește apropierea de natură. Ambele cerințe sunt satisfăcute de turismul sportiv, a cărui popularitate crește rapid. În județ se evidențiază rolul turismului cu biciclete, pe schiuri și pe apă.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - organizare de trasee - calificarea ghizilor turistici - dezvoltarea locurilor de cazare
Locul realizării:	toate așezările care dispun de atracții și au deja o bază de primire corespunzătoare sau care se poate forma cu ușurință
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse
Beneficiarii măsurilor:	întreprinzătorii care asigură întreținerea turiștilor, consiliile locale atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de cazare - lungimea locurilor de primire construite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul programelor organizate (ex: ture pe bicicletă, apă și schiuri) - numărul participanților
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turismului din PIB-ul județului - starea de sănătate a populației
Legături cu axa de priorități POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/3. Obiectiv specific	<i>Turism activ</i>
5.3.3. Măsur:	Turismul de vânătoare
Scop:	Asigurarea în județ a practicării unui mod de viață sănătos
Motive:	Gradul înalt de urbanizare, care se observă în Europa de Vest și Sud, a micșorat într-o însemnată măsură efectivul cinegetic în special vânatul mare). În urma acestora, vânătorii din aceste țări, care dispun de un venit mare arată un interes sporit față de posibilitățile de vânătoare din Europa Centrală, ceea ce înseamnă o dublă provocare pentru zona noastră. Pe de o parte trebuie format un fond cinegetic care poate fi atractiv pentru grupurile țintă și pe de altă parte trebuie să se împiedice ca vânătoarea ilegală să câștige teren.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea siguranței totalității vânatului în teritoriile atinse - crearea locurilor de cazare de un nivel înalt - înființarea unor locuri de pândă corespunzătoare
Locul realizării:	pădurile județului
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse, populația / întreprinzători care dispun de locuri de cazare corespunzătoare, asociațiile de vânători din zonele atinse
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale atinse, populația locală, asociațiile de vânători din zonele atinse
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului locurilor de cazare create pentru vânători - creșterea numărului locurilor de pândă
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului vânători care vizitează zona - scăderea sezonality
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-lui zonei - creșterea proporției turismului din PIB-ul zonei
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/3. Obiectiv specific	<i>Turism activ</i>
5.3.4. Măsuri:	Turismul hipic
Scop:	Asigurarea în județ a practicării unui mod de viață sănătos
Motive:	Bogatele tradiții hipice din județ, bazele hipice create deja în multe părți, efectivul de cai existent, specialiștii calificați, precum și excelentele condiții de mediu, oferă posibilitatea dezvoltării turismului hipic. Și din acest punct de vedere, această ramură a turismului din Bihor are o situație favorabilă: pe de o parte dispune de tradiții importante în ceea ce privește caii, iar pe de altă parte zona de șes și dealurile asigură condiții naturale bune pentru o călărie fără griji. Totodată apare ca o lipsă faptul că centrele hipice care funcționează în prezent sunt de un nivel diferențiat și funcționează izolat unul de altul, se organizează cel mult ture-stea (seara, participanții la tură se reîntorc în același loc).
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor materiale - formarea programelor și apariția serviciilor
Locul realizării:	Toate suprafețele din județul Bihor ce sunt adecvate pentru exercitarea unei ramuri a turismului hipic
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse, întreprinzători care se ocupă cu călăria
Beneficiarii măsurilor:	antreprizele care asigură asistența pentru cei care realizează trasee, consiliile locale atinse, întreprinzători care produc echipamentul necesar pentru călărie
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de cazare create - numărul turelor organizate cu cai - numărul terenurilor amenajate pentru concursuri hipice
Indicatori de rezultate:	- numărul participanților la ture și concursuri
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turistice din PIB-ul județului - creșterea efectivului de cai
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/3. Obiectiv specific	<i>Turism activ</i>
5.3.5. Măsur:	Turismul de pescuit
Scop:	Asigurarea în județ a practicării unui mod de viață sănătos
Motive:	Prin premisele existente în județul Bihor (ape curgătoare naturale și artificiale, precum și ape stătătoare) sunt asigurate posibilități foarte bune din punctul de vedere al turismului de pescuit. Acesta este important, deoarece în zilele noastre crește tot mai mult pretenția de petrecere a timpului liber în apropierea naturii, în mediu liniștit, care poate fi satisfăcută bine prin dezvoltarea turismului de pescuit.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - crearea unor locuri noi de pescuit - popularea planificată cu pește - pași pentru păstrarea stării ecologice a apelor naturale
Locul realizării:	apele naturale curgătoare, canalele și apele stătătoare din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale atinse, asociațiile de pescari din județ, asociațiile economice care administrează apele
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale atinse, membrii asociațiilor de pescari
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de pescuit nou create - cantitatea de pește populat în ape
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul autorizațiilor de pescuit eliberate - numărul asociațiilor de pescari
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea proporției turismului din PIB-ul județului - menținerea sistemului ecologic al apelor naturale
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/4. Obiectiv specific	<i>Turism rural</i>
5.4.1. Măsur:	Dezvoltarea locurilor de cazare rurală
Scop:	Prezentarea turiștilor a modului de viață rural, precum și o sursă suplimentară de venituri pentru populația locală
Motive:	O formă foarte îndrăgită a turismului modern este cunoașterea mediului înconjurător și a modului de trai rural. Una din formele de manifestare a acestora este turismul rural, iar așezările mici oferă posibilitatea întăririi acestuia în zonă. Capacitatea de deservire este încă mică, de aceea este neapărată nevoie ca să se dezvolte capacitatea turismului rural din județ și a programelor aferente.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - crearea unor locuri de cazare și de masă, ridicarea nivelului calității acestora - dezvoltarea infrastructurii comunității - crearea unor locuri care asigură petrecerea timpului liber
Locul realizării:	Acele așezări din județ unde numărul locuitorilor este mai mic și care pot să asigure condiții corespunzătoare
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, populația / întreprinzători care dispun de locuri de cazare corespunzătoare, asociații turistice locale și de zone mici
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul locurilor de cazare - numărul locurilor care asigură petrecerea timpului liber
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul celor care au beneficiat de locurile de cazare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției turismului din PIB-ul județului - creșterea nivelului veniturilor populației care trăiește în mediul rural al județului
Legături cu axa de priorități POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/4. Obiectiv specific	<i>Turism rural</i>
5.4.2. Măsur:	Organizarea de programe rurale
Scop:	Prezentarea turiștilor a modului de viață rural, precum și o sursă suplimentară de venituri pentru populația locală
Motive:	Cunoașterea mediului înconjurător și a modului de trai rural sunt forme îndrăgite ale turismului modern. Una din manifestările acestora este turismul rural, iar așezările mici oferă posibilitatea întăririi acestuia în zonă. Capacitatea de deservire este încă mică, de aceea este neapărată nevoie ca să se dezvolte capacitatea turismului rural din județ și a programelor aferente. Organizarea programelor interactive care ajută la prezentarea modului de viață sătesc.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea duratei manifestărilor locale - prezentarea ciclicității naturale a modului de viață sătesc
Locul realizării:	Acele așezări din județ unde numărul locuitorilor este mai mic și care pot să asigure condiții corespunzătoare
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, populația / întreprinzători care dispun de locuri de cazare corespunzătoare, asociații turistice locale și de zone mici
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația locală
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul programelor interactive - numărul manifestărilor - numărul locațiilor care asigură petrecerea timpului liber
Indicatori de rezultate:	- numărul celor care au beneficiat de locurile de cazare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției turismului din PIB-ul județului - creșterea nivelului veniturilor populației care trăiește în mediul rural al județului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/5. Obiectiv specific	<i>Îmbunătățirea complexului de condiții al turismului</i>
5.5.1. Măsuri:	Întărirea eficienței relațiilor de pe lângă graniță
Scop:	Măsura întărește posibilitatea de trecere a granițelor și colaborarea eficientă între cele două zone
Motive:	Cele două țări și teritorii au fost închise mult timp, astfel legăturile personale și oficiale au fost reduse. După schimbarea regimului, aceste relații au reînviat, însă eficiența lor este încă slabă. Dezvoltarea acestora este indispensabilă din punctul de vedere al turismului.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - crearea relațiilor între consiliile locale, persoane și organizații - inițierea deschiderii frontierelor pentru o circulație mai ușoară peste graniță
Locul realizării:	Localitățile mai mari de pe lângă graniță, punctele de trecere a frontierei, respectiv sediul de județ
Organizații colaboratoare:	Consiliul Județean Bihor, Camera de Comerț a Județului Bihor, Comandamentul Național de Grăniceri, consiliile locale de pe lângă graniță, asociații
Beneficiarii măsurilor:	populația localităților de pe lângă graniță consiliile locale și, organizațiile lor
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	- creșterea circulației pe frontieră
Indicatori de rezultate:	- deschiderea unor puncte noi de trecere
Indicatori de efect:	- creșterea numărului și eficienței legăturilor de pe lângă graniță
Legături cu axa de priorități POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/5. Obiectiv specific	Îmbunătățirea complexului de condiții al turismului
5.5.2. Măsur:	Calificarea specialiștilor în turism
Scop:	Asigurarea unor specialiști calificați în domeniul turismului, vorbitori de limbi străine
Motive:	Marea parte a celor care prestează servicii turistice în zonă lucrează în asociații familiale sau cu angajați sezonieri, care de multe ori nu sunt calificați, pe lângă acestea, fiind generală necunoașterea limbilor străine și de multe ori comportamentul lor lasă de dorit. Aceste deficiențe se pot remedia prin reglementarea exigentă a calificărilor, însă la o schimbare radicală se poate ajunge numai dacă serviciile turistice vor fi oferite peste tot de angajați calificați bine pregătiți și vorbitori de limbi străine.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - efectuarea unor evaluări în cercul prestatorilor de servicii cu privire la calificare forței de muncă și cerințele actuale și viitoare de muncă calificată - evaluarea capacității instituțiilor care acordă calificările și a nivelului programelor și instruirii efectuate de acestea - elaborarea unui plan de dezvoltare de calificare turistică, prin includerea instituțiilor de învățământ existente
Locul realizării:	În primul rând Oradea și orașele de mărime medie, care pot fi centre de calificare a celor care lucrează în zonă în turism
Organizații colaboratoare:	Consiliul Județean Bihor, Camera de Comerț a Județului Bihor, Universitatea de stat din Oradea, Universitatea Partium
Beneficiarii măsurilor:	angajații care lucrează în diferite sectoare ale turismului (asigurare locuri de cazare, restaurante, organizare de programe), persoane care se ocupă de dezvoltarea turismului în zonele mici
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	- numărul participanților la calificări (recalificări)
Indicatori de rezultate:	- numărul persoanelor care au promovat la examenele de calificare
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului turiștilor sosiți în zonă - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turistice în PIB-ul județului
Legături cu axa de prioritate POR	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/5. Obiectiv specific	<i>Îmbunătățirea complexului de condiții al turismului</i>
5.5.3. Măsuri:	Sprijinirea colaborării organizațiilor care funcționează în domeniul turismului
Scop:	Sprijinirea colaborării organizațiilor, asociațiilor turistice
Motive:	Condiția de bază pentru atingerea scopurilor concepute pe tărâmul turismului este crearea în turism a unui sistem instituțional și funcțional eficient, fără de care diferitele activități se pot ușor fărâmița, fără să aibă aceeași direcție. Aceasta este totodată o condiție pentru obținerea resurselor UE. Este nevoie de îmbunătățirea colaborării dintre organele de stat care funcționează în domeniul turismului, consiliile locale și județene, organizațiile private și non-profit.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - înființarea unei organizații noi, care reunește specialiștii în turism din județ - înființarea unui consiliu al primarilor din localitățile care își asumă un rol în turism - organizarea unor schimburi de experiență cu caracter ocazional
Locul realizării:	Toate așezările din județ
Organizații colaboratoare:	Consiliul Județean Bihor, Camera de Comerț a Județului Bihor, organizații cu caracter particular și non-profit care activează în domeniul turismului, beneficiari
Beneficiarii măsurilor:	Toată populația județului care trăiește din turism sau beneficiază de diferitele rezultate ale acestuia
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul organizațiilor nou înființate - numărul schimburilor de experiență organizate
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul proiectelor care se realizează în urma colaborărilor - suma resurselor materiale economisite în urma colaborărilor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului turiștilor sosiți în județ - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turistice în PIB-ul județului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

V/5. Obiectiv specific	<i>Îmbunătățirea complexului de condiții al turismului</i>
5.5.4. Măsur:	Crearea strategiei de marketing
Scop:	Realizarea unei activități de comunicare conștientă și planificate
Motive:	În zilele noastre, asemănător celorlalte domenii ale vieții, și în turism este prezentă o concurență importantă. Pentru a avea succes, nu este nevoie numai de crearea condițiilor necesare, ci și de extinderea către grupurile țintă a condițiilor. Activitatea de comunicație conștientă și planificată ajută la crearea unei imagini pozitive despre județ, care poate să contribuie la creșterea competitivității acestuia.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea strategiei comunicaționale a județului - elaborarea mijloacelor de comunicare și difuzarea lor țintită - realizarea programelor județene de public relation și lobby
Locul realizării:	toate așezările importante din punct de vedere al turismului din județ, orașele din afara județului care servesc pentru organizarea unor manifestări turistice importante (exemplu: expoziții, târguri)
Organizații colaboratoare:	Consiliul Județean Bihor, Camera de Comerț a Județului Bihor, consiliile locale, prestatori din turism
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale de dezvoltarea turismului pe întregul teritoriu al județului Bihor, organizații particulare și non-profit, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul mijloacelor comunicaționale terminate - numărul participanților la manifestări turistice naționale și internaționale - numărul informațiilor pozitive referitoare la județ în mass-media din țară
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - publicul țintă la care s-a ajuns prin mijloacele comunicaționale - sporirea cunoașterii județelor
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea numărului turiștilor sosiți în județ - creșterea PIB-ului județului - creșterea proporției ramurii turistice în PIB-ul județului
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007 - 2013

VI/1. Obiectiv specific	Dezvoltare urbană
6.1.1. Măsurile:	Programul de dezvoltare al polisului Oradea (zona metropolitană)
Scop:	Interesul elementar al economiei județului Bihor este asigurarea accesibilității printr-o rețea de transport rapidă și de o capacitate corespunzătoare la teritoriile cu greutate economică și către sediul județului.
Motive:	În cadrul măsurilor vor fi sprijinite dezvoltările care se îndreaptă spre îmbunătățirea și reînnoirea fizică a funcționalității, a puterii de atracție și a aspectului sediului de județ, având la bază planuri urbanistice de acțiune. Aceste dezvoltări se concentrează în special spre reînvierea serviciilor centrelor așezărilor (și de locuit), înnoirea fizică – de mediu, a diversității unor părți din centrul urban care îl fac atractiv pentru cei ce se vor stabili acolo.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Revitalizarea cartierelor degradate sau care se izolează, refolosirea în scopuri publice a zonelor cu pământ brun, dezvoltarea infrastructurală a schimbării funcției lor - Revitalizarea orașului, a cartierelor și a centrului - Reabilitare urbană cu caracter integrat și social
Locul realizării:	Oradea
Organizații colaboratoare:	Primăria Oradea, societatea locală de transporturi, întreprinderi de transport de stat
Beneficiarii măsurilor:	Primăria Oradea, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea suprafeței revitalizate - numărul funcțiilor, serviciilor noi în centrul orașului
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărimea noilor suprafețe de locuit și gospodărit
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltare urbană funcțională Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

VI/1. Obiectiv specific	Dezvoltare urbană
6.1.2. Măsur:	Programul de dezvoltare al orașelor cu funcție zonală
Scop:	Lichidarea obstacolelor care împiedică dezvoltarea orașelor și creșterea nivelului serviciilor oferite de acestea, administrarea integrată a problemelor urbane (sociale, economice, structurale și de mediu)
Motive:	O mare parte din orașele județului Bihor, se luptă cu o problemă gravă, deoarece starea fizică a unor cartiere, situația socială a unor grupuri de locuitori, nivelul ocupațional, condițiile de trai, prevederea cu funcții orășenești, determină rămânerea mult în urma a legării lor în circuitul economico-social al localității, față de celelalte părți ale așezării.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Revitalizarea părților așezărilor degradate sau izolate, refolosirea în scopuri publice a zonelor cu pământ brun, dezvoltarea infrastructurală a schimbării funcției lor - Revitalizarea oraș-cartier-centru - Reabilitare urbană cu caracter integrat, social
Locul realizării:	Salonta, Valea lui Mihai, Săcuieni, Aleșd, Marghita, Beiuș, Ștei
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, organizații non-profit, întreprinderi mici și mijlocii
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - mărirea suprafeței revitalizate - numărul funcțiilor, serviciilor noi în centrul orașului
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărirea noilor suprafețe de locuit și gospodărit
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltare urbană funcțională Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

VI/2. Obiectiv specific	Reabilitarea localităților
6.2.1. Măsuri:	Dezvoltarea complexă a centrelor localităților dens populate
Scop:	Reabilitarea și reînnoirea integrată a unor părți ale așezărilor urbane, oprirea izolării lor sociale și economice, angrenarea părților așezărilor în dezvoltarea orașelor. Scopul este creșterea statutului social al părților urbane realizată prin dezvoltări, iar aceasta să se realizeze prin menținerea locuitorilor, prin rezolvarea loco a problemelor lor complexe.
Motive:	Rezolvarea problemelor care influențează negativ competitivitatea și coeziunea teritorială a județului se poate ajunge prin dezvoltarea infrastructurii așezărilor, prin reînnoirea centrelor urbane și rurale, precum și a suprafețelor urbane care necesită reabilitare, prin înnoirea fizică și funcțională – integrând și punctele de vedere sociale –, prin formarea unui mediu viabil și sănătos.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unui plan care țintește la reabilitarea suprafețelor urbane și/sau suprafețelor cu pământ brun - Reconstrucția, reabilitarea complexă urbană și a unor părți ale așezărilor - Restabilirea teritoriilor în stare degradată și înlăturarea pagubelor de pe suprafețele poluate, în vederea utilizării mixte sau exclusiv obștești, aici înțelegând și activitățile de pregătire - Formarea, înnoirea și dezvoltarea terenurilor publice care includ și dezvoltarea suprafețelor verzi și a uzinelor comunale - Reînnoirea clădirilor pentru a fi predate activităților economice și sociale, îmbogățirea funcțiilor acestor părți a așezărilor ca „prieteni” al naturii - Mutarea uzinelor industriale și agricole, iar în locul lor, după posibilități, terenul să fie transformat în zone verzi, parcuri de distracții
Locul realizării:	Oradea, Salonta, Valea lui Mihai, Săcuieni, Aleșd, Marghita, Beiuș, Ștei
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, ONG- uri, întreprinderi mici și mijlocii
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea suprafeței revitalizate - numărul funcțiilor, serviciilor noi în centrul orașului
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărimea noilor suprafețe de locuit și gospodărit
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltare urbană funcțională Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

VI/2. Obiectiv specific	Reabilitarea localităților
6.2.2. Măsur:	Reabilitarea zonelor rurale
Scop:	Ajutorarea numărului mare de comunități aflate pe teritorii de o mare suprafață, rămase în urmă și lipsite de surse, pentru a-și îndeplini sarcinile de bază.
Motive:	De reședința de județ aparțin orașe mici, cu funcționare deficitară și cu o performanță mică, respectiv zone rurale ce arată o importantă rămânere în urmă în ceea ce privește condițiile de viață. Toate localitățile sunt nevoite să se confrunte cu multe probleme care ating mediul înconjurător al așezărilor (cartiere deteriorate, foste cazărmi și zone industriale, concentrația în zone a unor grupuri sociale defavorizate, dezvoltarea slabă a rețelei de canalizare).
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea în zone lipsite de centru „grupări de așezări” - Reînnoirea piețelor publice, construirea și reînnoirea centrelor așezărilor - Dezvoltarea părților așezărilor rurale care aparțin orașelor - Scoaterea la iveală a valorilor materiale, arhitecturale, a monumentelor și valorilor arheologice a așezărilor, renovarea lor, dezvoltarea acestora dar prin conservarea valorii lor, înzestrarea lor cu funcții noi - Creșterea, protejarea unor spații verzi în zonele intravilane, înființarea unor instalații care ajută împotriva poluării fonice
Locul realizării:	Zonele rurale ale județului
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, ONG- uri, întreprinderi mici și mijlocii
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale, populația, întreprinderi
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - mărimea suprafeței revitalizate - mărimea zonelor verzi din interiorul localităților - instituții publice reînnoite
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărimea ocupaționalității de folos obștesc legată de acțiunile de dezvoltare teritorială integrată
Indicatori de efect:	- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltare urbană funcțională Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

VI/3. Obiectiv specific	<i>Întărirea colaborării zonale</i>
6.3.1. Măsuri:	Creșterea puterii organizatorice în spațiu a centrelor zonale
Scop:	Dezvoltarea infrastructurală a sistemelor de prevederi sociale, economice, educaționale, de sănătate și prin acestea creșterea calității vieții, creșterea puterii de a menține populația.
Motive:	Serviciile cu caracter obștesc, programele care stimulează serviciile cu caracter obștesc, dezvoltarea sistemului de legătură ale așezărilor, angajarea organizațiilor civile, colaborarea comunităților locale, ajută în mare măsură la îmbunătățirea calității vieții populației, la întărirea coeziunii sociale rurale și își asumă un rol în rezolvarea problemelor ocupaționale, în satisfacerea loco a nevoilor populației sau în facilitarea rezolvării problemelor acestora.
Conținutul măsurilor:	<ul style="list-style-type: none"> - Lărgirea, punerea în concordanță, dezvoltarea pe bază zonală a serviciilor de educație, instruire, culturale, de sănătate, sociale, îmbunătățirea accesului la servicii și eliberarea de impedimente - Întărirea legăturilor dintre instituțiile, organizațiile care ajută, dezvoltă participarea tineretului la învățământ, instruire, cultură, sănătate, protecția copilului, întărirea colaborării rețelelor profesionale
Locul realizării:	Centrele de organizare teritorială din județ și zonele lor de atracție
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, organizații non-profit, întreprinderi mici și mijlocii
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale și instituțiile lor, organizații non-profit, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	<ul style="list-style-type: none"> - numărul serviciilor educaționale, de instruire, de sănătate, culturale și sociale organizate pe bază de zone - numărul clădirilor scutite de impedimente
Indicatori de rezultate:	<ul style="list-style-type: none"> - satisfacția populației - mărimea ocupaționalității de folos obștesc legată de acțiunile de dezvoltare teritorială integrată
Indicatori de efect:	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației
Legături cu axa de prioritate POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltare urbană funcțională Dezvoltarea turismului regional și local
Perioada realizării:	2007-2013

VI/3. Obiectiv specific	<i>Întărirea colaborării zonale</i>
6.3.2. Măsuri:	Elaborarea unor documente de proiectare, sistematizare și utilizare teritorială
Scop:	Înnoirea fizică și îmbunătățirea pe bază de planuri-acțiune de dezvoltare a funcționalității (utilizării) și a puterii de atracție, precum și a prezentării centrelor și zonelor de organizare teritorială și aprovizionare din județ.
Motive:	Orice dezvoltare poate fi eficientă numai în cazul existenței unor documente cunoscute și atinse de participanții unei proiectări conștiente și bine gândite.
Conținutul măsurilor:	Elaborarea documentelor de proiectare, sistematizare și utilizare teritorială
Locul realizării:	Întreaga suprafață a județului
Organizații colaboratoare:	Consiliile locale, organizații non-profit, întreprinderi, agenții județene ale organizațiilor de stat
Beneficiarii măsurilor:	Consiliile locale și instituțiile lor, organizații non-profit, întreprinderi, populația
Indicatori monitorizați	
Indicatori output:	- numărul documentelor de proiect care s-au elaborat
Indicatori de rezultate:	- numărul dezvoltărilor realizate - mărimea capitalului sosit în zonă
Indicatori de efect:	- creșterea PIB-ului județului
Legături cu axa de priorități POR (Program Operațional Regional)	Dezvoltarea infrastructurii aflată în proprietate publică regională și locală Dezvoltarea mediului de afaceri regional și local Dezvoltarea turismului regional și local Dezvoltare urbană funcțională Acordarea de ajutor tehnic
Perioada realizării:	2007-2013

Tabel sintetic al ideilor de proiect prelucrate în localitățile Județului Bihor

Tabel: Idei de proiect prelucrate

Obiectivele proiectului		Recondiționarea, asfaltarea drumurilor locale și județene	Dezvoltarea sistemului de asistență socială	Dezvoltarea infrastructurii sanitare	Dezvoltarea infrastructurii învățământului primar	Dezvoltări ale sportului	Dezvoltări în scop turistic	Recondiționa-rea rețelei de apă potabilă	Dezvoltarea canalizării	Dezvoltarea rețelei de gaze	Apărarea contra inundațiilor	Reînnoirea, valorificarea caselor de cultură
Sursă de proiect din NFT		POR 1.1	POR 1.2		POR 1.3		POR 3.1 POR 3.2 POR 3.3	PO M 1.1		PO CCE 4.1	PO M 5.1	Se poate sprijini prin luarea mai multor măsuri
Descrierea sursei proiectului		Recondiționarea drumurilor locale și județene care duc la așezări închise, aeroporturi, leagă centre mai mari regionale, înseamnă o legătură cu rețeaua de drumuri internaționale, etc	Reînnoirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate, sociale și de siguranță publică. Modernizarea asistenței de specialitate și urgență, pregătiri pentru cutremure. Prevedere cu cămin și centre de zi pentru persoane cu nevoi speciale, bătrâni, copii și victimele violenței domestice, etc, toate completate cu servicii: alimentație, asistență medicală, consiliere psihologică, integrare ocupațională, etc.		Reînnoirea, completarea, modernizarea încălzirii, schimbarea sistemelor de închidere a clădirilor de învățământ primar și mediu, facilitarea transportului, corespundere pentru necesitățile copiilor cu nevoi speciale, procurarea IKT și alte mijloace, crearea unor campusuri educaționale cu internat: având funcții sociale, sportive și de timp liber.		Restabilirea patrimoniului cultural și istoric. Valorificarea turistică a valorilor naturii în mod susținut. Îmbunătățirea nivelului serviciilor recreative și a locurilor de cazare.	Reînnoirea uzinelor de apă și a stațiilor de tratare a apei, extinderea sistemului de canalizare și reînnoirea celor existente, crearea unor stații de epurare a apelor reziduale și reînnoirea celor existente, reînnoirea stațiilor care tratează nămolul rezidual, procurarea unor mijloace de laborator și de măsurare, indicatoare de scurgeri.		Dezvoltotarea rețelei de distribuție a energiei, aderarea rețelei naționale de energie, petrol și gaze la cele europene	Prevenirea pericolului inundațiilor, dezvoltarea pe lângă râuri a unui sistem corespunzător de presemnalizare, studii, sistem unitar de administrare	Crearea unor cămine sociale, centre multifuncționale și centre de antreprize, consiliere, dezvoltarea vieții culturale, dezvoltarea turismului.
Sursa pusă la dispoziție (millioane EUR)		1733,82					577,94	nu se cunoaște ¹		nu se cunoaște ¹	nu se cunoaște ¹	nu se cunoaște ²
Așezări	Abram	x			x	x		x	x	x		
	Abrămuț	x			x	x		x	x	x		x
	Aleșd	x					x					
	Aștileu	x			x			x	x			
	Aușeu	x						x	x		x	x
	Avram Iancu	x	x		x			x	x			x
	Balc	x	x		x	x	x	x	x	x		x
	Batăr											
	Beiuș	x		x	x		x				x	x

	Biharia	x			x				x			x
	Boianu Mare	x	x		x			x	x	x		
	Borod	x			x		x	x	x			
	Borș		x		x	x		x	x			
	Bratca	x		x	x			x	x			
	Brusturi	x			x		x	x	x			
	Budureasa	x			x			x	x		x	
	Buduslău				x	x	x	x	x	x		x
	Bulz	x	x				x		x	x	x	
	Buntești	x			x	x	x	x	x		x	x
	Căbești	x			x			x				
	Câmpani	x			x		x		x			
	Căpâlna	x	x		x	x	x	x	x		x	x
	Cărpinet				x		x	x				x
	Cefa	x	x	x	x			x	x			x
	Ceica	x	x		x	x		x	x		x	x
	Cetariu				x			x	x	x		
	Cherechiu	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
	Chișlaz				x	x	x	x	x	x		x
	Ciuhoi	x		x	x			x	x	x		x
	Ciumeghiu	x			x	x		x	x			x
	Cociuba Mare	x			x			x	x		x	x
	Copăcel	x			x			x	x			x
	Criștioru de Jos	x			x			x				
	Curățele	x			x			x	x		x	x
	Curtuișeni	x			x	x		x	x			x
	Derna	x			x			x	x	x		x

Obiectivele proiectului	Recondiționarea, asfaltarea drumurilor locale și județene	Dezvoltarea sistemului de asistență socială	Dezvoltarea infrastructurii sanitare	Dezvoltarea infrastructurii învățământului primar	Dezvoltări ale sportului	Dezvoltări în scop turistic	Recondiționa-rea rețelei de apă potabilă	Dezvoltarea canalizării	Dezvoltarea rețelei de gaze	Apărarea contra inundațiilor	Reînnoirea, valorificarea caselor de cultură
Sursă de proiect din NFT	POR 1.1	POR 1.2		POR 1.3		POR 3.1 POR 3.2 POR 3.3	PO M 1.1		PO CCE 4.1	PO M 5.1	Se poate sprijini prin luarea mai multor măsuri
Descrierea sursei proiectului	Recondiționarea drumurilor locale și județene care duc la așezări închise, aeroporturi, leagă centre mai mari regionale, înseamnă o legătură cu rețeaua de drumuri internaționale, etc	Reînnoirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate, sociale și de siguranță publică. Modernizarea asistenței de specialitate și urgență, pregătiri pentru cutremure. Prevedere cu cămin și centre de zi pentru persoane cu nevoi speciale, bătrâni, copii și victimele violenței domestice, etc, toate completate cu servicii: alimentație, asistență medicală, consiliere psihologică, integrare ocupațională, etc.		Reînnoirea, completarea, modernizarea încălzirii, schimbarea sistemelor de închidere a clădirilor de învățământ primar și mediu, facilitarea transportului, corespundere pentru necesitățile copiilor cu nevoi speciale, procurarea IKT și alte mijloace, crearea unor campusuri educaționale cu internat: având funcții sociale, sportive și de timp liber.		Restabilirea patrimoniului cultural și istoric. Valorificarea turistică a valorilor naturii în mod susținut. Îmbunătățirea nivelului serviciilor recreative și a locurilor de cazare.	Reînnoirea uzinelor de apă și a stațiilor de tratare a apei, extinderea sistemului de canalizare și reînnoirea celor existente, crearea unor stații de epurare a apelor reziduale și reînnoirea celor existente, reînnoirea stațiilor care tratează nămolul rezidual, procurarea unor mijloace de laborator și de măsurare, indicatoare de scurgeri.		Dezvoltarea rețelei de distribuție a energiei, aderarea rețelei naționale de energie, petrol și gaze la cele europene	Prevenirea pericolului inundațiilor, dezvoltarea pe lângă râuri a unui sistem corespunzător de presemnalizare, studii, sistem unitar de administrare	Crearea unor cămine sociale, centre multifuncționale și centre de antreprize, consiliere, dezvoltarea vieții culturale, dezvoltarea turismului.
Sursa pusă la dispoziție (millioane EUR)	1733,82					577,94	nu se cunoaște ¹		nu se cunoaște ¹	nu se cunoaște ¹	nu se cunoaște ²
	Diosig	x			x		x		x		
	Dobrești	x				x	x	x			
	Drăgănești	x		x			x	x			
	Drăgești	x			x		x	x			x
	Finiș	x		x	x	x		x		x	x
	Gepiu	x		x		x	x	x			
	Girișu de Criș				x				x		x
	Hidișelu de Sus	x			x	x	x	x			
	Holod	x	x		x		x	x			x
	Husăsău de Tinca	x			x	x	x	x			x
	Ineu	x			x	x	x		x		x
	Lăzăreni	x			x	x	x	x	x		
	Lazuri de Beiuș				x		x	x	x		
	Lugașu de Jos	x			x	x	x	x		x	x

	Lunca	x					x	x				
	Mădăras	x	x		x		x	x			x	x
	Măgești	x	x					x	x	x		
	Marghita	x		x	x		x	x	x	x		x
	Nojorid	x			x			x	x			x
	Nucet				x		x	x	x			x
	Olcea	x	x		x	x		x	x			x
	Oradea		x									
	Oșorhei	x					x	x	x	x		
	Paleu						x	x				
	Pietroasa	x			x	x			x			x
	Pocola	x							x			
	Pomezueu	x					x	x	x			
	Popești	x				x	x		x	x		x
	Răbăgani	x						x				
	Remetea	x			x		x		x			
	Rieni	x						x			x	
	Roșia	x					x	x	x			
	Roșiori	x			x		x	x		x		x
	Săcădat	x		x	x			x	x			
	Săcueni	x	x		x	x	x	x	x	x		x
	Sălacea	x						x	x	x		
	Sălard	x	x		x	x	x	x	x	x		x
Obiectivele proiectului		Recondiționarea, asfaltarea drumurilor locale și județene	Dezvoltarea sistemului de asistență socială	Dezvoltarea infrastructurii sanitare	Dezvoltarea infrastructurii învățământului primar	Dezvoltări ale sportului	Dezvoltări în scop turistic	Recondiționarea rețelei de apă potabilă	Dezvoltarea canalizării	Dezvoltarea rețelei de gaze	Apărarea contra inundațiilor	Reînnoirea, valorificarea caselor de cultură
Sursă de proiect din NFT		POR 1.1	POR 1.2		POR 1.3		POR 3.1 POR 3.2 POR 3.3	PO M 1.1		PO CCE 4.1	PO M 5.1	Se poate sprijini prin luarea mai multor măsuri

Descrierea sursei proiectului		Recondiționarea drumurilor locale și județene care duc la așezări închise, aeroporturi, leagă centre mai mari regionale, înseamnă o legătură cu rețeaua de drumuri internaționale, etc		Reînnoirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate, sociale și de siguranță publică. Modernizarea asistenței de specialitate și urgență, pregătiri pentru cutremure. Prevedere cu cămin și centre de zi pentru persoane cu nevoi speciale, bătrâni, copii și victimele violenței domestice, etc, toate completate cu servicii: alimentație, asistență medicală, consiliere psihologică, integrare ocupațională, etc.		Reînnoirea, completarea, modernizarea încălzirii, schimbarea sistemelor de închidere a clădirilor de învățământ primar și mediu, facilitarea transportului, corespundere pentru necesitățile copiilor cu nevoi speciale, procurarea IKT și alte mijloace, crearea unor campusuri educaționale cu internat: având funcții sociale, sportive și de timp liber.		Restabilirea patrimoniului cultural și istoric. Valorificarea turistică a valorilor naturii în mod susținut. Îmbunătățirea nivelului serviciilor recreative și a locurilor de cazare.		Reînnoirea uzinelor de apă și a stațiilor de tratare a apei, extinderea sistemului de canalizare și reînnoirea celor existente, crearea unor stații de epurare a apelor reziduale și reînnoirea celor existente, reînnoirea stațiilor care tratează nămolul rezidual, procurarea unor mijloace de laborator și de măsurare, indicatoare de scurgeri.		Dezvoltarea rețelei de distribuție a energiei, aderarea rețelei naționale de energie, petrol și gaze la cele europene		Prevenirea pericolului inundațiilor, dezvoltarea pe lângă râuri a unui sistem corespunzător de presemnalizare, studii, sistem unitar de administrare		Crearea unor cămine sociale, centre multifuncționale și centre de antreprize, consiliere, dezvoltarea vieții culturale, dezvoltarea turismului.	
Sursa pusă la dispoziție (millionae EUR)		1733,82						577,94		nu se cunoaște ¹		nu se cunoaște ¹		nu se cunoaște ¹		nu se cunoaște ²	
	Salonta	x	x	x				x									
	Sâmbăta	x					x			x	x			x			
	Sânmartin	x								x							
	Sănnicolau Român	x		x	x					x	x						
	Sântandrei	x						x		x	x	x		x			
	Sârbi	x	x		x	x				x	x	x					
	Șimian	x	x	x	x	x					x	x				x	
	Șinteu	x	x		x			x		x	x	x				x	
	Șoimi	x			x					x							
	Spinuș	x			x	x				x	x	x		x		x	
	Ștei		x	x				x		x	x						
	Șuncuiuș	x			x			x			x					x	
	Suplacu de Barcău	x	x		x						x	x		x		x	
	Tămășeu	x					x			x	x	x					
	Târcaia				x					x	x					x	
	Tarcea	x				x					x	x					
	Tăuteu	x		x	x	x				x	x	x		x		x	
	Țețchea	x								x	x	x		x			

	Tileagd	x				x		x	x			
	Tinca	x			x			x	x			x
	Tulca	x			x	x		x	x			x
	Uileacu de Beiuș	x					x	x				
	Vadu Crișului	x		x	x		x					
	Valea lui Mihai	x			x		x			x		x
	Vârciorog	x	x		x	x	x	x	x			x
	Vășcău	x					x					
	Viișoara	x			x	x		x	x	x	x	x
		POR = PO Regional										
		PO M = PO Mediu										
		PO CCE = PO Creșterea Competitivității Economice										
		¹ Programele operative conțin numai unele desfășurătoare de cheltuieli, conform priorităților. Sursele pentru unele măsuri nu sunt cunoscute.										
		² Deoarece activitatea se poate sprijini din mai multe surse, mărimea surselor se poate aprecia greu.										

Sursă redactare proprie pe baza colectării proprii de date

CAPITOLUL XII. OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE

XII.1. Cadrul oportunităților de finanțare

Pentru realizarea prevederilor cuprinse în program sunt necesare trei surse: din mijloace materiale formate local, surse de stat și surse externe.

Resurse proprii

În cazul obligațiilor care au un scop public, sursa proprie se poate forma din încasările consiliilor locale, din alte ajutoare, precum și din valorificări de bunuri.

Din păcate, consiliile locale nu sunt capabile de dezvoltări mai ample din surse proprii, dimpotrivă, în majoritatea cazurilor, nu se pot angaja nici la achitarea părții proprii, indispensabilă atragerii surselor externe, chiar și în cazul celor mai avantajoase proiecte. Fără aceasta nu poate participa la proiect.

Surse internaționale

Astăzi deja, sursa externă cea mai importantă o reprezintă fondurile Uniunii Europene. Județul primește un sprijin prin programul PHARE CBC, apoi pentru dezvoltările transfrontaliere prin programul INTERREG. Însă surse mult mai importante decât aceasta vor fi asigurate și prin celelalte surse de finanțare ale Comunității, sosite prin Fondurile Structurale.

Buget UE 2007-2013

- Buget total 2007-2013 – peste 864 miliarde Euro
- Politica comuna pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – aprox 45%-
- Politica de Coeziune Economică și socială – aprox 35%

Politica de coeziune – aprox 35% - 308 miliarde Euro

Obiective

- Convergența- 81,9%- ERDF, ESF și Fondul de Coeziune
- Competitivitate regională și ocupare 15.7% - ERDF și ESF
- Cooperare teritorială europeană (EGTC) - 2.4% ERDF
 - Co-finanțare – România
 - 15% pentru Fondurile structurale și Fondul de Coeziune – din costurile eligibile
 - Costuri neeligibile
 - ajutor de stat

Alocare Financiara – Romania

Buget total 2007-2013– peste 30 miliarde Euro

- Agricultura si dezvoltare rurala – peste 11 miliarde Euro
- Coeziune Economica si Sociala– aprox 19.7 miliarde Euro (ERDF si ESF – 12.66 miliarde Euro)
 - CF- 6.55 billion
 - ERDF- aprox 9 miliarde
 - ESF – aprox 4 miliarde

- 7 Programe Operationale pt obiectivul Convergenta
- 7 Programe Operationale pt Obiectivul Cooperare Teritoriala – INTERREG IV

■ Convergenta

1. ERDF+ESF – 12.660.613.684 EUR
2. Fondul de Coeziune – 6.552.423.028 EUR

■ Cooperare Teritoriala (ERDF) – 454.610.340 EUR

2007 – 1.335.023.856
2008 – 1.915.639.995
2009 – 2.576.314.547
2010 – 3.092.046.613
2011 – 3.330.472.625
2012 – 3.580.270.525
2013 – 3.837.878.891
Total: 19.667.647.052

Alocare indicativa a Fondurilor UE pe prioritatile CSNR

Dezvoltarea infrastructurii de baza la standardele UE	~ 60%
Imbunatatirea competitivitatii pe termen lung a economiei	~ 15%
Dezvoltarea si utilizarea mai eficienta a capitalului uman	~ 20%
Dezvoltarea capacitatii administrative	~ 5%

Programe Operaționale Sectoriale POS-uri –Situatia actuala

PROGRAM OPERAȚIONAL	AUTORITATE DE MANAGEMENT	ORGANISM INTERMEDIAR	FOND
1.Creșterea Competitivității Economice	Ministerul Economiei și Finantelor	MIMMCTPL, ANCS, MCTI, DGPE	FEDR
2.Infrastructură de Transport	Ministerul Transporturilor		FEDR +FC
3. Infrastructură de Mediu	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Agentiile regionale de protecție a mediului	FEDR +FC
4. Dezvoltarea Resurselor Umane	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse	ANOFM, MECT	FSE
5. Administrație Publică	Ministerul Internelor și Reformei Administrative		FSE
6. Dezvoltarea Regională	Ministerul Dezvoltării, Lucrarilor Publice și Locuinței	ADR-uri, MT	FEDR
7. Asistență Tehnică	Ministerul Economiei și Finantelor		FEDR
8. Cooperare Transfrontaliera	Ministerul Dezvoltării, Lucrarilor Publice și Locuinței	BRCT-uri	FEDR

POR-PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Date generale. Comparație între POR revizuit aprilie 2007 față de varianta 2006

– Axe prioritare

Axa prioritara 1: Sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor – potentiali poli de crestere

Axa prioritara 2: Imbunatatirea infrastructurii de transport regionale si locale

Axa prioritara 3: Imbunatatirea infrastructurii sociale

Axa prioritara 4: Sprijinirea mediului de afaceri regional si local

Axa prioritara 5: Dezvoltarea durabila si promovarea turismului

Axa prioritara 6: Asistenta tehnica

Buget POR la nivel national

- alocari indicative

	Finantare Comunitara	Cofinantare nationala	Total	Rata Cofinantare
Axa prioritara 1 ERDF	1,117,806,529	197,260,436	1,315,066,965	85.00
Axa prioritara 2	758,355,017	118,354,808	876,709,825	86.50

ERDF				
Axa prioritara 3 ERDF	558,903,264	98,630,218	657,533,482	85.00
Axa prioritara 4 ERDF	633,423,700	207,592,902	841,016,601	75.32
Axa prioritara 5 ERDF	558,903,264	156,141,064	715,044,328	78.16
Axa prioritara 6 ERDF	98,629,988	32,876,662	131,506,650	75.00
Total	3,726,021,762	810,856,089	4,536,877,852	85.00

**POR revizuit
– Alocari financiare**

ROP 2007-2013 Prioritati	Variatie in Euro	Variatie in %
Dezvoltare urbana	+ 660,066,965	+ 100.77
Infrastructura de transport	- 86,530,175	- 9.00
Infrastructura Sociala	- 113,056,518	- 15.00
Mediu de afaceri	+ 20,886,601	+ 2.50
Turism	+ 137,104,328	+ 23.72
TA	+ 15,916,650	+ 13.77
Total	+ 634,397,852	+ 16.2

**POR revizuit
alocare pe ani**

An	ERDF Octombrie 2006	ERDF Aprilie 2007	Variatie Euro	Variatie%
2007	311,130,000	330,168,339	+ 19,038,339	+ 6.1
2008	373,350,000	404,126,047	+ 30,776,047	+ 8.2
2009	399,550,000	441,135,485	+ 41,585,485	+ 10.4
2010	465,050,000	523,721,833	+ 58,671,833	+ 12.6
2011	484,700,000	556,767,943	+ 72,067,943	+ 14.8
2012	566,580,000	663,832,914	+ 97,252,914	+ 17.1

2013	674,650,000	806,269,201	+ 131,619,201	+ 19.5
Total 2007-2013	3,275,000,000	3,726,021,762	+ 451,021,762	+ 13.7

POR revizuit - alocare pe ani

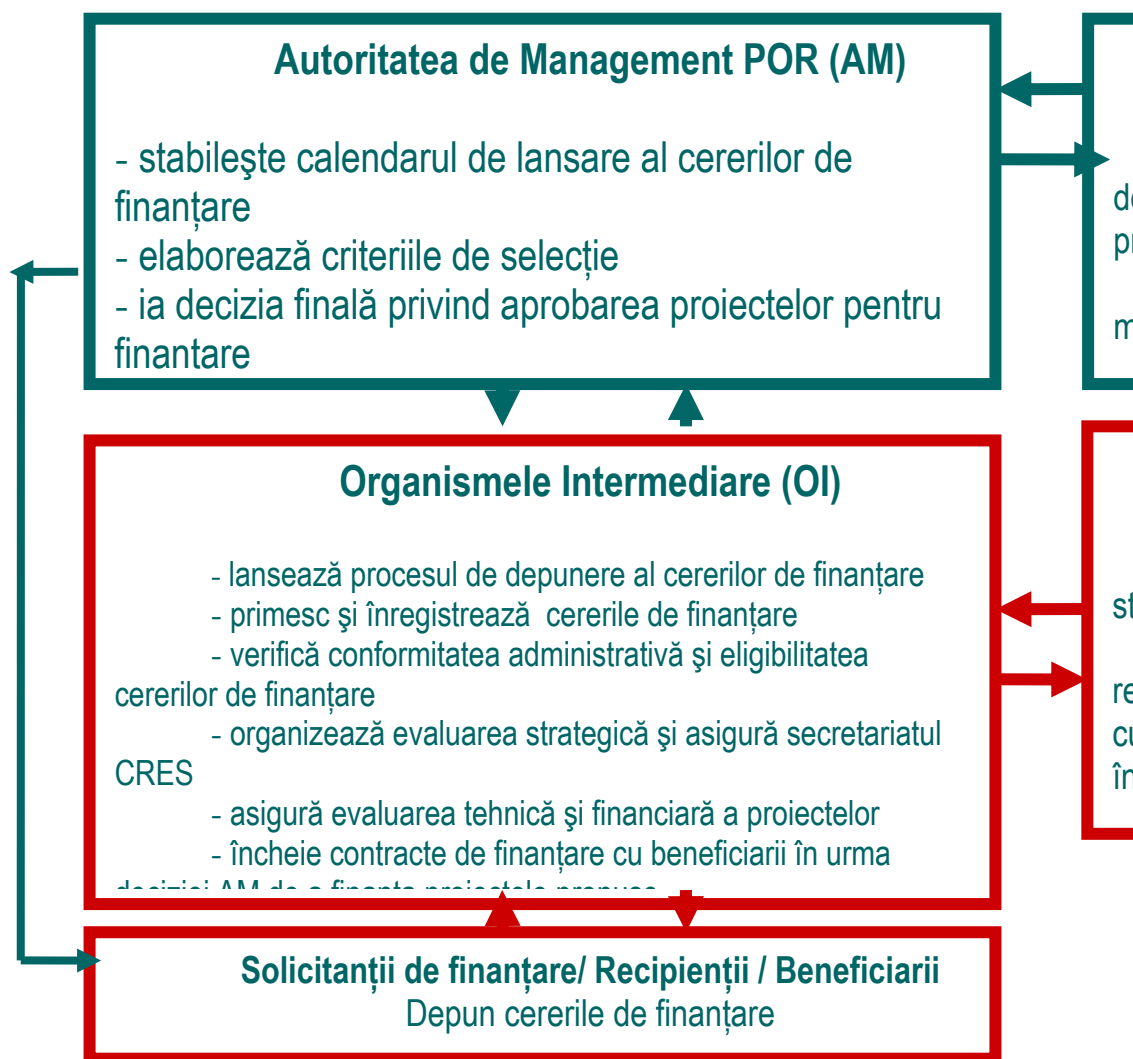
An	ERDF Octombrie 2006	ERDF Aprilie 2007	Variatie Euro	Variatie%
2007	311,130,000	330,168,339	+ 19,038,339	+ 6.1
2008	373,350,000	404,126,047	+ 30,776,047	+ 8.2
2009	399,550,000	441,135,485	+ 41,585,485	+ 10.4
2010	465,050,000	523,721,833	+ 58,671,833	+ 12.6
2011	484,700,000	556,767,943	+ 72,067,943	+ 14.8
2012	566,580,000	663,832,914	+ 97,252,914	+ 17.1
2013	674,650,000	806,269,201	+ 131,619,201	+ 19.5
Total 2007-2013	3,275,000,000	3,726,021,762	+ 451,021,762	+ 13.7

Implementare POR

Institutii implicate

- Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional (AM POR)
- Organismele Intermediare
- Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional (CMPOR)
- Comitetele Regionale de Evaluare Strategică și Corelare (CRESC)
- Autoritate de Certificare
- Organismul competent pentru primirea tuturor plăților făcute de către Comisia Europeană pentru POR
- Organismul responsabil cu efectuarea plăților către Beneficiari
- Autoritate de Audit

Procesul de selecție în cadrul POR

De la cererea de finanțare la selecția proiectelor

- **Apeluri de propuneri**, de regulă publicate de către OI-uri - trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:
 - Beneficiari eligibili, proiecte și cheltuieli eligibile;
 - Criterii de selecție, alte cerințe de eligibilitate;
 - Metodele, criteriile și planificarea evaluării proiectelor depuse;
 - Bugetul alocat operațiunii;
 - Procedurile de contractare, situațiile de anulare a contractului;
 - Condițiile pentru cererile de plăți;
 - Obligațiile beneficiarului.
- Anexe
- Depunere

Apeluri de propuneri

- Cerere de proiecte cu depunere continua
(1, 2, 3.2, 3.4, 4.1, 4.2, 5.1)
- Cerere de proiect pe baza de lista de proiecte eligibile
(3.1, 3.3, 3.4)
- Cerere deschisa de proiecte cu termen limita de depunere
(3.2, 4.3, 5.3)

Principii privind depunerea, selecția și evaluarea proiectelor

Parteneriat si transparenta

Sistem caracterizat de:

- Simplitate
- Evitarea duplicării sarcinilor
- Flexibilitate
- Durată minimă

Etapele procesului de evaluare și selecție a proiectelor finanțate prin POR

1. Verificarea conformității administrative a Cererilor de finanțare (CF)

- Solicitantul depune CF la registratura Organismului Intermediar (OI) și primește un număr unic de înregistrare
- OI verifică conformitatea administrativă (e.g. existența și forma tuturor documentelor solicitate în Ghidul solicitantului)
- OI poate solicita clarificări/completări la CF
- CF neconforme sunt respinse iar solicitantul este informat asupra respingerii și a motivelor de respingere
- CF conforme sunt acceptate pentru verificarea eligibilității iar solicitantul este informat asupra acceptării CF

2. Verificarea eligibilității Cererilor de finantare

- OI verifică eligibilitatea CF pe baza criteriilor de eligibilitate specifice fiecărui domeniu de intervenție.
- OI poate solicita clarificări la CF
- CF neeligibile sunt respinse iar solicitantul este informat asupra respingerii și a motivelor de respingere
- CF eligibile sunt acceptate pentru evaluarea tehnică și financiară iar solicitantul este informat asupra acceptării CF

3. Evaluarea tehnică și financiară a CF

- evaluatori independenți
- capacitatea operațională și financiară a solicitantului, necesitatea și utilitatea proiectului, fezabilitatea tehnică și financiară precum și sustenabilitatea financiară a proiectului
- Punctaje
 - > 60 → CRESC
 - < 60 → respingere

4. Evaluarea strategică a CF

- Comitetul Regional de Evaluare Strategică și Corelare
- lista CF acceptate în urma evaluării tehnice și financiare
- CRESC analizează proiectele din punct de vedere strategic,
- CRESC, prin secretariatul asigurat de OI, întocmește lista proiectelor recomandate spre finanțare, precum și lista celor respinse, cu justificarea aferentă.
- Solicitantul este informat asupra termenului limită în care trebuie să depună Proiectul tehnic (în cazul proiectelor care includ execuția de lucrări)

5. Etapa precontractuală și decizia de finanțare

a. Pentru proiecte care includ execuția de lucrări

- Solicitantul este informat asupra termenului limită în care trebuie să depună Proiectul tehnic
- Evaluatorii independenți analizează proiectele tehnice, urmărind concordanța acestora cu informațiile cuprinse în CF (Studiul de fezabilitate) - completarea/modificarea acestora.
- OI efectuează vizite la fața locului, verificând existența documentelor de eligibilitate, a autorizației de construire etc.
- AM ia decizia de finanțare
- OI întocmește și semnează cu solicitantul contractul de finanțare

b. Pentru proiecte care nu includ execuția de lucrări

- OI efectuează vizite la fața locului, verificând existența documentelor de eligibilitate, a autorizației de construire etc.
- AM ia decizia de finanțare
- OI întocmește și semnează cu solicitantul contractul de finanțare

FIȘĂ DE PREZENTARE

a programului de cooperare teritorială europeană transfrontalieră UNGARIA – ROMÂNIA 2007-2013

I INFORMAȚII SINTETICE DESPRE PROGRAM

1. Aria de cooperare

Regiunile NUTS III situate la granița dintre cele două țări:

- 4 județe din România: **Timis, Arad, Bihor, Satu Mare**
- 4 județe din Ungaria: **Csongrád, Békés, Hajdú-Bihar, Szabolcs- Szatmár-Bereg**

2. Bugetul programului : unic pentru cele 2 state membre, pe 7 ani:

Din care:

. Bugetul programului : unic pentru cele 2 state membre, pe 7 ani:

Aria eligibilă	Buget total	Din care:	
		ERDF	Co-finanțare națională
Total arie	263,4 mil Eur (100%)	224,4 mil. EUR (100%)	39 mil.Eur (100%)
România	142,5 mil Eur (54%)	121,5 mil EUR (54%)	21 mil.Eur (54%)
Ungaria	120,9 mil.Eur (46%)	102,9 mil. EUR (46%)	18 mil.Eur (46%)

3. Modul de implementare a programului

Acordare de finanțare nerambursabilă, în mod competitiv, în cadrul unor Apeluri publice (Licitații) de propuneri de proiecte comune de cooperare transfrontalieră.

4. Rezultatele operațiunilor finanțate din program

Infrastructură rutieră și de afaceri, rețele de cooperare pentru sprijinirea afacerilor, lucrări de protecția mediului, studii tehnice pentru pregătirea viitoarelor investiții transfrontaliere, studii de oportunitate a proiectelor comune, seminarii, training-uri, conferințe, baze de date etc.

5. Beneficiari eligibili

Persoane juridice de nivel național, regional sau local care implementează politici în domenii relevante ale programului, autorități publice locale și unitățile subordonate acestora, asociații sau agenții de dezvoltare regională, instituții de cercetare și universități, Camere de Comerț, ONG-uri în domeniile prioritare ale programului, organizații internaționale (Euroregiuni) etc. Se aplică principiul Lead Partner-ului, desemnat de partenerii în proiect.

6. Modul de implicare a aplicanților din România

Ca partener sau lider de proiect în proiecte comune.

7. Proiecte eligibile

Criteriile generale și specifice de selecție a proiectelor sunt aprobate de către Comitetul de Monitorizare la propunerea Autorității de Management. Criteriile minimale de selecție se referă la elaborarea și implementarea proiectelor, care trebuie să aibă în comun:

- elaborarea – aplicația scrisă împreună
- implementarea – raportarea, cererile de plată unice
- personalul – manager de proiect unic, personal de la toți partenerii
- finanțarea- buget unic

II. STRATEGIA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL

8. Scopul programului

Programul își propune să stimuleze cooperarea în regiunea de graniță, în domenii diverse, precum: infrastructura de transport și de comunicare, protecția mediului natural, dezvoltarea economică și socială, prin crearea de parteneriate durabile între actori de pe ambele laturi ale frontierei.

9. Obiectivul strategic general al programului

Strângerea contactelor dintre comunitățile, factorii economici, persoanele din zona de graniță aparținând celor două state vecine, în scopul facilitării dezvoltării corelate (joint) a ariei de frontieră, valorificând avantajele comparative ale zonei în folosul ambelor țări.

10. Prioritățile și direcțiile/ măsurile/ activitățile

Prioritatea 1 - Îmbunătățirea condițiilor esențiale pentru dezvoltarea corelată /

integrată și durabilă a ariei de cooperare 1.1. Îmbunătățirea

transportului transfrontalier

1.2. Îmbunătățirea comunicațiilor transfrontaliere

1.3. protecția mediului

Prioritatea 2 - Întărirea coeziunii economice și sociale a ariei de frontieră

2.1. sprijin pentru cooperarea transfrontalieră în afaceri

2.2. promovarea cooperării în domeniul D/C și inovării

2.3. cooperarea în domeniul pieței muncii și educației; dezvoltare

comună a abilităților și cunoștințelor

2.4. cooperare în furnizarea de servicii medicale și reacții comune în situații de urgență

2.5. cooperarea între comunități locale

Prioritatea 3 - Asistență tehnică pentru implementarea programului

3.1 Administrarea și activitatea Secretariatului Tehnic Comun și a Info Point-ului

3.2. Activități în legătură cu sprijinul pentru structurile comune

3.3. Promovarea și asistența acordată potențialilor beneficiari finali

3.4. Activități de informare și publicitate

3.5. Activități de consolidarea a capacității instituționale (training-uri, etc)

III. PREVEDERI PRIVIND MANAGEMENTUL ȘI IMPLEMENTAREA

IV. SITUAȚIA CURENTĂ A DERULĂRII PROGRAMULUI

Versiunea finală a PO de Cooperare Teritorială Europeană HU-RO 2007-2013 (atât capitolul de strategie, cât și cel de implementare) este în faza de încheiere, fiind actualizată conform evaluării ex-ante și propunerilor celui de al cincilea Task Force, care a avut loc la 30 ianuarie 2007.

PROCES	UNGARIA	ROMANIA
MONITORIZARE		
Comitet Comun de Monitorizare	-număr egal de reprezentanți din fiecare stat, de la nivel național, regional și local; - reprezentant al Comisiei Europene, cu rol consultativ	
Comitet Comun de Coordonare (Steering Committee)	- număr egal de reprezentanți din fiecare stat la nivel regional și local; - responsabili cu selecția proiectelor	
MANAGEMENT la nivel de program și proiect		
Autoritatea de Management	National Development Agency, Ungaria	-
Autoritatea Națională	National Development Agency, Ungaria	Ministerul Integrării Europene
Secretariatul Tehnic Comun	-VATI – Hungarian Public Nonprofit Company for Regional Development (Budapest și Bekescsaba)	Biroul de cooperare transfrontalieră din Oradea
Info Point	Szeged (Hungary)	Biroul de cooperare transfrontalieră din Oradea
Organism Intermediar	- VATI -Bekescsaba	Biroul de cooperare transfrontalieră din Oradea

CERTIFICARE /PLATI		
Autoritatea de Certificare	Ministerul Finanțelor, Ungaria	
Unitate de Plată	-	Ministerul Integrării Europene (Directia de Certificare și Plati)
Controlori delegați	Reprezentanți Hu (în VATI Biroul Regional Bekescsaba)	– Reprezentanți Ro (în Biroul Regional Oradea BRECO)
AUDIT		
Autoritatea de Audit	Ministerul Finanțelor	-
Grup de Auditori	Reprezentant(i)către desemnați de Autoritatea Audit Ungaria	Reprezentant(i) desemnați de Autoritatea de Audit, organism afiliat Curții de Conturi România

V. ETAPELE URMĂTOARE

- Convocarea întâlnirii Comitetului de pre-Monitorizare în vederea aprobării versiunii finale al PO HU-RO pentru a fi înaintat Comisiei Europene;
- Adoptarea de către Guvernul României a versiunii finale a PO HU-RO 2007-2013;
- Înaintarea versiunii finale a Programului Operațional către Comisia Europeană;
- Redactarea și semnarea Memorandumului de Înțelegere între România și Ungaria privind implementarea PO;

Coordonator național de program:

Anamaria Marinescu

Consilier Afaceri Europene

Ministerul Integrării Europene

Direcția Cooperare Teritorială cu State Membre

Tel.: +4021/311 41 89- ext. 1931

Fax: +4021/311 41 95

E-mail: anamaria.marinescu@dr.mie.ro

Sau

Datele de contact: Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Oradea
BRECO

Parcul I.C. Bratianu nr. 8

410051, Oradea

Romania

Tel.: +40 259 473 174

Fax: +40 259 473 175

E-mail: office@brecooradea.ro

<http://www.brecooradea.ro>

Datele noastre de contact:

Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Oradea
BRECO

Parcul I.C. Bratianu nr. 8

410051, Oradea

Romania

Tel.: +40 259 473 174

XII.2. Structuri de dezvoltare politică ale UE

Uniunea Europeană în scopul formării noului model european, în 2000 a elaborat documentul numit strategia sau agenda de la Lisabona, care vizând globalizarea, formulează directive și programe în vederea transformării Europei într-un spațiu mai atractiv pentru investiții și muncă și a promovării cunoașterii, inovării și a unei societăți și economii competitive și bazate pe știință. Documentul formulează indicii și proiecte referitoare la viitorul Uniunii. O parte integrantă a acestui proiect o constituie unitățile aflate la nivelul mediu al teritoriilor. Documentul pune un accent deosebit pe rolul regiunilor, totodată transmite un mesaj important județelor care alcătuiesc regiunea.

Comisia, în februarie 2005 a recomandat constituirea unui nou parteneriat pentru creștere economică și gestionarea forței de muncă, la ședința Consiliului European din martie 2005. Consiliul a confirmat aceste scopuri și a accentuat necesitatea relansării strategiei Lisabona.

Acest obiectiv reînnoiește cerința, ca „Uniunea să mobilizeze toate resursele naționale și comunitare – inclusiv politica de coeziune”. Totodată s-a constatat că în vederea asumării răspunderilor majore pentru realizarea scopurilor de la Lisabona, este indispensabilă implicarea actorilor regionali și locali, respectiv a partenerilor sociali. Acest aspect este deosebit de important în domeniile în care apropierea este importantă, de ex: inovarea, economia cunoașterii, angajarea, capitalul uman, spiritul antreprenorial, sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) sau accesul la subvenții din capital pentru prevenirea riscurilor. De asemenea politicile naționale de specialitate trebuie să se preocupe în mod consecvent de scopuri strategice asemănătoare pentru mobilizarea maximă a resurselor și pentru evitarea acțiunilor de interese contrare.

După ședința din martie 2005 al Consiliului European, Comisia a aprobat recomandările integrate (COM (2205) 141.) referitoare la agenda de creștere economică și ocupabilitate, pe baza căreia va acorda sprijin statelor membre pe parcursul elaborării programelor naționale de reformă. Paralel, Comisia va întocmi programul comunitar de la Lisabona. Realizarea competitivității la nivel teritorial, trebuie să fie un scop important și pentru județul Bihor.

Dezvoltare durabilă — adică satisfacerea nevoilor generației actuale, fără a împiedica satisfacerea nevoilor generației viitoare — constituie scopul principal al Constituției Uniunii Europene. Acest principiu va influența toate politicile, strategiile și măsurile și pretinde ca politicile economice, sociale și de mediu să fie concepute și executate într-un mod prin care ele să se întărească reciproc. Principalele sarcini aferente asigurării dezvoltării durabile este reprimarea, respectiv eliminarea tendințelor negative (schimbarea climei, exploatarea energiei fosile, sursele de pericol ale pauperității și marginalizării sociale, îmbătrânirea societății, gestionarea necorespunzătoare a bogățiilor naturale, exploatarea în exces a terenurilor). Obiectivele strategice ale județului Bihor s-au conturat în așa fel încât acestea să fie în armonie cu obiectivele care duc la stoparea acestor tendințe negative.

Elementele cele mai importante ale politicii de coeziune a Uniunii Europene sunt cuprinse în Al Treilea Raport de Coeziune, acestea fiind convergența (sprijinirea dezvoltării economice și a creării locurilor de muncă în regiunile și statele membre mai puțin dezvoltate), competitivitatea (competitivitatea regională și ocuparea forței de muncă, semnalarea schimbărilor și pregătirea terenului necesar pentru schimbări) și colaborarea (colaborarea teritorială europeană, sprijinirea dezvoltării armonioase și echilibrate pe teritoriul Uniunii).

Prioritățile comunitare de mai sus acordă șansa de integrare în structura unitară a spațiului european pentru regiunile dezavantajate, iar măsurile care servesc la realizarea obiectivelor strategice ale județului Bihor sunt în strânsă legătură cu acestea.

Dezvoltarea rurală, care constituie cel de-al doilea pilon al politicii agricole comune și în prezent înseamnă aprox. 47% din bugetul UE, va avea un rol marcant în perioada 2007-2013 datorită efectelor exercitate pe politica de coeziune. Majoritatea zonelor țintă este considerată

zonă rurală și dispune de un potențial agrar însemnat, astfel integrarea în elementele politico-agrar comune va primi un rol accentuat în sistemul scopurilor strategice.

O parte tot mai însemnată și integrantă a politicii agrare EU o constituie Inițiativa Comunitară LEADER. În buget, politica dezvoltării rurale se desprinde definitiv de Fondurile Structurale și se integrează organic în noua Politică Agrară Comună (CAP) și în reforma ei.

În noua perioadă bugetară (2007-2013) conform planurilor, se va desființa dualitatea, care a legat dezvoltarea rurală de politica regională (Fondurile Structurale) pe o parte și de CAP pe de altă parte. Datorită Fondului nou European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR) și implementării reglementării unitare, se va simplifica în mod considerabil finanțarea, decontul și programarea. Regulile noi, mai puțin detaliate și condițiile noi vor asigura un domeniu de mișcare mai larg statelor membre în realizarea programelor, iar scăderea nivelelor de decizie va asigura adaptarea programelor de dezvoltare rurală la necesitățile locale. În sistemul nou cel puțin 7% din fondurile obținute pentru dezvoltarea rurală va fi folosit de către statele membre pentru programul de tip LEADER. Axa LEADER este o axă cu o viziune mai cuprinzătoare decât celelalte axe de dezvoltare rurală. Scopul acesteia este să se întocmească și să se efectueze strategii de dezvoltare locală cu concepția LEADER prin realizarea unui sau a mai multora dintre scopurile celor trei axe tematice. Se va pune accent pe înființarea, funcționarea și îmbunătățirea funcționării grupurilor de dezvoltare locală, respectiv pe formarea relațiilor dintre grupuri atât la nivel național cât și la nivel internațional. Măsura finanțării proiectelor orientate spre profit în cazul diferitelor axe, respectiv pentru diferitele state membre vechi și noi va fi diferită. 3% din fondurile prevăzute de Comisie pe întreaga perioadă (2,66 miliarde Euro) va fi reținută și distribuită în 2012/2013 în scopul sprijinirii axei LEADER între statele membre care au obținut cele mai bune rezultate.

Pentru Uniunea Europeană realizarea dezvoltării teritoriale și a coeziunii socio-economice are o importanță deosebită. Acest lucru se reflectă prin faptul că UE dispune de politică regională cuprinzătoare și de un sistem de instrumente integrate menite să realizeze scopurile politicii de dezvoltare (Fondurile Structurale). Condiția folosirii Fondurilor este ca unitățile teritoriale care corespund criteriilor privind acordarea sprijinului să întocmească și să realizeze programe de dezvoltare teritoriale.

Cea mai importantă cerință față de programe este ca acestea să asigure într-un mod cât mai eficient dezvoltarea socio-economică a diferitelor regiuni pentru reducerea decalajelor de dezvoltare. Diferitele regiuni trebuie să întocmească programe complexe pe termen lung (perioada actuală de programare este de 7 ani, adică perioada 2007-2013). Cadrul normativ pe perioada de programare 2007-2013, pentru întocmirea programelor de dezvoltare referitoare la sprijinul Fondurilor Structurale îl constituie Regulamentul 492/2004 al Consiliului European (privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul European Social și Fondul de Coeziune), care conține regulile detaliate ale funcționării Fondurilor Structurale respectiv prevederile referitoare la criteriile de întocmire și de conținut ale programelor.

Celălalt instrument important al politicii de coeziune a UE este Fondul de Coeziune înființat în mai 1994. Din acest fond pot fi sprijinite acele țări, în cazul cărora PNB (produs intern brut) / locuitor (după 2007 conform prezentului document GNI) nu atinge 90% din media comunitară, iar realizarea criteriilor de convergență sau realizarea programului de convergență care prezintă tendințele în acest sens constituie condiție. Unul dintre principiile de bază ale funcționării acestuia este menirea sa, de a sprijini dezvoltarea durabilă. Fondul acordă sprijin în domeniul transporturilor și a protecției mediului pentru proiecte mari, de min. 10 milioane Euro. În domeniul protecției mediului se pot finanța proiectele care se conformează la politica comunitară de protecție a mediului și coincid cu prioritățile programului de acțiune în vigoare în Comunitate, privind protecția mediului. În domeniul transporturilor se pot finanța proiectele care se încadrează în tendințele de dezvoltare cuprinse în Decizia Consiliului nr. 1996/1692 privind rețelele transeuropene (TEN).

UE utilizează numeroase prevederi și directive referitor la domeniile acoperite de Concepția și Strategia care formulează cerințele de dezvoltare teritorială, care trebuie luate în considerare pe parcursul planificării și a programării, de ex:

Directivele Natura 2000 Bird (Păsări-) și Habitat, Directiva Cadru Privind Apele, Directiva 83/98/CE privind calitatea apei potabile respectiv Directiva 91/271/CEE privind gestionarea apelor uzate.

Politica de coeziune care sprijină creșterea economică și crearea de locuri de muncă este reglementată de publicația comisiei cu titlul Directive Strategice Comunitare pentru Coeziune (2007-2013).

În Uniunea Europeană un important obiectiv o constituie antrenează decalajelor economice și sociale, deoarece aceste diferențe de dezvoltare împiedică creșterea economică, influențând

negativ competitivitatea UE pe scena internațională. Resursele financiare comunitare asigură mijloace de sprijin importante pentru colaborarea transfrontalieră dintre națiuni și regiuni. Dintre inițiative, trebuie relevat programul INTERREG, care asigură resurse pentru dezvoltarea relațiilor economice și sociale ale regiunilor învecinate, ale teritoriilor transnaționale și celor transfrontaliere prin participarea rețelelor interregionale. S-au creat proiecte importante, transfrontaliere de colaborare în domeniul turismului, protecției mediului, circulației, inovației și al instruirii. Principiul de bază al INTERREG este să se găsească soluții comune la problemele teritoriilor despărțite prin frontiere, dar unitare din punct de vedere economico-geografic. Astfel se asigură cadrul pentru formarea unui sistem transfrontalier de instituții și relații reciproce, care să fie în măsură să amelioreze în fond, dezavantajele zonelor periferice.

Politicile UE acordă o atenție sporită colaborării între „statele din zona de graniță” a Uniunii și regiunile din zona de graniță a statelor „externe” învecinate cu acestea. Concepția „O Europă mai largă – O nouă politică de vecinătate” demonstrează necesitatea acordării unei atenții sporite dezvoltării colaborării interregionale. Uniunea a emis pentru perioada 2004-2006 un program transfrontalier cu titlul „Program Nou de Vecinătate” (New Neighbourhood Programme), la care asigură și fonduri financiare. Avantajul „Programului Nou de Vecinătate” este faptul că armonizează programele de colaborare transfrontaliere UE existente, astfel că regiunile frontaliere ale statelor membre UE și țărilor nemembre, pot participa la concurs, în comun.

Următoarea etapă, începând din 2007 va fi realizarea „Instrumentelor Noi de Vecinătate” (New Neighbourhood Instrument), care va constitui o abordare nouă și unitară în toate zonele de frontieră ale Europei extinse. Acestea vor face posibilă combinația activităților transfrontaliere și interregionale și va îmbina scopurile de politică externă cu coeziunea economică și socială.

Succesul programelor transfrontaliere este relevat și de faptul că pentru perioada 2007-2013, colaborarea teritorială europeană a devenit al treilea obiectiv, preconizându-se și resurse mult mai însemnate.

În legătură cu colaborarea europeană teritorială, trebuie menționat că dezvoltarea socială și economică a României și integrarea regiunilor transfrontaliere – în comparație cu celelalte regiuni ale Europei – este slabă. România poate participa la programele de cooperare transfrontaliere, care au fost introduse prin Decizia 98/2760 CE. Dintre zonele NUTS III, 7 județe de-a lungul frontierei româno-bulgare și 4 județe de-a lungul frontierei româno-maghiare pot participa la competiție. În cadrul colaborării transfrontaliere România va participa la următoarele colaborări teritoriale, în programele CBC în perioada 2007-2013:

- Granițe interne UE cu Ungaria și Bulgaria
- Granițe externe cu Serbia, prin aplicarea mijloacelor de preaderare și cu Ucraina și Republica Moldova prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat.

Privind colaborarea româno-maghiară putem constata că programul de colaborare a fost integrat în programul maghiaro-sârb, realizându-se astfel un program trilateral. În perioada următoare în cazul acestei secțiuni de graniță se va aplica un program bilateral, datorită aderării României la UE.

Programele de vecinătate din 2004-2006 s-au întocmit de-a lungul granițelor externe viitoare ale UE lărgite pe baza ENPI (European Neighbourhood and Partnership Instrument). Scopul acestuia este susținerea cooperării transfrontaliere și interregionale. Începutul activității se preconizează pe anul 2007, conform comunicării de la conferința de presă a Comisiei din iulie 2003. Politica Europeană de Vecinătate va consolida colaborarea regională și subregională actuală și va constitui cadrul pentru dezvoltarea acesteia.

În cadrul programelor de colaborare transnaționale România se află sub influența programului de cooperare dintre țările sud-estice CADSES împreună cu celelalte șapte state membre (Austria, Bulgaria, Grecia, Italia, Slovenia, Slovacia și Ungaria). Activitățile cele mai importante ale programului sunt: inovația, protecția mediului, accesibilitatea și dezvoltarea urbană durabilă.

Cooperarea interregională deasemenea constituie o parte importantă a relațiilor interregionale stabilite de UE. Acest program parțial ETC susține schimbul de informații și de experiențe privind dezvoltarea urbanizării, modernizarea serviciilor publice, integrarea socială și antreprenorilor, respectiv în întocmirea studiilor și analizei de date în domeniile de interes comun.

Bibliografie

*** Planul de dezvoltare regional al Regiunii de Nord –Vest Transilvania de Nord (2007 - 2013)

- *** Planul de dezvoltare județean al județului Bihor
- *** Anuarul Statistic al Județului Bihor pe anul 2005
- *** Anuarul Statistic al României pe anul 2005
- *** Direcția Județeană de Statistică Bihor 2004

Referințe

Mai multe informații puteți găsi pe următoarele site-uri

www.gov.ro- Guvernul României

www.mie.ro- Ministerul Integrării Europene

www.mefromania.ro- Ministerul Economiei și Finanțelor

www.mmediu.ro Ministerul Mediului și Dezvoltării

www.nord-vest.ro Agenția de Dezvoltare Nord-Vest

www.cjbihor.ro Consiliul Județean Bihor

www.fonduristructurale.ro

www.animmc.ro

www.finantare.ro

www.europa.eu Portalul Uniunii Europene

www.ec.europa.eu Portalul Comisiei Europene

www.infoeuropa.ro